

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร

สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2566

ISSN : 2286-7171 (Print) ISSN : 2672-9024 (Online)

PNRU

PNRU

PNRU

PHRANAKHON RAJABHAT
RESEARCH JOURNAL
HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Phranakhon Rajabhat Research Journal (Humanities and Social Sciences)

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2566

Vol. 18 No. 1 January - June 2023

ISSN : 2286-7171 (Print) ISSN : 2672-9024 (Online)

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จัดทำเป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทความวิจารณ์หนังสือ ในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วรรณกรรม ภาษาศาสตร์ บริหารธุรกิจและการบัญชี และศิลปกรรม
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข่าวสาร สารระสำคัญ ประสบการณ์ด้านการวิจัยแก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป ที่สนใจ

นโยบายการจัดพิมพ์ของวารสาร

1. บทความที่นำเสนอเพื่อขอตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ หรือบทความวิจารณ์หนังสือ ซึ่งอาจเขียนได้ทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ
2. บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องเขียนตามรูปแบบของ วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และต้องผ่านกระบวนการพิจารณาจากคนทรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องก่อน ทั้งนี้ บทความที่ตีพิมพ์ จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยรับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น ๆ
3. บทความที่ตีพิมพ์/เผยแพร่ทุกบทความต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ประเมินบทความ (Peer Reviewer) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่าสามท่านต่อหนึ่งบทความ ซึ่งทั้งผู้ประเมินบทความและผู้แต่ง จะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review) โดยบทความที่ลงตีพิมพ์ได้นั้นจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ประเมินบทความทั้งสองท่านหรือสองในสามท่าน

คณะที่ปรึกษา

ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร

รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ภร

รองศาสตราจารย์ประภาศิต โสไกร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันตกุล อินทรผดุง

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ขำคง

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เรพเพอร์

รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตราจารุ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิตา เข็มขันธ์ดิถาวร

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธาดารี ใต้ฟ้าพูล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวินิต อรรถวุฒิกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.वलัษณ์กมล จ่างกมล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีร์ธนิษ์ ศิริโวหาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรองทอง จุลิรัชนิกร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารุช ฌ พัทลุง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญณภัทร นิธิศรวราภากุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษศรมณ์ นุชประสพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสีวงศ์ กาฬวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉวีฉวี หลาวทอง
ดร.ชเนตตี ทินนาม
ดร.ปิยลักษณ์ อัครรัตน์
อาจารย์กัลยา นาคลิ่งกา
Dr.I Nyoman Sudiarta, SE., M.Par
Anupama Dhavale

Ass. Prof. Dr. Harald Kraus
Dr. Meena Madhavan
Professor Dr. Paul Kei Matsuda

มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Faculty of Tourism, Udayana University, Bal (Indonesia)
Department of English. Government First Grade College,
Karnataka University Dharwad, Kamataka (India)
Thammasat University
Chiang Mai University
Arizona State University

ผู้ประสานงานและเผยแพร่

นางเดือนเพ็ญ สุขทอง
นางสาวมัทนา เกตุโพธิ์ทอง
นางสาวฐามลวรรณ หินกล้า
นางสาวศุภราพร เกตุกลม
นางสาวทัศนีย์ ปิ่นทอง
นายรัชชตะ อนวัชกุล
นายจักรพันธ์ ก้อนมณี
นางสาวสุปราณี ชมจุมจัง
นางสาววารภรณ์ แสงสุริศรี
นางบุษราภรณ์ บุตรีอุณัฐ
นายวิวัช หล่อศรีจันทร์
นางสาวธนพร ชนธิปกรณ์

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ติดต่อกองบรรณาธิการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2544-8629, 0-2544-8532-34
E-mail: editor_h_s@pnru.ac.th และ https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/login

กำหนดออก

2 ฉบับ ต่อ ปี (มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม)

การเผยแพร่

ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่ https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/issue/archive

พิมพ์ที่

หจก. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์ 44/132 ถ.กำนันแมน ซ.กำนันแมน 36 บางขุนเทียน จอมทอง กรุงเทพฯ 10150
โทรศัพท์ : 0 - 2802 - 0377, 0 - 2802 - 0379, 08 - 1566 - 2540

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2566 ได้รวบรวมบทความเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและการวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เนื้อหาสาระในวารสารฉบับนี้มีบทความจำนวน 20 เรื่อง ทุกเรื่องมีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์กับผู้อ่านหลากหลายสาขา นอกจากนั้นทุกบทความยังได้ผ่านการกลั่นกรองอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับนักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ และ นักศึกษาต่อไป

การจัดทำวารสารฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก ผู้เขียนบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิ กองบรรณาธิการ ตลอดจนบุคคลท่านอื่น ๆ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ขำคง

บรรณาธิการวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers)

ประจำวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ทองเจือ เขียดทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.วันทนา เนาว์วัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองศาสตราจารย์ เรือเอก ดร.สรารุช ลักษณะโต	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ รอดจันทร์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีบวงศ์ กาพวงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนะศึก วิเศษชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณ ชัยนหา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณวัฒน์ หลาวทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา ผดุงพจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชามณูชู่ จำรัสศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวริน แสงอาวุธ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันัญญา งามเนตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภัสชา น้อยสะอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รสริน ดิษฐบรรจง	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไททัศน์ มาลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ฐ์แผน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers)

ประจำวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิณัฐ พงษ์นิล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์พา ทัดภูธร	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตากร สมสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพจน์ เวศพันธ์ุ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระปลัดสุระ ญาณธโร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดำรง สัตยวากย์สกุล	มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก
ดร.เศรษฐภูมิ เถาชาวี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.ศุภโชค มณีมัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.นิสรา แพทย์รังษี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.เจเน็ต ชูดานโก คาสต้า	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ดร.สกลกานต์ อินทร์ไทร	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ดร.สุดคณีง นฤพนธ์จิรกุล	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ดร.พหลวัฒน์ อินทรบุญสม	สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ.....	A
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)	B
สารบัญ.....	D

บทความวิจัย

การนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ.....	1
<i>วิภาคย์ มุกนพรัตน์ นพดล อุดมวิศวกุล และ จำเนียร ราชแพทยาคม</i>	
THE STUDY OF PRIMARY BHUTANESE TEACHERS' PERCEPTIONS AND PRACTICES TOWARD THE USE OF TECHNOLOGY IN TEACHING.....	19
<i>Pema Dorji and Nipaporn Sakulwongs</i>	
การปรับปรุงความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี ชุมชนเอื้ออาทร ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.....	35
<i>เศรษฐภูมิ เกชาจารี</i>	
อัตลักษณ์ทางดนตรีของสร้อยเพลงลำตัดคณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนิวล	50
<i>ภัลลษา น้อยสอาด สุพรรณณี เหลือบุญชู และ สารีศา ประทีปช่วง</i>	
แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ	65
<i>จรียากรณ์ หวังศุภกิจโกศล ธีญญรัตน์ คำเพระ และ อธิป สาโรราท</i>	
COMPARING FORMER ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND STUDENTS' ASPIRATIONS TO ENGLISH PRONUNCIATION MODELS WHILE AT UNIVERSITY LEVEL WITH THEIR EXPOSURE TO ENGLISH PRONUNCIATION MODELS AFTER GRADUATION.....	84
<i>Valentin Valentinov Tassev</i>	
แนวทางการนำนโยบายการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง	103
<i>นฤมล เกษรล้ำ นพดล อุดมวิศวกุล และ จำเนียร ราชแพทยาคม</i>	

สารบัญ

หน้า

FACTORS AFFECTING LEARNERS' SATISFACTION WITH ONLINE ENGLISH TEACHING AND LEARNING DURING THE COVID-19 PANDEMIC: A CASE STUDY OF BUSINESS ENGLISH STUDENTS AT PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY.....	122
<i>Chanisa Pengwichai</i>	
การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียง.....	143
<i>สุภาพร ฉิมหนู</i>	
การศึกษาการใช้สแลงของแฟนนางงามไทยในเฟซบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงาม.....	156
<i>ศิตา เขี่ยมขันติถาวร อรรถพล ม่วงสวัสดิ์ และ ธนะโรจน์ สิทธาธิระวัฒน์</i>	
ภาวะผู้นำ บรรยากาศขององค์กรและผลการดำเนินงานของพนักงาน ในหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุด.....	172
<i>สรศักดิ์ เรืองวิเศษ อรุณ ชัยันหา และ สุกัลยา ปริญญากุล</i>	
การวิเคราะห์การสร้างทำนองคำร้องในเพลงกล่อมনারี เภา.....	189
<i>วุฒิเดช ศิริแสง</i>	
AN ANALYSIS OF FEMINISM AND CLASS INEQUALITY: A CASE STUDY OF KATNISS EVERDEEN IN <i>THE HUNGER GAMES</i>	210
<i>Sarawut Boonyaruksa</i>	
การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำด้วยการวิเคราะห์ แบบล้อมกรอบข้อมูล.....	223
<i>อัญญา สินธุเสน นปภา ภัทรกมลพงษ์ และ คงศักดิ์ คงขุมนุม</i>	
การออกแบบและแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา.....	239
<i>ธีรภานต์ โพธิ์แก้ว ธวัชชัย ทุมทอง ฉัตรวีรช ฒ ตะกั่วทุ่ง อรุมา กุลนัย ศิริขวัญ หิมเอียด และ หัตติยา สุหล้า</i>	
การคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม	255
<i>ไทรมาศ พูลผล ปิยะพงษ์ ยงเพชร และ ภัญญาพัชญ์ นาคภิบาล</i>	
แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.....	276
<i>อินทรา จารุจินดา1* และ พรสิน สุภาวาลัย</i>	

สารบัญ

หน้า

บทความวิชาการ

การสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ	295
<i>ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์</i>	
หลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการสังคมของพนักงานอัยการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน	313
<i>อรุณ ชัยนันทา ศิริวรรณ วิสุทธิรัตนกุล สรศักดิ์ เรืองวิเศษ และ อีรวิภา ฤกษ์กุล</i>	
ปัญหาทางกฎหมายบางประการเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	324
<i>ณัฐดนัย สุภัทรากุล</i>	

ภาคผนวก

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อพิจารณาลงพิมพ์	
วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	339
รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอการตีพิมพ์	
วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	341
ขั้นตอนการพิจารณาบทความ	
วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	347
รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร	
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	348
PUBLISHING'S GUIDELINES	354
จริยธรรมในการตีพิมพ์	359

Research Article

การนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ

IMPLEMENTATION OF THE POLICY ON THE DEVELOPMENT OF CUSTOMS TARIFF APPEAL OF THE CUSTOMS DEPARTMENT

วิภาคย์ มุกนพรัตน์^{1*} นพดล อุดมวิศวกุล² และ จำเนียร ราชแพทยาคม³

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{2,3}สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Wipak Mugnopparut^{1*}, Noppadol Udomwisawakul² and Chamnian Rajphaetyakhom³

¹Master of Public Administration at the Department of Faculty of Management Science,
Sukhothai Thammathirat Open University

^{2,3}Department of Faculty of Management Science, Sukhothai Thammathirat Open University

*E-mail: pakhihi@gmail.com

Received: 2022-08-18

Revised: 2022-10-11

Accepted: 2022-10-25

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ (2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ และ (3) เสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ

การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ข้าราชการของหน่วยงานภายในกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากร ใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโรยามาเนได้จำนวน 341 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ เจ้าหน้าที่ประจำส่วนอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากร และผู้บริหารในกองพิกัดอัตราศุลกากร โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ความเหมาะสมของจำนวนบุคลากร การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลสำเร็จ และแรงจูงใจในการมีโอกาสดำเนินงานในอาชีพของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ (2) ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ และ (3) แนวทางการปรับปรุง ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงาน ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่และเป้าหมายด้านระยะเวลาที่ชัดเจนให้แก่หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อนำมาวัดผลสำเร็จของนโยบาย และฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล ควรเพิ่มโอกาสดำเนินงานในอาชีพการงานแก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากร กรมศุลกากร

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to examine problems; (2) to analyze relevant success factors; and (3) to suggest improvement methods in implementing the policy on the development of customs tariff appeals of the customs department.

The research approaches adopted in this study were mixed methods. In the quantitative research, the population was officers of the customs department who have responsibility involving the customs tariff appeal. A sample of 341 officers was calculated using the Taro Yamane Formula and chosen by means of stratified random sampling. The research tool was a questionnaire. Data analysis was carried out by using statistical tools including frequency, percentage, mean, standard deviation, z-test, and Pearson product-moment correlation coefficient. In the qualitative research, the population consisted of staff in the section of the customs tariff appeal and seven executives of the customs tariff division chosen by purposive sampling. A structured interview was used as the research instrument. The content analysis technique was employed in data analysis.

The results of the study revealed that (1) the major problems consisted of reasonable number of staff, participation by masses in evaluating achievement, and motivation among the officers in getting an opportunity for career advancement which has a lower impact than other factors; (2) the factor in following the policy, the factor being involved in the public participation, and the factor contributing

to the officers' motivation corresponded with the success in implementing the policy on the development of customs tariff appeal of the customs department; and (3) the approaches to improvement included increasing the number of staff members of the relevant divisions to make it suitable for the workload. The executives should delegate responsibilities to the support units concerned as well as set an explicit target time, encourage public participation in the evaluation of the success of the policy implementation, and offer more career advancement opportunities to the officers who are in charge of the customs tariff appeal.

Keywords: Policy Implementation, Development of Customs Tariff Appeal, The Customs Department

บทนำ

จากสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวโน้มการค้าของโลกจะเป็นไปในทางการค้าเสรี ลดอุปสรรคทางการค้าลงทุกรูปแบบ รวมทั้งกำแพงภาษี มีการยกเว้นอากร และลดอัตราอากรศุลกากร ตามความตกลงระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้กรมศุลกากรซึ่งเป็นหน่วยงานที่เคยมีความสำคัญในการจัดเก็บอากรจากการนำเข้า-ส่งออกของประเทศ ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทและหน้าที่ จากเดิมที่เน้นการจัดเก็บภาษีอากรจากของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรมาเป็นการมุ่งเน้นที่จะพัฒนาส่งเสริมด้านการค้าระหว่างประเทศ (The Customs Department, 2018)

ในปัจจุบันพบว่าปัญหาการโต้แย้งระหว่างภาครัฐและเอกชนในการนำเข้าสินค้าไม่ได้ลดลง ซึ่งสาเหตุเกิดจากการที่ผู้นำเข้าไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กรมศุลกากรกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าที่ไม่ถูกต้อง

หรือการสำแดงประเภทพิกัดของสินค้าที่ผิดพลาด ส่งผลให้ผู้นำเข้าต้องเสียอากรเพิ่มขึ้น และอาจเข้าข่ายความผิดตามกฎหมายศุลกากร ฐานหลีกเลี่ยงภาษี และสำแดงเท็จอีกด้วย (Rodsom, 2018)

ดังนั้น เพื่อให้กรมศุลกากรในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดเก็บภาษีอากร และอำนวยความสะดวกทางการค้า สามารถจัดเก็บภาษีเป็นไปตามเป้าหมาย และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เสียภาษีอันจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรได้มีการศึกษาวิเคราะห์การนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ ซึ่งนอกจากประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยในเชิงทฤษฎีแล้ว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำความรู้เป็นแนวทางในการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงสภาพปัญหาของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ
3. ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางแก่ฝ่ายบริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการ และการวางแผนการดำเนินงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาถึงการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ ตามตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยศึกษาถึงปัจจัยและ

ปัญหา เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายในการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปสู่การปฏิบัติของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านพื้นที่ สถานที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ หน่วยงานภายในกรมศาลการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการ ระดับสำนัก กอง ที่ตั้งอยู่ ณ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ข้าราชการของหน่วยงานภายในกรมศาลการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ เจ้าหน้าที่ประจำส่วนอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการ และผู้บริหารในกองพิกัตอัตราศาลการ

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมของภาครัฐ และแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ

ขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่าง เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564

ทบทวนแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้ศึกษาได้สรุปเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ ได้ดังนี้

Van Meter & Van Horn (1975) นำเสนอให้เห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามซึ่งส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ ทั้งในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งวิเคราะห์ และวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้วยปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สำคัญประกอบด้วย มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับให้เป็นไปตามนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และการยอมรับของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อีกทั้งเป็นแนวคิดที่มีเป้าหมาย เพื่อวิเคราะห์ และวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย

Pearse & Stiefel (1980) กำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังนั้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติควรต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 4 ขั้นตอน เช่นเดียวกับ Udomwisawakul (2017) ที่อธิบายถึงปัญหาของการประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า ในบางครั้งการประเมินผลนโยบายก็เป็นการหาสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้นโยบายไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ หรือเป็นนโยบายที่ผู้คนไม่ยอมรับและปฏิบัติตาม ควรมีการตั้งคำถามสำคัญในลักษณะที่ว่า เราควรจะทำอย่างไร เพื่อให้รู้ว่าสิ่งที่ดีที่สุดที่ควรจะทำเพื่อให้นโยบายสำเร็จคือ

อะไร และสิ่งที่ทำลงไปแล้วได้สร้างการเปลี่ยนแปลงหรือผลลัพธ์อะไรให้เกิดขึ้นบ้าง

Herzberg (1959) ได้นำเสนอทฤษฎีทวิปัจจัย โดยแบ่งปัจจัยจูงใจเป็น 2 ปัจจัยใหญ่ คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ท้าทาย ความก้าวหน้า ความรับผิดชอบ และปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor) ได้แก่ เงินเดือน ค่าตอบแทน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน สถานะของอาชีพ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ความมั่นคงในการทำงานและวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา

จากข้อมูลพื้นฐานของกรมศุลกากร และความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการกระบวนการทางศุลกากร อาจสรุปได้ว่าการอุทธรณ์พิกัตอัตราศุลกากร เป็นกระบวนการของกรมศุลกากรที่เปิดโอกาสให้กับผู้ที่ถูกประเมินอากรเพิ่มในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพิกัตอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนิส์ สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์การประเมินอากรของพนักงานศุลกากรต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามหลักสากลที่ระบุไว้ในบทที่ 10 ของ อนุสัญญาเกียวโต (ฉบับปรับปรุง) ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) จำนวนคำอุทธรณ์ที่ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ จนออกคำวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วเสร็จ (2) ปริมาณคำอุทธรณ์ที่ผู้อุทธรณ์

นำไปยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาล ตามมาตรา 42 และมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เนื่องจากคณะกรรมการฯ มิได้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา 180 วัน (3) คุณภาพของการพิจารณา ที่ครบถ้วน ถูกต้อง ทุกประเด็น เช่น ข้อกฎหมาย รายละเอียดของสินค้า และเหตุผลการพิจารณา เป็นต้น (4) ความพึงพอใจในการให้บริการ ที่มีต่อกระบวนการอุทธรณ์พิคัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากร (5) การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด 180 วัน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

Kumkun (2017) ศึกษาแนวทางในการพัฒนากระบวนการทางศุลกากรเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ ผลการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมภายนอก ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองนโยบายรัฐ เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มีผลกระทบต่อข้อกำหนดกระบวนการทางศุลกากร ทั้งทางบวกและทางลบ อาทิ เรื่องของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ การคาดหวังของชุมชนการค้าที่มีมากขึ้น เป็นต้น ขณะเดียวกันปัจจัยนำเข้า ทรัพยากรต่าง ๆ อาทิ กฎหมาย ระเบียบ โครงสร้างองค์กร หน่วยงานรับผิดชอบ ระบบข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากร งบประมาณ และเครื่องมืออุปกรณ์ ก็ส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการทางศุลกากรเช่นกัน

Ked-Ukkarawin (2016) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการจำแนกประเภทพิคัด

อัตราศุลกากรล่วงหน้าของสำนักพิคัดอัตราศุลกากร กรมศุลกากร ผลจากการศึกษาพบว่า (1) กฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจำแนกประเภทพิคัดอัตราศุลกากรล่วงหน้า มีความรัดกุม และเหมาะสมกับสภาพการณ์ของสำนักพิคัดอัตราศุลกากรในปัจจุบัน หากแต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์และการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ประกอบการ (2) ระบบการให้บริการจำแนกประเภทพิคัดอัตราศุลกากรล่วงหน้าของสำนักพิคัดอัตราศุลกากร มีความเหมาะสมต่อเงื่อนไขในการให้บริการ และสภาพการณ์ของสำนักพิคัดอัตราศุลกากร อย่างไรก็ตามยังเป็นระบบที่ไม่เอื้อต่อความสะดวกของผู้ประกอบการ (3) ข้อจำกัดเรื่องปริมาณงานและภาระงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการที่มีมากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตรากำลังที่มีน้อย ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการให้บริการ ทั้งในเรื่องของระยะเวลาดำเนินการ และคุณภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ (4) ความรู้ความสามารถเฉพาะ มีผลต่อการพิจารณาจำแนกประเภทพิคัดฯ ของเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาการดำเนินการและความชัดเจนถูกต้องของผลในการพิจารณาฯ (5) ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของผู้รับบริการจะมีผลต่อความร่วมมือในการให้ข้อมูลรายละเอียดของสินค้า อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อระยะเวลาการดำเนินการและความถูกต้องในการพิจารณาจำแนกประเภทพิคัดอัตราศุลกากร

Thamaluechu (2007) ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกลุ่มงานพิคัดอัตราศุลกากร กรมศุลกากร ผลจากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยลักษณะงานมีความสำคัญต่อข้าราชการ และงานที่ต้องใช้ทักษะ

หลากหลายมีความสำคัญต่อตนเองในระดับมาก สำหรับความเป็นเอกลักษณ์ของงานที่ตนเองทำอยู่ ความพร้อมในการตรวจสอบ และความมีอิสระในการทำงาน ข้าราชการกลุ่มงานพิทักษ์อัตราบุคลากรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานในระดับดี มีความพึงพอใจในค่าตอบแทนที่ได้รับ ความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่น และความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหน่วยงานส่วนอื่นในระดับมาก สำหรับการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ความก้าวหน้าในงาน และธรรมณูญในองค์กร ข้าราชการกลุ่มงานพิทักษ์อัตราบุคลากรส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง

สมมติฐาน

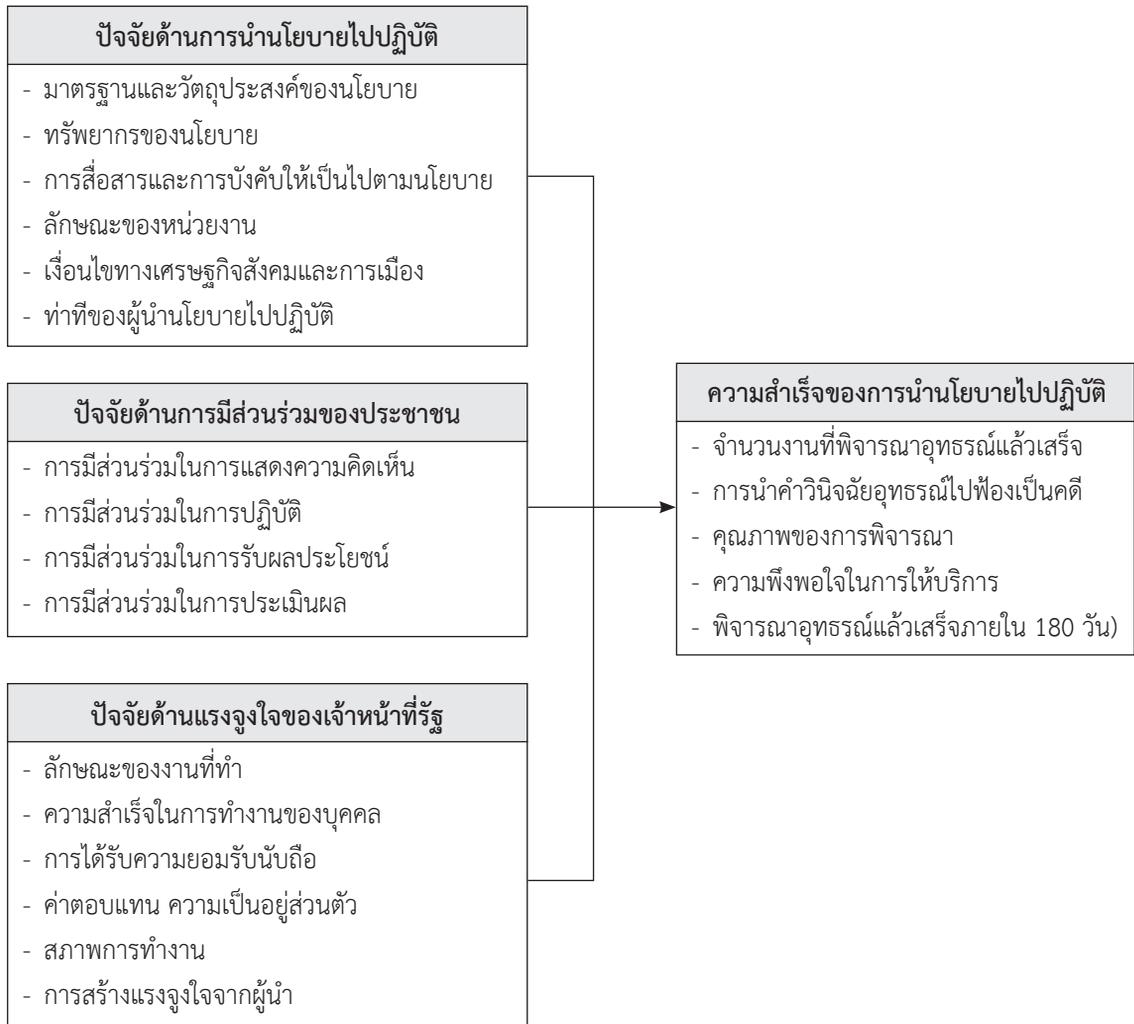
1. ความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป

2. ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ พัฒนาจากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter & Van Horn (1975), แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Pearse & Stiefel (1980), ทฤษฎีทวิปัจจัยของ Herzberg (1959)

ตัวแปรตาม พัฒนาจากตัวชี้วัดของส่วนอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากร พ.ศ. 2564 พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2560 และแผนปฏิบัติการกรมศุลกากรระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix method) ระหว่างการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ

1. วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการของหน่วยงานภายในกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์พิกัดอัตรา

ศุลกากร ระดับสำนัก กอง ที่ตั้งอยู่ ณ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 11 หน่วยงาน โดยมีข้าราชการทั้งสิ้น จำนวน 2,335 คน (The Customs Department, 2021)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มข้าราชการของหน่วยงานภายในกรมศุลกากรจำนวน 11 หน่วยงาน ตามที่กล่าวมาข้างต้น โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายในลักษณะไม่เฉพาะเจาะจง

และคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรทาโรยามาเน (Taro Yamane) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 341 คน สุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยนำจำนวนเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานมาคำนวณแบบกำหนดสัดส่วน เพื่อหาตัวอย่างที่เหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน

1.2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะแบบรายการเลือกตอบเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง อายุราชการ สถานที่ปฏิบัติงาน และความเกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากร มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นการสอบถามระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นการสอบถามระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) ดังนี้

มากที่สุด มีค่าคะแนน = 5

มาก มีค่าคะแนน = 4

ปานกลาง มีค่าคะแนน = 3

น้อย มีค่าคะแนน = 2

น้อยที่สุด มีค่าคะแนน = 1

1.3) การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ และระดับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยอ้างอิงเกณฑ์กำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.8 ใช้เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.79

หมายถึง น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.80 – 2.59

หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.60 – 3.39

หมายถึง ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.40 – 4.19

หมายถึง มาก

คะแนนเฉลี่ย 4.20 – 5.00

หมายถึง มากที่สุด

สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การหาค่าความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ กับ ความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์

พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (SPSS) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน จะมีค่าอยู่ระหว่าง - 1 ถึง + 1 ถ้าเข้าใกล้ ± 1 หมายความว่า ตัวแปรทั้งสอง มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก ถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ 0 หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยหรือไม่สัมพันธ์กันเลย โดยถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมายบวก (+) หมายความว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน หากมีเครื่องหมายลบ (-) หมายความว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามแนวคิดของเบสท์ ดั้งนี้ (Best, 1977)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 – 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.21 – 0.50 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.51 – 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.81 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

2. วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1) ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำส่วนอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากร และผู้บริหารหน่วยงานระดับผู้อำนวยการส่วนขึ้นไปในกองพิกัดอัตราศุลกากร ซึ่งมีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 51 คน

โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 7 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นที่ศึกษา

2.2) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.3) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปประเด็นสำคัญตามกรอบแนวคิดที่วางไว้ และนำเสนอแบบบรรยาย เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา ของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ พบว่า ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ความเหมาะสมของจำนวนบุคลากร การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลสำเร็จ และแรงจูงใจในการมีโอกาสดำเนินงานในอาชีพของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนี้

1.1) ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในภาพรวมมีความชัดเจน และเหมาะสมอยู่ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.64) แต่ในด้านทรัพยากรของนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเหมาะสม และความเหมาะสมของจำนวนบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.65) เท่านั้น

1.2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 3.53$,

S.D. = 0.69) แต่ในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากรไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.88) เท่านั้น

1.3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.44) แต่ด้านการมีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพจากการได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = 0.81) เท่านั้น

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรม

พิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ พบว่า ความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากรไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.60) โดยที่ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และมีขนาดความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.370 0.537 และ 0.344 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (r) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ

ตัวแปรอิสระ	ความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่า Sig.
ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ	0.370	< 0.001
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	0.537	< 0.001
ปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ	0.344	< 0.001

หมายเหตุ: มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

3. ผลการศึกษาแนวทางการปรับปรุง การนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกต์อัตรา ศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.1) ด้านทรัพยากรของนโยบาย ควรเพิ่มบุคลากรในกระบวนการอุทธรณ์พิกต์อัตรา ศาลการให้เหมาะสมปริมาณงาน กำหนดคุณสมบัติ ของบุคลากร ที่จะเข้ามาทำงานในกระบวนการให้ ชัดเจน ควรจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ที่เหมาะสม

3.2) ด้านการสื่อสารและการบังคับ ให้เป็นไปตามนโยบาย ควรกำหนดหน้าที่ให้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนรวมไปถึงเป้าหมาย ด้านระยะเวลากำหนดบทลงโทษเพื่อให้การให้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ ครบถ้วน และรวดเร็ว

3.3) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ ของนโยบาย ควรกำหนดมาตรฐานการพิจารณา อุทธรณ์พิกต์อัตราศาลการของบุคลากรให้มีความใกล้เคียงกัน และกำหนดรูปแบบการนำเสนอ เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณาของคณะกรรมการ

3.4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบเอกสาร ไปเป็นแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ง่ายต่อ การสืบค้นและการเข้าถึง ปรับเปลี่ยนรูปแบบ การสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ ทันสมัยเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง และมีส่วนร่วมได้มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาของการนำนโยบาย การพัฒนาการอุทธรณ์พิกต์อัตราศาลการของ กรมศาลการไปปฏิบัติ

1.1) ปัจจัยด้านการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ในด้านทรัพยากรของนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนด้านงบประมาณ และความเหมาะสมของจำนวนบุคลากร เป็นปัญหา ที่สำคัญของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์ พิกต์อัตราศาลการของกรมศาลการไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Van Meter & Van Horn (1975) ที่ระบุว่า โดยทั่วไปทรัพยากรที่มัก เป็นปัญหาคืองบประมาณ เพราะในทางปฏิบัติ เวลาที่มีการนำนโยบายใดนโยบายหนึ่งไปสู่ การปฏิบัติจะพบว่าหลายครั้งงบประมาณไม่เพียงพอ เช่นเดียวกับที่ Edwards (1980) มีความเห็นว่า แม้ว่าคำสั่งหรือแนวทางนำนโยบายไปปฏิบัติ จะมีความชัดเจนและมีการถ่ายทอดข้อความที่ เทียงตรงเพียงใด หากผู้ที่รับผิดชอบในการนำ นโยบายไปปฏิบัติขาดทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ ในการทำงานการนำนโยบายไปปฏิบัติก็อาจ ไม่มีประสิทธิผล ซึ่งทรัพยากรที่สำคัญในการนำ นโยบายไปปฏิบัติหมายถึงรวมถึงจำนวนบุคลากร ที่พอเหมาะ และมีความชำนาญเพียงพอ ในการทำงาน

ปัญหาด้านทรัพยากรของ การนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกต์อัตรา ศาลการของกรมศาลการ เป็นไปทิศทางเดียวกัน กับผลการศึกษาของ Ked-Ukkarawin (2016) ที่ศึกษาสถานการณ์และสภาพปัญหาในการให้ บริการจำแนกประเภทพิกต์อัตราศาลการล่วงหน้า ของสำนักพิกต์อัตราศาลการ ของกรมศาลการ ซึ่งพบว่า ข้อจำกัดเรื่องปริมาณงานและภาระงาน ของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการที่มีมากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตรากำลังที่มีน้อย ส่งผลต่อประสิทธิภาพ

ในการให้บริการทั้งในเรื่องของระยะเวลาดำเนินการ และคุณภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่

1.2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรม พิกัดอัตราบุคลากรไปปฏิบัติ เป็นปัญหาที่สำคัญของการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรม พิกัดอัตราบุคลากรของกรมบุคลากรไปปฏิบัติ สอดคล้องกับที่ Cohen and Uphoff (1977) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลว่า แม้ว่าการประเมินผลจะเป็นการค้นหาข้อดี และข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นนำไปใช้อย่างไร บางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่เองยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว เช่นเดียวกับ Udomwisawakul (2017) ที่อธิบายถึงการประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า ในบางครั้งการประเมินผลนโยบาย ก็เป็นการหาสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้นโยบาย ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ หรือเป็นนโยบายที่ผู้คน ไม่ยอมรับและปฏิบัติตาม ควรมีการตั้งคำถามสำคัญ ในลักษณะที่ว่า เราควรจะทำอย่างไร เพื่อให้รู้ว่า สิ่งที่ดีที่สุดที่ควรจะทำเพื่อให้ นโยบายสำเร็จ คืออะไร และสิ่งที่ทำลงไปแล้วได้สร้างการเปลี่ยนแปลง หรือผลลัพธ์อะไรให้เกิดขึ้นบ้าง

1.3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ พบว่า ในด้านแรงจูงใจในการมีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพของเจ้าหน้าที่ เป็นปัญหาของการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรม พิกัดอัตรา

บุคลากรของกรมบุคลากรไปปฏิบัติ สอดคล้องกับ ทฤษฎีทวิปัจจัยของ Herzberg (1959) ซึ่งสรุปว่า โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต หมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายใน หน่วยงานแล้วยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคล สามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพ และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ซึ่งเป็นปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจ แก่บุคคลในองค์กร ถ้าไม่มีหรือมีลักษณะไม่สอดคล้อง กับที่ต้องการอาจทำให้เกิดความไม่พึงพอใจให้แก่ บุคคลในองค์กร ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างไม่มี ประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ในการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรม พิกัดอัตราบุคลากรของกรมบุคลากรไปปฏิบัติ

2.1) ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบาย การพัฒนาการอุตสาหกรรม พิกัดอัตราบุคลากรของกรมบุคลากรไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ ตัวแบบของ Van Meter & Van Horn (1975) ที่ได้สรุปว่าตัวแปรที่เชื่อมโยงระหว่างนโยบาย และผลการปฏิบัติงาน มีด้วยกัน 6 ปัจจัย ได้แก่ (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) ทรัพยากรของนโยบาย (3) การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้ (4) ลักษณะของหน่วยงานหรือองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (6) ความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรม พิกัดอัตรา

ศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ เป็นไปทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ Kumkun (2017) ที่ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทางศุลกากรของกรมศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน ซึ่งพบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง นโยบายรัฐ เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มีผลกระทบต่อ การกำหนดกระบวนการทางศุลกากร ทั้งทางบวก และทางลบ อาทิ เรื่องของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ การคาดหวังของชุมชน การค้าที่มีมากขึ้น นโยบายรัฐ ที่ต้องการส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยใช้ เครื่องมือทางศุลกากร และกระแสโลกในการปกป้อง อุตสาหกรรมของตนที่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้นขณะเดียวกัน ปัจจัยนำเข้า ทรัพยากรต่าง ๆ อาทิ กฎหมาย ระเบียบ โครงสร้างองค์กร หน่วยงานรับผิดชอบ ระบบข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากร งบประมาณ และ เครื่องมืออุปกรณ์ ก็ส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการทางศุลกากร เช่นกัน

2.2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับแนวคิดของ Jantarasorn (2008) ที่ได้รับบุถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro Implementation) ที่เมื่อหน่วยงาน ส่วนกลางได้ทำการแปลงนโยบายออกมาเป็น แนวทาง แผนงานโครงการแล้ว จะต้องทำให้ หน่วยงานระดับล่าง ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับ ท้องถิ่น รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในภาคประชาชน

เกิดการยอมรับ แล้วนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป เช่นเดียวกับแนวคิดของ Sabatier and Mazmanian (1980) ที่ระบุว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวของ การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยดูได้จากกลุ่มเป้าหมาย ยอมรับปฏิบัติตามนโยบาย และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง ของผลผลิตของนโยบาย ซึ่งต้องเกิดขึ้นมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ Ked-Ukkarawin (2016) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับบริการจำแนกประเภทพิกัตอัตราศุลกากรล่วงหน้าของผู้ประกอบการในการให้บริการ จำแนกประเภทพิกัตอัตราศุลกากรล่วงหน้าของสำนักพิกัตอัตราศุลกากรของกรมศุลกากร ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของผู้รับบริการจะมีผลต่อความร่วมมือในการให้ข้อมูล รายละเอียดของสินค้าอันเป็นปัจจัยสำคัญของการให้บริการ ต่อระยะเวลาการดำเนินการและความถูกต้องในการพิจารณาจำแนกประเภทพิกัตของสินค้า

2.3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐ มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัตอัตราศุลกากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ สอดคล้องกับทฤษฎีทวิปัจจัยของ Herzberg (1959) ซึ่งแบ่งปัจจัยจูงใจเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ท่า

ความก้าวหน้า ความรับผิดชอบ และปัจจัยค่าจูน (Maintenance Factor) ได้แก่ เงินเดือน ค่าตอบแทน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน สถานะของอาชีพ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ความมั่นคงในการทำงาน และวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวยังสอดคล้องกับ ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ ของ Jantarasorn (2008) ที่เชื่อว่าการนำนโยบายมาปฏิบัติให้บังเกิดความสำเร็จน่าจะเป็นเรื่องของการตั้งใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันของสมาชิกในองค์การ การทำให้ผู้ปฏิบัติตระหนักในความสำคัญของนโยบายและเห็นว่าความสำเร็จของนโยบายคือความสำเร็จของผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจึงน่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่ากลยุทธ์อื่น ๆ ปัจจัยด้านแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติ เป็นไปทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ Thamaluechu (2007) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะงานและปัจจัยพฤติกรรมการทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกลุ่มงานพิกัดอัตราบุคลากร ซึ่งพบว่าข้าราชการกลุ่มงานพิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากร ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยลักษณะงานมีความสำคัญต่อข้าราชการและงานที่ต้องใช้ทักษะหลากหลายมีความสำคัญต่อตนเองในระดับมาก ข้าราชการกลุ่มงานพิกัด

อัตราบุคลากรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานในระดับดี มีความพึงพอใจในค่าตอบแทนที่ได้รับความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่น และความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหน่วยงานส่วนอื่นในระดับมาก สำหรับการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ความก้าวหน้าในงาน และธรรมเนียมในองค์การ ข้าราชการกลุ่มงานพิกัดอัตราบุคลากรส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการปรับปรุงการนำนโยบายการพัฒนาการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรของกรมศุลกากรไปปฏิบัติที่สำคัญ คือ การปรับปรุงด้านทรัพยากรของนโยบาย ได้แก่

3.1) การเพิ่มบุคลากรในกระบวนการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรให้เหมาะสมปริมาณงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Edwards (1980) ที่มีความเห็นว่า แม้ว่าคำสั่งการหรือแนวทางนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความชัดเจนและมีการถ่ายทอดข้อความที่เที่ยงตรงเพียงใด หากผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติขาดทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานการนำนโยบายไปปฏิบัติก็อาจไม่มีประสิทธิผล ซึ่งทรัพยากรที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงจำนวนบุคลากรที่พอเหมาะ

3.2) การกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในกระบวนการอุทธรณ์พิกัดอัตราบุคลากรให้ชัดเจน สามารถคัดสรรบุคลากรของกรมศุลกากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อเข้ามาทำงานในส่วนนี้ได้ตามที่ต้องการบุคลากรควรจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้มาตรฐานการทำงาน และการตัดสินใจของบุคลากรไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับตัวแบบ

ด้านการจัดการ ของ Jantarasorn (2008) ที่เชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบาย ไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใดนโยบาย ที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยโครงสร้าง ขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์การ จะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหาร และด้านเทคนิคอย่างเพียงพอ

แนวทางการปรับปรุงดังกล่าวเป็นไปใน ทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษา Ked-Ukkarawin (2016) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการ จำแนกประเภทพิกัดอัตราบุคลากรล่วงหน้า ของสำนักพิกัดอัตราบุคลากร กรมศุลกากร ซึ่งได้เสนอแนะในเรื่องของระยะเวลาดำเนินการ และคุณภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ความรู้ ความสามารถเฉพาะ ทั้งในด้านความรู้ที่เกี่ยวกับ สินค้าและความรู้ในการพิจารณาจำแนกประเภท พิกัด มีผลต่อการพิจารณาจำแนกประเภทพิกัด ของเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาการดำเนินการ และความชัดเจนถูกต้องของผลในการพิจารณา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษา ไปใช้

1.1) ปัจจัยด้านด้านทรัพยากรของ นโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มบุคลากร ในกระบวนการอุทธรณ์ พิกัดอัตราศุลกากร ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน และกำหนดคุณสมบัติ ของบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในกระบวนการ อุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรให้ชัดเจน ควรจะต้องมี

ประสบการณ์ในการทำงาน และความรู้ที่เหมาะสม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งปรับเปลี่ยนวิธี การจัดเก็บข้อมูลแบบเอกสารไปเป็นการจัดเก็บ แบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ลงบนระบบ Cloud storage เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้น และการเข้าถึง รวมไปถึง การนำเทคโนโลยี AI (Artificial Intelligence) เข้ามาประยุกต์ใช้ พร้อมแก้ไขระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในรูปแบบใหม่ ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ที่ชัดเจน ให้แก่หน่วยงาน สนับสนุนที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงเป้าหมายด้าน ระยะเวลา เพื่อให้การได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการพิจารณาอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากร ครบถ้วนและรวดเร็ว ซึ่งอาจจะต้องกำหนด บทลงโทษต่อหน่วยงานที่ไม่ให้ความร่วมมือ

1.2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับเปลี่ยน รูปแบบการสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ให้ทันสมัย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง และมี ส่วนร่วมได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันการเผยแพร่ ข้อมูลไปยังประชาชนยังไม่ดีเท่าที่ควร ประชาชน ยังเข้าถึงข้อมูลได้ไม่เต็มที่ หากต้องการข้อมูลใด อาจต้องทำหนังสือร้องขอเป็นแต่ละกรณีรวมถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยตรง

1.3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจของ เจ้าหน้าที่รัฐ ฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลควรเพิ่ม โอกาสก้าวหน้าในอาชีพการงานแก่เจ้าหน้าที่ ในกระบวนการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรมากกว่า หน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากการได้เป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรถือเป็นการ พัฒนาดตนเองของเจ้าหน้าที่ได้อย่างรวดเร็ว

ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าใจภาพรวมของขั้นตอนทางศุลกากรได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจแก่เจ้าหน้าที่รายบุคคล เช่นการให้รางวัลหรือคำชื่นชม เมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1) การกำหนดนโยบาย ควรมีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานทุกหน่วยงาน ตั้งแต่การเริ่มกำหนดนโยบาย เนื่องจากวัตถุประสงค์ของนโยบายพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากร เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ ศุลกากร พ.ศ. 2560 ที่ต้องการให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนเมื่อมีข้อโต้แย้งกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีเป้าหมายคือการพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน ดังนั้น การพัฒนากระบวนการอุทธรณ์พิกัดอัตราศุลกากรของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ แต่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนโยบายจึงต้องมีความชัดเจนในการสื่อสาร และการบังคับใช้เกี่ยวกับนโยบายมายังระดับปฏิบัติการ เพื่อลดความสับสนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ควรมีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้กับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติก่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยให้เวลาในการเตรียมความพร้อมและเตรียม

องค์ความรู้ก่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากแนวทางในการดำเนินนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากร เป็นไปตาม พ.ร.บ ศุลกากร พ.ศ. 2560 ที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ มาตรฐานที่เกิดขึ้นจึงเกิดขึ้นจากตัวบุคลากรที่เข้ามารับตำแหน่งในแต่ละวาระ เช่น ตัวแทนจากหน่วยงานจากภายนอกที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์แนวทางในการดำเนินนโยบาย ไม่มีคู่มือให้ปฏิบัติตามที่ชัดเจน แนวทางการดำเนินงานในบางครั้งจึงอาจต้องอ้างอิงจากกฎหมายอื่น หรือข้อมูลจากภายนอกที่เป็นสากล

2.3) การประเมินผลนโยบาย ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผลการนำนโยบายการพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากรไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีการกำหนดเป็นกฎหมายที่มีการบังคับใช้ มีความเป็นมาตรฐานและได้รับการยอมรับทางวิชาการทั้งโดยการประเมินจากภายในโดยผู้กำหนดนโยบาย และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเอง มีการประเมินจากภายนอกโดยหน่วยงานวิชาการ สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานภายนอก มีการประเมินจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมถึงภาคประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่การวัดและประเมินผลสำเร็จของการพัฒนาการอุตสาหกรรมพิกัดอัตราศุลกากรอย่างเป็นระบบ

REFERENCES

- Best, J. (1977). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Cohen, J. & Uphoff, N. (1977). *Rural development participation: concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. Cornell University, Ithaka.

- Edward, G. C. III. (1980). **Implementing public policy**. Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press.
- Herzberg, F. (1959). **The motivate to work**. New York: John Wiley.
- Jantarasorn, W. (2008). **Public Policy Implementation Theory**. 3rd ed. Bangkok: Thai University Researchers Association.
- Ked-Ukkarawin, B. (2016). **An approach to the development of the advance tariff ruling service provided by customs tariff bureau, Customs Department**. (research report). Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Kumkun, C. (2017). **An approach to the development of the of customs procedures to enhance the country's competitiveness**. (research report). Bangkok: National Defence College. (in Thai)
- Pearse, A. & Stiefel, M. (1980). **Inquiry into participation: A research approach**. Geneva: United Nations Research Institute for Social Development.
- Rodsom, M. (2018). **General knowledge of customs law and tariff law**. 5th ed. Bangkok: The Best Center Inter Group Publisher.
- Sabatier & Mazmanian (1980). The implementation of public policy: A framework of analysis". **Policy Studies Journal**. 8(special issue), 538-550.
- Thamaluechu, P. (2007). **Quality of working life of civil servants of the Customs Tariff Group, the Customs Department**. (Term Paper). Bangkok: Thammasat University. (In Thai)
- The Customs Department. (2018). **History of the Customs Department**. Retrieved form <https://www.customs.go.th/about> [2021, Oct. 11]
- The Customs Department. (2021). **History of the Customs Department**. Retrieved form https://www.customs.go.th/cont_strc_annual_report.php?current_id=14232932404e505f4d464a4f464b49 [2021, Oct. 11]
- Udomwisawakul, N. (2017). **Public policy agenda setting**. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Van Meter, D. S. & Van Horn, C. E. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. **Administration & Society**, 6(4), 445-488.
-

THE STUDY OF PRIMARY BHUTANESE TEACHERS' PERCEPTIONS AND PRACTICES TOWARD THE USE OF TECHNOLOGY IN TEACHING

Pema Dorji* and Nipaporn Sakulwongs

Master of Curriculum and Instruction, Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Patumthanee, Thailand

*E-mail: pema.d63@rsu.ac.th

Received: 2022-09-26

Revised: 2022-10-17

Accepted: 2022-10-25

ABSTRACT

This study was to examine the primary Bhutanese teachers' perceptions and practices toward the use of technology in teaching. One hundred and fifteen teachers from 13 primary schools in Tsirang district participated in the study. The survey method was employed to gather the required data. The quantitative data was gathered using survey questionnaires, and the qualitative data was collected using semi-structured online open-ended question interviews. The total analysis score of the studies was 3.7, which was classified as "Agree." Challenges in using ICT in teaching had the lowest mean score of 2.6, indicating that teachers were experiencing a few difficulties. Similarly, the data collected through the semi-structured online open-ended question interviews revealed that teachers' positive attitudes toward incorporating ICT into their daily teaching mattered a lot for the process of lifelong teaching-learning. Therefore, this study recommended that teachers employ interactive ICT tools in their lessons to make their teaching and learning more effective. Further, district-level officials and supervisors should initiate and provide teachers with enough ICT resources and professional development programs on emerging technology.

Keywords: Perceptions, Practices, Technology, Primary Bhutanese Teacher

Introduction

There is a growing need to employ technology in enhancing teaching using information and communication. The chalkboard is being replaced by technology in education. The standard method of educating children all around the world used to be face-to-face teaching in a classroom. However, technology is now heavily incorporated into education. The efficiency of the teachers and the students' academic progress are both directly correlated with the use of technology in the classroom.

According to UNESCO, ICT is integrated into daily life and has a significant impact on education (2015). The potential impact of ICT on teaching and learning is at the center of the debate over ICT in education in many nations. ICT is a tool that is used to promote inclusion by enabling people to access information and knowledge, as well as to make education more relevant and controllable. According to the Ministry of Education of Bhutan (2014), the country's educational practices would change as a result of the usage of ICT in education since it would give people the necessary tools for effective communication.

For instance, using cutting-edge technology in the classroom can increase learning and academic accomplishment (Indrasiene, Dromantiene, & Bielskyte-Simanaviciene, 2015). ICT, then, is a word that describes technology used to electronically transport, process, store, produce, display, share, or exchange data in order to enhance customer service and better communication. Radio, television, video, DVDs, telephones (both fixed and mobile), satellite systems, computer and network hardware, as well as items and services associated with these technologies, such as video conferencing, email, and blogs, are all included in this broad definition of ICT (Alkamel & Chouthaiwale, 2018).

Gyeltshen (2021), conducted a study with 329 middle secondary school teachers in Bhutan and came to the conclusion that using ICT is a key way to encourage innovation. However, it is challenging to include ICT in teaching without a sincere interest from teachers. The digitization of the teaching and learning process in schools is accelerated by teachers. It is up to school administrators to decide whether to integrate ICT into the curriculum

and teaching. However, technological innovation is still lacking due to individual teachers' perceptions and practices.

Primary schools in Bhutan were regarded as the foundational brain development stage for young learners, with fundamental abilities in ICT usage required in their daily classroom teaching and learning process. In reality, the ICT implementation in classroom teaching was minimal, and the researcher could not get access to local research materials to provide concrete justification. Thus, it made the researcher curious to carry out further study to bridge the gap for better performance of the teachers in the usage of ICT tools in teaching in Tsirang, District. Researcher, being noble primary teaching practitioners for the last 19 years, have received ample first-hand experience that the Bhutanese primary teachers in the school are facing difficulties in using ICT tools in their teaching due to many factors. Without a doubt, teachers' usage of ICT in teaching is a recurring problem for many Bhutanese primary teachers, that affect their teaching. Although ICT usage in Bhutanese classroom teaching was introduced in 1980, as of today,

Bhutanese scholars have not attempted much to study the usage of ICT in teaching and have limited data for references. Additionally, the researcher, who is a certified elementary level teacher, primarily concentrated on primary teachers, and it is precisely in this context that the researcher aimed to determine the primary Bhutanese teachers' perceptions and practices towards the use of technology in teaching. Thus, the researcher became fascinated by this observation and began looking for novel approaches to narrow the gap. By doing so, the researcher was in a better position to suggest some alternatives and had a clearer understanding of how primary teachers in Bhutan perceived the use of technology in their daily lessons, challenges they encounter in the real world, and how to get the support from the right agency in reskilling teachers in ICT implementation in their daily teaching and creating opportunities for lifelong teaching learning. So, the findings from this study will provide information to administrators and authorities at the district level to provide ICT resources and professional development programs for teachers.

Research Objectives

1. To examine primary Bhutanese teachers' perceptions toward the use of technology in teaching in Tsirang district, Bhutan.
2. To find out the primary Bhutanese teachers' practices towards the use of technology in teaching in Tsirang district, Bhutan.

Significance of the Study

1. It would provide the awareness, abilities readiness and challenges of primary Bhutanese teachers' perceptions and practices toward the use of technology in teaching in Tsirang districts.
2. It would inform the school management and policymakers regarding the need for technical support that is required by the teachers to improve ICT skills of teachers and enhance teaching skills.

Literature Review

The integration of technology into the educational system is a common practice. Technology must be used in regular teaching to make sure that students are ready to compete in a globally competitive market. The general, monastic, and non-formal education sectors make up

the current structure of Bhutan's educational system. The most crucial is general education, which has gained widespread acceptance as the official educational unit due to the integration of ICT into teaching. According to Choeda et al. (2016), ICT training should be required for all levels of school teachers because it has a direct impact on the skills of recently graduated teachers, which in turn affects classroom practices all across the nation. In order to improve the quality of education in Bhutan, he suggested that academics at the Royal University of Bhutan (RUB) undergo ICT integration training. In order to satisfy the demands of the 21st-century learning environment. Further, he recommended that ICT skills be developed and taught in teacher preparation programs at colleges. He also urged all teachers to use ICT in their teaching on a regular basis. According to Gyeltshen and Dorji (2020), ICT in Bhutanese education is still viewed as being in the implementation stage, due to a number of limitations. Thus, examining teachers' opinions and usage of ICT in routine teaching was the main focus of this study.

Teachers must be capable of integrating technology into the teaching

and learning processes in order to enhance the learning environment and the academic development of students (Office of Educational Technology, 2016). According to Ertmer (2005), without teachers, the teaching and learning process would not be possible. The way a teacher views the subject matter has a significant impact on how technology is integrated into the learning process. Numerous studies list a number of factors that affect teachers' daily use of technology in their teaching. Regardless of their degree of competence, teachers lack the technical skills and knowledge required to efficiently integrate technology to facilitate teaching and learning.

Anthony, Ghavifekr, Kunjappan, and Ramasamy (2015) found that teachers in the Malaysian state of Melaka faced a number of significant problems, including inadequate accessibility, network connection, technical assistance, lack of adequate training, time constraints, and teacher proficiency. Many studies have identified a variety of factors that affect teachers' use of technology in the classroom. Some of the contributing factors are divergent opinions on the utility of technology, the changing nature of technology, and people's attitudes

toward technology (Zhao & Frank, 2003).

Teachers' Perceptions Towards the Use of ICT in Teaching

According to Akram et al.'s (2022), educators have positive attitudes toward integrating technology in the classroom and in learning. They believe that incorporating technology into the classroom enables them to enhance their teaching strategies, provide compelling, participatory learning experiences, and keep students motivated. Those who frequently use technology also engage in more professional development activities and collaborate with their peers than those who don't. Other studies show a connection between teachers' use of technology and their educational principles, such as their philosophies of teaching and learning. If schools wish to change teachers' perceptions, they must develop skilled leaders. Additionally, school administrators should assist certain teachers and staff employees as both office supervisors and personal counselors (Kim, Kim, Lee, Spector, & DeMeester, 2013). Incorporating technology into classrooms along with effective teaching methods can enhance and boost teaching and learning processes, claim Onalan Kurt and Kurt (2020). The nature of education has changed

as a result of technological advancement, and teachers' crucial role in the successful integration of technology into the classroom has grown in importance. According to Dastjerdi (2016), teachers' opinions toward various ICT features, such as the simplicity, usefulness, and effectiveness of using ICT in education, play a significant role in how they use technology. It suggests that teachers who have a more positive outlook on the application of ICT in education have made use of it in their classes. In other words, teachers' use of technology will increase as their perceptions on its use change, and vice versa. The results showed that the use and application of ICT in the classroom are significantly influenced by the availability of ICT in schools, the literacy and informational skills of students and their readiness, and the attitudes of teachers toward using ICT in the teaching-learning process. According to Rwanda (2020), several other developing nations have integrated ICT into their educational systems. In order for every learners to receive the minimum level of education necessary, Rwanda sought to familiarize the general public with the use of ICT. The effectiveness of teacher preparation is determined by a teachers' capacity to integrate ICT into

the classroom. Like any other professionals, teacher educators must develop and demonstrate ICT skills if they want to integrate ICT into education effectively (Ministry of Education, Bhutan, 2019). In line with Bariu (2020), ICT infrastructure has the potential to significantly enhance teaching, learning, and evaluation strategies for both teachers and students in a high-quality 21st-century educational system. It is generally understood that educators constantly strive to enhance the ways in which they instruct students, assess student learning, and evaluate themselves.

Teachers Practices Towards the Use of ICT in Teaching

An urge to include ICT in teaching-learning processes inside of classroom practices was evident, according to Ali, Haolader, and Muhammad (2013). Every industry has been affected by ICT. Among the enhancements to the teaching-learning process brought about by ICT are online student registration, instant access to information, a reduction in the workload associated with maintaining hardcopies constantly, networking with resourceful individuals, and e-learning. ICT has become widely used in all aspects of life. ICT is a tool that is used to make

education more relevant and convenient for teachers, as well as to enable citizens to access information and knowledge, which helps to promote inclusiveness. By supplying the necessary platforms for efficient communication, the use of ICT in education would transform the nation's educational processes (Bhutan MoE, 2014). This result is shared by a team of researchers led by Hamilton et al. (2016) Digital technology in the classroom has significantly changed both in elementary education and general education. Digital technology can support creative teaching methods that promote successful knowledge and skill acquisition, especially those that are necessary for today's environment. According to Gebremedhin and Fenta (2015), the availability of resources is one of the most crucial factors when using ICT in teaching and learning.

According to the study's findings, the majority of respondents acknowledged using a laptop and a projector to make their lessons engaging and dynamic for students in the modern classroom. Some of the simple

and useful methods they mentioned employing to convey their teachings included Microsoft Word, YouTube, video animation, and PowerPoint presentations. Since Google Classroom is user-friendly and convenient for both teachers and students to create classes and deliver them successfully at any time.

Almost all of the respondents stated that they used it as an online teaching and learning platform. In addition to Google Classroom, the respondents also mentioned using Zoom, Telegram, Messenger, and other social media platforms depending on the accessibility of the students to take online classes.

Conceptual Framework

In this study, there are two variables: an independent variable and a dependent variable. Use of technology was the independent variable, whereas teachers' perceptions and teachers' practices were the dependent variables. Figure 1 below describes the framework of the study.

Independent Variable

Dependent Variable

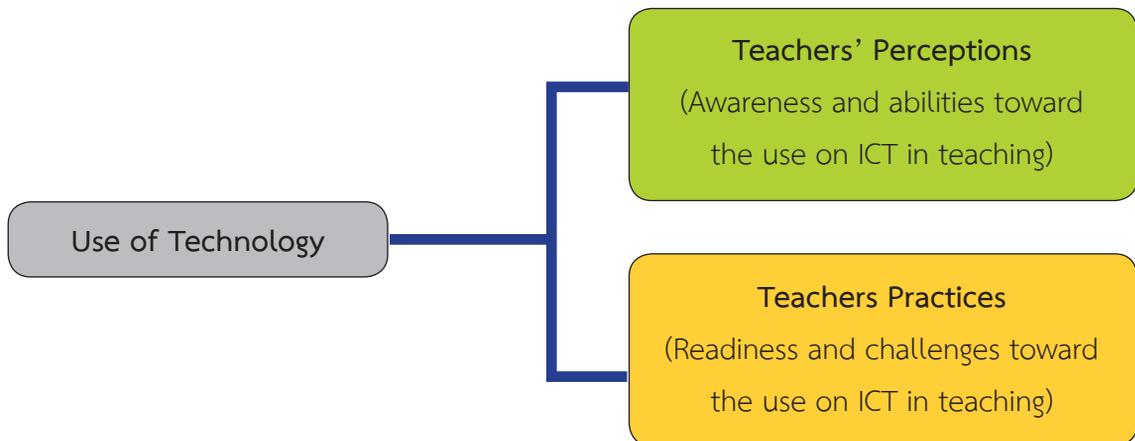

Figure 1 Framework

Methodology

The researcher applied the survey research method to examine the primary Bhutanese teachers' perceptions and practices toward the use of ICT in teaching. Quantitative data was gathered using

a survey questionnaire, and qualitative data was gathered using semi-structured online open-ended question interviews. The research design of the study is presented in Figure 2 below.

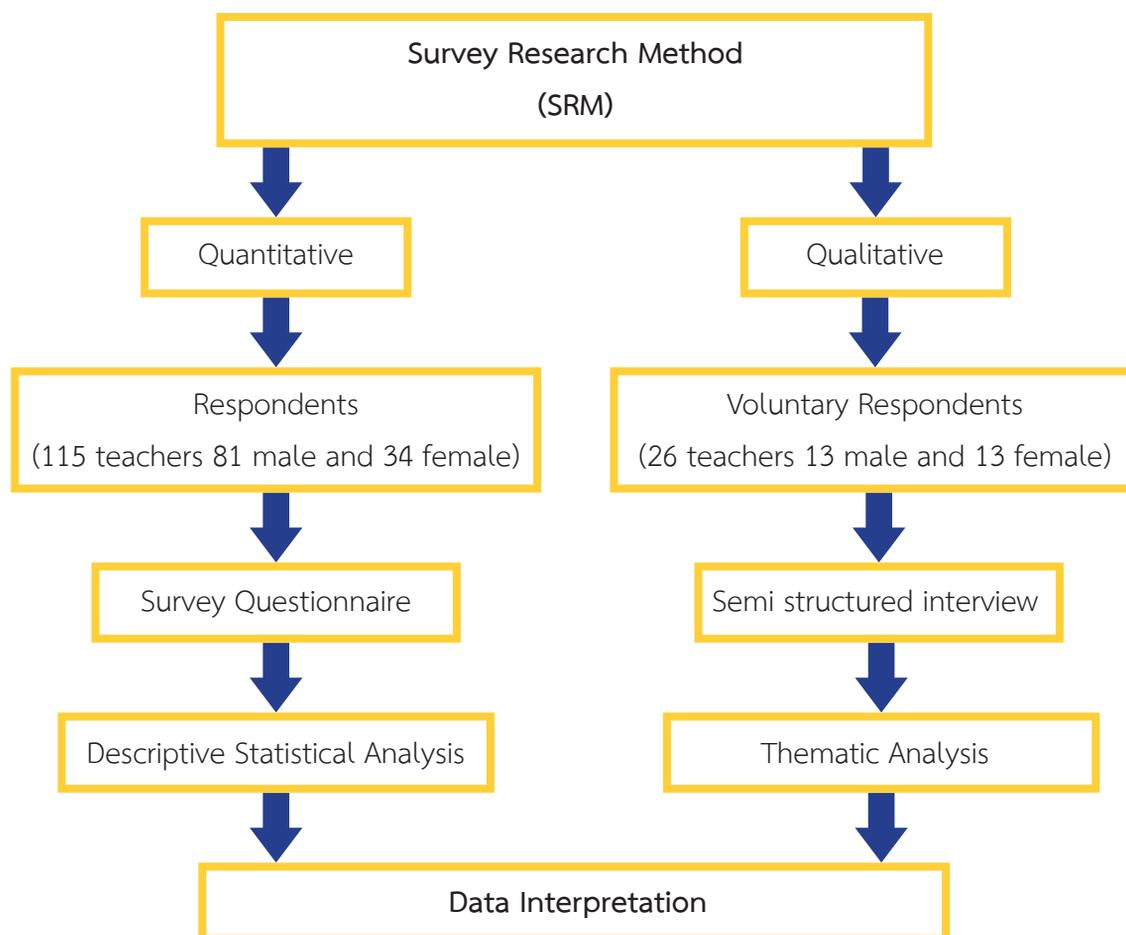

Figure 2 Methodology

A Quantitative and Qualitative Approach

To investigate Bhutanese teachers' perceptions and practices toward the use of technology in teaching, a 5-point Likert scale questionnaire with twenty-three questions was administered by the researcher to gather quantitative data. It was divided into four categories, including nine questions about their awareness

on ICT, three questions about their ICT skills; six questions about their readiness to utilize ICT in the classroom; and the other five questions about the challenges they encountered. A total of 115 primary school teachers from 13 primary schools in Tsirang district were the immediate respondents for the quantitative study and 26 volunteer respondents for the qualitative study.

In order to acquire qualitative data for the study and understand more about primary Bhutanese teachers' perceptions and practices toward the use of technology in teaching, semi-structured online open-ended qualitative questions were developed based on the intriguing results from the survey and questions were sent to the individual via individual mail to collect data. A minimum of one male and one female teacher was chosen from each school. The school administrator assisted in the selection of the respondents by using one of the following criteria to select the respondents: Respondent with a high caliber of ICT skill, respondent with a low caliber of ICT skill, respondent having limited ICT resources, respondent having adequate ICT resources, respondent that had rated high in the survey questionnaires, respondent that had rated low in the survey questionnaires, and respondent that had high experiences as a teacher in that particular school.

Validity and Reliability

Three experts verified the validity of the study tools, including a professor from a university in Thailand and two seasoned teachers from Bhutan. Through a thorough examination of subject coverage and relevance, linguistic accuracy

and applicability, feedback, and requests for expert opinions, the validity of the questions was ensured. The test was administered online to 30 teachers from different districts in order to assess the reliability of the items after they were validated by three experts. In order to calculate the reliability coefficient, Cronbach's alpha was used. The Cronbach's alpha for the overall questionnaire was 0.07, which clearly indicated that the instruments were reliable for the study.

Data Collection Procedures

The following methods were employed to gather the required information:

1. Proposals for the written approval to conduct the research were solicited from the following agencies: Rangsit University in Thailand, Ministry of Education in Bhutan, Chief District Education officer, Tsirang district, and 13 primary school principals in Tsirang district.

2. With the assistance of the school principals, all the teachers in the schools were informed by emails and phone calls.

3. To collect quantitative data, the researchers conducted an online survey and sent questionnaires to all respondents via their individual email addresses.

4. To gather qualitative information, 26 volunteer teachers were interviewed online with open-ended question interviews.

Conclusion and Discussion

The study's findings demonstrated that primary Bhutanese teachers had favorable opinions on using technology in the classroom. The results showed that the primary teachers in the Tsirang district communicated their personal opinions at a high level about perceptions and practices with the use of ICT in teaching, as indicated by the overall mean score of 3.7. Teachers' ICT ability received

the highest score, with a mean of 4.3, followed by their readiness to use ICT in the classroom, with a mean of 3.9 at a high level. Out of the four categories of teachers' views and practices about the use of ICT in teaching, challenges had the lowest mean score of 2.6, indicating that teachers were having some issues despite having a high degree of ICT skills and proficiency. Table 1 provides the detail summary of the study.

Table 1 Summary of the Study

Sl.No.	Opinion Category	Means	SD	Extend of Agreement
1	Teacher awareness on ICT	3.9	0.81	High
2	Teacher ability on ICT	4.3	0.8	Highest
3	Teacher readiness towards the use on ICT	3.9	0.94	High
4	Challenges while using ICT in teaching	2.6	1.8	Moderate
Average		3.7	1.1	High

The cumulative study of respondents' online open-ended question interviews revealed favorable sentiments about the use of technology in the classroom. The majority of respondents claimed that they believed it was critical to integrate ICT into the classroom because, teaching and learning required technology to be effective in the twenty-first century.

The maximum number of respondents acknowledged using a laptop and a projector to make their teaching engaging and dynamic for students in the 21st-century classroom. Some of the simple and useful methods they mentioned using to convey their lessons were Microsoft Word, PowerPoint presentations, YouTube, and video animation because they were simple to use and convenient for both teachers and students to create lively classes and deliver them successfully at any time. Almost all of the respondents said, they used Google Classroom as an online teaching and learning platform. In addition to Google Classroom, the respondents also mentioned using Zoom, Telegram, Messenger, and other social media platforms depending on the accessibility of the learners to make their teaching and learning more meaningful. Respondents reported that teachers routinely ran behind schedule because

they needed to constantly set up the projectors. This was a result of each classroom not having adequate projectors for display. They said that poor internet connectivity and Wi-Fi interfered with their capacity to deliver the lessons. It was fascinating that every subject and class basically demanded stable internet connectivity. At times, they could not deliver their lessons as intended due to poor internet access. These were the few real-world difficulties that primary teachers in Tsirang District faced as they integrated ICT into their regular lessons. Based on the data collected, the overall mean score was 3.7, which revealed that primary teachers in Tsirang district had a positive attitude towards incorporating ICT into their regular lessons. In order to confirm the aforementioned conclusion, Dastjerdi (2016), noted that teachers' perceptions of various ICT features, such as the ease of use, value, and efficacy of using ICT in education, had a big impact on how they used the technology. It demonstrated that educators who viewed the use of ICT in education were more likely to incorporate it into their regular lessons. The findings demonstrated that the availability of ICT in schools, the literacy and informational abilities of teachers, and the attitudes of

teachers toward using ICT in the teaching-learning process had a substantial impact on the use and implementation of ICT in teaching. Additionally, teachers can use interactive ICT technologies in the classroom to engage students and improve teaching and learning.

Along with the great advantages, the interviews also revealed a number of difficulties. The use of ICT in daily teaching was hampered by a lack of ICT resources, such as a projector with a poor Wi-Fi signal and insufficient internet connectivity. This was in parallel to the study carried out by Anthony, Ghavifekr, Kunjappan, and Ramasamy (2015), the usage of ICT tools by teachers, limited accessibility, network connectivity, inadequate technical help, lack of suitable training, time restraints, and teachers' proficiency were also highlighted as comparable perceptions. The results of the study conducted by Choeda et al. (2016) also revealed that the primary problems include a lack of ICT pedagogy training, slow internet, and inconsistent internet service. They came to the conclusion that removing these obstacles will increase teachers' motivation to integrate ICT into their routine teaching.

Suggestions

1. To enhance education for lifelong learning, ICT tools in every subject area need to be supported.
2. To engage students, teachers can use interactive ICT tools in the classroom.
3. To improve services, district-level policymakers and any supervisory authorities must quickly implement additional professional development programs and supply teachers with adequate ICT resources.

Recommendations for future research

This study only included 115 teachers from 13 primary schools in Tsirang district. A comparable study may be conducted with a larger sample size from various regions of the country in order to support and guarantee the credibility of the results drawn from this study.

1. Future studies of this kind may include data from other educational levels in the country, including ECCD, primary, secondary, higher secondary, and college levels.
2. A similar study can also be carried out in subjects like Dzongkha, English, Science, and Social Studies.

3. More research must be done on how parents and students think about using ICT in the classroom.

4. Future studies should be conducted in the form of comparative studies based on the qualifications and teaching experience of teachers.

Onalan Kurt and Kurt (2020) claim that as a result of technological development, the nature of education has changed and that teachers now play a significant role in the successful integration of technology into the classroom.

Thus, the study revealed that the primary teachers in Tsirang district had an appropriate level of ICT proficiency.

Teachers were prepared to employ a variety of ICT tools in their daily teaching to enhance their teaching. School administrators should help some teachers integrate technology into classrooms together with efficient teaching approaches that can increase and boost teaching and learning processes, claim Kim, Kim, Lee, Spector, and DeMeester (2013). Therefore, in order to improve the relevance of their teaching-learning and keep up with the evolving learning environment of the twenty-first century, teachers in the Tsirang district urgently needed support and guidance from policymakers, school administrators, and other stakeholders.

REFERENCES

- Akram, H., Aslam, S., Saleem, A. & Parveen, K. (2021). **The challenges of online teaching in COVID-19 pandemic: a case study of public universities in Karachi. Pakistan.** *J. Inf. Technol. Educ. Res.* 20, 263–282. doi: 10.28945/4784.
- Akram, H., Abdelrady, A H., Al-Adwan, A. S. & Ramzan, M. (2022). Teachers' perceptions of technology integration in teaching-learning practices: A systematic review. *Front Psychol*, 13, 920317.
- Ali, G., Haolader, F. A., & Muhammad, K. (2013). The Role of ICT to Make Teaching-Learning Effective in Higher Institutions of Learning in Uganda. *International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology*, 2(8), 4061-4073
- Alkamel, M.A.A. & Chouthaiwale, S.S. (2018). The use of ICT tools in English language teaching and learning: A literature review. *Veda's Journal of English Language and literature*, 5(2), 29-33

- Anthony, A., Ghavifekr, S., Kunjappan, T., & Ramasamy, L. (2015). Teaching and Learning with ICT Tools: Issues and Challenges from Teachers' Perceptions. Faculty of Education, University of Malay, Malaysia. **Malaysian Online Journal of Educational Technology**, 4(2), 38-57.
- Bariu, T. N. (2020). Status of ICT Infrastructure Used in Teaching and Learning in Secondary Schools in Meru County, Kenya. **European Journal of Interactive Multimedia and Education**, 1(1), e02002. <https://doi.org/10.30935/ejimed/8283>
- Bayram, G. E. (2016). **Teachers' and students' perspectives towards the use of ICT in a Turkish school for pupils with hearing impairment**. University of Warwick <https://ethos.bl.uk/OrderDetails.do?uin=uk.bl.ethos.720467>
- Bentahar, O., & Cameron, R. (2015). Design and implementation of a mixed method research study in project management. **Electronic Journal of Business Research Methods**, 13(1), 3-15.
- Choeda, Penjor, T., Dukpa, D., & Zander, P. (2016). The State of Integration of the Virtual Learning Environment and ICT into pedagogy of the Royal University of Bhutan: A descriptive study. **International Journal of Education and Development using information and Communication Technology (IJEDICT)**, 12(1), 71-88.
- Dastjerdi, N.B. (2016). **Analyzing the Opportunities and Challenges to use of Information and Communication Technology Tools in Teaching-Learning Process**. University of Isfahan, Isfahan, Iran.
- Dorji, T. (2021). Integration of ICT in Bhutanese Schools, Common Obstacles, and The Way Forward. **The Druk Journal**, 6(1), 49-54.
- Ertmer, P. A. (2005). **Teacher pedagogical beliefs: The final frontier in our quest for technology integration**.
- Gebremedhin, M.H., & Fenta, A. A. (2015). **Assessing Teachers' Perception on Integrating ICT in Teaching-Learning Process: The Case of Adwa College**. Institute of Geo-Information and Earth Observation Science. Mekelle University, Mekele, Ethiopia.
- Gyeltshen, K., & Dorji, R. (2020). **Higher education in Bhutan policy, current status, And challenges**. Referee Work Entry Higher Education in Bhutan.

- Gyeltshen, L. (2012). **Principals' Technology Leadership Behavior and Teachers' Use of Information and Communication Technology (ICT) in Bhutan.**
- Hamilton, E. R., Rosenberg, J. M., & Akcaoglu, M. (2016). The substitution augmentation modification redefinition (SAMR) model: A critical review and suggestions for its use. **TechTrends**, 60(5), 433–441.
- Indrasiene, V., Dromantiene, L., & Bielskyte-Simanaviciene, E. (2015). Use of information and communication technology in the study process: Teachers' experience. **Social lines Technologijos**, 5(1),7–21..
- Kim, C., Kim, M., Lee, C., Spector, J. M., & DeMeester, K. (2013). Teacher beliefs and technology integration. **Teaching and Teacher Education**, 28, 76-85.
- Ministry of Education, Bhutan. (2014). **Isherig Education ICT Master Plan 2014-2018, Ministry of Education.**
- Ministry of Education, Bhutan. (2019). **Isherig Education ICT Master Plan 2019-2023, Ministry of Education.**
- Office of Educational Technology. (2016). **Every student succeeds act: Supporting teacher's in creating Future Ready classrooms.** Retrieved from: <https://tech.ed.gov/essay>
- Onalan, K., & Kurt, G. (2020). Exploring Turkish EFL teachers' perceptions of the factors affecting technology integration: A case study. **Dil ve Dilbilimi Çalışmaları Dergisi**, 16(2), 626 - 646. <https://doi.org/10.17263/jlls.759264>
- Rwanda Vision, 2020. (2017). **Ministry of finance and economic planning, republic of Rwanda.** Available at http://www.nur.ac.rw/IMG/pdf/Vision_2020.
- UNESCO. (2015). **ICT in Education in Sub-Saharan Africa, A comparative analysis of basic e - readiness in schools.** (25).
-

Research Article

การปรับปรุงความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี
ชุมชนเอื้ออาทร ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

IMPROVING SATISFACTION WITH SERVICE QUALITY OF WOMEN'S CAREER
DEVELOPMENT ENTERPRISES EUA ATHON COMMUNITY, BANG PHUT SUBDISTRICT,
PAK KRET DISTRICT, NONTHABURI PROVINCE

เศรษฐภูมิ เถาชาวี*

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Sedthapoom Thoucharee *

Program in Logistics Management, Faculty of Industrial Technology, Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand

*E-mail: sedthapoom@pnru.ac.th

Received: 2022-10-07

Revised: 2023-02-02

Accepted: 2000-03-03

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหาความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี และ 2. ปรับปรุงความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี โดยจะวัดความพึงพอใจของลูกค้าโดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 20 คนใน 5 ด้าน คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ใ่ว้ใจในการบริการ ด้านการตอบสนองต่อผู้บริโภค ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ และด้านความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ หลังจากนั้นจะจัดอบรม ติดตามผล เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ Paired Samples T Test ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการระหว่างก่อนกับหลังการฝึกอบรม ด้านความน่าเชื่อถือ ใ่ว้ใจในการบริการ ด้านการตอบสนองต่อผู้บริโภค ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ และด้านความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$ แต่ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$

คำสำคัญ: การปรับปรุงความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ กลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี ชุมชนเอื้ออาทร

ABSTRACT

This research aims to (1) study the problem of satisfaction with the customer service quality of Women's Career Development Enterprises and (2) improve satisfaction on customer service quality of women's career development enterprises. It measures the satisfaction of 20 customers in 5 aspects: the concrete aspect of the service, reliability (trust in the service), consumer response, providing confidence to service recipients, and sympathy for service recipients. After that, training, follow-up, data collection, and analysis of paired samples T-Test followed. The results showed that the mean level of satisfaction with service quality between before and after training was higher in 4 aspects: reliability (trust in service), consumer response, providing confidence to service recipients, and sympathy for service recipients. The mean difference was significant at $\alpha = 0.05$, but in the concrete aspect of the service, there was no significant difference in mean at $\alpha = 0.05$.

Keywords: Improving Satisfaction with Service Quality, Women's Career Development Enterprises, Eua Athon Community

บทนำ

เนื่องจากชุมชนเคหะนนทบุรี ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นชุมชนเอื้ออาทรภายใต้การบริหารจัดการของการเคหะแห่งชาติ ที่ประกอบด้วย 4 นิติบุคคล มีประมาณ 104 ตึก มีห้องพักประมาณ 4,000 ห้อง มีประชากรประมาณ 15,000 คน ส่วนมากเป็นครอบครัวที่มีสมาชิกประมาณ 3 – 5 คนต่อครอบครัว ซึ่งจะประกอบไปด้วยสมาชิกทุกเพศ ทุกวัยและเป็นสังคมที่คนวัยทำงาน วัยหนุ่มสาวต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว วัยศึกษาเล่าเรียนต้องเรียนหนังสือ วัยเด็กต้องอยู่บ้านกับคนสูงอายุเพื่อให้คนสูงอายุเลี้ยงดูและเนื่องจากสมาชิกในชุมชนต้องการมีรายได้เสริมรายได้หลัก จึงเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้าน 4 – 5 คนภายในชุมชน ร่วมกัน

ทำงานฝีมือ เย็บกระเป๋าผ้าญี่ปุ่น จากการเรียนรู้จากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน อำเภอปากเกร็ด และการสนับสนุนจากการเคหะแห่งชาติ จนมีผู้อยู่อาศัยหลายคนสนใจและเข้าร่วมกลุ่มและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์หลากหลายรูปแบบ เช่น กระเป๋าผ้าดัดมือแบบต่าง ๆ ของชำร่วย ช่อดอกไม้รับปริญญา เหยียดูโปรยทานแบบต่าง ๆ พวงมาลัยจากกระดาษทิชชู ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ในนามกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี ชุมชนเอื้ออาทร โดยมีนางรัชนิดาพร ไชยปณิธาน เป็นประธานกลุ่ม (R. Chaipanithan, personal communication, January 8, 2022)

แต่การให้บริการลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรีดังกล่าว ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เช่น พนักงานให้บริการยังไม่รวดเร็วทันต่อความต้องการ พนักงานยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทีเมื่อเกิดข้อผิดพลาด เป็นต้น ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะวัดความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรีเพื่อปรับปรุงคุณภาพการบริการ นำมาสู่การเพิ่มรายได้และก่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองสู่ความยั่งยืนของชุมชนเอื้ออาทร ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีในท้ายที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี

2. เพื่อปรับปรุงความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัญหาความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี

2. กลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรีได้รับการปรับปรุงความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการลูกค้า

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. วัดสภาพปัญหาความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนา

อาชีพสตรีใน 5 ด้าน คือ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ ความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจในการบริการ การตอบสนองต่อผู้บริโภค การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ และความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากร คือ ลูกค้าที่ใช้บริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรีจำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Jungsiriphonpakorn, 2018)

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. กลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี ชุมชนเอื้ออาทร ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ทบทวนแนวคิด

วิสาหกิจชุมชน

Niyathonglang (2018) ได้กล่าวว่าวิสาหกิจชุมชนมีลักษณะที่สำคัญ คือ ชุมชนต้องเป็นเจ้าของ มีการประยุกต์ใช้ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ทันสมัย การดำเนินงานเป็นแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการเรียนรู้ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอและมีการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ

Khunthong and Wisupee (2020) ได้ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพสตรีการทำสมุนไพรใช้ในครัวเรือนบ้านทุ่งกลับใหญ่ ตำบลพักทัน อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ควรมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพสตรีด้วยการพัฒนา

ศักยภาพของพนักงานด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย กฎ กติกา ควรเขียนเป็นลายลักษณ์ให้ชัดเจน และบังคับใช้อย่างเข้มงวด

ความพึงพอใจ

Shelly (1975) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรู้สึก ในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ซึ่งสอดคล้อง กับ Jorwiset (2011) กล่าวว่า ความพึงพอใจ จะเกิดขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต เป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึก หรือทัศนคติในทางบวก และความรู้สึกหรือทัศนคติ ในทางลบ ซึ่งความรู้สึกหรือทัศนคติด้านบวก จะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และความรู้สึกหรือทัศนคติด้านลบแสดงให้เห็น สภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง

Baumeister, Nyrhinen, Kempainen and Wilska (2022) ได้ศึกษาความพึงพอใจ ของลูกค้าที่มีต่อสายการบินที่รับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่าลูกค้าที่พึงพอใจ มีแนวโน้มที่จะซื้อบริการของสายการบินคืนมากกว่า และมีส่วนร่วมในการบอกต่อแบบปากต่อปาก ซึ่งส่งผลให้เกิดความภักดีของลูกค้า การค้นพบนี้ เชื่อมโยงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่รับรู้ ของสายการบินเข้ากับความภักดีของลูกค้า

Salam, Jahed & Palmer (2022) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility (CSR)) ในภูมิภาคตะวันออกกลาง และแอฟริกากับความพึงพอใจของลูกค้าและความภักดีของลูกค้า ผลการศึกษาพบว่าเนื่องจาก ธุรกิจและสังคมเป็นสองหน่วยงานที่สัมพันธ์กัน

และพึ่งพาซึ่งกันและกัน เจ้าของธุรกิจจึงต้อง รับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด เช่น พนักงาน ลูกค้า ซัพพลายเออร์ และชุมชน นอกจากนี้ยังต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ขององค์กร (CSR) ที่ขับเคลื่อนโดยผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ซึ่งจะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน

คุณภาพการบริการ

Stanton, Etzel & Walker (1976) ได้ให้ความหมายของการบริการไว้ว่า “การบริการ เป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่สามารถ พิสูจน์ได้โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการถ่ายโอน หรือจัดหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ”

Parasuraman, Zeithaml and Berry (1988) ได้มีการพัฒนาปัจจัยกำหนดคุณภาพ การบริการในมุมมองของลูกค้า พบว่าประกอบ ไปด้วย 5 ด้านที่สำคัญคือ

1. ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibles) สภาพแวดล้อมทางกายภาพของ การบริการสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ความทันสมัยของเครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่ให้บริการการแต่งกายของพนักงาน ความสะอาด สบายของสถานที่ให้บริการ

2. ความน่าเชื่อถือ หรือไว้วางใจได้ (Reliability) ความสามารถในการมอบบริการ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าตามที่ได้สัญญา หรือที่ควรจะเป็นได้อย่างถูกต้อง และตรงตาม วัตถุประสงค์ของการบริการภายในเวลาที่เหมาะสม เช่น การรักษาเวลาในการให้บริการ การรักษาสัญญา ในการให้บริการ การรักษาข้อมูลของลูกค้า

3. การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือ

ลูกค้า โดยให้บริการอย่างรวดเร็ว ความรวดเร็วจะต้องมาจากพนักงานและกระบวนการในการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ความรวดเร็วในการได้รับบริการ ความเต็มใจในการให้บริการ ความพร้อมในการให้บริการ

4. การให้ความมั่นใจ (Assurance) การสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าว่าจะได้รับการบริการที่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ความรู้สึกเชื่อมั่นไว้วางใจในชื่อเสียงและความมั่นคงของบริการคุณภาพของพนักงาน ความพร้อมในการให้บริการของพนักงาน

5. การเข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ (Empathy) การดูแลและเอาใจใส่ให้บริการลูกค้าด้วยความตั้งใจ เนื่องจากเข้าใจปัญหาหรือความต้องการของลูกค้าที่ต้องได้รับการตอบสนอง เน้นการบริการและการแก้ปัญหาให้ลูกค้าเป็นราย ๆ ไป เช่น ความเพียงพอของประเภทของสินค้าและบริการ ความเอาใจใส่ในการให้บริการ การรู้ความต้องการของลูกค้า

Jarasphan (2014) ได้วัดความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการให้บริการของศูนย์บริการลูกค้า จีเน็ต โมบายเซอร์วิส เซ็นเตอร์ จันทบุรี พบว่าลูกค้าพึงพอใจอันดับแรก คือ ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการอยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการอยู่ในระดับมาก ด้านความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจในการบริการอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย ด้านการตอบสนองต่อผู้บริโภคอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าลูกค้าที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนลูกค้าที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Ninlaphat (2018) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์กับการมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการโรงพยาบาลเปาโลรังสิต พบว่า คุณภาพการให้บริการด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการมีความสัมพันธ์มากที่สุดกับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ รองลงมาคือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

Harif, Nawaz and Hameed (2022) ได้ศึกษาบทบาทของนวัตกรรมแบบเปิด (Open Innovation) ซึ่งประกอบด้วย ICT นวัตกรรมในองค์กร และการจัดการความรู้ภายในและภายนอกต่อคุณภาพการบริการและกลยุทธ์ทางการตลาดในการดำเนินธุรกิจโรงแรม พบว่า นวัตกรรมแบบเปิด (Open Innovation) จะเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพองค์กรเพิ่มขึ้น

Salamah et al. (2022) ได้ศึกษาการรักษาลูกค้าของการค้าขายบนมือถือ (Mobile Commerce) ด้วยคุณภาพการบริการและความพึงพอใจโดยใช้การวิเคราะห์โครงข่ายประสาทเทียมแบบหลายชั้น ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความสร้างสรรค์ของเว็บไซต์ ความมีประโยชน์ของเนื้อหา และความสะดวกในการใช้งานเป็นแพลตฟอร์มการค้าบนมือถือที่สำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริการโดยรวม นอกจากนี้การจัดการธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ควรใช้คุณสมบัติเทคโนโลยีล้ำสมัยเพื่อเพิ่มการรับรู้

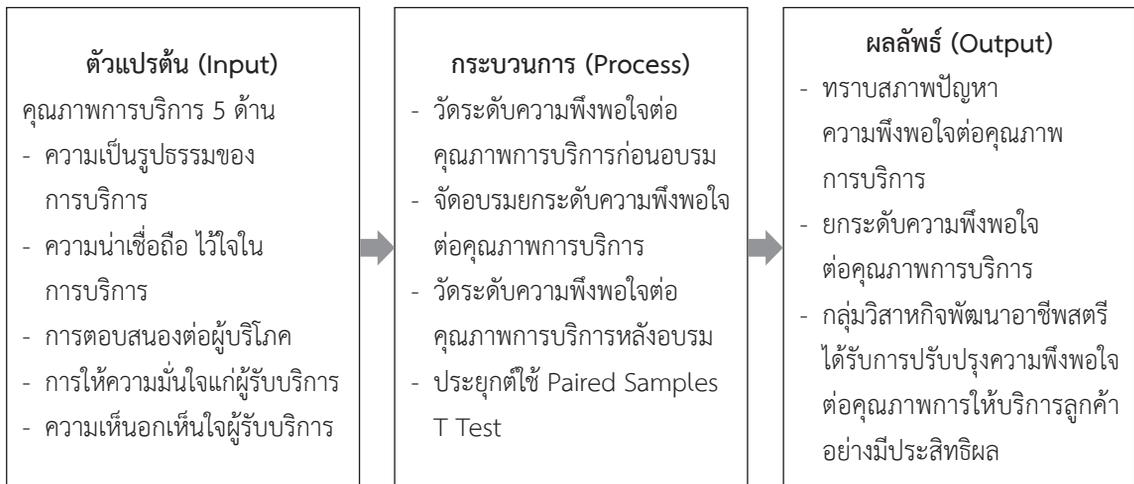
คุณภาพ และพัฒนาคุณสมบัติความปลอดภัย
ในการชำระเงินเพื่อรักษาความไว้วางใจระหว่างผู้ใช้งาน

สนองต่อผู้บริโภค ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับ
บริการ และด้านความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ

ซึ่งจะตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

โดยวัดค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ
โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความหมาย
ของความพึงพอใจ องค์ประกอบของความพึงพอใจ
ความพึงพอใจในการบริการของผู้รับบริการ
ความหมายของคุณภาพการให้บริการ คุณภาพ
การให้บริการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นแบบสอบถามเก็บข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ
ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย และอาชีพ และวัด
ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการใน
5 ด้าน คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ
ด้านความเชื่อถือ ไว้วางใจในการบริการ ด้านการตอบ

กับวัตถุประสงค์ (Index of Item - Objective
Congruence (IOC)) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน
3 ท่าน ประเมินค่า IOC พบว่า แบบสอบถาม
มีค่า IOC เท่ากับ 0.83 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1
แสดงว่า แบบสอบถามมีค่าความตรงตาม
เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อวัด
ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการใน 5 ด้าน
จากลูกค้าโดยเลือกแบบเจาะจงจำนวน 20 คน
แล้วจะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยมีระดับมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก และ 5 = มากที่สุด ระดับค่าเฉลี่ยกำหนด 1.00 – 1.50 น้อยที่สุด 1.51 – 2.50 น้อย 2.51 – 3.50 ปานกลาง 3.51 – 4.50 มาก และ 4.51 – 5.00 มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 จัดอบรม เรื่อง การให้บริการที่ดี (Service Mind) ซึ่งประกอบด้วย การบริการ (Service) คือ การยิ้มแย้ม S (smile) รวดเร็วและมีคุณภาพ R (rapidness) คำนึงถึงมูลค่าเพิ่ม V (value) ทำช่วงเวลาแรกพบให้หน้าประทับใจมากที่สุด I (impression) ความสุภาพอ่อนโยน C (courtesy) ความอดทน E (endurance) และจิตใจ (Mind) คือ การมีความเชื่อในสิ่งที่ถูกต้อง ดึงตาม M (make believe) ยืนหยัดในสิ่งที่ทำ I (insist) ลูกค้ายกย่องคนสำคัญ N (necessitate) อุทิศตนให้กับงานที่ทำ D (devote) โดยผู้เข้ารับการอบรมคือ ผู้บริหารและสมาชิกของวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี จำนวน 20 คน ณ ห้องศูนย์วิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี ชุมชนเอื้ออาทร ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในวันเสาร์ ที่ 26 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2565 โดยวิทยากร คือ อาจารย์ ดร.เศรษฐภูมิ เกชากริ เพื่อยกระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการให้กับผู้บริหารและสมาชิกของวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี

ขั้นตอนที่ 5 ติดตามผล เก็บรวบรวมข้อมูล ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการใน 5 ด้าน จากลูกค้าโดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 20 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาหลังการอบรม โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน และการวิเคราะห์ Paired Samples T Test ของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ ระหว่างก่อนกับหลังการอบรมการพัฒนาคุณภาพ การให้บริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

โดยสามารถแสดงผลการเก็บข้อมูลทั่วไป คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยและอาชีพ จากลูกค้าโดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 20 คน ดังต่อไปนี้คือ

เพศ

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 35

อายุ

พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป - 50 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาอายุ 31 ปีขึ้นไป - 40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 อายุ 20 ปีขึ้นไป - 30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ระดับการศึกษา

พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น/ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ เทียบเท่า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20

รายได้เฉลี่ย

พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับรายได้ 20,001 บาท ขึ้นไป - 30,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็น

ร้อยละ 50 รองลงมา มีระดับรายได้ 10,000 บาทขึ้นไป - 20,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 มีระดับรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และมีระดับรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5

อาชีพ

พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 3 คน

คิดเป็นร้อยละ 15 และประกอบอาชีพ รับจ้าง/ลูกจ้าง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5

โดยสามารถแสดงผลการวัดความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรีก่อนฝึกอบรม หลังฝึกอบรม และผลการวิเคราะห์ Paired Samples T Test ของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจระหว่างก่อนกับหลังการฝึกอบรมการพัฒนาคุณภาพการบริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี ดังแสดงในตารางที่ 1 2 และ 3 ข้างล่างนี้ ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการวัดความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี ก่อนฝึกอบรม

ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	3.58	0.53	มาก
- ทำเลที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางมาติดต่อ	4.20	0.62	มาก
- มีอุปกรณ์ทันสมัย สถานที่ที่สะดวกสบาย	3.25	0.85	ปานกลาง
- พนักงานแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย	3.30	0.73	ปานกลาง
ด้านความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจในการบริการ	3.22	0.15	ปานกลาง
- มีความพร้อมในการให้บริการทุกด้าน	3.05	0.22	ปานกลาง
- พนักงานสามารถแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดข้อผิดพลาด	3.25	0.44	ปานกลาง
- พนักงานรักษาข้อมูลของลูกค้าได้เป็นอย่างดี	3.35	0.67	ปานกลาง
ด้านการตอบสนองต่อผู้บริโภค	3.27	0.34	ปานกลาง
- พนักงานให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการ	3.15	0.37	ปานกลาง
- มีขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน	3.65	0.81	มาก
- มีพนักงานให้บริการอย่างพอเพียง	3.00	0.46	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ	3.55	0.44	ปานกลาง
- มีความน่าเชื่อมั่นในชื่อเสียงและความมั่นคง	4.05	0.89	มาก
- พนักงานมีความสุภาพ เรียบร้อย และอัธยาศัยดี	3.40	0.99	ปานกลาง
- พนักงานมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน	3.20	0.41	ปานกลาง
ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ	3.25	0.15	ปานกลาง
- มีสินค้าและบริการให้เลือกใช้หลากหลาย	3.10	0.31	ปานกลาง
- พนักงานให้เกียรติและให้ความสำคัญต่อลูกค้า	3.25	0.79	ปานกลาง
- พนักงานให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการให้บริการ	3.40	0.68	ปานกลาง
รวม	3.37	0.18	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ผลการวัดความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี
หลังฝึกอบรม

ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	3.90	0.48	มาก
- ท่าเลที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางมาติดต่อ	4.35	0.49	มาก
- มีอุปกรณ์ทันสมัย สถานที่สะอาดสบาย	3.40	0.60	ปานกลาง
- พนักงานแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย	3.95	0.69	มาก
ด้านความน่าเชื่อถือ ไว้ใจในการบริการ	3.68	0.15	มาก
- มีความพร้อมในการให้บริการทุกด้าน	3.55	0.89	มาก
- พนักงานสามารถแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดข้อผิดพลาด	3.65	0.81	มาก
- พนักงานรักษาข้อมูลของลูกค้าได้เป็นอย่างดี	3.85	0.88	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านการตอบสนองต่อผู้บริโภค	3.67	0.40	มาก
- พนักงานให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการ	3.70	0.73	มาก
- มีขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน	4.05	0.76	มาก
- มีพนักงานให้บริการอย่างพอเพียง	3.25	0.72	ปานกลาง
ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ	4.05	0.36	มาก
- มีความน่าเชื่อมั่นในชื่อเสียงและความมั่นคง	4.45	0.83	มาก
- พนักงานมีความสุภาพ เรียบร้อย และอัธยาศัยดี	3.95	0.76	มาก
- พนักงานมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน	3.75	0.79	มาก
ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ	3.73	0.10	มาก
- มีสินค้าและบริการให้เลือกใช้หลากหลาย	3.65	0.75	มาก
- พนักงานให้เกียรติและให้ความสำคัญต่อลูกค้า	3.70	0.66	มาก
- พนักงานให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการให้บริการ	3.85	0.67	มาก
รวม	3.81	0.16	มาก

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ Paired Samples T Test ของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจระหว่างก่อน
กับหลังการฝึกอบรมการพัฒนาคุณภาพการบริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี

ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการ	ค่าเฉลี่ย ก่อนอบรม	ค่าเฉลี่ย หลังอบรม	Sig. (2-tailed)
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	3.58	3.90	0.198
- ทำเลที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางมาติดต่อ	4.20	4.35	0.186
- มีอุปกรณ์ทันสมัย สถานที่สะดวกสบาย	3.25	3.40	0.505
- พนักงานแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย	3.30	3.95	0.004*

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการบริการ	ค่าเฉลี่ย ก่อนอบรม	ค่าเฉลี่ย หลังอบรม	Sig. (2-tailed)
ด้านความน่าเชื่อถือ ไว้ใจในการบริการ	3.22	3.68	0.005*
- มีความพร้อมในการให้บริการทุกด้าน	3.05	3.55	0.021*
- พนักงานสามารถแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดข้อผิดพลาด	3.25	3.65	0.042*
- พนักงานรักษาข้อมูลของลูกค้าได้เป็นอย่างดี	3.35	3.85	0.014*
ด้านการตอบสนองต่อผู้บริโภคร	3.27	3.67	0.044*
- พนักงานให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการ	3.15	3.70	0.004*
- มีขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน	3.65	4.05	0.017*
- มีพนักงานให้บริการอย่างพอเพียง	3.00	3.25	0.096
ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ	3.55	4.05	0.010*
- มีความน่าเชื่อมั่นในชื่อเสียงและความมั่นคง	4.05	4.45	0.008*
- พนักงานมีความสุขภาพ เรียบร้อย และอัธยาศัยดี	3.40	3.95	0.012*
- พนักงานมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน	3.20	3.75	0.008*
ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ	3.25	3.73	0.005*
- มีสินค้าและบริการให้เลือกใช้หลากหลาย	3.10	3.65	0.004*
- พนักงานให้เกียรติและให้ความสำคัญต่อลูกค้า	3.25	3.70	0.016*
- พนักงานให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการให้บริการ	3.40	3.85	0.004*
รวม	3.37	3.81	0.000*

* หมายถึง มีค่าความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$

จากตารางที่ 1 จะพบว่าระดับความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการให้บริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรีก่อนอบรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.37 อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีค่าเฉลี่ย 3.58 ระดับมาก การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ย 3.55 ระดับมาก การตอบสนองต่อผู้บริโภคม มีค่าเฉลี่ย 3.27 ระดับปานกลาง ความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ย 3.25 ระดับปานกลาง และความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจในการบริการ มีค่าเฉลี่ย 3.22 ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 2 จะพบว่าระดับความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพการให้บริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรีหลังอบรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.81 อยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ย 4.05 ระดับมาก ความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีค่าเฉลี่ย 3.90 ระดับมาก ความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ย 3.73 ระดับมาก ความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจในการบริการ มีค่าเฉลี่ย 3.68 ระดับมาก และการตอบสนองต่อผู้บริโภคม มีค่าเฉลี่ย 3.67 ระดับมาก

จากตารางที่ 3 ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ Paired Samples T Test ของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจระหว่างก่อนกับหลังการฝึกอบรมการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี จะพบว่า

ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่

$\alpha = 0.05$ เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนทำเลที่ตั้งและเพิ่มจำนวนอุปกรณ์ทันสมัยได้ แต่กลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรีก็ได้ดำเนินการสร้างเว็บเพจเพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า แชนแนลที่ตั้งในสื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย (social media) ทำให้ลูกค้าสะดวกในการเดินทางมากขึ้น และเพิ่มยอดขายของสินค้ามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kittiyankajon (2021) ที่พบว่าควรสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์ด้วยการทำ เฟซบุ๊กเพจ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและให้ลูกค้ารู้จักร้านค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น

ด้านความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจในการบริการ มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$ เนื่องจากพนักงานมีความพร้อมในการให้บริการ แก้ไขปัญหาเมื่อเกิดข้อผิดพลาด และรักษาข้อมูลของลูกค้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Samerjai, Vivadhanajat and Panittumrong (2018) ที่พบว่าองค์กรควรมุ่งเน้นแก้ปัญหาความไม่พึงพอใจต่อการบริการที่เป็นความผิดพลาดของพนักงาน เพื่อสร้างความภักดีให้กับลูกค้าที่มีต่อองค์กร

ด้านการตอบสนองต่อผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$ เนื่องจากพนักงานให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการของลูกค้า วิสาหกิจลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นส่งผลให้มีขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน แต่ไม่สามารถเพิ่มจำนวนพนักงานให้บริการอย่างพอเพียงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wajanawichakon (2022) ที่ประยุกต์ใช้

เทคนิคการปรับปรุงงาน ECRS มาลดขั้นตอนการทำงานที่มากเกินไป วิธีการทำงานที่ซับซ้อน และเวลาที่ใช้ในการทำงานมากเกินไปของวิสาหกิจชุมชนบ้านปะอ่าว จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นวิสาหกิจที่ผลิตสินค้า OTOP ผ้าไหมกาบบัว พบว่าทำให้รอบเวลาในการกวักไหมดีขึ้น 42.86% และลดความสูญเสียจากการรอคอย

ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$ เนื่องจากพนักงานมีความสุภาพเรียบร้อย และอัธยาศัยดี มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tonsorn (2016) ที่พบว่า ควรฝึกอบรมให้บุคลากรทุกคนมีจิตสำนึกที่ถูกต้องเรื่องลูกค้า การสร้างลักษณะการบริการที่เป็นเลิศ และเอกลักษณ์เฉพาะของบริษัท มีความรู้สึกและจริงจังในกิจกรรม/งานที่ทำ และทำงานเป็นทีม จะส่งผลให้ลูกค้ามีความเชื่อมั่นในชื่อเสียงและความมั่นคงของวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี

ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$ เนื่องจากพนักงานให้เกียรติและให้ความสำคัญต่อลูกค้า ให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการให้บริการ และวิสาหกิจได้มีการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phitinan (2011) ที่พบว่าวิสาหกิจควรออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้า นอกจากนี้การออกแบบยังควรคำนึงถึงความปลอดภัยต่อสินค้า และมีเอกลักษณ์เพื่อดึงดูดลูกค้าและเพิ่มมูลค่า

ให้กับผลิตภัณฑ์ส่งผลให้มีสินค้าและบริการให้เลือกใช้ที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

แนวทางสำหรับองค์กร ธุรกิจ กลุ่มวิสาหกิจที่จะประสบความสำเร็จในการปรับปรุงความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการลูกค้า

1. ผู้บริหารจะต้องกำหนดเป็นนโยบายหลัก และบังคับใช้อย่างเข้มงวด
2. ผู้บริหาร พนักงานจะต้องไม่ยึดติดกับรูปแบบการทำงานแบบเดิมจะต้องพร้อมปรับปรุงการทำงานตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย ไม่ควรใช้การวิจัยเชิงปริมาณที่มุ่งเน้นใช้แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว เช่น การสัมภาษณ์
2. ควรเพิ่มจำนวนวันและหัวข้อในการอบรมให้มีความหลากหลายมากกว่านี้
3. ควรเพิ่มจำนวนลูกค้าที่จะใช้สอบถามเพื่อวัดระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการให้มีจำนวนมากกว่า 20 คน เพื่อความครอบคลุมครบถ้วนของผลการวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณประธานกลุ่มสมาชิกกลุ่ม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกลุ่มวิสาหกิจพัฒนาอาชีพสตรี ชุมชนเอื้ออาทร ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดี

REFERENCES

- Baumeister, S., Nyrhinen, J., Kemppainen, T., & Wilska, T.A. (2022). Does airlines' eco-friendliness matter? Customer satisfaction towards an environmentally responsible airline. **Transport Policy**, **128**, 89-97.
- Harif, M. A. A. M., Nawaz, M. & Hameed, U. W., (2022). The role of open innovation, hotel service quality and marketing strategy in hotel business performance. **Heliyon**, **8**(9), 1-11.
- Jarasphan, P. (2014). **customer satisfaction towards service quality of customer service G-NET mobile centre Chanthaburi**. (Thesis). Burapha University, Chonburi.
- Jornwiset, A. (2011). **Customer satisfaction towards the service of the Provincial Waterworks Authority, Tak Branch**. Nonthaburi: Management Science Branch, Sukhothai Thammathirat Open University.
- Jungsiriphonpakorn, A. (2018). **Research pattern, population and sample**. Retrieved from <http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~jaimorn/re5.htm> [2022, 24 Jun.]
- Khunthong, S. & Wisupee, W. (2020). Strengthening women's career group making household herbs Ban Thung Klap Yai, Pak Tan sub district, Bang Rachan district, Sing Buri province. **Journal of MCU Social Development**, **5**(3), 184-194.
- Kittiyankajon, M. (2021). Application of 7 quality control tools and SWOT analysis to determine the marketing strategy: A case study of construction material store. **Journal of Social Sciences**, **10**(1), 66-75.
- Ninlaphat, R. (2018). **Service quality and satisfaction related to customer's repurchase at Paolo Rangsit Hospital service**. (Thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani.
- Niyathonglang, L. (2018). **Knowledge about community enterprises**. Retrieved from <https://sites.google.com/site/karcadkarphlitphanthhxngthin/khwam-ru-keiyw-kab-wisahkic-chumchn> [2022, 26 June.]
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988). SERVQUAL: A multiple-item scale for measuring consumer perceptions of service quality. **Journal of marketing**, **64**, 12 - 40.

- Phitinan, I. (2011). **The potential analysis of the performance of a group of hand-woven fabric in the One Tambon One Product in Uttaradit province.** (Independent Study), Chiang Mai University, Chiang Mai. [in Thai]
- Salam A, M., Jahed A M., & Palmer T. (2022). CSR orientation and firm performance in the Middle Eastern and African B2B markets: The role of customer satisfaction and customer loyalty. **Industrial Marketing Management, 107**, 1-13.
- Salamah, A. A., Hassan, S., Aljaafreh, A., Zabadi, A. W., AlQudah, A. M., Hayat, N., Mamun, A. A. & Kanesan, T. (2022). Customer retention through service quality and satisfaction: Using hybrid SEM-neural network analysis approach. **Heliyon, 8(9)**, e10570.
- Samerjai, C., Vivadhanajat, S., & Panittumrong, W. (2018). How to recover service failure to loyalty. **Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University, 3(3)**. 1-13.
- Shelly, M. W. (1975). **Responding to social change.** Pennsylvania: Downed, Hutchison Press.
- Stanton, W. J., Etzel, M. J. & Walker, B. J., (1976). **Fundamentals of Marketing.** New York: McGraw-Hill.
- Tonsorn, Y. (2016). The approach to develop value chain to enhance the management efficiency of Thai tour operators in order to support free trade within the framework of ASEAN cooperation. **BU Academic Review, 15(1)**, 86–100.
- Wajanawichakon, K. (2022). Waste reduction for efficiency improvement in Khabao silk weaving: A case study of community enterprise Ban Pa-Ao, Ubonratchathani. **Journal of Engineering and Innovation, 15(1)**, 89 -101.
-

Research Article

อัตลักษณ์ทางดนตรีของสร้อยเพลงลำตัดคณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล

MUSICAL IDENTITY OF SOI PLAENG LAM TAD FROM THE PHO WANG TAE- MAE SRINUAN GROUP

ภัชชา น้อยสอาด* สุพรรณณี เหลือบุญชู และ สาริศา ประทีปช่วง
คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Patcha Noisa-ard*, Supunnee Leaboonschoo and Sarisa Prateepchuang
Faculty of Music and Drama, Bunditpatanasilpa Institute

*E-mail: patcha@pnru.ac.th

Received: 2022-09-29

Revised: 2022-12-06

Accepted: 2000-02-13

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางดนตรีของสร้อยเพลงลำตัด คณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามเดือนกุมภาพันธ์ถึงสิงหาคม 2565

ผลการวิจัยพบว่า สร้อยเพลงลำตัดคือบทขับร้องเดี่ยวที่ปรากฏในส่วนแรกของพ่อเพลงแม่เพลง ก่อนการเดินกลอน การขับร้องสร้อยเพลงลำตัดมีความสำคัญเพราะเป็นทำนองหลักในต้นบทที่บังคับทางเพลงและเป็นการตั้งระดับเสียงของผู้ขับร้อง สร้อยเพลงลำตัดมีทั้งสิ้น 5 ทำนอง ได้แก่ ทำนองกลาง ทำนองกระพือ ทำนองมอญ ทำนองลาว และทำนองพม่า ลักษณะทางดนตรีเป็นทำนองเดี่ยว ทิศทางทำนองเคลื่อนที่แบบตามลำดับ แบบกระโดดข้ามขั้นคู่ 3 เมเจอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟค และขั้นคู่ 5 เพอร์เฟค และแบบคงที่ ระบบเสียงแบบบันไดเสียงเมเจอร์ ดอเรียน โหมด และเมเจอร์เพนตาโทนิค กระสวนจังหวะใช้โน้ตตัวดำ เข็บตื้นเดี่ยว และเข็บตื้นเดี่ยวประจุตเป็นหลัก คำร้องมีลักษณะ 1 คำร้องต่อ 1 พยางค์ และเนื้อเอื้อน

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทางดนตรี สร้อยเพลงลำตัด คณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล

ABSTRACT

The objective of this article was to study the musical identity of Soi Plaeng Lam Tad from the Pho Wang Tae-Mae Srinuan group. The qualitative research methodology was used. Field data were collected from February to August 2022.

The results indicated that Soi Plaeng Lam Thad is the opening song by one person appearing in the first part of Pho Phlaeng and Mae Phlaeng before the poem. The opening song of Soi Plaeng Lamthad is important because it is the main melody at the beginning that controls the song and determines the singer's pitch. Soi Plaeng Lam Thad consists of 5 melodies: Thamnong Klang, Thamnong Kraphue, Thamnong Mon, Thamnong Lao, and Thamnong Phama. The musical style is monophony. The melodic direction moves in the conjunct motion, the disjunct motion, 3 major intervals, 4 perfect intervals, 5 perfect intervals, and a stable style. The sound system is a major scale, Dorian mode, and major pentatonic. Quarter notes, eighth notes, and eighth-note dotted are mainly used in rhythmic patterns. The text setting is the monosyllabic word and melismatic text.

Keywords: Musical Identity, Soi Plaeng Lam Tad, The Pho Wang Tae-Mae Srinuan Group

บทนำ

“ลำตัด” คือ การละเล่นพื้นบ้านภาคกลาง มีที่มาจากบทสวดภาษามลายูและได้ปรับเปลี่ยนเป็นเพลงร้องจนได้รับความนิยมตามยุคสมัย ลำตัดจึงเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่อยู่ในสังคมไทยมายาวนาน การละเล่นลำตัดมีองค์ประกอบการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ทั้งการร้องและทำรำประกอบ ฉันทลักษณ์แบบกลอนหัวเดียว สามารถเล่นหลายโอกาสทั้งงานบุญและงานรื่นเริงต่าง ๆ บทร้องลำตัดสะท้อนถึงวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ทั้งวิถีชีวิตและสังคม ด้วยลำตัดเป็นการละเล่นของชาวบ้านที่สร้างความสนุกสนาน และเข้าถึงอารมณ์ได้ดี โดยง่าย การแสดงลำตัดจึงได้แทรกซึมและมีบทบาทในวิถีชีวิตไทยตั้งแต่ยุคสังคมเกษตรกรรมจนสู่ยุคสังคมแห่งเทคโนโลยี

“การร้องลำตัด” คือ การขับร้องคล้ายลำนำ เริ่มจากการร้องต้นบท เรียกว่า “สร้อยเพลง” จากนั้นร้อง “เดินกลอน” เพื่อสื่อสารกับฝ่ายตรงข้ามตามด้วยการร้องรับสร้อยเพลงเดิมอีกครั้งจากคณะลูกคู่ เรียกว่า “ลูกคู่” และร้องอวยพรผู้ชมเมื่อจะจบการแสดงเรียกว่า “บทลา”

“สร้อยเพลงลำตัด” คือ บทร้องเดี่ยวในต้นบทแบบไม่มีเครื่องดนตรีประกอบ ฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายเป็นผู้ร้องก่อนก็ได้ สร้อยเพลงลำตัดจะปรากฏอีกครั้งต่อจากการเดินกลอนโดยการร้องรับของคณะลูกคู่ ภาษาลำตัดจึงมักเรียกว่า “ลูกคู่ลำตัด” สร้อยเพลงลำตัดมีความสำคัญในการเป็นเค้าโครงทำนองหลักของต้นบท และยังเป็นทำนองบังคับทางเพลง หรือแบบแผนของฉันทลักษณ์

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ทำนองสร้อยเพลงลำตัดแต่ละคณะอาจมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันบ้างตามแต่เอกลักษณ์และบริบทแวดล้อม

คณะลำตัดในกรุงเทพและปริมณฑลกระจายอยู่หลายพื้นที่ เช่น หนองจอก มีนบุรี สีแยกบ้านแขก บางกะปิ และคลองตัน เป็นต้น ส่วนในพื้นที่จังหวัดภาคกลาง อาทิ นครนายก ชลบุรี นนทบุรี ปทุมธานี และนครปฐม คณะที่สืบทอดภูมิปัญญาลำตัดตามรากฐานบรรพบุรุษมายาวนานด้วยวิธีมุขปาฐะจนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคมไทยคือ “ลำตัดคณะหวังเต๊ะ” ด้วยการส่งต่อภูมิปัญญาลำตัดมานานกว่าครึ่งทศวรรษ ทำให้คณะหวังเต๊ะเป็นตำนานลำตัดของไทยจนปัจจุบัน กระทบหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของชาติหลายภาคส่วนเล็งเห็นความสำคัญและให้การยกย่อง ตลอดจนสร้างแนวทางการสืบสานและอนุรักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ

ลำตัดหวังเต๊ะจากรุ่น “ครูเต๊ะ นิมา” (บิดาของพ่อหวังเต๊ะ) ได้ตกทอดสู่ นายหวังดี นิมา หรือ “พ่อหวังเต๊ะ” (ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดงพื้นบ้านลำตัด พ.ศ. 2531) มาถึง “แม่ประยูร ยมเยี่ยม” (ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดงพื้นบ้านลำตัด พ.ศ. 2537) และตกทอดมายังรุ่นปัจจุบันคือ “แม่ศรีนวล ขำอาจ” (ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดงพื้นบ้านลำตัด พ.ศ. 2562) การได้รับเกียรติยกย่อง และยอมรับในระดับชาติเป็นเครื่องยืนยันว่าถ่ายทอดภูมิปัญญาได้อย่างยั่งยืน ลำตัดหวังเต๊ะยังก่อให้เกิดคณะลำตัดอีกหลายคณะ อาทิ “คณะเด่นหลานหวังเต๊ะ” “คณะลูกสาวหวังเต๊ะ” และ “คณะแม่อ่อนเรือน” เป็นต้น

แม่ศรีนวล ขำอาจ ผู้สืบทอดหลัก ยังใช้ชื่อคณะว่า “ลำตัด พ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล” เพราะต้องการให้เป็นที่จดจำและสืบสานเจตนารมย์ของพ่อหวังเต๊ะ ท่านมีความคิดว่าลำตัดสามารถเรียนรู้ได้ทุกวัย แม้แต่เด็กเล็ก โดยกล่าวว่า “เวลาแม่สอนเด็กจะสอนเพลงลอยหรือหัดรับลูกคู่ซึ่งมีเนื่อบทร้องอยู่แล้ว ผู้สอนต้องอ่านและร้องให้ฟังก่อนหลาย ๆ เที้ยว (S. Kham-art, personal communication, February 26, 2022) ด้วยท่านตั้งใจสืบสานการแสดงพื้นบ้านลำตัดไปยังสถาบันการศึกษาทุกระดับมาโดยตลอด และได้ถ่ายทอดความรู้และดูแลลูกศิษย์เสมือนเป็นลูกหลานทำให้เกิดเครือข่ายความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ทำให้รูปแบบ “ลำตัดแบบหวังเต๊ะ” ยังคงอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของพหุวัฒนธรรม แม้รูปแบบการนำเสนอเนื้อร้องจะปรับให้มีความร่วมสมัยบ้างแต่ยังคงต้นแบบการใช้ทำนองดั้งเดิมในการขับร้องด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และเน้นความสนุกสนานด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาอัตลักษณ์ของสร้อยเพลงลำตัด คณะ “พ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล” เพื่อนำไปสู่การทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างสรรคบทเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยในมิติเพลงพื้นบ้านไทยภาคกลาง” เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ สอดคล้องกับนโยบายสืบสาน สร้างสรรค์มรดก ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยของกระทรวงวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ ทางดนตรี ของสร้อยเพลงลำตัดคณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบอัตลักษณ์ทางดนตรีของสร้อยเพลงลำตัดคณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล
2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์เพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาสร้อยเพลงลำตัด จากเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกทำนองที่คณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล ซึ่งใช้เป็นพื้นฐานในการสืบทอด จำนวน 5 ทำนอง ได้แก่ ทำนองกลาง ทำนองกระพือ ทำนองมอญ ทำนองลาว และทำนองพม่า

2. ศึกษาอัตลักษณ์ทางดนตรีของสร้อยเพลงลำตัดทั้ง 5 ทำนอง ในประเด็น ทิศทางทำนอง ระบบเสียง กระสวนจังหวะ และคำร้อง โดยแนวการวิเคราะห์ดนตรีตะวันตกเพื่อเทียบเคียงอัตลักษณ์ทางดนตรีที่ได้มาเป็นหลักในการประพันธ์เพลงสำหรับเด็กปฐมวัย อันเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการสร้างสรรค์เพลงในวิทยานิพนธ์ต่อไป

ทบทวนแนวคิด

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

อัตลักษณ์เพลงพื้นบ้าน

Charoensuk (1995, pp. 41-43) เสนอการวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านสยามสรุปได้ว่า เพลงพื้นบ้านจังหวะและลีลาไม่คงที่แล้วแต่การปรับเปลี่ยนของเนื้อร้อง ทำนองเพลงพื้นบ้าน (Melodic Structure) สั้นและซ้ำ ในลักษณะ “ร้อยเนื้อทำนองเดียว” เสียงประสาน (Harmony) ส่วนใหญ่จะเป็นแนวเดียว (Unison) มีเสียงประกอบ

เรียกว่า “ลูกคู่” การใช้เครื่องดนตรีประกอบ (Instrumentation) เช่นเดียวกับ Klumcharoen (2010, p. 60) กล่าวถึงความสำคัญของเพลงพื้นบ้านว่าใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ความหมายกินใจ ใช้ปฏิภาณไหวพริบในการร้องโต้ตอบ ร้องเล่นได้ไม่ยาก ฟังไม่นานก็สามารถร้องตามได้ สิ่งสำคัญคือ ลูกคู่ที่จะร้องรับหรือร้องสอดเพลงทำให้เกิดความสนุกสนานยิ่งขึ้น

Gummere (1961, p. 24) ให้ทัศนะว่าการซ้ำสร้อยเพลงจะมีสำนวนต้นแบบ original กล่าวได้ว่า การร้องซ้ำนั้น สามารถเพิ่มความสนุกสนานครึกครื้นมากยิ่งขึ้น สามารถสร้างเพิ่มความสนุกสนานด้วยจังหวะที่เร็วขึ้น Thitathan Na Thalang (1996, p. 7) กล่าวเกี่ยวกับ “การซ้ำสร้อยเพลง” หรือการร้องซ้ำหรือมีลูกคู่ เพื่อให้เวลาแก่ผู้ที่จะร้องและว่ากลอนในตอนต่อไปได้ใช้ความคิดที่จะขับร้องหรือด้นกลอนออกมา การซ้ำจึงจำเป็นสำหรับเพลงพื้นบ้าน Chowsil (1998, p. 40-42) กล่าวเกี่ยวกับ “สร้อยเพลง” ว่าคือบทร้องของคนที่เป็นต้นบท ผู้ร้องสามารถเลือกทำนองต่าง ๆ ได้ สร้อยเพลงมักไม่มีชื่อ แต่มักเรียกคำร้องของสร้อยเพลงนั้น ลักษณะ “ร้อยเนื้อทำนองเดียว” ไปตามลักษณะ สร้อยเพลงลำตัดสามารถแยกย่อยเป็น 2 ส่วน คือ 1) ส่วนร่อนนำ ซึ่งเป็นส่วนแรกที่ร้องเพียง 1 เที้ยว โดยไม่มีเครื่องประกอบจังหวะ และ 2) ส่วนลูกคู่ ที่ร้องต่อจากส่วนร่อนนำจบ โดยร้องซ้ำ 2 เที้ยวในทำนองหลักเสียงเดิม โดยมากคณะลูกคู่คือผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะ หรือเรียกว่า “พื้น” และลูกคู่ร้องจะรับด้วยจังหวะเร็วขึ้น

การวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรี

การศึกษาแนวทำนองจำเป็นต้องศึกษาบันไดเสียง และองค์ประกอบทางเสียง จะช่วยให้เข้าใจรูปแบบและลักษณะของกลุ่มเพลงมากยิ่งขึ้น Nakkhab (2014, pp. 101-122) และ Phancharoen (2008b, pp. 89-90) เสนอควรพิจารณาองค์ประกอบดนตรี ดังนี้

ระบบอังกูญแจเสียง สรุปได้ว่า หลักการแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีในระบบอังกูญแจเสียงของ ไฮน์ริค เชงเคอร์ (Heinrich Schenker; ค.ศ. 1868-1985) นักทฤษฎีดนตรีชาวออสเตรียในยุคโรแมนติกตอนปลายต่อเนื่องกับยุคศตวรรษที่ยี่สิบเป็นที่ยอมรับแพร่ บทเพลงของทุกวัฒนธรรมโน้ตทุกตัวมีความสำคัญไม่เท่าเทียมกันทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในการวิเคราะห์ทำนองจะเกิดโครงสร้างของโน้ตสำคัญ (Structural line) กล่าวคือ โน้ตหลักที่ตีมักประกอบกันเป็นแนวทำนองที่โน้ตเคลื่อนที่ละชั้นตามบันไดเสียงซึ่งมักเป็นการเคลื่อนลงตาม ธรรมชาติมากกว่า การเคลื่อนในขาขึ้น นอกจากนี้ยังเน้นการให้ความสำคัญขององค์ประกอบดนตรีความสำคัญของการประพันธ์เพลงว่าส่งผลเรื่องความไพเราะของดนตรีด้วย

ทิศทางของทำนอง (Melodic direction) วิเคราะห์เพื่อทราบถึงการเคลื่อนที่ของทำนองเนื่องจากอาจเคลื่อนที่ไปในหลายทิศทาง ได้แก่ ทิศทางขึ้น ทิศทางลง ทิศทางสลับกันไปมา หรือ

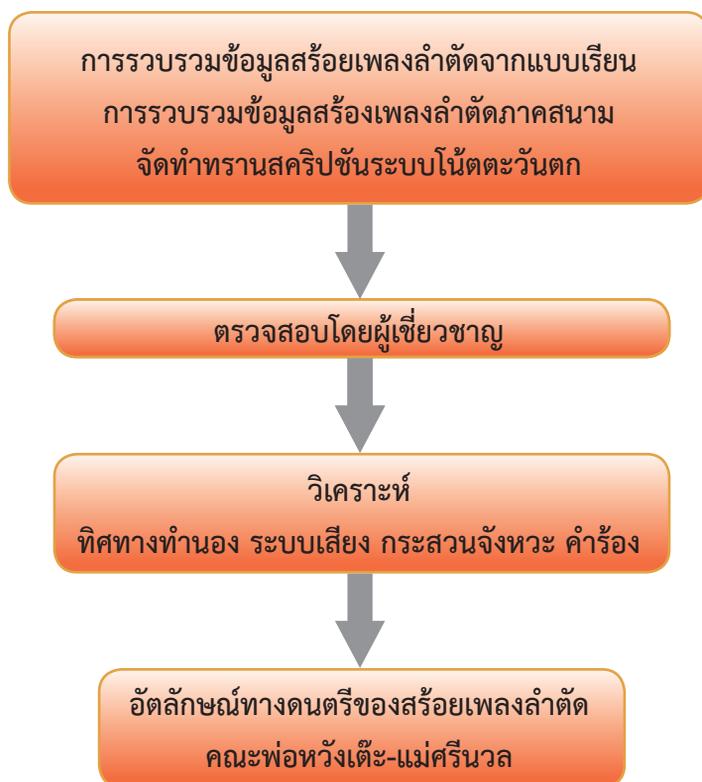
ทิศทางคงที่ การเคลื่อนที่ของทำนองอาจเป็นในลักษณะของเสียงที่เรียงกันไป (Conjunct motion) หรืออาจมีลักษณะกระโดด (Disjunct motion)

จังหวะ (Rhythm) เป็นการจัดระเบียบเวลาของเสียง ไม่ว่าจะเป็นการเน้นเสียง (Accent) ความช้า-เร็ว (Tempo) ที่ส่งผลโดยตรงต่ออรรถรสในการรับรู้ต่อผู้ฟังด้านกายภาพ เช่น การเคาะมือตามหรือเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ บางเพลงเป็นจังหวะอิสระ (Free rhythm) ไม่สามารถวัดหรือกำหนดอัตราจังหวะคงที่ได้ เป็นต้น

ลักษณะของคำร้อง (Text setting) เป็นการวิเคราะห์เฉพาะบทเพลงที่มีการขับร้องเพื่อทราบถึงลักษณะการดำเนินคำร้องตามทำนองมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) พยางค์ (Syllable) เป็นลักษณะการขับร้องที่มีเนื้อร้อง 1 คำร้องต่อคำ 1 พยางค์ และ 2) ลักษณะการเอื้อนทำนอง (Melismatic) เป็นลักษณะการขับร้องที่มีคำร้องพยางค์เดียว แต่มีการเปลี่ยนระดับเสียงโดยการเอื้อนเสียงติดต่อกันยาวนานในลักษณะประโยคทำนอง

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยใช้แนวคิดการศึกษาองค์ประกอบทางดนตรีพื้นฐานเพื่ออธิบายอัตลักษณ์ของสร้อยเพลงลำตัด ได้แก่ ทำนอง ระบบเสียง กระสวนจังหวะ และคำร้องเพื่อใช้เป็นเค้าโครงหลักในการนำไปสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นพื้นฐานจากแหล่งสารสนเทศในหอสมุด ได้แก่ วัสดุทัศน การแสดงลำตัด และคู่มือแบบเรียนลำตัดคณะหวังเต๊ะ

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่

การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) โดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) แบบเจาะจง

การสังเกต (Observation) โดยการชมการแสดงของคณะหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล ในโอกาสต่าง ๆ และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมอบรมการแสดงลำตัดออนไลน์กับกลุ่มบุคคลข้อมูล

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

2. ขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกทำนองสร้อยเพลงลำตัด คณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล จากการอบรมออนไลน์ และการแสดง จากนั้นจัดทำทรานสคริปชัน ตามระบบ โน้ตตะวันตก

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะเฉพาะ ทางดนตรี ตามหลักการดนตรีตะวันตก ในประเด็น ทิศทางทำนอง ระบบเสียง กระจวนจังหวะ และ คำร้อง

4. การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูล โดยนำ ข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์ไปตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญ ทางดนตรี เพื่อยืนยันความถูกต้อง

5. ขั้นตอนการเสนอผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัยรูปแบบความวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. ผู้รู้ แบ่งเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านเพลง พื้นบ้านภาคกลางคือคุณจินตนา กล้ายประยงค์ และผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางคศิลป์ไทยคือคุณฐิระพล น้อยนิตย์

2. ผู้ปฏิบัติ เป็นศิลปินและเป็นผู้สืบทอด คือแม่ศรีนวล ข้าอาจ และคุณนิรามัย นิมา

3. ผู้เกี่ยวข้อง เป็นนักวิชาการวัฒนธรรม คือคุณอภิรักษ์ เกษมผลกุล

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้เก็บรวบรวม ข้อมูล

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้เก็บรวบรวม ข้อมูล มีดังนี้

1) แบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบกึ่งมี โครงสร้างที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสม จากผู้เชี่ยวชาญ

2) กล้องบันทึกภาพ ใช้บันทึกภาพในงาน ภาคสนาม

3) กล้องวิดีโอ ใช้บันทึกภาพเคลื่อนไหว และข้อมูลการแสดงสดในงานภาคสนาม

ขั้นสรุป

นำเสนอผลวิจัยรูปแบบบทความวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การสืบทอดภูมิปัญญาลำตัดแบบแผน “หวังเต๊ะ” ตกทอดสู่รุ่น “แม่ศรีนวล ข้าอาจ” ท่านกล่าวคติประจำตัวเสมอว่า “ลำตัดคือชีวิต” (S. Kham-art, personal communication, June 9, 2022) ด้วยปณิธานที่ตั้งมั่น ทำให้ท่าน ยังสืบทอดความรู้และประสบการณ์การแสดงลำตัด ตลอดมา ปัจจุบันเปิดแหล่งเรียนรู้มรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมลำตัดและเพลงพื้นบ้านภาคกลาง พ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล โดยใช้ชื่อว่า “บ้านศิลปิน แห่งชาติ แม่ศรีนวล ข้าอาจ” เลขที่ 9/4 ตำบล ลำลูกบัว อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม เพื่อเปิด โอกาสให้หน่วยงานและผู้สนใจได้ศึกษา และเพื่อ เป็นที่ชุมนุมของคณะลำตัดจากคณะต่าง ๆ ผลัดเปลี่ยน กันมาแสดง หรือแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ศิลปะ เพลงพื้นบ้านร่วมกัน ภายในแหล่งเรียนรู้มีส่วนแสดง ประวัติและประกาศเกียรติคุณต่าง ๆ ส่วนแสดง สมุดเพลงต้นฉบับ ส่วนแสดงเครื่องดนตรี และ ส่วนแสดงชุดเครื่องแต่งกาย และห้องเพื่ออบรม เชิงปฏิบัติการค่ายเพลงลำตัด หรือการอบรม ค่ายออนไลน์เป็นประจำทุกปี ดังภาพ

ภาพที่ 2 ค่ายลำตัดออนไลน์

การสืบสานลำตัดมาอย่างยาวนานทำให้เกิดลูกศิษย์หลายรุ่น สมาชิกชาวคณะรุ่นปัจจุบันประกอบด้วยบุตรสาว เครือญาติ และลูกศิษย์ดังภาพ

ภาพที่ 3 คณะลำตัดพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล
แสดง ณ เรือนมหาสวัสดิ์ นครปฐม

แบบแผนลำตัดของคณะพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล ได้รับการสืบทอดจากครูเต๊ะ นิมา S. Kham-art (personal communication, May 9, 2022) กล่าวถึง ลำดับการร้องบทร้องที่ใช้ในลำตัดว่า “โดยทั่วไปจะขึ้นด้วย “เพลงลอย” หรือ “ลอยขึ้น” จุดประสงค์ของเพลงลอยคล้ายกับ

ตั้งเสียงเพื่อกันการประหม่า และยังเป็นการส่งสัญญาณให้กับผู้ชมว่าลำตัดจะเริ่มเล่นแล้ว จากนั้นเดินกลอนลำตัด ซึ่งจะมีการร้องเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ เพื่อสลับอารมณ์และให้ครบเวลาการแสดง และจบด้วยการร้องเพลง “ลอยลง”

“สร้อยเพลงลำตัด” หรือ “การร้องเกริ่นหน้ากลอง” คือบทขับร้องเดี่ยวที่ปรากฏในส่วนแรกโดยพ่อเพลงแม่เพลงที่ร้องเป็นลำดับแรกและปรากฏอีกครั้งโดยการร้องซ้ำของคณะลูกคู่ N. Nima (personal communication, August 8, 2022) อธิบายว่า “สร้อยเพลงลำตัดในภาษาลำตัดเรียกว่า “ลูกคู่” เป็นบทที่ร้องขึ้นก่อนเสมอ... ความสำคัญของสร้อยเพลงลำตัดจะต้องขึ้นให้ถูกต้องทำนอง เพราะเป็นการร้องเดี่ยวไม่มีกลองรับ” ดังนั้นการขับร้องสร้อยเพลงลำตัดจึงเหมือนการตั้งเสียงของผู้ขับร้อง เนื่องจากเป็นทำนองหลักที่บังคับทางเพลงในแต่ละบทซึ่งจะขับร้องในลำดับถัดไป ชื่อของสร้อยเพลงขึ้นอยู่กับทำนองหรือเรียกตามชื่อกลอน เช่น กลอนลู กลอนไล กลอนเลย และกลอนลา เป็นต้น การร้องจะมีการนัดหมายกันก่อนว่าเป็นทำนองใด สิ่งสำคัญคือความพร้อมเพรียงและการทำงานเป็นทีมของคณะนักแสดงที่ต้องเตรียมตัวและรับลูกให้ได้ด้วยไหวพริบปฏิภาณ หากมีการปรับประยุกต์ใช้ทำนองอื่น ต้องผ่านความเห็นชอบจากแม่ศรีนวล ก่อนเสมอ ทั้งนี้เพื่อรักษาคุณภาพในการแสดง และพิจารณาความเหมาะสมในภาพรวม เช่น การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับผู้ชม มารยาทบนเวที โอกาส เวลาสถานที่ และความประสงค์ของเจ้าภาพ เป็นต้น

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

การศึกษาอัตลักษณ์ทางดนตรี ปรากฏ
ลักษณะสำคัญ ดังนี้

ทิศทางการทำนอง

ทิศทางการทำนองที่พบ มีดังนี้

การเคลื่อนที่ของเสียงเรียงตามลำดับ

ตัวอย่างที่ 1 ทำนองลอยนกันน้อย

การเคลื่อนที่ขึ้นและลงของเสียงแบบ
ตามลำดับในท้องเพลงที่ 1 3 และ 7 เป็นต้น มีเสียง
หลักคือ Ab Eb G Bb

การเคลื่อนที่ของเสียงกระโดดข้ามขั้น

ตัวอย่างที่ 2 ทำนองลอยนกันน้อย

การเคลื่อนที่ของเสียงเสียงแบบกระโดด
ข้ามขั้นของทำนองลอยนกันน้อย ในห้องที่ 13-17

ตัวอย่างที่ 3 ทำนองกลอนลู

ตา ไป เป้า ปี ช-วา เสียง ดี ชะ-นิ

การเคลื่อนที่ขึ้นและลงของเสียงแบบ
กระโดดข้ามขั้นของทำนองกลอนลูในห้องที่ 1-3
มีเสียงหลักคือ Ab F C

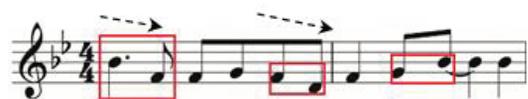
ตัวอย่างที่ 4 ทำนองกลอนเลย

กา กะ ไน เอย ไก่ กี่ ชัน

การเคลื่อนที่ขึ้นและลงของเสียงแบบ
กระโดดข้ามขั้นของทำนองกลอนเลยในห้องที่ 1-2
มีเสียงหลักคือ A C# F#

ตัวอย่างที่ 5 ทำนองลาว

สาว เจ้า เอย สาว เอย เจ้า เอย เกริน ลาว

การเคลื่อนที่ขึ้นและลงของเสียงแบบ
กระโดดข้ามขั้นของทำนองลาวในห้องที่ 1-3
มีเสียงหลักคือ Bb D F

ตัวอย่างที่ 6 ทำนองพม่า

การเคลื่อนที่ขึ้นและลงของเสียงแบบ
กระโดดข้ามขั้นของทำนองพม่าในห้องที่ 1-2
มีเสียงหลักคือ Bb D F G

สังเกตได้ว่าการเคลื่อนที่กระโดดข้ามขั้น
ของทุกทำนองโดยมากขึ้นคู่ 3 ขึ้นคู่ 4 และขึ้นคู่ 5

การเคลื่อนที่ของเสียงคงที่

ตัวอย่างที่ 7 ทำนองกลอนลู่

การเคลื่อนที่ขึ้นของเสียงแบบคงที่ของ
ทำนองกลอนลู่ในห้องที่ 6-7

ตัวอย่างที่ 8 ทำนองมอญ

การเคลื่อนที่ขึ้นของเสียงแบบคงที่ของ
ทำนองมอญในห้องที่ 5 มีเสียงหลักคือ Bb G C

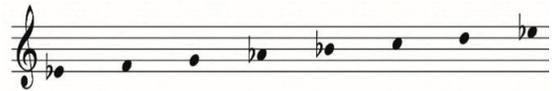
ระบบเสียง

ระบบเสียงที่พบ มีดังนี้

บันไดเสียงเมเจอร์

ทำนองกลาง ได้แก่ ทำนองลอยนกันน้อย

คีย์ Eb Major

ทำนองกระพือ ได้แก่

ทำนองกลอนลู่ คีย์ Ab Major

ทำนองกลอนเลย คีย์ A Major

ทำนองลาว คีย์ Bb major

ดอเรียนโหมด ได้แก่

ทำนองมอญ คีย์ C Dorian

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

เมเจอร์เพนตาโทนิค ได้แก่

ทำนองพม่า C major Pentatonic

ระบบเสียงพหุ 3 ประเภท ได้แก่ บันไดเสียง
เมเจอร์ ดอเรียนไมนอร์ และบันไดเสียงเมเจอร์เพน-
ตาโทนิค

กระสวนจังหวะ

พบกระสวนจังหวะ 3 รูปแบบ ได้แก่

การใช้โน้ตเช็ทแล้วตามด้วยโน้ตตัวดำ

ตัวอย่างที่ 9 ทำนองลอยนกน้อย

ไอ้ เจ้า นก น้อย เอย

ตัวอย่างที่ 10 ทำนองลาว

เจ้า มา หลุด จาก กรง

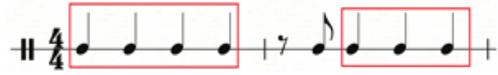
การใช้โน้ตตัวดำเป็นหลัก

ตัวอย่างที่ 11 ทำนองลอยนกน้อย

ก่อน นี้ เคย จับ อยู่ บน

ตัวอย่างที่ 12 ทำนองกลอนสุ

ตา โป้ เป้า ปี่ ช-วา เสียง ตี

การใช้โน้ตเช็ทเป็นหลัก

ตัวอย่างที่ 13 ทำนองมอญ

แต่ะ เอย อา รา ราร ไอ้... เตะ เอย อา รา ราร

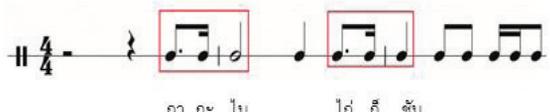
ตัวอย่างที่ 14 ทำนองลาว

สาว เจ้า เอย สาว เอย เจ้า เอ็น เกริ่น ลาว

การใช้เช็ทชั้นเดียวประจูดเป็นหลัก

ตัวอย่างที่ 15 ทำนองกลอนเลย

กา กะ ไน ไก่อ๊ กี่ ชัน

ตัวอย่างที่ 16 ทำนองพม่า

ทุ่ง เล วัน นี้ จะ เห่ง

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

คำร้องที่พบแบบเนื้อเอื้อนมีทั้งหมด 4 ทำนอง ยกเว้นทำนองกลอนลู่และทำนองพม่า เป็นการเอื้อนเล็กน้อยในทำยวลีก่อนจบสร้อยเพลง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์หัตถลักษณ์ทางดนตรี ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังนี้

คำว่า “สร้อยเพลง” ในลำตัด มีใช้เพลง “สร้อยเพลง” ที่พัฒนาจากบทเพลงไทยเดิมเพื่อใช้ประกอบการแสดงโขน หรือที่บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ในกิจการลูกเสือไทย หากแต่ชื่อเรียกเดียวกันเท่านั้น อาจเพราะวัฒนธรรมทางภาษาไทยมักเรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะเด่นหรืออัตลักษณ์

ทำนองสร้อยเพลงลำตัดที่พบคือ ทำนองกลาง ทำนองกระพือ ทำนองมอญ ทำนองลาว และทำนองพม่า ทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้นและกลางในแต่ละวรรคสม่ำเสมอ และทิศทางการเคลื่อนที่เล็กน้อย โดยมากเป็นขั้นคู่ 3 เมเจอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟค และขั้นคู่ 5 เพอร์เฟค สอดคล้องกับการศึกษาของ Phuthet (2013) วิจัยองค์ประกอบเพลงพื้นบ้านจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเป็นการเคลื่อนที่อย่างนุ่มนวล การเคลื่อนที่ส่วนมากเป็นระยะขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ขั้นคู่ 3 ไมเนอร์ ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟค และขั้นคู่ 5 เพอร์เฟค

นอกจากนี้พบว่าทำนองออกสำเนียงภาษา A. Kasemphonkul (personal communication, April 29, 2022) ได้ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า “...ลำตัดเป็นการแสดงของคนเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพฯ มาจากการสวดสรรเสริญพระเจ้าของมลายู เล่นตามปริมณฑลและจังหวัดใกล้เคียง และการขยายตัวจนได้รับความนิยม...” ขณะที่ T. Noinit (personal

communication, August 7, 2022) ได้ให้ทัศนะว่า “ทำนองเพลงลำตัดอาจได้รับอิทธิพลจากประเทศเพื่อนบ้าน และภาคกลางเป็นแหล่งวัฒนธรรม จึงเกิดการผสมผสานสำเนียงเพลงโดยคนพยายามเลียนแบบให้ใกล้เคียงเพื่อเกิดอารมณ์สในการผสมผสานเพลงพื้นเมือง จนเกิดการกร่อนกลืน กราย ทำให้สำเนียงเพี้ยนไปบ้าง...ต่อมาคนเริ่มจัดเป็นหมวดหมู่สำเนียงภาษา ทำให้เกิดการชินหู และบันทึกโน้ตโดยมากเป็น 2/2 และ 4/4 เพื่อให้เข้าใจง่าย” จึงเป็นไปได้ว่าทำนองสร้อยเพลงลำตัด คณะหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวลน่าจะมาจากการประสมของสำเนียงภาษาตั้งแต่สมัยก่อน สอดคล้องกับ แนวคิดของ Gummere (1961, p. 24). ที่ว่า “การซ้ำสร้อยเพลงจะมีสำนวนต้นแบบ original”

J. Klaiprayong (personal communication, May 27, 2022) ให้ข้อมูลว่า “...ลำตัดมีหลายทำนอง โดยมากมี 3-4 ทำนอง ทำนองแรกมักเป็นเพลงลอยซึ่งเป็นทำนองสร้อยสั้น ๆ และเป็นเพลงออกภาษาด้วย...เรื่องของสำเนียงเสียงของเพลงภาคกลางก็ต่างกัน เช่น เสียงสุพรรณจะมีความเหน่อมาก...” นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับทำนองเพลงลำตัดว่า “คณะลำตัดแม่ศรีนวลมีเพลงลอยเยอะ ได้อิทธิพลจากคนโน้นคนนี้ก็เอามาประยุกต์ให้เข้ากับทำนองลำตัด ทำให้ทำนองสร้อยต่างกันไปบ้าง บางเพลงมีการออกภาษาโดยมีเค้าทำนองเพลงไทย”

เมื่อพิจารณาระบบเสียงพบว่า การบันทึกโน้ตตะวันตกกระบบอิงกัญแจเสียง ทำให้ทราบโครงสร้างเสียงหลักชัดเจน โดยมากเป็นระดับเสียงลำดับที่ 1 5 และ 8 สอดคล้องกับ Phancharoen

(2008a) ที่ว่า เมื่อนำมาเรียงกันทำให้ทราบระบบเสียงที่สามารถนำไปประพันธ์เพลงใหม่ ด้านกระสวนจังหวะอยู่ในอัตราธรรมดาไม่ซับซ้อน พบจังหวะช้าลงเพื่อทอดเสียงลงในตอนจบสร้อยเพลง ตรงตามแนวทางที่ Nakkhab (2014) ได้กล่าวไว้ว่า ในการขับร้องสร้อยเพลงมักมีจังหวะที่ยืดหยุ่นได้

คำร้องแบบเนื้อเอื้อนพบในช่วงวลีท้ายบท เพื่อลงจบ มีลักษณะการเอื้อนเสียงคล้ายเอื้อนของเพลงไทยเดิม สอดคล้องกับการศึกษาของ Chowsil (1998, p. 40) ว่าคนที่เป็ต้นบทนั้น ผู้ร้องต้นบทจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แสดงความสามารถ เช่น วิธีการเปล่งเสียงและการเอื้อนที่เป็นเอกลักษณ์ และสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ Jungliak, N. and Phaosawat P. (2019) ศึกษาการขับร้องลำตัดพ่อบุญผูกศรีราชา ผลการศึกษาใกล้เคียงกันคือ คณะพ่อบุญผูกใช้ชื่อสร้อยเพลงว่า “บทเกริ่น” การบรรจุคำร้องเป็นกลอนหัวเดียวแบบกลอนเล็ง และพบการเอื้อนเสียงช่วงต้นและท้าย การขับร้องเป็นเสียงโน้ตพยางค์เดียว ผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการประพันธ์เพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

ด้านอัตลักษณ์ทางดนตรีการร้องเพลงพื้นบ้าน พบว่าสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ Dassenaik (2012) เรื่อง Sinhala folk music : its vocal traditions and stylistic nuances ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีเสียงร้องและโวหารดนตรีพื้นบ้านสิงหล ประเทศศรีลังกา ผลการศึกษาพบว่า เพลงมีที่มาจากการเล่นดนตรีของชาวพุทธ

และประยุกต์ใช้กับดนตรีร่วมสมัย ดนตรีพื้นบ้านสิงหลมักร้องต้นสด ผู้ขับร้องจะใช้ความสามารถเฉพาะตนและประสบการณ์ในการร้องให้ไพเราะ ทั้งด้านจังหวะ เทคนิคการเปล่งเสียง การสร้างสรรค์พยางค์ในคำร้องและการแสดงออก จึงเป็นไปได้ว่าเพลงร้องพื้นบ้านบางประเภทมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างศาสนากับมนุษย์ อัตลักษณ์มักอยู่ที่ความสามารถของผู้ขับร้องที่ส่งผลต่ออรรถรสของเพลงเป็นสำคัญ

การร้องสร้อยเพลงแบบหวังเต๊ะยังเป็นยอมรับและนิยมในวงการลำตัดเพราะเอกลักษณ์ของท่วงทำนองดั้งเดิมยังคงอยู่ ด้วยทำนองสั้นจดจำได้ง่าย แม้บทร้องมีการเปลี่ยนแปลงคำร้องไปบ้าง แต่ทำนองยังคงเดิม นอกจากนี้มีนิยาม นิมา ผู้เป็นทายาทยังได้มีการแต่งคำร้องในบทหลายชิ้นมาใหม่ เพื่อเป็นการอวยพรผู้ชมก่อนจบการแสดง เป็นเอกลักษณ์ของลำตัดคณะพ่อบุญผูกแม่ศรีนวลมากกว่า 15 ปี นับว่าเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาที่ตกทอดสู่เยาวชนและผู้สนใจได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาสร้อยเพลงลำตัดในทำนองเพราะและทำนองโศกซึ่งเป็นทำนองยากของคณะพ่อบุญผูกแม่ศรีนวล เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาอัตลักษณ์ลำตัดดั้งเดิมของไทย
2. ศึกษาสร้อยเพลงลำตัดของคณะอื่น เพื่อได้ฐานข้อมูลทำนองเพลงที่ปรากฏในวัฒนธรรมลำตัด พื้นที่ภาคกลาง

REFERENCES

- Charoensuk, S. (1995). **Music of the Siamese**. Bangkok: Dr. Sax. (In Thai)
- Chowsil, W. (1998). **Lam Tad**. Bangkok: Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat Institute. (In Thai)
- Dassenaik, N. R. (2012). **Sinhala folk music: its vocal traditions and stylistic nuances**. (Master's Thesis). Australian National University, Canberra. <https://doi.org/10.25911/5d7636bbe1ce2>
- Gummere, F. B. (1961). **The ballad and communal poetry**. Carbondale: Southern Illinois University Press.
- Jungliak, N. & Phaosawat P. (2019). The singing of Lam Tad Pho Boon Phuek Sriracha. **Fine Arts Journal Chulalongkorn University**, 6(2), 52-57. (In Thai)
- Klumcharoen, A. (2010). **Folk Songs and Plays**. Bangkok: O.S.Printing. House. (In Thai)
- Nakkhab, S. (2014). **Ethnographic Music**. Bangkok: Kasetsart University. (In Thai)
- Phancharoen, N. (2008a). **Classical Music, including Written Text in Thai**. Bangkok: Ketkarat. (In Thai)
- Phancharoen, N. (2008b). **Sangkhilak and Analysis**. 4th edition. Bangkok: Ketkarat. (In Thai)
- Phuthet, P. (2013). Analysis of the musical composition of folk songs in Nakhon Sawan province. **Sak Thong Journal (Kamphaeng Phet Rajabhat University)**, 19(1), 15-30. (In Thai)
- Thitathan Na Thalang, S. (1996). **Local stories and games: Folklore studies in Thai social context**. Bangkok: Pikanet Printing Center. (In Thai)
-

Research Article

แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

A STRUCTURAL EQUATION MODELING OF FACTORS INFLUENCING CUSTOMER SERVICE STAFFS' JOB PERFORMANCE OF A FREIGHT FORWARDER COMPANY

จริยากรณ์ หวังศุภกิจโกศล* ธัญยรัตน์ คำเพราะ และ อธิป สาโรวาท
กองวิชาบริหารการบิน สถาบันการบินพลเรือน

Jareeyakorn Hwangsuphakitkoson* Thanyarat Khamproh and Athip Sarowart
Aviation Management Division, Civil Aviation Training Center

*E-mail: Jareeyakorn@catc.or.th

Received: 2022-11-24

Revised: 2023-02-23

Accepted: 2023-02-27

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันและแบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ จำนวน 405 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา และการวิเคราะห์สมการโครงสร้างโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

จากค่าสถิติทดสอบการแจกแจงตัวแปรแบบปกติ ค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -1.069 ถึง 0.081 หรือมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่ง อยู่ระหว่าง -1.037 ถึง 1.112 ซึ่งข้อมูลมีการแจกแจงปกติ

ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างพบว่า ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .801 และ .563 ตามลำดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนหรือร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 95.8 ดัชนีของทุกตัว ได้แก่ ค่า Chi - square (X^2) = 3.796, df = 6, p - value = .704, ค่า X^2/df = .633, ค่า GFI = .998, ค่า AGFI = .983, ค่า CFI = 1.000,

ค่า RMR = .031, ค่า Standardized RMR = .0078, ค่า RMSEA = .000 ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งให้เห็นว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้รับอิทธิพลจาก 1) ปัจจัยจูงใจในด้านโอกาสและความก้าวหน้า รองลงมาด้านลักษณะงาน และด้านการได้รับการยอมรับ 2) ปัจจัยค้ำจุนในด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน รองลงมาด้านบริษัทหรือองค์กร และด้านค่าตอบแทน

คำสำคัญ: ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ แบบจำลองสมการโครงสร้าง

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the confirmatory structural equation model of factors influencing the job performance of customer service staff in a freight forwarder company, and 2) to analyze factors that influence the job performance of customer service staff in a freight forwarder company. The samples for this research consisted of 405 people who are working in customer service, obtained through convenience sampling. The instrument was a questionnaire. The statistics used in data analysis were descriptive statistics and structural equation modeling (SEM).

In the normality tests, the skewness is between -1.069 to 0.081, or the distribution is left-skewed and the kurtosis ranges from -1.037 to 1.112, in which the data were normally distributed.

The results of structural equation modeling revealed that the motivation factor and hygiene factor, with factor loadings of .801 and .563 respectively, had an effect on the job performance of customer service staff in a freight forwarder company (95.8% explained variance). All indexes, which were Chi - square (X^2) = 3.796, df = 6, p - value = .704, X^2/df = .633, GFI = .998, AGFI = .983, CFI = 1.000, RMR = .031, standardized RMR = .0078, and RMSEA = .000, passed the criteria. This indicated that the structural equation model of factors influencing the job performance of a freight forwarder company in Thailand was consistent with the empirical data. It was pointed out that job performance is influenced by 1) the motivation factors in aspects of advancement, work itself, and being recognized 2) hygiene factors in terms of working environment, organization, and compensation.

Keywords: Motivation Factor, Hygiene Factor, Job Performance, Customer Service Staff, Structural Equation Modeling

บทนำ

ระบบโลจิสติกส์เป็นปัจจัยสนับสนุนการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการค้าการลงทุนของประเทศ โดยถือเป็นต้นทุนสำคัญของผู้ประกอบการในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น การบริการ อุตสาหกรรม และเกษตร โดยโลจิสติกส์ในด้านการขนส่ง ถูกบรรจุอยู่ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) (Department of Trade Negotiations, 2021)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ โดยแผนนี้จัดทำขึ้นภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 ทั้งนี้ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ อาทิเช่น การพัฒนาเพิ่มมูลค่าระบบห่วงโซ่อุปทาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโลจิสติกส์ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017)

จากแผนยุทธศาสตร์จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบโลจิสติกส์ มุ่งเน้นการขยายขีดความสามารถและพัฒนา

คุณภาพการให้บริการ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ โดยเฉพาะการตั้งเป้าหมายในการพัฒนาระบบ พัฒนาคุณภาพบุคลากรและวางแผนจัดการกำลังคนด้านโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ โดยเน้นการเพิ่มสมรรถนะของแรงงานโดยหน่วยงานภาครัฐร่วมดำเนินการกับภาคเอกชนในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาสาขาโลจิสติกส์ และส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนในการฝึกอบรมในระดับปฏิบัติงาน เพื่อให้กำลังคนด้านโลจิสติกส์มีคุณภาพ มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการภาคธุรกิจ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017)

ถึงแม้ว่าโรคระบาดอย่างโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID - 19) จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและห่วงโซ่อุปทานทั่วโลก หากกล่าวถึงอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในด้านการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ยังคงสามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง จากการบริหารจัดการของผู้ประกอบการที่สามารถปรับตัวกับการดำเนินธุรกิจผ่านช่องทางออนไลน์ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Office of the National Economic and Social Development Council, 2022) สิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยง เรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ประกอบไปด้วย ปัจจัยหลายด้านไม่ว่าจะเป็น การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คำนึงถึงการบริการ ความพึงพอใจของลูกค้า

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

คุณภาพของงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการเรื่องต้นทุนค่าใช้จ่าย ซึ่งจะสอดคล้องกับผลกำไรขององค์กรนั้น ฉะนั้นคนจึงมีบทบาทความสำคัญต่อองค์กรในเรื่องความสำเร็จ หรือความล้มเหลวนั่นเอง (Maichan, 2016)

ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันและวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศและนำผลการวิจัยไปวางแผนและบริหารจัดการ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ประเทศ อันจะเป็นประโยชน์แก่บริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ
2. เพื่อวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ
2. ได้แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในข้างต้นจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งปรับใช้จากทฤษฎีสองปัจจัย ประกอบไปด้วยปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน
2. ด้านประชากร คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ไม่ทราบจำนวน
3. ด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทบทวนแนวคิด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงาน โดยทั่วไป ประสิทธิภาพ คือ ความสามารถในการบรรลุเป้าหมายโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด โดยการใช้วิธีการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Drucker, 1967; Foy, Dwyer, Nafarrete, Hammoud & Rockett, 2019) หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นความสามารถในการปฏิบัติงาน (Performance) หากบุคคลใดมีผลการปฏิบัติงานดีเยี่ยม สามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูง และบุคคลใดมีผลการปฏิบัติงานไม่ดี ก็สามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลนั้นมีการปฏิบัติงานต่ำ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบตามแนวคิดของ Peterson and Plowman (1953) ได้แก่ 1) คุณภาพของงาน (Quality) 2) ปริมาณของงาน (Quantity) 3) เวลา (Time) และ 4) ค่าใช้จ่าย (Costs) (Ángeles López-Cabarcos, Vázquez-Rodríguez & Quiñoa-Piñero, 2022)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
ได้มีนักวิชาการจำนวนมากศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน แรงกระตุ้นหรือแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลเกิดความต้องการ เปรียบเสมือนแรงขับเคลื่อนที่ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้มุ่งหน้าต่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ทฤษฎีสองปัจจัย (Herzberg Two - Factor Theory) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของบุคลากรในองค์กร เชื่อว่า บุคคลที่จะปฏิบัติงานได้ผลมีประสิทธิภาพได้นั้น ย่อมขึ้นกับความพอใจของผู้ปฏิบัติงาน เพราะความพึงพอใจในงานจะช่วยเพิ่มความสนใจในงานและเพิ่ม

ความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากเกิดความไม่พอใจในงานแล้วย่อมก่อให้เกิดความไม่สนใจในงาน ไม่กระตือรือร้น ประสิทธิภาพก็จะลดลง ผู้บริหาร จะต้องรู้วิธีที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ เพื่อจะให้งานบรรลุเป้าหมายและประสิทธิภาพของงานสูงขึ้น อันประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ได้แก่ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบ การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความก้าวหน้า เป็นต้น และ 2) ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ได้แก่ การบังคับบัญชา การบริหารงาน ความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชา สภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทน เป็นต้น (Herzberg, Mausner & Synderman, 1959)

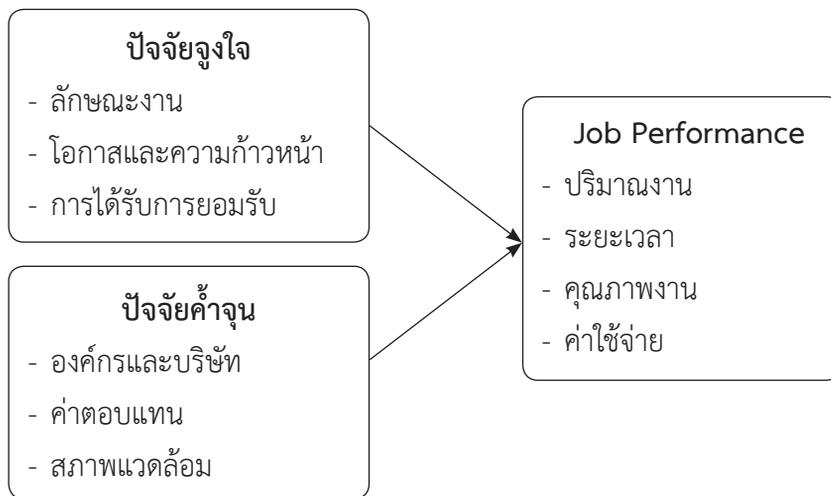
จากการทบทวนแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (Wang-kaning, 2020; Paais & Pattiruhu, 2020) สถานที่การทำงานเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน (Phongsajiraangkul & Rangkoon, 2021; Paais & Pattiruhu, 2020) ผลกระทบความขัดแย้งระหว่างแรงกดดันและพฤติกรรมของพนักงาน (Xu, Wang, Li & Kwan, 2021) ค่าตอบแทนพิเศษ (Paais & Pattiruhu, 2020) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Aarabi, Subramaniam, & Akeel, 2013) เป็นต้น จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงเป็นที่มาของกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สามารถสรุปเป็นแบบ จำลองสมการได้ดังภาพที่ 1

คำนวณกลุ่มตัวอย่าง การพิจารณาความเหมาะสมของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ Schumacher & Lomax (2010) เสนอว่า เงื่อนไข การกำหนดขนาดตัวอย่างต่ำสุด 100 ตัวอย่าง

Herzberg Two - Factor Theory

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เรื่อง แบบจำลองสมการ โครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling; SEM) มุ่งศึกษาแบบจำลอง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงกับ ตัวแปรสังเกตได้

ประชากร คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

เมื่อตัวแปรแฝง ≤ 5 ตัวแปร และแต่ละตัวแปรแฝง วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ ≥ 3 ตัวแปร โดยไม่มี Under identified ของตัวแปรแฝง (Kline, 2016; Hair, Black, Babin & Anderson, 2010; Krejcie & Morgan, 1970) การวิจัยครั้งนี้มีจำนวน กลุ่มตัวอย่าง 405 คน ซึ่งเพียงพอต่อขนาดของ กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยการแจก แบบสอบถามให้ผู้ที่มีความประสงค์ ตอบแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามซึ่งประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อมูลสถานภาพ จำนวน 6 คำถาม 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ ปัจจัยเชิงจิต: ด้านลักษณะงาน ด้านโอกาสและความก้าวหน้า ด้านการได้รับการยอมรับ และปัจจัยด้าน: ด้านบริษัท/องค์กร ด้านค่าตอบแทน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ข้อคำถามรายด้านละ 5 คำถาม รวมเป็นจำนวน 30 คำถาม 3) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ จำนวน 4 คำถาม 4) ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามด้วยการตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ค่า IOC ทั้งฉบับมีค่า 0.913 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.916 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้ มีค่าความเชื่อมั่นสูง (Pasunon, 2014) สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 405 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.4 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.0 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 77.8 ตำแหน่งระดับปฏิบัติการ (Officer) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 มีประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา ส่วนใหญ่น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.5 มีประสบการณ์ในการทำงานของบริษัทที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.9 แสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 1

การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นทางสถิติของข้อมูล ค่าสถิติทดสอบการแจกแจงตัวแปรพิจารณาจากค่าความเบ้ (Skewness) โดยข้อมูลต้องอยู่ในช่วง -3 ถึง 3 และค่าความโด่ง (Kurtosis) โดยข้อมูลต้องอยู่ในช่วง -10 ถึง 10 (Kline, 2016; Hair et al., 2010) ผลการวิเคราะห์พบว่าชุดข้อมูลในครั้งนี้มีค่าสถิติทดสอบการแจกแจงตัวแปรแบบปกติ ค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -1.069 ถึง 0.081 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3 ส่วนใหญ่มีค่าความเบ้เป็นลบหรือมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -1.037 ถึง 1.112 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 สรุปได้ว่า ข้อมูลมีการแจกแจงไม่ผิดไปจากการแจกแจงปกติ จึงสามารถวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง โดยประมาณค่าพารามิเตอร์ (Maximum Likelihood) ได้ดังตารางที่ 2

ผลการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลองการวัด เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 0.01 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุดที่ .686 คือ ด้านองค์กรหรือบริษัท (OR) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (WE) เมื่อพิจารณา

ในภาพรวม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ทุกคู่มีค่าไม่เกิน 0.80 และผลการตรวจสอบด้วยค่า Tolerance พบว่าไม่มีตัวแปรใด มีค่า Tolerance ต่ำกว่า .10 ดังนั้นตัวแปรอิสระในครั้งนี จึงไม่เกิดภาวะร่วมเส้นตรงพหุคูณ (Multicollinearity) นอกจากนี้ต้องพิจารณาค่าสถิติความเหมาะสมของข้อมูลคือ Bartlett's test of sphericity จะต้องม

นัยสำคัญทางสถิติ ประกอบกับการพิจารณาค่า Kaiser - Meyer - Olkin Measures of Sampling Adequacy (KMO) ค่าสถิติของ Bartlett มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่เหมาะสม และค่าดัชนี KMO ของตัวแปร เท่ากับ .838 มีค่ามากกว่า .80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมดีมากที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ จำแนกตามตัวแปรจัดประเภท

ตัวแปรจัดประเภท	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	195	48.1
	หญิง	200	49.4
	LGBTQ+	10	2.5
2. อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	170	42.0
	31 - 40 ปี	85	21.0
	41 - 50 ปี	95	23.5
	51 ปีขึ้นไป	55	13.6
3. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	315	77.8
	ปริญญาโท	90	22.2
	ปริญญาเอก	-	-
4. ตำแหน่ง	ระดับปฏิบัติการ (Officer)	180	44.4
	ระดับอาวุโส (Senior)	45	11.1
	ระดับหัวหน้างาน (Supervisor)	45	11.1
	ระดับผู้จัดการ (Manager)	135	33.3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรจัดประเภท	ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในการทำงาน ที่ผ่านมา	น้อยกว่า 1 ปี	95	23.5
	ตั้งแต่ 1 - 5 ปี	70	17.3
	ตั้งแต่ 6 - 10 ปี	35	8.6
	ตั้งแต่ 11 - 15 ปี	75	18.5
	ตั้งแต่ 16 - 20 ปี	75	18.5
	ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	55	13.6
6. ประสบการณ์ในการทำงาน ของบริษัทที่ทำอยู่ในปัจจุบัน	น้อยกว่า 1 ปี	125	30.9
	ตั้งแต่ 1 - 5 ปี	105	25.9
	ตั้งแต่ 6 - 10 ปี	80	19.8
	ตั้งแต่ 11 - 15 ปี	45	11.1
	ตั้งแต่ 16 - 20 ปี	5	1.2
	ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	45	11.1

ตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	\bar{X}	SD	Skewness	Kurtosis
WD1	4.25	0.76	-0.786	0.170
WD2	4.12	0.76	-0.550	-0.123
WD3	3.93	0.87	-0.305	-0.79
WD4	3.96	0.90	-0.757	0.444
WD5	4.04	0.91	-0.767	0.301
OP1	3.83	0.90	-0.163	-0.476
OP2	3.94	0.88	-0.535	0.114
OP3	3.91	0.84	-0.220	-0.782
OP4	4.28	0.67	-0.407	-0.797

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{X}	SD	Skewness	Kurtosis
OP5	4.10	0.76	-0.336	-0.741
AC1	4.29	0.71	-0.485	-0.899
AC2	4.25	0.71	-0.399	-0.971
AC3	4.14	0.72	-0.207	-1.037
AC4	4.09	0.71	-0.124	-0.992
AC5	4.16	0.79	-0.444	-0.854
OR1	3.79	0.77	-0.121	-0.448
OR2	3.77	0.84	0.081	-0.927
OR3	3.82	0.78	0.012	-0.780
OR4	4.14	0.78	-0.404	-0.802
OR5	4.01	0.88	-0.783	0.555
CM1	3.69	0.90	-0.688	0.621
CM2	3.72	0.88	-0.401	0.032
CM3	3.74	1.04	-0.457	-0.430
CM4	3.74	1.27	-0.894	-0.203
CM5	3.34	1.32	-0.512	-0.864
WE1	3.91	0.86	-0.294	-0.752
WE2	4.17	0.81	-0.880	1.112
WE3	4.53	0.63	-1.008	-0.060
WE4	4.37	0.68	-0.609	-0.703
WE5	4.25	0.71	-0.399	-0.971
QN	4.33	0.59	-0.244	-0.651
TIME	4.27	0.59	-0.150	-0.535
QL	4.11	0.61	-0.061	-0.356
COSTS	4.37	0.78	-1.069	0.482

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ตัวแปร	WD	OP	AC	OR	CM	WE	QN	TIME	QL	COSTS
WD	1.000									
OP	.595**	1.000								
AC	.622**	.496**	1.000							
OR	.567**	.562**	.542**	1.000						
CM	.363**	.537**	.310**	.640**	1.000					
WE	.494**	.448**	.587**	.686**	.442**	1.000				
QN	.352**	.333**	.466**	.336**	.126*	.459**	1.000			
TIME	.348**	.270**	.421**	.353**	.087	.421**	.631**	1.000		
QL	.489**	.347**	.454**	.285**	.084	.263**	.518**	.571**	1.000	
COSTS	.209**	.295**	.270**	.223**	.192**	.349**	.297**	.455**	.383**	1.000
Tolerance	.477	.508	.495	.344	.529	.464				

Bartlett's Test of Sphericity = 1959.367 df = 45 p - value = .000**

Kaiser - Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy; KMO = .838

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p - value < .05)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p - value < .01)

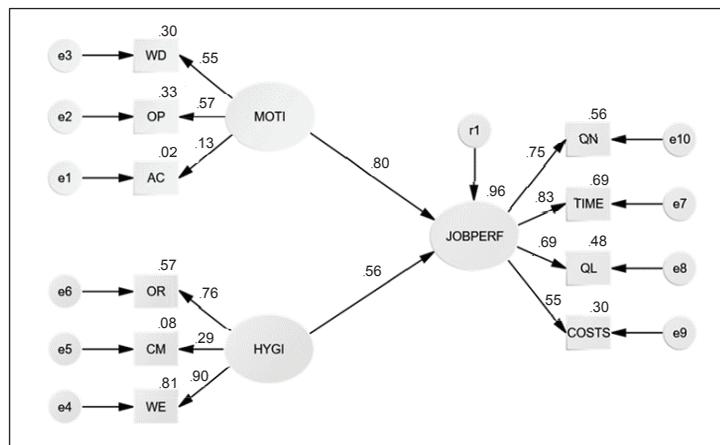
ผลการทดสอบแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

1. ผลการวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศพบว่า แบบจำลองตามสมมติฐานก่อนการปรับปรุงแบบจำลองนั้น ยังไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ค่าดัชนีดังตารางที่ 4 คณะผู้วิจัยจึงทำการปรับเชื่อมเส้นลูกศรแบบสองหัวระหว่างค่าความคลาดเคลื่อน (error) เพื่อให้ค่าสถิติขององค์ประกอบนั้นดียิ่งขึ้น เมื่อดำเนินการปรับแบบจำลองแล้ว พบว่า ค่า Chi - square (X^2) = 3.796, df = 6, p - value = .704, ค่า X^2/df = .633, ค่า GFI = .998, ค่า AGFI = .983, ค่า CFI = 1.000, ค่า RMR = .031, ค่า Standardized RMR = .0078, ค่า RMSEA = .000 บ่งชี้ว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงดัชนีความสอดคล้องและแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยัน

ค่าดัชนี	เกณฑ์	อ้างอิง	ผลการวิเคราะห์	การพิจารณา
P - value	มากกว่า .05	Byrne (2005)	.704	
X^2/df	น้อยกว่า 3.00	Hair et al. (2010)	.633	
GFI	มากกว่า .90	Hair et al. (2010)	.998	
AGFI	มากกว่า .90	Schumacher & Lomax (2010)	.983	สอดคล้อง
CFI	มากกว่า .90	Schumacher & Lomax (2010)	1.00	กลมกลืน
RMR	น้อยกว่า .05	Schumacher & Lomax (2010)	0.031	
Standardized RMR	น้อยกว่า .05	Hair et al. (2010)	.0078	
RMSEA	น้อยกว่า .08	Schumacher & Lomax (2010)	.000	

ภาพที่ 2 แสดงเส้นทางความสัมพันธ์แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ พบว่า ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตารางที่ 5 และภาพ

ที่ 2 ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .801 และ .563 ตามลำดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนหรือร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้า

ระหว่างประเทศ ได้ร้อยละ 95.8 ผลจากเส้นทางอิทธิพล สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยจูงใจ เจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับ 1) ด้านโอกาสและความก้าวหน้า การพัฒนาความรู้ความสามารถจากการปฏิบัติงานได้ และได้รับโอกาสให้แสดงความสามารถเพื่อเลื่อนตำแหน่ง 2) ด้านลักษณะงาน คือ ความรู้ความเข้าใจในเอกสารที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนการดำเนินงาน และ 3) ด้านการได้รับการยอมรับ คือ การมีอิสระในการทำงานและรู้สึกว่ามีคุณค่าและมีความสำคัญ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รวมถึงปัจจัยค้ำจุน เจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับ 1) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน จะต้องปลอดภัยไม่เป็นอันตราย ในขณะที่ปฏิบัติงาน 2) ด้านบริษัทหรือองค์กร ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีรูปแบบโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม 3) ด้านค่าตอบแทน มีการตอบแทนเงินพิเศษ รวมถึงสวัสดิการที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²
	b	S.E.		
ปัจจัยจูงใจ (MOTI)	0.801			
ด้านการได้รับการยอมรับ (AC)	0.130	--	--	0.017
ด้านโอกาสและความก้าวหน้า (OP)	0.573	0.748	5.928***	0.329
ด้านลักษณะงาน (WD)	0.550	0.671	5.968***	0.303
ปัจจัยค้ำจุน (HYGI)	0.563			
ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (WE)	0.902	--	--	0.814
ด้านค่าตอบแทน (CM)	0.288	0.182	2.847**	0.083
ด้านบริษัทหรือองค์กร (OR)	0.758	0.107	9.867***	0.575
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (JOBPERF)				0.958
ด้านระยะเวลา (TIME)	0.834	--	--	0.695
ด้านคุณภาพงาน (QL)	0.694	0.063	13.708***	0.482
ด้านค่าใช้จ่าย (COSTS)	0.547	0.088	9.890***	0.299
ด้านปริมาณงาน (QN)	0.749	0.064	13.986***	0.561

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p - value<.01)

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (p - value<.001)

อภิปรายผล

การศึกษาในครั้งนี้พบว่า ตัวแปรแฝง ปัจจัยจิตใจและปัจจัยค้ำจุน มีอิทธิพลเชิงบวก ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้า ระหว่างประเทศ

ปัจจัยจิตใจ 1) ด้านโอกาสและความก้าวหน้า การพัฒนาความรู้ความสามารถจากการปฏิบัติงานได้ บริษัทหรือองค์กรต้องเพิ่มทักษะและความสามารถของพนักงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทำให้เจ้าหน้าที่นั้นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการจัดการฝึกอบรม ทักษะ ความรู้ใหม่ ๆ หรือส่งพนักงานเข้าอบรม และเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ เพื่อเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสองปัจจัย (Two - factor theory) ของ Herzberg et al. (1959) และผลการศึกษาของ Patimeteeporn (2013) ที่พบว่า ด้านการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งให้เป็นที่ไปอย่างโปร่งใสให้กับพนักงาน และการสนับสนุนในการเลื่อนตำแหน่งเมื่อมีโอกาส ซึ่งจะเป็นการพัฒนา ศักยภาพในการปฏิบัติงาน 2) ด้านลักษณะงาน คือ ความรู้ความเข้าใจในเอกสารที่เกี่ยวข้องและ ขั้นตอนการดำเนินงาน หากเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและขั้นตอน การดำเนินงานที่ถูกต้อง สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานได้ พนักงานที่ปฏิบัติงานต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีทักษะความรู้ในหน้าที่ มีความรับผิดชอบและเข้าใจกระบวนการให้บริการ โลจิสติกส์อย่างถ่องแท้ ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ต้องเพิ่มทักษะและความสามารถของพนักงานอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดการฝึกอบรมทักษะ

ความรู้ใหม่ ๆ หรือส่งพนักงานเข้าอบรมกับ หน่วยงานภายนอก ทั้งนี้ควรพิจารณาจาก ศักยภาพของพนักงานแต่ละคนที่เหมาะสม ซึ่งเป็นผลประโยชน์ ที่ธุรกิจโลจิสติกส์จะได้รับ เพราะพนักงานสามารถใช้ทักษะ ความรู้จาก การฝึกอบรมมาใช้ในการทำงานที่รับผิดชอบ สามารถให้บริการลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ลูกค้ามีความพึงพอใจมากขึ้น (Nunthong, Suvannin & Ployjun, 2021) ในส่วนของด้าน ของเวลา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Naenudorn (2018) โดยการตรวจทานเอกสารเพิ่มขึ้น ให้พนักงาน มีการติดตามประสานงาน เสร็จจากลูกค้าเพื่อขอ ข้อมูล และเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการทำ ใบขนส่งสินค้าอย่างน้อย 1 - 2 วันก่อนเรือออก สามารถลดระยะเวลาการทำงานของพนักงาน ในการทำเอกสารใบขนส่งสินค้า ลดข้อผิดพลาด ในการทำเอกสารได้ 3) ด้านการได้รับการยอมรับ คือ การมีอิสระในการทำงาน ตามความมีอิสระ ในงานว่าเป็นลักษณะงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน มีอิสระเสรีภาพ สามารถใช้ดุลพินิจ และตัดสินใจด้วย ตนเองในการกำหนดเวลาทำงาน และวิธีปฏิบัติงาน บุคลากรได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ จะมีความรู้สึกรู้ว่าต้องทุ่มเทกำลังความสามารถ ทำประโยชน์ให้แก่องค์กร และยังทำให้เกิด ความรู้สึกของความเป็นเจ้าขององค์กร ซึ่งจะเพิ่ม ความรับผิดชอบมากขึ้น (Steers, 1977; Engchuan & Jadesadalug, 2017) และเมื่อพนักงานรู้สึกว่าคุณค่าและมีความสำคัญ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ที่กล่าวว่า Self - Esteem Needs

หรือ ความต้องการได้รับการยอมรับ การนับถือ ยกย่อง เป็นความต้องการที่ช่วยให้บุคคลสามารถสร้างสรรค์ความรู้สึกรักใคร่คิดในการเพิ่มขีดความสามารถของตนเอง และมีคุณค่าสำหรับองค์กรที่ตนเองมีส่วนร่วมหรือปฏิบัติงานอยู่ (Sun, Gergen, Avila & Green, 2016) ผลการศึกษาของ Jitmun (2014) พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองหรือการรับรู้คุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงาน แล้วจึงจะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

ปัจจัยคำจูน 1) ด้านสภาพแวดล้อม ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกหากบริษัทหรือองค์กรให้ความสำคัญในสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิเช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ จะทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ Dokmai & Sriwilai (2020) ที่ได้เสนอว่า การนำระบบการติดตามและตรวจสอบ (Tracking and Tracing) มาประยุกต์ใช้กับการให้บริการขนส่ง และโลจิสติกส์ เช่น การติดตามยานพาหนะ (GPS Tracking) และระบบติดตามสินค้าด้วย RFID ทำให้มีการติดตามและตรวจสอบการให้บริการมากขึ้น ทั้งนี้สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานจะต้องปลอดภัยไม่เป็นอันตรายในขณะที่ปฏิบัติงาน สอดคล้องตามแนวคิดของ Delamotte & Takezawa (1984) ว่าคุณภาพชีวิตการทำงานต้องมีการพัฒนาให้บุคคลนั้น ๆ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี โดยให้พนักงานมีสภาพการทำงานที่ดีอยู่ภายใต้การทำงานที่เหมาะสม มีความปลอดภัย ได้รับประโยชน์และสิทธิต่าง ๆ อย่างยุติธรรมและเสมอภาค

ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานควรจะได้รับ การพิจารณาเป็นพิเศษเกี่ยวกับการส่งเสริมชีวิตการทำงานในแต่ละบุคคล และรวมถึงความต้องการของพนักงานในเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งผลต่อการทำงานอีกด้วย 2) ด้านบริษัทหรือองค์กร ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีรูปแบบโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมและชัดเจน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทุกบริษัทหรือองค์กรไม่ควรมองข้าม ซึ่งมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Chuenwong (2017) ที่เน้นเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจ จำเป็นต้องมีแนวคิดการบริหารจัดการที่สร้างสรรค์ มีแรงขับเคลื่อนกระตือรือร้น และเป็นการบริหาร ที่ให้ความสำคัญต่อผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น และเมื่อตอบสนองความต้องการของพนักงานได้อย่างตรงจุด เมื่อนั้น พนักงานก็จึงจะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านค่าตอบแทน มีการตอบแทนเงินพิเศษ รวมถึงสวัสดิการที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ Tancharoen (2018) ที่เสนอว่า องค์กรควรจัดสรรสวัสดิการให้มีความเหมาะสม โดยพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจ ความเดือดร้อน ความจำเป็น รวมถึงรายได้ของบุคลากรที่ได้รับนั้น เพียงพอในการดำรงชีวิตหรือไม่ เช่น ควรมีการให้รางวัลเมื่อมีผลงานเป็นที่ประจักษ์หรือมีผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับองค์กร อำนาจความสะดวกในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าการศึกษาบุตร ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น จัดให้มีเบี้ยเลี้ยง และค่าทำงานล่วงเวลาด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย บริษัท หรือองค์กรควรมีนโยบายหรือเส้นทางในสายอาชีพที่ชัดเจน เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน

2) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตบุคลากรด้านการบิน เช่น การพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ โดยมุ่งเน้นการประยุกต์ทั้งความรู้และทักษะโดยการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และมีความคุ้นเคยกับอุปกรณ์เหล่านั้น นำไปสู่การผลิตบุคลากรที่มีประสิทธิภาพได้

3) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ บริษัท หรือองค์กรควรถ่ายทอดให้บุคลากรมีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการทำงานที่ชัดเจน ซึ่งความรู้และความเข้าใจนี้ จะส่งผลให้บุคลากร

ใช้เวลาในการปฏิบัติงานน้อยลง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งถัดไป

1) ควรศึกษาสมรรถนะที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ในบริษัทตัวแทนขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ เพื่อหาความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน

2) ควรศึกษาปัจจัยจูงใจด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และนำมาพัฒนาเป็นนโยบายขององค์กร เพื่อให้การทำงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันการบินพลเรือน ประจำปีงบประมาณ 2565

REFERENCES

- Aarabi, M. S., Subramaniam, I. D., & Akeel, A. B. A. A. B. (2013). Relationship between motivational factors and job performance of employees in Malaysian service industry. *Asian Social Science*, *9*(9), 301-310.
- Ángeles López-Cabarcos, M., Vázquez-Rodríguez, P., & Quiñoa-Piñeiro, L. M. (2022). An approach to employees' job performance through work environmental variables and leadership behaviours. *Journal of Business Research*, *140*(Complete), 361-369. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.11.006>
- Byrne, B.M. (2005). Factor analytic models: Viewing structure of an assessment instrument from three different perspectives. *Journal of Personality Assessment*, *85*(1), 17-32.

- Chuenwong, P. (2017). Operational efficiency of workers: a case of transportation business in Chiang Rai Province. **Journal of Economics and Management Strategy**, 4(2), 92-100.
- Delamotte, Y., & Takezawa, S. (1984). **Quality of work life in international perspective**. Geneva: International Labour Office.
- Department of Trade Negotiations. (2021). **Overview of logistics services**. Retrieved from <https://api.dtn.go.th/files/v3/60659602ef414053f375cea1/download> [2021, 16 Nov.] (In Thai)
- Dokmai, A. & Sriwilai, S. (2020). Guidelines to increase the efficiency of exporting air freight. **Journal of Management Science Review**, 22(1), 233-240.
- Drucker, P.F. (1967). **The Effective Executive**. Harper & Row Publishers, New York.
- Engchuan, C. & Jadesadalug, V. (2017). The influences of job autonomy-openness to experience personality and conscientiousness personality-perceived self-efficacy on effectiveness of academic performance. **Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning**, 7(1), 104-123 (In Thai)
- Foy, T., Dwyer, R. J., Nafarrete, R., Hammoud, M. S. S., & Rockett, P. (2019). Managing job performance, social support and work-life conflict to reduce workplace stress. **International Journal of Productivity and Performance Management**, 68(6), 1018–1041. <https://doi.org/10.1108/IJPPM-03-2017-0061>
- Hair, Jr. J. F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). **Multivariate data analysis: A global perspective**. 7th ed. New York: Pearson Prentice Hall, Harper Collins College.
- Herzberg, F., Mausner, B., & Synderman, B. (1959). **The Motivation to work**. New York: John Wiley.
- Jitmun, C. (2014). **The relationship between the self - esteem, quality of work life affects the work happiness of employees of Krung Thai Bank Public Company Limited, Ratchathewi district, Bangkok** (Thesis in Master of Science, Industrial psychology and Organization). Ramkhamhaeng University.
- Kline, R. B. (2016). **Principles and Practice of Structural Equation Modeling** (4th ed). New York: The Guilford Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample sizes for research activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30, 607-610.

- Maichan, A. (2016). **The factors affecting performance efficiency among employees in machine installed production line, Songkhla province.** (Master Theses). Prince of Songkla University, Songkhla. (In Thai)
- Naenudorn, T. (2018). A study and guidelines for the process of export documentation: a case study of Mitsui-Soko (Thailand) Co., Ltd. **Journal of Innovation and Management Suan Sunandha Rajabhat University, 3,** 5-14. (In Thai)
- Nunthong, K., Suvannin, W., & Ployjun, D. (2021). Logistics service quality factors influencing customer loyalty to Logistics service businesses in Thailand. **Journal of Business Administration and Social Sciences Ramkhamhaeng University, 4(3),** 42-63 (In Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). **Thailand's Logistics Report 2021.** Retrieved from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=12898 [2022, 29 Dec.] (In Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). **The National Economic and Social Development Plan : The Twelfth Plan (2017-2021).** Retrieved from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422 [2022, 29 Dec.] (In Thai)
- Paais, M., & Pattiruhu, J. R. (2020). Effect of motivation, leadership, and organizational culture on satisfaction and employee performance. **The Journal of Asian Finance, Economics and Business, 7(8),** 577–588.
- Pasunon, P. (2014). Reliability of Questionnaire in Quantitative Research. **Parichart Journal, 27(1),** 143-163. (In Thai)
- Patimeteeporn, D. (2013). **Work motivation related to job performance efficiency of employees in a private air cargo company in Bangkok metropolis.** (Master Theses). Srinakharinwirot University, Bangkok. (In Thai)
- Peterson, E. & Plowman, G.E. (1953). **Business organization and management.** Irwin, IL.
- Phongsajiraangkul, N. & Rangkoon, A. (2021). Approaches to increasing the efficiency of personnel working in the new normal era : a case study of maintenance division, operation and maintenance department provincial electricity authority area 1 (Northeastern). **Journal of Modern Learning Development, 7(1),** 301-312. (In Thai)

- Schumacher, R. E., and Lomax, R. G. (2010). **A beginners guide to structural equation modelling**. 3rd ed. New York, NY: Taylor & Francis.
- Steers, R.M. (1977). **Organization effectiveness**. California: Goodyear Publishers Inc.
- Sun, Y., Gergen, E., Avila, M., & Green, M. (2016). Leadership and job satisfaction: implications for leaders of accountants. **American Journal of Industrial and Business Management**, 6, 268-275.
- Tancharoen, S. (2018). **Factors affecting efficiency of customs officer in investigation and suppression bureau, Thai customs department**. Ramkhamhaeng University. Bangkok.
- Wang-kaning, N. (2020). **Operational effectiveness of top executives' secretaries in autonomous universities**. Administration Department, National Institute of Development Administration. Retrieved from <https://www.km.nida.ac.th/th/images/PDF/research/nipare.pdf> [2021, 19 Nov.] (In Thai)
- Xu, X., Wang, Y., Li, M. & Kwan, H.K. (2021). **Paradoxical effects of performance pressure on employees' in - role behaviors: An Approach/Avoidance Model**. *Front. Psychol.* 12:744404. doi: 10.3389/fpsyg.2021.744404
-

COMPARING FORMER ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND STUDENTS' ASPIRATIONS TO ENGLISH PRONUNCIATION MODELS WHILE AT UNIVERSITY LEVEL WITH THEIR EXPOSURE TO ENGLISH PRONUNCIATION MODELS AFTER GRADUATION

Valentin Valentinov Tassev*

Faculty of Liberal Arts, Kaya University, Republic of Korea

*E-mail: valentinetassev@gmail.com

Received: 2022-11-06

Revised: 2023-01-13

Accepted: 2023-03-09

ABSTRACT

The overall objective of this study was to examine the relationship between former Assumption University of Thailand (AU) students' aspirations to English pronunciation models at the university level and in general, their daily exposure to English pronunciation models in a post-university environment, at work, and for socializing purposes after graduation. More precisely, this study tried to compare students' aspirations to the pronunciation models of native speakers (NSs) of English with the pronunciation models of non-native speakers (NNSs) of English. The study employed the use of a questionnaire, and the data was collected and analyzed solely quantitatively. The study found that from students' perspectives, the NS English pronunciation models were the preferred models to be learned at the university level and, also, were the desirable models for the purpose of general communication in English. Nevertheless, when examining students' daily experiences in terms of their communication in English after graduation, the study found that students interacted with NNSs of English more than with NSs and, therefore, were exposed to NNS norms more frequently. As the findings suggest, students might hold a certain bias toward NS norms,

and their aspirations, therefore, could be largely socially-constructed. Furthermore, this study implies that Thai learners of English need to be taught and exposed to a large variety of pronunciation models of English, especially in intercultural and international settings where English serves different communicative ends and functions in different forms, such as Thailand.

Keywords: Aspirations, Native Versus Non-Native Speaker of English, Pronunciation Models

INTRODUCTION

Provided that nowadays NNSs of English outnumber NSs of English and English has become an international language of communication (Hwang & Yim, 2019; Ishaque, 2018), it is therefore a must to take into account varieties of English and, especially, varieties in terms of pronunciation. Varieties related to the area of pronunciation are especially important for communication among NSs and NNSs in various international settings, as well as among various groups of NNSs.

EXPECTED BENEFITS

Having said that, it is quite important to determine what constitutes acceptable or correct pronunciation in English, and what pronunciation models learners of English should learn, adhere to and/or be exposed to. Such awareness will help provide language practitioners with important information as to how English should be both taught and assessed

from one learning environment to another. This type of knowledge is also important for a local Thai context as well. Provided that nowadays lots of NSs and NNSs in Thailand communicate through a common and shared language, here English, students' aspirations to pronunciation therefore could provide us with an understanding of the features and existing levels of mutual intelligibility amongst those various speech groups. One could then establish the necessary benchmarks, steps and educational policy changes as to how to better facilitate communication among those various speech groups in this highly internationalized context as Thailand.

As Nanni (2021) explains, Thai students are more and more likely to use English in the future to communicate with other learners of English and English is on the road of becoming the lingua franca of Southeast Asia. In addition, Kirkpatrick (2020) argues that English will continue

to play more wide-ranging and diverse roles in the future in the Expanding Circle (EC) countries of Asia as it is being increasingly used as a lingua franca for a variety of purposes by multilinguals in Asia. This current study, therefore, could provide valuable information as to the impact of English language education on Thailand's future role in global and regional contexts and, especially, within the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and the EC countries of Asia.

RESEARCH OBJECTIVES

This particular study is driven by the following two main objectives. It tries to examine the aspirations of former AU students regarding their preferred models of English pronunciation at university level and also for the purpose of general communication by precisely comparing those of NSs with those of NNSs. On a larger scale, this study tries to examine the relationship between students' aspirations to models of pronunciation with their real exposure to pronunciation models after graduation from university or in a post-university environment, such as at the work-place and when socializing.

Keeping these research objectives in mind, this research study will address

the following two research questions (RQs):

1. What are students' aspirations as to their preferred models of English pronunciation at university level and in general?
2. Is there a match (or mismatch) between students' aspirations and students' real exposure to English pronunciation models in a post-university environment?

LITERATURE REVIEW

The opinions of learners on their desired English pronunciation models in view of the NS/NNS dichotomy have been extensively examined in previous research studies. Thus, learners have been asked repeatedly to provide their opinions regarding how English pronunciation should be both taught and evaluated. For example, in a study conducted with university students in Vietnam and Japan, Walkinshaw and Oanh (2014) established that the participants felt the pronunciation of native English teachers (NETs) was more authentic, clearer and a desired model in terms of linguistic output.

Diaz (2015) conducted a study examining the preferences of students at the University of Rennes towards their NETs and non-native English teachers

(NNETs). Most of the participants exhibited preferences for NETs in the areas of pronunciation and oral exercises. Investigating the attitudes of Hong Kong secondary school students' towards both NETs and NNETs, Cheung (2009) likewise found that most of the participants preferred NETs as their oral teachers, because NETs' pronunciation was better in terms of accuracy. Moreover, participants stated that they preferred NETs also because they could correct students' pronunciation and help them lose their accent when communicating in English.

The views of learners on their desired English pronunciation models have been extensively examined previously in studies conducted in Thailand too. Thus, students have been asked repeatedly to express their views as to how English pronunciation should be both learnt and assessed locally. So, it was found that native varieties of English are still prevalent and are rated more positively and favorably than non-native varieties by Thai speakers of English (Goldsmith & Dennis, 2016; Kanoksilapatham, 2013; Prakaianurat & Kangkun, 2018). It was also established that NS accents were still the desired models to be learnt and used in a Thai context or locally (Jindapitak, 2014;

Jindapitak & Teo, 2013; Kalra & Thanavisuth, 2018; Snodin & Young, 2015).

However, other studies conducted in Thailand support the idea that awareness and recognition of NNS varieties of English, including those related to pronunciation, are important for the purposes of intercultural and international communication, especially when conducted between various speech communities.

For example, Suebwongsuwan and Nomnian (2020) examined the awareness and attitudes of Thai undergraduate hotel interns/students towards spoken English varieties. Thus, while participants still exhibited preferences for NS accents, they at the same time accepted and expressed positive attitudes towards varieties of NNS accents too. So, they showed favorable attitudes towards the global status of ELF and recognized its relevance to the purposes of international and intercultural communication.

Furthermore, Jindapitak and Teo (2013) conducted a study examining the preferences of university students for varieties of English and their attitudes towards the importance of understanding varieties of English. As the findings suggest, despite the fact most learners preferred NS accents, they still considered non-native

English varieties worth understanding and learning.

Rattanaphumma (2013) investigated 348 English language university students' attitudes towards both NETs' and NNETs' English accents and teaching practices. With reference to English accents, the study suggests that learners exhibited positive attitudes towards both NETs and NNETs. On the one hand, respondents perceived NS accents as proper, classical and authentic. On the other hand, they considered Thai English accents as easy and clear to be understood. As so far revealed, concerning the area of correct pronunciation and accent, the results are not as definitive and pronounced as they first might seem in favor of NS accents.

CONCEPTUAL FRAMEWORK

Despite the fact that nowadays NNSs of English outnumber NSs of English and English has become an international language of communication (Hwang & Yim, 2019; Ishaque, 2018), as mentioned earlier, the English language teaching field has for a long time been governed in both theory and practice by a pervasive ideology, known as native speakerism. This ideology has not only prescribed and/or defined the linguistic competencies,

skills, roles and respective advantages of NSs and NNSs, but also their professional identities as English educators. Moreover, this ideology has also influenced how they are perceived by students, other teachers, parents, administrators, as well as how teachers perceive themselves and their own contributions to the teaching profession.

In brief, native speakerism is an ideology that favours the NS, as well as NS English and NS methods (Comprendio & Savski, 2020; Holliday, 1994; 2006, cited in Copland et al., 2020; Jindapitak, 2014; Jindapitak & Teo, 2011; Suwanarak, 2010). Perhaps the earliest scholar, whose work has influenced the trajectory of this debate is Phillipson (1992), who introduced the concept of the so-called NS fallacy, which rests on the assumption that the ideal language teacher is the NET. Yet, the differences between both groups of teachers are firstly described and discussed by Medgyes (1992), who explains that NNETs remain permanent language learners and, therefore, the higher levels of linguistic competence and communicative proficiency that NETs possess would always account as their biggest advantage that cannot be challenged by any other factors prevalent in the learning situation,

such as motivation, experience, perseverance aptitude and education amongst others.

The ideology of native speakerism has also largely influenced the methodology of how English has been taught in Thailand. In light of this, depending on teachers' language backgrounds and nationalities, they have been assigned different teaching roles, foci and different courses to teach, especially at a university level in Thailand: listening or speaking, or reading and writing. Thus, it has been decided by the Ministry of Education that only NETs would be allowed to teach listening and speaking courses since they are suitable models for students to improve their communicative skills and English proficiency (Suwanarak, 2010). Furthermore, there is still a widely-spread belief among teachers, Thai students and parents of students that the most important qualification an English teacher possesses is their nationality (Thaiger, 2020).

METHODOLOGY

1. Participants

The subjects of this study were former AU students who had already graduated from AU prior to when the research study was being conducted. All of them had spent at least 4 years at AU and had graduated from AU with

Bachelor's degrees. All of them had spent at least 2 years of studying English (only) as a compulsory subject at AU. In total, 10 participants participated in the study. All the participants are female Thai nationals, whose mother tongue is Thai. Moreover, most of them (8 participants) were already working in Thailand at the time the research study was being conducted (January-May 2020). Most of the participants are the researchers' former students whom the researcher has kept in close contact with and has had access to throughout the years. More participants were targeted; however, only the participants mentioned and included here are the participants that responded to the survey, after all.

Hence, it should be noted that AU is the first international university in Thailand, where the medium of instruction is solely English. In order to graduate, all students need to have passed the last level of English proficiency measurement, namely English IV. Moreover, it should be noted that AU includes a large number of both NSs and NNSs as English instructors.

Therefore, it is highly likely that AU students are exposed to both groups (NETs and NNETs) throughout their undergraduate studies, pursued in English. As this study will illustrate later, this was also the case

with most of the participants in this particular study as they stated in their own words.

2. Research Procedure

This study employed solely a quantitative means of gathering and analyzing the data. It used a 3-Point Likert scale, containing the options Agree, Disagree and Neutral. This method allowed for displaying the results numerically in the form of figures with percentages later. The survey was submitted online and students sent their completed surveys online. The data was collected and analyzed between January to May 2020.

2.1 Research Instrument

This study employed the use of a single research instrument, a questionnaire. The questionnaire consists of three parts. The first part asked for information concerned with the participants' backgrounds and other personal information: their first language and nationality; how many years and semesters they had spent studying at AU, including English.

Briefly speaking, the second part asked students to indicate their preferences regarding whether they preferred to be taught pronunciation by NSs or NNSs while at AU, and it also examined students'

preferences for English pronunciation models beyond university level or in general terms. The last part asked students to provide information as to whether while working and/or for socializing purposes, and precisely after graduation from AU, they correspondingly communicated in English mostly with NSs, or with NNSs, or with both.

RESULTS

1. Students' aspirations as to their preferred pronunciation models at university level and beyond (RQ 1)

It should be mentioned right here from the outset that 7 out of the 10 participants stated that they had been taught English as a subject at AU by both NSs and NNSs. However, this does not mean that the views of the remaining 3 other participants have been excluded here regarding their aspirations and preferences for English pronunciation models.

In other words, the study still tried to establish students' views on pronunciation at university level and in general-even the views of those who claimed that they had not been exposed to both NSs and NNSs at AU level. It was considered that they too might

have had opinions on English pronunciation models and might have been willing to express them when filling in and answering the questionnaire.

So, among all responses given, 69.2 % (69 %) agreed that they found it easier learning pronunciation with and from NSs at university level (see

Figure 1). Also, 69.2 % (69 %) stated that they preferred to be taught pronunciation by NSs as the NS models were the better models for English pronunciation at university level (see Figure 2). Figures 1 and 2 below present all the results in details.

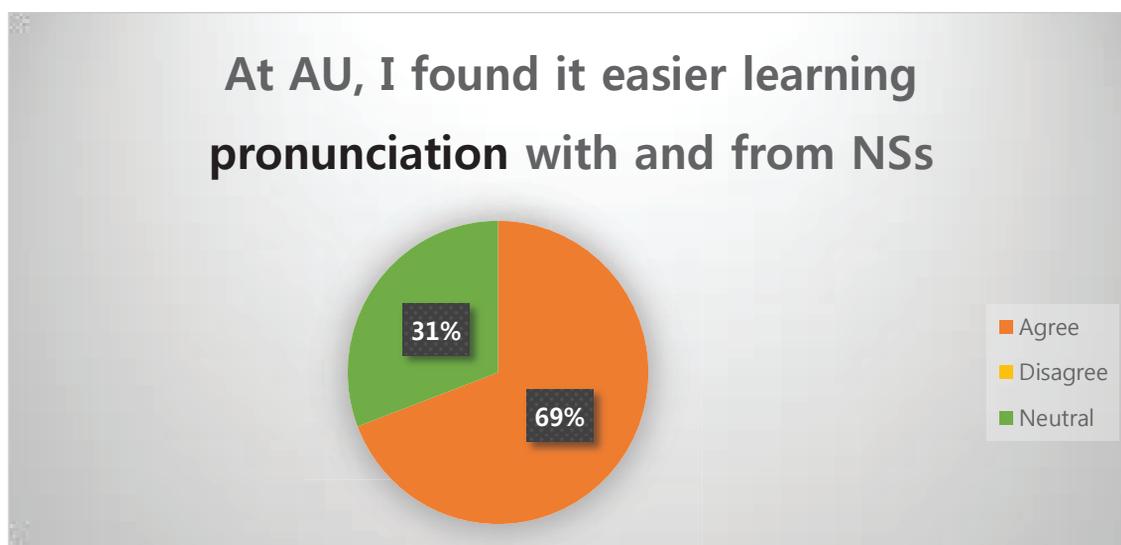

Figure 1 Easier English Pronunciation Models to Learn at University Level

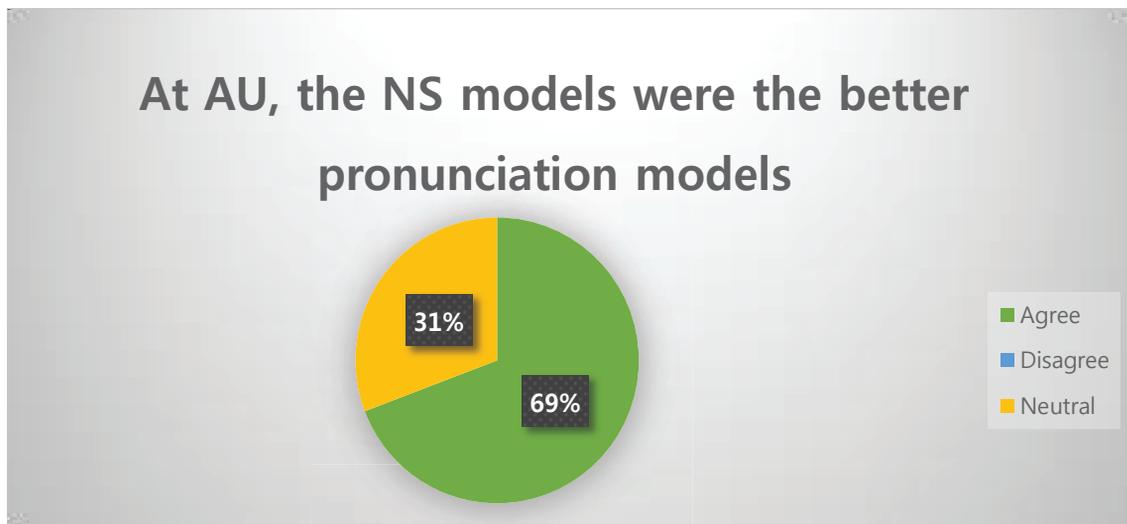

Figure 2 Better English Pronunciation Models at University Level

As to the students' general attitudes towards pronunciation models and, thus, not only at university level but beyond as well (or in a post-university environment), participants again exhibited preferences for NS models. Thus, 61.5 % (61 %) stated that in, general, they found the pronunciation of NSs easier to understand (see Figure 3).

In addition, 61.5 % (61 %) found the way of speaking of NSs more attractive than that of non-native ones (see Figure 4). Lastly, all participants (100 %) stated that they would prefer to be able to speak like NSs (see Figure 5). Figures 3, 4 and 5 below present all the results, respectively.

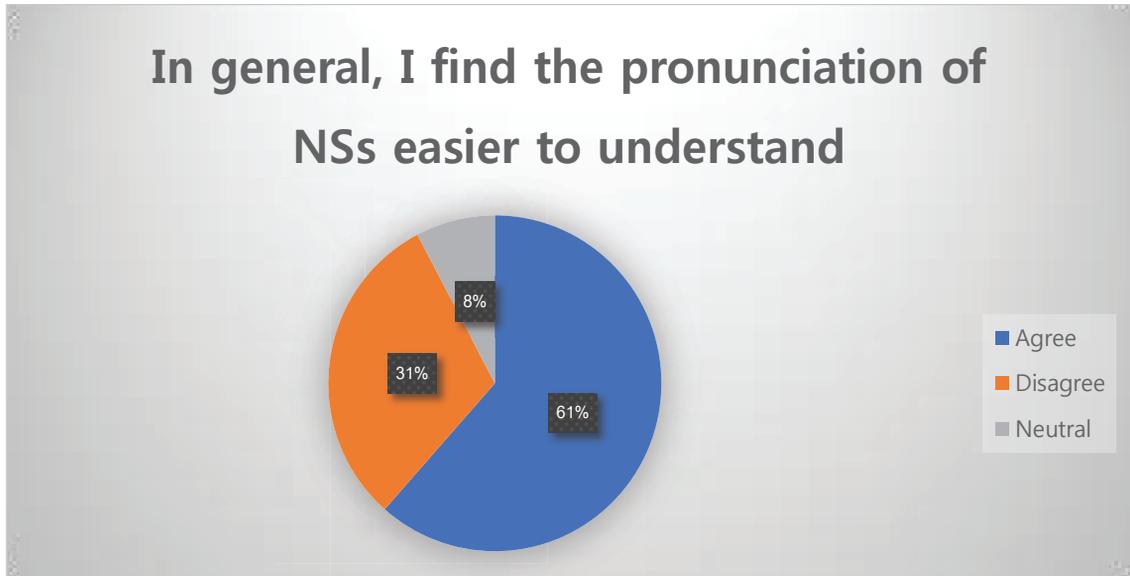

Figure 3 Easier English Pronunciation Models to Understand

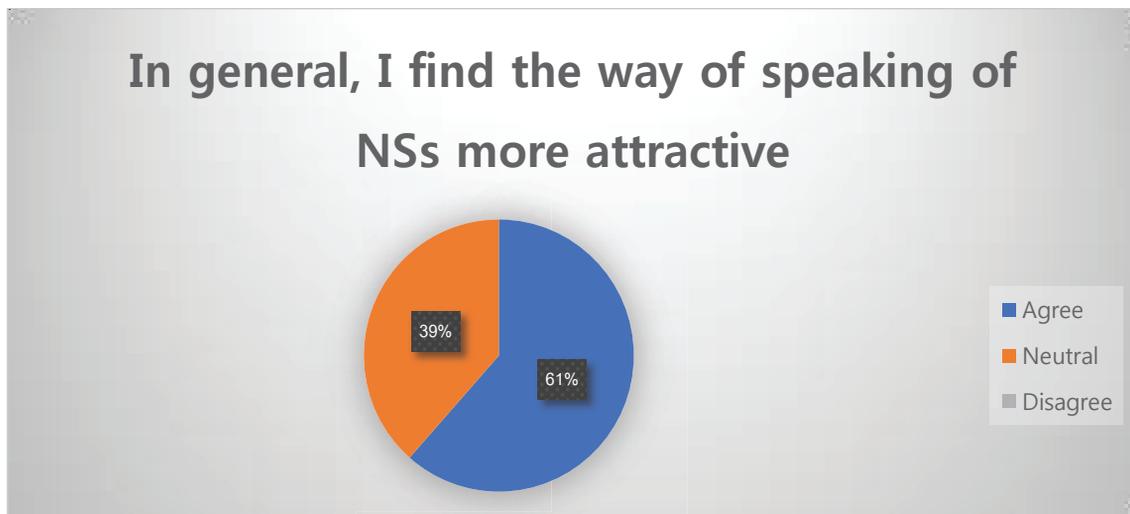

Figure 4 NS speech as More Attractive

Figure 5 Preferences for Sounding like NSs

2. Students' post-university exposure to various pronunciation models (RQ 2)

Regarding students' communication in English in a post-university environment or after graduation from university, 38.5 % (39 %) stated that they communicated in English "often" and 30.8 % (31 %) stated that they communicated in English "every day". These figures, thus, suggest that students' communication in English in a post-university environment or, more precisely, around the time the study was completed (January-May 2020), was quite sufficient. One could, therefore,

conclude that around that time, altogether, 69.3 % (close to 70 %) of the participants were communicating in English on a regular basis or regularly as the border line between "often" and "every day" in terms of usage is quite blur.

This data, therefore, allows us to establish that English was still widely used among the participants at the time and, thus, was not confined to being used only in the academic domain when they were pursuing their studies at university (AU) previously. Figure 6 below presents all the results.

How often do you speak and communicate in English nowadays?

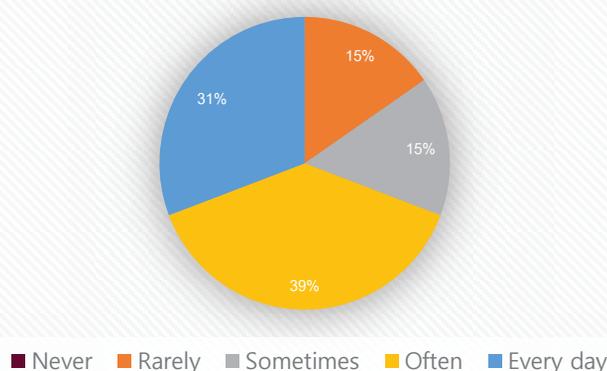

Figure 6 Levels of Frequency of Using English after Graduation

Having these figures in mind, what needs to be established and discussed next are two closely-related, subordinate variables: 1) whether students at the time were communicating in English in the professional domain (for professional purposes), or for social purposes, or for both; and 2) whether students were communicating in English mostly with NSs, or mostly with NNSs, or rather with both groups.

Hence though, it should be added and repeated again that when the research study was being conducted (January-May 2020), all the participants were already working and performing various jobs, such

as working as a cabin crew, in the hotel industry, in the area of customer service, and others.

This information, however, has not been included here as it was more important to confirm that the participants were already employed during the time the study was being conducted, rather than specifying the kinds of jobs they were performing.

So, 84.6 % (85 %) of the participants stated that they communicated in English both professionally and for socializing, or both for professional and social purposes (see Figure 7). Quite interestingly though, 69.2 % (69 %) stated that they mostly communicated with NNSs and 30.8 % (31 %)

stated that they communicated with both NSs and NNS. Thus, none of the participants stated that they communicated mostly with NSs (see Figure 8). Figures 7 and 8 below present all the results, respectively.

CONCLUSION AND DISCUSSION

Comparing the responses given to both RQ 1 and RQ 2, the figures above imply that students' positive attitudes towards NS pronunciation models might

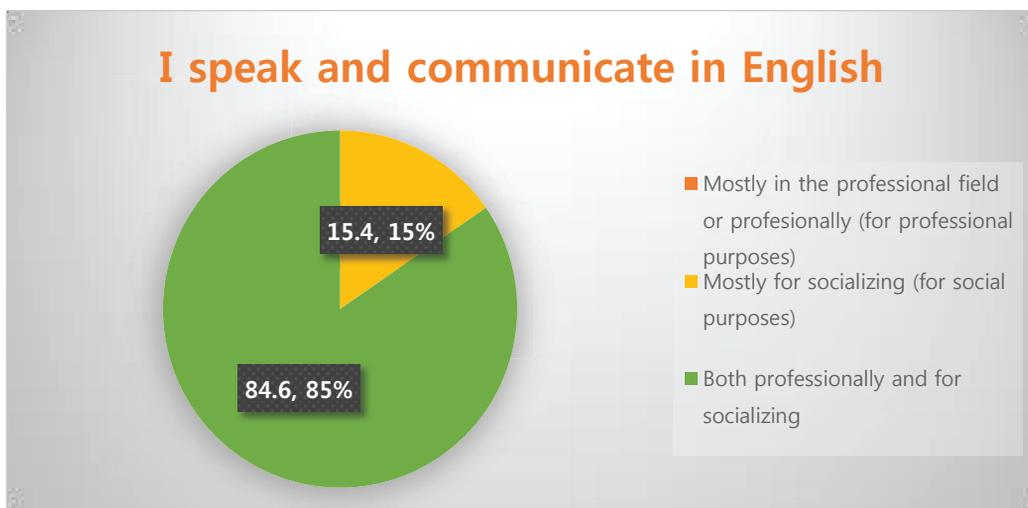

Figure 7 Purposes for Using English after Graduation

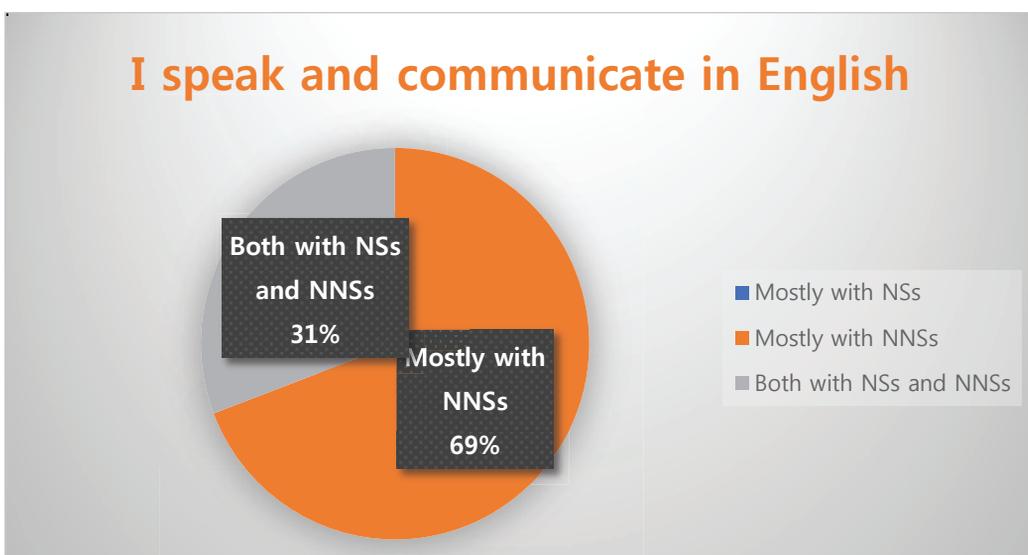

Figure 8 Students' Interlocutors in English Communication after Graduation

largely reflect prevalent language teaching and learning practices existing in the educational domain, which are built around the NS sociological construct and the widely-known assumption that NS varieties are the correct and acceptable norms in terms of pronunciation and, in particular, pronunciation teaching. In other words, students' aspirations perhaps do provide support in favor of native speakerism, which is highly prevalent in the educational domain and, precisely, in the literature concerned with the NS/NNS dichotomy.

As stated earlier, there is a certain bias or myth existing in many countries, including Thailand, that the NS model is the one that learners should learn and imitate, especially when it comes to pronunciation (Jindapitak, 2014; Jindapitak & Teo, 2013; Kalra & Thanavisuth, 2018; Snodin & Young, 2015).

Yet, this issue needs to be further and carefully re-examined because, as mentioned earlier, nowadays NNSs of English outnumber NSs of English (Hwang & Yim, 2019; Ishaque, 2018), and Thailand has followed the trend of comprising of lots of NNSs communicating with each other daily (Todd, 2006). Therefore, the tendency

to adhere to NS norms as the only legitimate, acceptable and target models in terms of pronunciation in a country with highly divergent sociolinguistic trends and changes in terms of the usage of the English language, such as Thailand, needs to be re-visited.

In today's highly globalized and interconnected world and given the constantly evolving status and ownership of English, it is, therefore, an imperative for English learners to be exposed to various norms of English, both NS and NNS norms. Despite the fact that the debate on the global status of English has gained tremendous popularity even more recently, still more pedagogical initiatives should be implemented in order to inform learners and make them aware of the various functions of English in different socio-cultural contexts and settings, as well as the communicative ends it serves in each one of them. Exposure to various types of English pronunciation models would also facilitate the process of communication better, especially in inter-cultural settings such as Thailand, whereby many NNSs communicate with other NNSs in a shared and common language-English.

Lastly, learners' exposure to those varieties of English needs to have its origin

and be planted in early educational settings, aimed at increasing learners' competence and awareness of the existence of those and mainly of their highly diversified nature and evolution. Such awareness might enable learners to negotiate meaning more successfully across cross-cultural boundaries through the use of a common, yet highly divergent in its own right language: English. In Thailand, this idea/belief holds true even more as the role of English in Thailand is multi-layered, multi-faceted, and quite important for promoting intercultural awareness and positioning Thailand's presence and roles in regional and international contexts even more strongly through the use of the language (Akkakoson, 2019).

The more exposed students become to varieties of English, the more equipped they would become in terms of building higher levels of communicative competence and the linguistic resources needed to be able to communicate successfully with NSs and NNSs domestically, regionally and globally. In this regard, it should be noted here that students on average were seemingly well aware of their English teachers' various nationalities (the nationalities of both NETs and NNETs)

while at AU, and they correspondingly named seemingly correctly where their teachers are from.

However, this piece of information has not been included here as it was more important to establish how well aware students were in terms of the NS/NNS dichotomy in general, rather than assessing their accuracy in terms of naming correctly the exact countries where their teachers were from. This issue could be further explored in a future study of the same or similar kind.

Furthermore, it should also be noted that perhaps students' awareness of their teachers' various nationalities (the nationalities of both NETs and NNETs) is due to the fact that AU is an international university conducting all of its programmes in English, and also given that AU employs both NSs and NNSs-a trend that further makes students more informed about the varieties of English, as well as about the diversification of its speakers.

Having said that, perhaps other universities could copy the AU model and employ both NSs and NNSs as academic staff. Supposedly, these practices would make students more aware of the evolving nature and status of English, the diversification of its speakers and, lastly, how each of these

groups could contribute to the quality of education in Thailand through their diverging practices, sociolinguistic and professional identities and, last but not least, their epistemological beliefs about the role of education in contemporary times.

The findings of this study provide support in favor of the ideology ELF, EIL and WEs in that given Thailand's constantly increasing role regionally and globally, exposure to various norms of English, both NS and NNS norms, is extremely important because it helps users of English build the skills, tools and capabilities to communicate successfully with other fellow users of English locally and also across other various international and inter-cultural settings.

SUGGESTIONS AND RECOMMENDATIONS

At present, this study has its own limitations, which could be addressed in future studies. Firstly, a larger number of participants needs to be included in a future study of the same or similar kind so as to reveal a more detailed picture of students' aspirations towards pronunciation models.

Moreover, a further research study could perhaps also make use of semi-structured

interviews in support of the questionnaires. Semi-structured interviews would probably help respondents explain and elaborate more on the views and opinions that they had given earlier when filling in the questionnaires. In addition, perhaps an equal number of both male and female students could be included in a future study that would possibly reveal how students' responses possibly intersect across gender as one of the variables of the study.

Lastly, in a future study of the same or similar kind, it would be appropriate to examine whether students have been accurate in terms of naming the countries their NETs and NNETs are from after the study was completed. The researcher, thus, could compare students' responses in this regard with the respective true nationalities of the teachers themselves, afterwards. This would reveal whether their preferences for English pronunciation models were truly a result of their exposure to both groups of teachers and a result of English instruction, or were rather socially-constructed, or perhaps both.

As it was mentioned earlier, students on average were seemingly well aware of their English teachers' various nationalities (the nationalities

of both NETs and NNETs) while at AU, and they correspondingly named seemingly correctly where their teachers are from. However, this piece of information was not included here as it was considered more important to determine how well aware students were in terms of the NS/NNS dichotomy in general, rather than assessing their true knowledge on the nationalities of their teachers.

A future study of the same or similar kind aiming for that particular objective could hopefully shed more light on potential matches and mismatches considering the highly likely ambivalent and dialectical relationship between students' true exposure to various English pronunciation models and their in-built perceptions and preferences for pronunciation standards, respectively.

REFERENCES

- Akkakoson, S. (2019). Thai language learners' sense of English ownership. *PASAA*, *58*, 235-263.
- Cheung, M.S. (2009). **Native or non-Native? Exploring Hong Kong students' perspectives.** Papers from the Lancaster University Postgraduate Conference in Linguistics and Language Teaching, *4*.
- Comprendio, L., & Savski, K. (2020). 'Asians' and 'Westerners': Examining the perception of '(non-)native' migrant teachers of English in Thailand. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, *41*(8), 673-685.
- Copland, F., Mann, S., & Garton, S. (2020). Native-English-speaking teachers: Disconnections between theory, research and practice. *TESOL Quarterly*, *54*, 348-374.
- Diaz, N. (2015). Students' Preferences regarding native and non-native teachers of English at a university in the French Brittany. *Procedia-Social and Behavioural Sciences*, *173*, 93-97.
- Goldsmith, A., & Dennis, N. (2016). An illumination of 3rd year, Thai-English major undergraduate students' perceptions of native and Thai English teachers. *International Journal of Research-GRANTHAALAYAH*, *4*(7), 27-65.
- Hwang, K., & Yim, S. (2019). The negative influence of native-speakerism on the sustainability of linguistic and cultural diversities of localized variants of English: A study of local and expatriate teachers in South Korea. *Sustainability*, *11*(23), 1-20.

- Ishaque, R. (2018). Empowering English speakers through diversification and promotion of World Englishes. **Advances in Language and Literacy Studies (ALLS)**, 9(6), 93-100.
- Jindapitak, N., & Teo, A. (2011). Linguistic and cultural imperialism in English language education in Thailand. **Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University**, 3(2), 10-29.
- Jindapitak, N., & Teo, A. (2013). Accent priority in a Thai university context: A common sense revisited. **English Language Teaching**, 6(9), 193-204.
- Jindapitak, N. (2014). **English pronunciation teacher preference: Thai university English learners' views**. Proceedings of INTED2014 Conference, 10th-12th of March 2014 (4982-4991). Valencia, Spain.
- Kalra, R., & Thanavisuth, C. (2018). Do you like my English? Thai students' attitudes towards five different Asian accents. **Arab World English Journal (AWEJ)**, 9(4), 281-294.
- Kanoksilapatham, B. (2013). Thai university students' voices heard: Aspired pronunciation model. **Journal of English Studies**, 8, 124-153.
- Kirkpatrick, A. (2020). Englishes in the Expanding Circle: Focus on Asia. **Russian Journal of Linguistics**, 24(3), 551-568.
- Medgyes, P. (1992). Native or non-native: Who's worth more? **ELT Journal**, 46(4), 340-349.
- Nanni, A. (2021). Educational entrepreneurship in an intensive English program in Thailand: A case study. **SAGE Open**, 1-13.
- Phillipson, R. (1992). **Linguistic imperialism**. Oxford: Oxford University Press.
- Prakaianurat, P., & Kangkun, P. (2018). Language attitudes of Thai working adults toward native and non-native English varieties. **MANUSYA: Journal of Humanities**, 21(2), 92-111.
- Rattanaphumma, R. (2013). **Reconsidering objectives of English language learning in English as a lingua franca context**. Proceedings in the Third Conference on Foreign Language Learning and Teaching (FLLT2013). Thammasat University, Bangkok.
- Snodin, N., & Young, T. (2015). 'Native-speaker' varieties of English: Thai perceptions and attitudes. **Asian Englishes**, 173, 248-260.

- Suebwongsuwan, W., & Nomnian, S. (2020). Thai hotel undergraduate interns' awareness and attitudes towards English as a lingua franca. **Indonesian Journal of Applied Linguistics**, 9(3), 704-714.
- Suwanarak, K. (2010). Can only native English speaking teachers teach aural and oral skills? **ABAC Journal**, 30(2), 43-63.
- Thaiger. (2020). **3 solutions to Thailand's English teacher shortage**. Retrieved from <https://thethaiger.com/news/national/3-solutions-to-thailands-english-teacher-shortage> [2022, 25 Feb.]
- Todd, R. (2006). The myth of the native speaker as a model of English proficiency. **rEFlections-KMUTT Journal of Language Education**, 8, 1-7.
- Walkinshaw, I., & Oanh, D. (2014). Native and non-native English teachers: Student perceptions in Vietnam and Japan. **SAGE Open**, 4(2), 1-9.
-

Research Article

แนวทางการนำนโยบายการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง

GUIDELINES FOR IMPLEMENTATION OF THE NEW GFMS THAI DEVELOPMENT POLICY OF THE COMPTROLLER GENERAL'S DEPARTMENT

นฤมล เกษรล้ำ* นพดล อุดมวิศวกุล และ จำเนียร ราชแพทยาคม
วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
นนทบุรี ประเทศไทย

Narumon Kesonlam*, Noppadol Udomwisawakul and Chamnian Rajphaetyakhom
Public Administration Department of Management Science, Sukhothai Thammathirat Open University,
Nonthaburi, Thailand

*E-mail: narumon.pmy@gmail.com

Received: 2022-11-30

Revised: 2023-01-24

Accepted: 2023-03-28

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาการนำนโยบายระบบบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของ การนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง และ 3) เสนอแนวทางการสำเร็จสู่การนำนโยบายการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบัญชีกลางในส่วนกลาง จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารหน่วยงานที่กำกับดูแลงานด้านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบัญชีกลางในส่วนกลาง จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง ประกอบด้วย การมอบหมายภาระความรับผิดชอบแก่บุคลากรยังไม่เหมาะสม สถานที่ปฏิบัติงานแออัดไม่เป็นสัดส่วน ขั้นตอนการปฏิบัติงานในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ยุ่งยาก ซับซ้อน การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ และจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ และด้านสถานที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางความสำเร็จ คือ ควรจัดสรรบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้งานในระบบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าในสายอาชีพอย่างโปร่งใส และยุติธรรม เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในการนำไปสู่ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ กรมบัญชีกลาง

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) study the situation and the problems in the implementation of the GFMS Policy of the Comptroller General's Department; 2) analyze success factors affecting the implementation of the GFMS Policy of the Comptroller General's Department; and 3) propose guidelines for a successful approach to the implementation of the New GFMS Thai Development Policy of the Comptroller General's Department. The research approaches were mixed methods. In the quantitative research, the sample was 230 officers of the Comptroller General's Department central office who were involved in the GFMS system's operation. The research tool was a questionnaire. Data analysis was carried out using statistical tools including frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. In the qualitative research, the sample is the executive of the unit that oversees the GFMS system of the Comptroller General's Department's central office (3 people). The study instruments were structured interviews.

The results of the study revealed that 1) problems in the implementation of the GFMS Policy of the Comptroller General's Department consisted of assigning responsibilities to personnel is not appropriate, the workplace is disproportionately

crowded, the GFMS operating procedures are complicated and complicated, insufficient budget allocation, and the number of officers is insufficient; 2) factors affecting the success of policy implementation in descending order, namely, organizational structure, materials and tools, and workplace statistically significant at the 0.05 level; and 3) guidelines for success include that adequate personnel should be allocated to operate, training on how to use the system should be organized regularly and continuously, promote and support personnel to develop knowledge and competence in information technology, and support and promote career advancement in a transparent and fair manner in order to enhance the motivation and morale of personnel in contributing to the successful implementation of the policy.

Keywords: Policy Implementation, New GFMS Thai, The Comptroller General's Department

บทนำ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายดำเนินการปรับปรุงการบริหารงานด้านการคลังของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยการนำระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ระบบ GFMS (Government Fiscal Management Information System) มาใช้ปฏิบัติงานด้านการคลังของภาครัฐ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานการเงิน การคลังภาครัฐให้มีความรวดเร็ว ทันสมัย ตอบสนอง ต่อความต้องการของประชาชน และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับด้านนโยบาย การคลัง รวมทั้งการปรับทิศทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างทันท่วงที ปัจจุบันระบบ GFMS มีข้อจำกัดของซอฟต์แวร์สำเร็จรูปทำให้ขาด ความคล่องตัวในการทำงาน จึงได้พัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ หรือระบบ New GFMS Thai

มาใช้งานทดแทนระบบเดิม ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของลิขสิทธิ์การใช้งานในระบบ ค่าใช้จ่ายระยะยาว ในการดูแลบำรุงรักษาระบบงาน การแก้ปัญหา เชิงฟังก์ชันการทำงานของระบบให้รองรับ การเชื่อมต่อกับระบบงานภายนอกให้สอดคล้อง กับกระบวนการปัจจุบัน (The Comptroller General's Department, 2020)

กรมบัญชีกลาง เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ในแทบทุกด้าน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาระบบและควบคุมดูแลระบบงานให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง ติดตามประเมินผลการใช้งาน การปรับปรุงกระบวนการทำงานของระบบ และประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกในการแก้ไขปัญหา

การปฏิบัติงานในระบบการบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำและเป็นศูนย์กลาง ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทาง ด้านนโยบายและระเบียบปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับ ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบ อิเล็กทรอนิกส์

ทั้งนี้ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบปัญหา และอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติของ ส่วนราชการ ได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีจำนวน ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้ระบบและได้รับการอบรม เกี่ยวกับใช้งานระบบไม่ทั่วถึง เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และปริมาณงาน คุณสมบัติของคอมพิวเตอร์ไม่รองรับ การใช้งานของระบบทำให้เกิดการดำเนินงานที่ล่าช้า และขัดข้องอยู่เสมอ รวมถึงสถานที่และบรรยากาศ ที่ไม่เหมาะสม ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน (Metewalitwong, 2010; Jewseng, 2012) อีกทั้งความไม่พร้อมของหน่วยงาน งบประมาณ ที่จัดสรรเพื่อใช้ดำเนินงานในระบบไม่ครอบคลุม ทุกอย่าง ระบบงานมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงขาดการสนับสนุนและการสั่งการที่ดี ของผู้บริหาร (Hunnak, 2010) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการนำนโยบาย การพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นแบบของระบบงานในการ ปฏิบัติงานที่ดี อันเป็นที่มาของการศึกษาถึง สภาพการณ์และปัญหา และปัจจัยใดที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของการนำนโยบายระบบบริหารการเงิน

การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ รวมถึง การนำไปสู่การเสนอแนวทางการสำเร็จสู่ การนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ไปปฏิบัติของ กรมบัญชีกลางควรเป็นอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษ ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงนโยบาย และ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง อีกทั้งเป็นแนวทางในการบริหารการเงินการคลัง ของหน่วยงานภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุดตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของนโยบายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์และปัญหา การนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง
2. เพื่อวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของการนำนโยบายระบบบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ ของกรมบัญชีกลาง
3. เพื่อเสนอแนวทางการสำเร็จสู่การนำ นโยบายการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของ กรมบัญชีกลาง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทาง แก่ฝ่ายบริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนด นโยบายการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ของกรมบัญชีกลาง และการวางแผนการดำเนินงานในการนำนโยบาย

ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลางให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบาย อันเป็นประโยชน์ ต่อหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการนำนโยบาย การพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง ซึ่งผู้วิจัยมีการกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาสภาพการณ์และปัญหาการนำ นโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ และเสนอแนวทาง ความสำเร็จสู่การนำนโยบายการพัฒนาระบบบริหาร การเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ สถานที่ที่ใช้ใน การวิจัย คือ กรมบัญชีกลางในส่วนกลาง

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

3.1 ประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบัญชีกลาง ในส่วนกลาง จำนวน 12 หน่วยงาน เป็นจำนวน 536 คน กลุ่มที่ 2 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารหน่วยงานระดับผู้อำนวยการกองที่กำกับ ดูแลงานด้านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ

แบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบัญชีกลางในส่วนกลาง จำนวน 12 หน่วยงาน เป็นจำนวน 12 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 230 คน กลุ่มที่ 2 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหาร หน่วยงานระดับผู้อำนวยการกองที่กำกับดูแล งานด้านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 คน

4. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยการนำ นโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จ ของการนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรม บัญชีกลาง ประกอบด้วย ความถูกต้องแม่นยำ ความโปร่งใส ความประหยัด และความรวดเร็ว และทันต่อ การตัดสินใจ

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ระหว่างเดือน มีนาคม ถึงเมษายน พ.ศ. 2565 เป็นระยะเวลา 1 เดือน

ทบทวนแนวคิด

แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เพรสแมน และวิลด์ฟัสกี (Pressman & Wildavsky, 1973) กล่าวว่า การนำนโยบาย ไปปฏิบัติ คือ การดำเนินงานให้ลุล่วง ประสบ

ความสำเร็จ ครอบคลุม สมบูรณ์ และเกิดผลผลิต และจำแนกคุณลักษณะสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้ 1) การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดในการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) กระบวนการหลักในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดเป้าประสงค์ของนโยบายและการปฏิบัติ เพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ ซึ่งในการกำหนดเป้าประสงค์ของนโยบายต้อง มีความชัดเจน และมีความเป็นไปได้ของนโยบาย รวมทั้งในการปฏิบัติ จะประกอบด้วย บุคลากรที่มีความเข้าใจในเป้าประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจน มีความรู้ ความชำนาญที่เหมาะสม มีทรัพยากรเพียงพอ และมีผู้นำที่สามารถกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติมีความตั้งใจและความเชื่อมั่น ที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ 3) การประเมินผลสำเร็จเป็นการกำหนดกรอบในการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ชัดเจน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จอย่างชัดเจน และเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) การแปลงความเป็นธรรมชาติของเป้าประสงค์ไปสู่ความเป็นรูปธรรมที่มีความเฉพาะเจาะจง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง 5) การนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับบุคลากรที่ร่วมรับผิดชอบจำนวนมาก ทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงานที่ต้องทำงานประสานกัน ดังนั้น การสร้างความร่วมมือด้วยความเข้าใจต่อการบรรลุเป้าประสงค์ร่วมกัน จะส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการกระทำขึ้นโดยแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของนโยบาย ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ และได้เสนอตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยให้ความสนใจความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามนโยบาย ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ดังนี้ 1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) ทรัพยากรของนโยบาย 3) การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4) ลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 5) เงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง 6) ความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ศุภชัย ยาวะประภาส (Yavaprabhas, 1995) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถสรุปเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง โดยแต่ละขั้นตอนนั้นมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และประเด็นที่สอง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย และได้อธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ 1) ลักษณะของนโยบาย 2) วัตถุประสงค์ของนโยบาย 3) ความเป็นไปได้ทางการเมือง 4) ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือ

ทฤษฎี 5) ความพอเพียงของทรัพยากร 6) ลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ 7) ทักษะคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ 8) กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

วเรช จันทรศร (Chandarasorn, 2005) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการศึกษาถึงองค์การที่รับผิดชอบนั้นสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดมาปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้ได้หรือไม่ เพียงใด หรือ ความสามารถที่จะผลักดันการทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งหมดให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติในโครงการให้ดีขึ้น และได้พัฒนาแนวคิดและเสนอตัวแบบทางทฤษฎี การนำนโยบายไปปฏิบัติ 6 ตัวแบบ ได้แก่ 1) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล 2) ตัวแบบทางด้านการจัดการ 3) ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ 4) ตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ 5) ตัวแบบทางการเมือง และ 6) ตัวแบบเชิงบูรณาการ

กล้า ทองขาว และปภาวดี มนต์ริวัต (Tongkow & Montriwat, 2015) ได้อธิบายถึงปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านข้อความนโยบาย 2) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจและกลุ่มที่หลากหลายในสังคม 3) ปัจจัยด้านศักยภาพและความสามารถขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 4) ปัจจัยด้านจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติ นโยบาย 5) ปัจจัยด้านผู้นำคนสำคัญ 6) ปัจจัย

ด้านการกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผลและให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการจัดการและการประสานกิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์การ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ และในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายอย่าง ได้แก่ ลักษณะของนโยบายที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ ลักษณะและศักยภาพขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ความพอเพียงของทรัพยากร ทักษะคติของผู้นำและผู้ปฏิบัติ นโยบาย และกลไกภายในองค์การ การกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผล รวมทั้งการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจและกลุ่มที่หลากหลายในสังคม ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ นั้นจะส่งผลให้มีโอกาสที่นโยบายจะบรรลุผลในขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์

ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ระบบ GFMS (Government Fiscal Management Information System) เป็นระบบการจัดการด้านการเงินการคลังของหน่วยงานภาครัฐให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับกระบวนการดำเนินงานและการจัดการภาครัฐ ด้านงบประมาณ การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่าย และการบริหารทรัพยากรให้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกันของหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง

รวมทั้งการเชื่อมโยง ทุกส่วนราชการเป็นคลังข้อมูลเดียวกันทั้งประเทศ เป็นการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณของภาครัฐที่เน้นการวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยมีฐานข้อมูลกลางด้านการเงินการคลังภาครัฐแบบหลายมิติ และนำเสนอข้อมูลแบบทันทีทันใด (Online real time) ตามโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม และพื้นที่จังหวัด เพื่อให้รัฐบาลมีข้อมูลที่สะท้อนถึงการปฏิบัติงานของส่วนราชการ การใช้จ่ายเงิน และกำลังคนในภาครัฐ ในการวางนโยบาย แผนงานและการบริหารจัดการการเงินการคลังในระดับประเทศได้อย่างทันต่อสถานการณ์ รวมไปถึงการวางแผน กำกับบริหารงบประมาณ การติดตามและวัดผลการใช้จ่ายงบประมาณในระดับจังหวัดให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับทิศทางนโยบายของรัฐบาลได้อย่างทันต่อสถานการณ์ โดยกระบวนการในระบบ GFMS ประกอบด้วยงาน 2 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ระบบด้านปฏิบัติการ แบ่งเป็น 5 ระบบงาน คือ 1.1 ระบบบริหารงบประมาณ 1.2 ระบบจัดซื้อจัดจ้าง 1.3 ระบบการเงินและบัญชี มี 5 ระบบย่อย คือ ระบบการเบิกจ่ายเงิน ระบบการรับและนำส่งเงิน ระบบบริหารเงินสด ระบบบัญชีแยกประเภท และระบบสินทรัพย์ถาวร 1.4 ระบบบัญชีต้นทุน 1.5 ระบบบริหารบุคคล และ 2) ระบบข้อมูลด้านการบริหาร (Rattanachot, 2004)

การพัฒนากระบวนการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) เพื่อทดแทนกระบวนการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของ

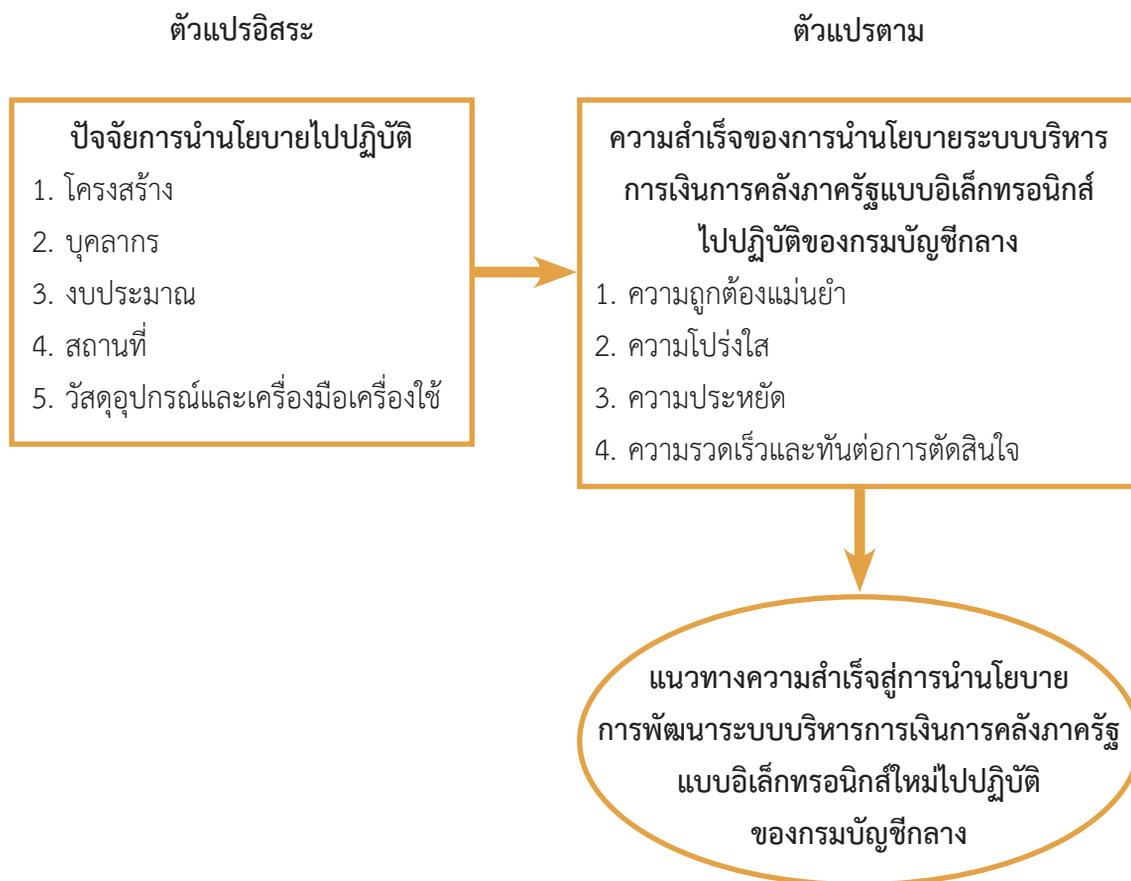
ลิขสิทธิ์การใช้งาน ในระบบ สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการดูแลบำรุงรักษาระบบงานได้มากขึ้น การแก้ปัญหา เชิงฟังก์ชันการทำงานของระบบ ให้รองรับการเชื่อมต่อกับระบบงานอื่น ๆ ภายนอกได้มากกว่าเดิม สามารถใช้งานได้สอดคล้องกับกระบวนการปัจจุบัน โดยใช้สถาปัตยกรรมที่เป็นระบบเปิด (Open system) มุ่งเน้นการรองรับจำนวนผู้ใช้งานในระบบที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบการบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่เป็นระบบ ที่ใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการเบิกจ่ายเงินของส่วนราชการ ทั่วประเทศ ตลอดจนรองรับการเชื่อมต่อในอนาคต (The Comptroller General's Department, 2020)

สรุปได้ว่า ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญในการบริหารการเงินการคลังภาครัฐให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้การใช้ทรัพยากรภายในองค์กรเป็นไปอย่างคุ้มค่า พร้อมทั้งได้ข้อมูลสถานภาพการคลังของรัฐ ที่ถูกต้อง รวดเร็ว และทันการณ์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายการคลัง รวมทั้งการปรับทิศทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างทันท่วงที

สมมติฐาน

H1 : ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านโครงสร้าง ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ และด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ อย่างน้อย 3 ด้าน มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบัญชีกลาง ในส่วนกลาง จำนวน 536 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม

ตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยนำจำนวนเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานมาคำนวณแบบกำหนดสัดส่วน เพื่อหาตัวอย่างที่เหมาะสม ของแต่ละหน่วยงาน เครื่องมือที่ใช้ศึกษา คือ แบบสอบถาม โดยแจกกลุ่มตัวอย่าง 230 คน ในการตอบแบบสอบถามนี้จะถือเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้ตอบ และนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น การตรวจสอบเครื่องมือ โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง เท่ากับ 0.88 และตรวจสอบ

ความเชื่อมั่น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแอลฟา เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ผู้บริหารหน่วยงานที่กำลังดูแลงานด้านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบัญชีกลาง ในส่วนกลาง จำนวน 12 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง กับประเด็นที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการณ์และปัญหา การนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง พบว่า ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.86) รายละเอียดดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านโครงสร้างในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80) โดยคะแนนความคิดเห็นสูงสุด คือ การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.81) และข้อที่ให้คะแนนความคิดเห็นต่ำสุด คือ การมอบหมายภาระความรับผิดชอบแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.65)

1.2 ปัจจัยด้านบุคลากรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.85) โดยคะแนนความคิดเห็นสูงสุด คือ บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.71) และข้อที่ให้คะแนนความคิดเห็นต่ำสุด คือ มีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.92)

1.3 ปัจจัยด้านงบประมาณในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.89) โดยคะแนนความคิดเห็นสูงสุด คือ การใช้งบประมาณในการดำเนินงานตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.83) และข้อที่ให้คะแนนความคิดเห็นต่ำสุด คือ การจัดสรรงบประมาณมีความเหมาะสมและทั่วถึงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.91)

1.4 ปัจจัยด้านสถานที่ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.86) โดยคะแนนความคิดเห็นสูงสุด คือ สถานที่ปฏิบัติงานมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.84) และข้อที่ให้คะแนนความคิดเห็นต่ำสุด คือ สถานที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วนเพียงพอ และเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.87)

1.5 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.92) โดยคะแนนความคิดเห็นสูงสุด คือ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน มีจำนวนเพียงพออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.89) และข้อที่ให้คะแนน

ความคิดเห็นต่ำสุด คือ ระบบบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์มีขั้นตอน การปฏิบัติงานที่เข้าใจ ได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.93)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของการนำนโยบายระบบบริหาร การเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ ของกรมบัญชีกลาง จากการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน คือ ปัจจัยการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ด้านโครงสร้าง ด้านบุคลากร ด้าน งบประมาณ ด้านสถานที่ และด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ อย่างน้อย 3 ด้าน มีผลต่อ

ความสำเร็จของการนำนโยบายระบบบริหาร การเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ ของกรมบัญชีกลาง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัว ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านสถานที่ และด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ มีผลต่อความสำเร็จ ของการนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรม บัญชีกลาง ร้อยละ 76.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 148.034$, $R^2 = 0.768$, Sig. = 0.000*) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีผลต่อความสำเร็จ ของการนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของ กรมบัญชีกลาง

ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ	B	Std. Error of Estimate	Beta	t	Sig.
(Constant)	0.525	0.143		3.673	0.000*
ด้านโครงสร้าง	0.371	0.053	0.374	6.992	0.000*
ด้านสถานที่	0.163	0.050	0.182	3.253	0.001*
ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้	0.315	0.049	0.370	6.393	0.000*

R = 0.876 R² = 0.768 Std. Error of Estimate = 0.33282 F = 148.034 Sig. = 0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาแนวทางความสำเร็จสู่การนำนโยบายการพัฒนากระบวนการจัดการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง เรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปน้อย พบว่า

3.1 ด้านบุคลากร ควรจัดสรรบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ ควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้งานระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ควรส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และควรสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าในสายอาชีพอย่างโปร่งใสและยุติธรรม

3.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ควรจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย ควรสนับสนุนการให้สิทธิการใช้อุปกรณ์ในการตรวจสอบและพิสูจน์ตัวตนของผู้ใช้งาน (Token key) ให้เพียงพอต่อผู้ปฏิบัติงานในระบบ และควรสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้งของส่วนราชการแก่บุคลากรอย่างเพียงพอ

3.3 ด้านสถานที่ ควรมีการปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติงานให้เป็นสัดส่วนและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานไม่ให้เกิดการแออัด และควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ

3.4 ด้านโครงสร้าง ควรมีการปรับโครงสร้างองค์การให้เหมาะสม

3.5 ด้านงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานตามนโยบายให้เหมาะสมและเพียงพอ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาสภาพการณ์และปัญหาการนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง ทั้ง 5 ด้าน พบว่า

1.1 ปัจจัยด้านโครงสร้างในด้านการมอบหมายภาระความรับผิดชอบแก่บุคลากร เป็นปัญหาที่สำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่าโครงสร้างองค์การในการปฏิบัติงานด้านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่เหมาะสม เนื่องจากกรอบอัตรากำลังในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับภารกิจของกรมบัญชีกลาง ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้งานในระบบที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ภาระความรับผิดชอบของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนมากขึ้นตามมา อาจส่งผลให้บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อภารกิจของกรมบัญชีกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Srithong (2013) ที่พบว่าแม้มีการกำหนดโครงสร้างขององค์การ กรอบอัตรากำลังระเบียบปฏิบัติ และนโยบายที่ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัตินั้นการดำเนินงานเป็นลำดับขั้น การปฏิบัติงานในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์มีภาระงาน ที่ซ้ำซ้อน และการแบ่งมอบหมายงานไม่ชัดเจนเพียงพอก่อให้เกิดปัญหาโครงสร้างหน้าที่และความรับผิดชอบที่ไม่เหมาะสม ทำให้การตอบสนองต่อภารกิจขององค์การที่ล่าช้า

1.2 ปัจจัยด้านบุคลากรในด้านจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นปัญหาที่สำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่าในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไม่สามารถจัดสอบเพื่อสรรหาและบรรจุแต่งตั้งข้าราชการและจัดจ้างพนักงานราชการเพื่อมาทดแทนบุคลากรจำนวนมากที่เกษียณ ลาออก หรือโอนไปส่วนราชการอื่นได้ จึงทำให้บุคลากรที่มีอยู่ต้องรับภาระหน้าที่ในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งมีจำนวนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้งานในระบบที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานเหล่านั้นยังไม่มี ความชำนาญในการใช้งานในระบบกรมบัญชีกลางในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ดูแล จึงต้องเป็นที่เลี้ยงให้กับหน่วยงานเหล่านั้น ทำให้ งานที่แต่ละคนรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ส่งผลให้บุคลากรรับภาระหน้าที่การทำงานที่มากเกินไป จึงทำให้เกิดปัญหาการลาออกบ่อยตามมา สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Jewseng (2012) ที่พบว่าบุคลากรมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และยังขาด ความชำนาญในการใช้งานในระบบบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีอัตราการย้าย/โอน หรือลาออกสูง ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเปลี่ยนบ่อย ซึ่งเป็น ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในระบบ

1.3 ปัจจัยด้านงบประมาณในด้าน การจัดสรรงบประมาณเป็นปัญหาที่สำคัญของ การนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่าการจัดสรร งบประมาณในการดำเนินงานตามนโยบาย ยังไม่เพียงพอในเรื่องของการปรับปรุง ให้มีพื้นที่ ในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมของบุคลากร เนื่องจาก

หน่วยงานมีงบประมาณจำกัดและต้องใช้งบประมาณ จำนวนมากในการปรับปรุงโครงสร้างอาคารที่สร้าง มาแล้วและมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด จึงทำได้เพียง จัดสรรงบประมาณเพื่อมาปรับปรุงพื้นที่ได้เพียง บางส่วนเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hunnak (2010) ที่พบว่างบประมาณที่รัฐจัดสรรไว้ เพื่อใช้ดำเนินงานในระบบบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่ครอบคลุมทุกอย่าง โดยการจัดสรรงบประมาณในจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต เครื่องพิมพ์ หมึกพิมพ์ และกระดาษ เป็นต้น เป็นหน้าที่ ของแต่ละหน่วยงาน ที่ต้องรับผิดชอบจัดหาเอง จึงเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับแต่ละหน่วย งาน อันเป็นข้อจำกัด ในการดำเนินงานให้บรรลุ เป้าหมายของนโยบายด้วย

1.4 ปัจจัยด้านสถานที่ในด้าน ความเป็นสัดส่วนของสถานที่ปฏิบัติงานที่ไม่ เพียงพอ เป็นปัญหาที่สำคัญของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่ากรมบัญชีกลางมีพื้นที่ ค่อนข้างจำกัด จึงไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากตัวอาคารสร้างมานาน ถ้าจะปรับโครงสร้าง อาคารจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ทำให้ บางหน่วยงานมีบุคลากรปฏิบัติงานในพื้นที่ ก้นอย่างแออัดไม่เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมต่อ การปฏิบัติงาน อาจส่งผลให้บุคลากรเกิดความไม่พอใจ ในการทำงานได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Meteewalitwong (2010) ที่พบว่าสถานที่ใน การปฏิบัติงานคับแคบและบรรยากาศไม่เหมาะสม ในการทำงาน ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน ในระบบบริหารการเงินการคลัง ภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์

1.5 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นปัญหาที่สำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่าขั้นตอนในระบบค่อนข้างซับซ้อน หลายขั้นตอน และมีการปรับเปลี่ยนระบบงานย่อยอยู่ตลอดเวลาเพื่อการพัฒนาในระบบในการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้บุคลากรต้องเรียนรู้การใช้งานใหม่อยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งบุคลากรส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่นาน ยังขาดความชำนาญในการใช้งานในระบบ เนื่องจากบุคลากรมีอัตราการย้าย/โอน หรือลาออกสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yaodum (2016) ที่พบว่าระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์มีขั้นตอนมากเกินไป มีข้อจำกัดในการใช้งานผ่านเครือข่าย Intranet ระบบช้า มีการปรับเปลี่ยนระบบอยู่ตลอดเวลา ระบบงานบางอย่างต้องรอให้กรมบัญชีกลางแก้ไขเท่านั้น จึงทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า

2. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างด้านสถานที่ และด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ

ที่เหมาะสม มีความคล่องตัว มีการกำหนดโครงสร้างตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีนโยบายและแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบของหน่วยงานแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายซึ่งจะช่วยให้การประสานงานเป็นไปด้วยความราบรื่นและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นไปตามแนวคิดของ Tongkow & Montriwat (2015) ที่อธิบายถึงนโยบายต้องมีข้อความที่ชัดเจน มีการระบุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ รวมถึงขั้นตอน กลยุทธ์ หรือแนวทางปฏิบัติแก่ผู้รับผิดชอบเพื่อนำไปปฏิบัติให้ได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย สาธารณะ และมีโครงสร้างองค์การ ที่เอื้ออำนวยต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ในส่วนปัจจัยด้านสถานที่ อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ปฏิบัติงานเพียงพอ ถูกสุขอนามัย และเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานตามนโยบายที่กำหนดขึ้นอย่างเต็มที่ รวมถึงสถานที่ตั้งสะดวกต่อการติดต่อประสานงานจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นไปตามแนวคิดของ Chandarasorn (2005) ที่อธิบายถึงสมรรถนะขององค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัยด้านสถานที่ตั้งที่สะดวกกับประชาชนที่มาติดต่อหน่วยงาน ทำให้ลดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการมาติดต่อ

ของประชาชนผู้รับบริการและได้รับบริการอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการ และปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ อาจเป็นเพราะว่าเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ที่มีจำนวนเพียงพอและพร้อมใช้งาน ตลอดจนมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยใหม่เพื่อช่วยให้การดำเนินงานมีความรวดเร็ว ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานไปปฏิบัติ เป็นไปตามแนวคิดของ Yavaprabhas (1995) ที่อธิบายถึงทรัพยากรในด้านการให้บริการสาธารณะ โดยเครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เพียงพอและมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อช่วยในการสนับสนุนที่ดีในเชิงเทคนิคย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง

3. จากผลการศึกษาแนวทางการสำเร็จสู่การนำนโยบายการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลางที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านบุคลากร อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรที่มีอยู่รับภาระหน้าที่ในการทำงานแทนในปริมาณงานที่มากเกินไป จึงควรจัดสรรบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เพียงพอเพื่อทดแทนบุคลากรจำนวนมากที่เกษียณ ลาออก ย้ายหรือโอนไปส่วนราชการอื่น และลดปัญหาการลาออกบ่อย รวมทั้งควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้งานระบบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง ควรส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานให้ก้าวทันเทคโนโลยี และควรสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าในสายอาชีพ โดยสนับสนุนบุคลากรที่มีความสามารถอย่างโปร่งใสและยุติธรรม เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจแก่บุคลากรให้สูงขึ้น ซึ่งบุคลากรเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการนำนโยบาย ไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรตอบสนองต่อภารกิจของกรมบัญชีกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลางที่กำลังเริ่มใช้งานในปัจจุบัน เป็นไปตามแนวคิดของ Chandarasorn (2005) ที่อธิบายถึงจำนวนหรือความเพียงพอของบุคลากร คุณภาพของบุคลากร และระดับการนำบุคลากรไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของสมรรถนะขององค์กรที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และแนวคิดของ Udomwisawakul (2017) ที่อธิบายถึงบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะถือว่าเป็นผู้ปฏิบัตินโยบายอย่างแท้จริง ทั้งในฐานะที่เป็นผู้บังคับใช้นโยบาย ผู้อำนวยการให้นโยบายสามารถดำเนินการได้ รวมถึงเป็นผู้เปิดเผยข้อมูลทางนโยบายให้แก่ผู้ที่รับผลจากนโยบาย ซึ่งถือเป็นผู้เกี่ยวข้องสำคัญในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางให้กับองค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงนโยบาย และกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมบัญชีกลาง อีกทั้งเป็นแนวทางในการบริหารการเงินการคลังของหน่วยงานภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านโครงสร้าง ควรเพิ่มโครงสร้างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้มีกรอบอัตรากำลัง ที่สอดคล้องกับภารกิจของกรมบัญชีกลางในปัจจุบัน เพื่อให้ การมอบหมายงานและความรับผิดชอบของหน่วยงานแต่ละฝ่ายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย ควรสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ วัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงวิธีการและขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างบรรลุตามวัตถุประสงค์ และควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอทั้งหน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ แนวความคิด มุมมองที่แตกต่างและแนวทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย มากยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยด้านบุคลากร ควรจัดสรรบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เพียงพอและดำเนินการให้รวดเร็วขึ้น เพื่อทดแทนบุคลากรจำนวนมาก

ที่เกษียณ ลาออก ย้ายหรือโอนไปส่วนราชการอื่น และยังช่วยลดปัญหาการลาออกบ่อยเนื่องจากบุคลากรที่มีอยู่รับภาระหน้าที่ในการทำงานแทน ในปริมาณงานที่มากเกินไป รวมทั้งควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้งานระบบอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง และสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานให้ก้าวทันเทคโนโลยี

3. ปัจจัยด้านงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานปรับปรุงให้มีพื้นที่ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น เพื่อเพิ่มความพร้อมของทรัพยากรในการรองรับการดำเนินงานตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ปัจจัยด้านสถานที่ ควรมีการปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติงานให้เป็นสัดส่วนและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน พร้อมจัดรูปแบบผังอาคารในการอำนวยความสะดวกต่อการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และบุคคลภายนอกเพื่อให้เกิดการทำงานและการให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว เกิดความพึงพอใจของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการ และควรส่งเสริมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงานที่ดีให้ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยเพื่อสร้างความพึงพอใจและคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคลากร

5. ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ควรมีกระบวนการทำงานที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถ

เรียนรู้และปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และเป็นระบบ ที่มีกระบวนการทำงานที่สมบูรณ์สามารถรองรับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้งานในระบบที่เพิ่มขึ้นและรองรับการเชื่อมต่อบริการภายนอก เพื่อให้การใช้งานของระบบมีประสิทธิภาพไม่เกิดปัญหาขณะปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานของกรมบัญชีกลางและส่วนราชการต่าง ๆ สามารถปฏิบัติงานในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัว และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านการปฏิบัติงานของระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ที่ยังไม่เสถียร กำลังอยู่ในขั้นตอนการเริ่มระบบการใช้งาน จึงไม่สามารถศึกษาครอบคลุมถึงระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ที่กำลังปรับเปลี่ยนมาใช้กันได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่พร้อมวิเคราะห์ปัจจัยเพิ่มเติมในส่วนของตัวเองแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับระบบงานในปัจจุบัน

2. ควรขยายขอบเขตของการศึกษาให้ครอบคลุมบุคลากรกรมบัญชีกลางในส่วนภูมิภาค

เพื่อให้ทราบถึงสภาพการณ์และปัญหา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมในหลายด้านมากขึ้น

3. ควรศึกษาการนำนโยบายการพัฒนา ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติของส่วนราชการอื่น ๆ เช่น หน่วยงานในกระทรวงการคลัง หน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติในการนำเอานโยบายการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ไปปฏิบัติเพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานนโยบาย และได้มา ซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ต่อไป

4. ควรศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของระบบปฏิบัติงานอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ระบบบำนาญบำนาญและสวัสดิการรักษายาบาล (Digital Pension) เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงสภาพการณ์และปัญหา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมทุกระบบงานมากขึ้น รวมทั้งขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในการประยุกต์ใช้กับนโยบายอื่น ๆ ของกรมบัญชีกลางให้มากยิ่งขึ้น

REFERENCES

- Chandarasorn, V. (2005). **An integrated theory of public policy implementation.** Bangkok: Thai University Research Associates.
- Hunnak, C. (2010). **Evaluation of the government fiscal management information system (GFMS) of the Nonthaburi province, Thailand.** (Master of Arts). Mahidol University, Mahidol University.
- Jewseng, W. (2012). **Problems and obstacles in the application of government fiscal management information system (GFMS): A case study of the department of fisheries.** (Master of Business Administration). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani.
- Meteewalitwong, T. (2010). **Factors affecting the effectiveness of government fiscal management information system (GFMS) of Maejo University.** (Master of Public Administration). Chiang Mai University, Chiang Mai.
- Pressman, J.L. & Wildavsky, A. (1973). **Implementation.** (2nd ed). California: University of California Press.
- Rattanachot, S. (2004). **Before becoming the GFMS.** Bangkok: The Comptroller General's Department.
- Srithong, C. (2013). **The factor that effects the working performance on using GFMS system case study ministry of public health.** (Master of Accountancy). Kasetsart University, Bangkok.
- The Comptroller General's Department. (2020). The Comptroller General's Department launched the New GFMS Thai and upgraded the service by establishing the New GFMS Thai Command Center. **The Comptroller General's Department News**, (89), 1.
- Tongkow, K. & Montriwat, P. (2015). Public policy implementation. **Public policy and planning.** Nonthaburi: The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat Open University.
- Udomwisawakul, N. (2017). **Public policy agenda setting.** Nonthaburi: The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat Open University.
- Van Meter, D. S. & Van Horn, C. E. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. **Administration & Society**, 6(4), 445-488.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.

Yaodum, P. (2016). **Efficiency of government fiscal management information system (GFMS) in Ranong province**. The 7th National & International Conference “Local & Global Sustainability: Meeting the Challenges & Sharing the Solutions”. (1365-1376). Bangkok: Suansunandha Rajabhat University.

Yavaprabhas, S. (1995). **Public policy**. (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

.....

FACTORS AFFECTING LEARNERS' SATISFACTION
WITH ONLINE ENGLISH TEACHING AND LEARNING DURING THE COVID-19
PANDEMIC: A CASE STUDY OF BUSINESS ENGLISH STUDENTS
AT PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

Chanisa Pengwichai^{*}

Business English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand

^{*}E-mail: chanisabf@gmail.com

Received: 2022-12-03

Revised: 2023-02-16

Accepted: 2023-03-28

ABSTRACT

The COVID-19 pandemic has affected and transferred most teaching and learning around the world online. In Bangkok, Thailand, all classes have been conducted online since 2020 to support the government's epidemic control management. The drastic change has impacted learners' learning through different online teaching strategies they are unfamiliar with. The present study investigated factors affecting learners' satisfaction with online English teaching and learning during the COVID-19 pandemic among 109 Business English students at Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand, using a set of 5-scaled questionnaires. This quantitative research administered the data analysis—descriptive and inferential statistics—through the IBM SPSS Statistics program, including the t-test and One-Way ANOVA (f-test). Based on the research findings, the students had high average satisfaction levels in all aspects of learning success via electronic media or online lessons. When considering each aspect, the students had the highest satisfaction levels on the instructor factors, followed by the study location factors. According to the test of the hypotheses, the statistical findings indicated that the different students' genders, college years, and residential styles,

while they were taking online classes, resulted in different satisfaction levels in the significant mean at the 0.05 level with online English teaching and learning.

Keywords: Factors affecting learners, Satisfaction, Online English teaching, and learning

Introduction

COVID-19 (coronavirus disease 2019) has resulted in classrooms being closed all over the world (Oraif & Elyas, 2021). In the context of the COVID-19 pandemic around the world, using innovative online teaching and learning strategies has become a trend in higher or university education to enhance learners' learning achievement (Chan et al., 2021). Since 2020, the impact of COVID-19 has turned every university class in Bangkok, which is the largest epidemic area in Thailand, online to follow the announcements of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (MHESI) towards the vigilant measures against the spread of coronavirus (COVID-19) and support the government's epidemic control management.

According to the announcements and policies towards vigilant measures against the spread of coronavirus (COVID-19), online teaching and learning have played important roles in education. Teachers need to apply various innovative technologies to online classes to perceive learners' learning satisfaction and engagement.

With the many advantages of online classes or e-learning, learners can attend the classes and access information online anywhere and anytime through an internet connection as a new remote form of education (Pappas, 2015). In terms of the conveniences provided, the learners can also manage the classes by themselves, including communicating and consulting with teachers easily to improve their learning skills.

At present, several online video conference platforms have been adopted as online live sessions, such as Zoom, Google Meet, Skype, Line Video Call, Microsoft Teams, Facebook Live, YouTube Live, etc. Using these programs or applications, both teachers and learners can see and interact with each other during classes (Maneewongse, 2021). Furthermore, teachers can also record their lectures and then publish them via YouTube or Facebook groups as online recorded sessions. This way, learners can manage their schedules and review the lessons whenever they want.

English teachers in the Business English program at the Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University, have applied both concepts: online live sessions and online recorded sessions. Zoom, Google Meet, Facebook, and YouTube are often used to conduct online classes to enhance students' English language skills by practicing listening, speaking, writing, and reading. Even though online classes or e-learning provide many benefits to learners, as mentioned above, unexpected problems, such as technical problems and shortages of devices, have sometimes occurred, which might affect students' learning satisfaction and achievement.

Therefore, to fill this void in research, this study examines factors that affect learners' satisfaction with online English teaching and learning during the COVID-19 pandemic of Business English Students at Phranakhon Rajabhat University through four-factor concepts: instructor, learner, study location, and technical factors for the success of learning through electronic media or online lessons (Khasasin et al., 2021). The research results will help educators be aware of and manage online classes effectively. Furthermore, the findings will assist all English instructors at Phranakhon

Rajabhat University in improving and designing their online classes, or e-learning, with effective activities for Business English students.

Research Objective

1. To study factors affecting Business English students' satisfaction with online English teaching and learning during the COVID-19 pandemic.
2. To compare the differences in satisfaction levels with respect to gender, age, college styles, GPA, and residential styles.

Research Scopes

1. Area of Study: Phranakhon Rajabhat University
2. Area of population: 109 Business English major students from the Business English program, Faculty of Humanities and Social Sciences

Hypotheses

1. Different participants' genders result in different satisfaction levels with online English teaching and learning.
2. Different participants' ages result in different satisfaction levels with online English teaching and learning.

3. Different participants' college years result in varying levels of satisfaction with online English teaching and learning.

4. Different participants' grade point averages (GPAs) lead to varying satisfaction levels with online English teaching and learning.

5. Different participants' residential styles result in different satisfaction levels with online English teaching and learning.

Literature Reviews

Online learning, also called e-learning and distance learning, refers to an education form that contains the main elements including, the physical separation of students and teachers during class instruction and the use of different technologies to facilitate teacher-student and student-student communication and interaction (Simon & Berg, n.d.). Online learning emphasizes students' ability to learn in their own space using various advanced information-communication technologies in both scheduled and non-scheduled classes (Yang et al., 2014).

Since the Covid-19 disease has spread all over the world, the new normal in education is the increased use of online learning tools through the internet. Not only in higher education,

but educational institutions are looking toward online learning platforms to continue with the process of educating students. Nowadays, e-learning has emerged as a necessary resource and a new way of education for students, schools, and educational institutions around the world that they have had to adopt (Gautam, 2020). Through the openness of the digital world, teachers and learners can manage to use different methods — video, audio, text, or another medium — to acquire information. At the same time, learners can create various content types from what they have learned by using videos, images, or text via different presentation programs and applications once they have realized the suitable means (AlHamid, 2020).

In the context of English language teaching and learning, online learning has affected learners' learning. In the study of Khabbaz and Najjar (2015), the language learning strategies of the students in a Moodle-based language learning program were investigated. The result showed that new technology in language learning could obstruct autonomous learning due to the new technology challenges presented. This demonstrated the lower use of the meta-cognitive strategies and was considered to have a negative impact

on the academic results directly. In Kuama and Intharaksa's (2016) study, the online language learning strategies used and the online learning attitudes of successful and unsuccessful online language students in Thailand were examined. The results revealed that there was a significant difference in terms of perceptions regarding affection in online learning. Metacognitive strategies and affection in online learning had significant bonds with online English learning outcomes. This resulted that the low English proficiency students who lacked online learning skills and experiences in self-directed learning. They might not be ready to learn English online.

In higher education, student satisfaction is important both for the success of institutions and for the individual students themselves (Wong & Chapman, 2022). High levels of student satisfaction have also been linked to attaining essential learning outcomes. For example, student satisfaction may influence academic achievement, retention, and student motivation outcomes in learning (Nastasić et al., 2019).

Regarding online classes, four main factors have affected learners' learning satisfaction which are instructor, student,

study location, and technical factors. Firstly, an instructor who plays an important role in various ways of instruction in class grabs learners' attention toward the course (Collis, 1995). Learners' satisfaction and acceptance of online education are affected by the teaching style of the instructor and his attitude toward lecturing in a friendly manner and providing quality content (Webster and Hackley 1997). Secondly, another vital factor is the learner himself. If the learner has a positive attitude toward e-learning then he would participate in an online course environment effectively (Malik, 2009). Following that, the location of study or living conditions has an impact on the learning effect during an online class. A network of interdependencies among all of the elements in the setting at the physical and symbolic levels influences the learners' learning (Gu, 2022). The last factor is the technical factor. Learning via the internet involves many other tools, such as video conferencing, audio, and text-based chat. The quality of technological attributes needs to be excellent to accomplish successful implementation and student satisfaction with e-learning (Webster & Hackley, 1997).

According to previous studies, some researchers have examined learners' satisfaction with online learning during the COVID-19 pandemic in Thailand. For instance, the study of Khasasin et al. (2021) investigated the students' satisfaction with online learning conducted by the Thai-Nichi Institute of Technology. The finding illustrated that the level of the students' satisfaction with online learning was generally high. All aspects of the factors —teacher, learner, study place, and technology factors were founded at a high level. Moreover, Chuairatchakan et al. (2022) investigated the students' satisfaction with online learning of college of Teacher Education students and compared the satisfaction towards online learning of teacher training college students that were classified by gender and study fields at Phranakhon Rajabhat University of Thailand. The results presented that the students' satisfaction with online learning was generally very high in the aspects of learner, technology, content, and design. In terms of comparing the students' satisfaction with online learning, classified by gender and study fields, the study found that there was a statistically significant difference.

Conceptual Framework

This study's conceptual framework began with the curiosity to investigate the factors that affect Business English students' satisfaction with online English teaching and learning at Phranakhon Rajabhat University by using survey questionnaires. The main study objective is to examine the factors affecting the students' satisfaction with online English teaching and learning conducted by the Business English program. The findings will guide English instructors at PNRU as they plan and improve their online lessons to reach the students' learning satisfaction and language achievement.

Research Framework

In this study, the researcher emphasized investigating the factors that affected the business English students' satisfaction with the online English teaching and learning provided by the Business English program. The researcher also explored the students' satisfaction based on their demographic data classification to find out the significant differences following and applying the previous research framework of Khasasin et al. (2021).

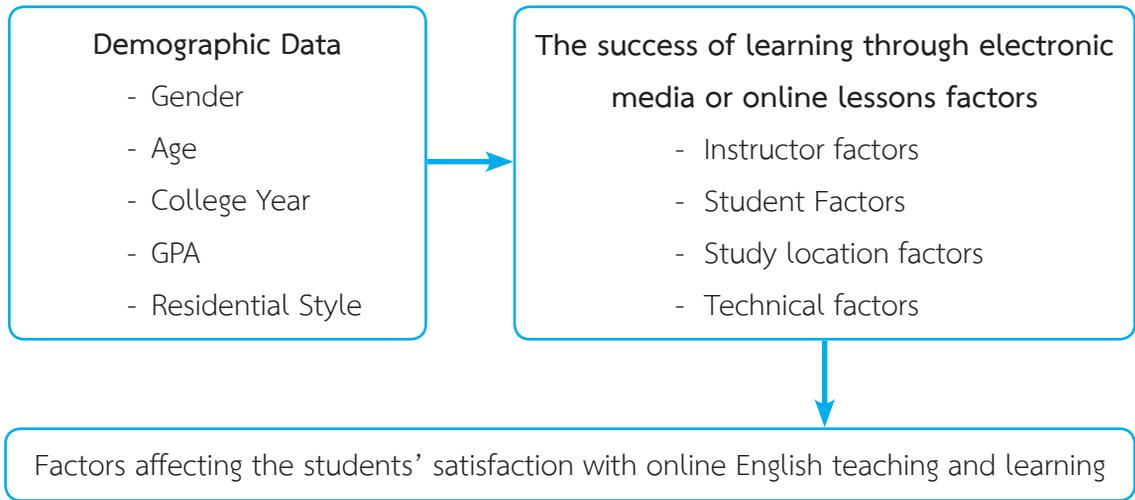

Figure 1 Research Framework

Methodology

The participants were chosen by purposive sampling. They were composed of 109 Business English major students (years 1-4) during the second semester of the 2021 academic year who faced and experienced online English teaching and learning conducted by the Business English program during the COVID-19 pandemic since 2020.

The quantitative method was used in this study to collect, analyze, and integrate quantitative data in nature using an online questionnaire survey via Google Forms. The participants were required to answer every question item about the factors that affected their satisfaction with online English teaching and learning in four aspects of learning success through online lessons,

which are instructor, learner, study place, and technology factors.

A questionnaire was used as the research instrument for this study. The research questionnaire survey was adapted from and based on the previous study by Khasasin et al. (2021). In addition, some items on the questionnaire survey were based on the researcher's experiences as a teacher who conducted online English teaching and learning during the COVID-19 outbreak. The survey items were designed in Thai. The items were submitted to an expert in the English language teaching field to examine the content validity. The comments were taken into consideration. Then the questionnaire was adjusted and sent to the pilot group of students online via Google Forms. After that, the researcher

edited and revised the questionnaire and then sent it to the participants, Business English students, online via Google Forms. The research questionnaire consists of three parts. The first section inspected the participants' demographic information, including genders, ages, college years, grade point averages (GPA), and residential styles for online classes. The second part focused on investigating the factors that affected the students' satisfaction, which consisted of the instructor, learner, study location, and technology factors towards their online English classes. All the items were ranged on a 5-point Likert scale. The last part of the questionnaire focused on the participants' recommendations by using open-ended questions. The participants were allowed to give comments in Thai. Then the researcher translated those comments into English by checking the translated language by an expert in English translation.

According to the data analysis, to answer the research object, the data was analyzed by using an arithmetic mean. The statistical analysis was conveyed to examine the means (\bar{X}), standard

deviations (S.D.), and level of the gathered data as presented below (Best & Kahn, 2016).

Level 1: 4.50-5.00 Strongly Agree/ Highest

Level 2: 3.50-4.49 Agree/ High

Level 3: 2.50-3.49 Neutral

Level 4: 1.50-2.49 Disagree/ Low

Level 5: 1.00-1.40 Strongly Disagree/ Lowest

The hypotheses of different personal information of the students' genders and ages were tested by independent t-test. Moreover, the college of years, GPAs, and residential styles of the students were tested by One-Way ANOVA (f-test) to find out the significant mean difference at the 0.05 level.

Results

The research findings are divided into four main parts in this section. The first part is the research participants' demographic data. The second part is about the factors that influence learning success through online lessons, followed by the hypotheses' test results. Then the participants' comments and recommendations regarding online English teaching and learning are presented.

Part 1 The Participants' Demographic Data

Table 1 The Demographic Data of 109 Research Participants

(n = 109)

Items		Number	Percentage (%)
Gender	Male	31	28.4
	Female	78	71.6
Total		109	100
Age	18-20	37	33.9
	21+	72	66.1
Total		109	100
College Year	1	15	13.8
	2	26	23.9
	3	24	22.0
	4	44	40.4
Total		109	100
GPA	- 2.00	2	1.8
	2.00 - 2.50	17	15.6
	2.51 - 3.00	27	24.8
	3.01 - 3.50	34	31.2
	3.51 - 4.00	29	26.6
Total		109	100
Residential Style	Stay at home with parents	65	59.6
	Stay at home with guardians who aren't parents	11	10.1
	Stay alone in a rental room	20	18.3
	Stay with a friend or partner	13	11.9
	Total	109	100

Table 1 shows the 109 business English major students' information profiles, which consist of genders, ages, college years, GPAs, and residential styles. The majority of the students are female (71.6%). The student's largest percentile is more than 21 years old (66.1%). Most of the students are from the fourth (40.4%), and second (23%) years. The table shows that the students' overall GPAs are 3.01-5.50 (31.2%), followed by 3.51-4.00 (26.6%). Furthermore, over half of the students stay at home with their parents (59.6%), which is the residential style for online classes.

Part 2 Different Factors towards Online English Teaching and Learning Satisfaction Levels

Table 2 Instructor Factors

Items	\bar{X}	S.D.	Level
1. The instructors are proficient and skillful with the lessons they taught.	4.32	0.66	High
2. The instructors provide good guidelines for teaching and learning online.	4.04	0.92	High
3. The instructors provide appropriate online teaching activities.	4.02	0.87	High
4. The instructors use effective teaching materials including media and devices to manage online classes.	4.17	0.84	High
5. The instructors pay attention and take care of online teaching and learning.	4.22	0.75	High
Average	4.15	0.69	High

Table 2 shows the instructor factors that affected the students' satisfaction on average at a high level ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.69). The results reflected that the students agreed that all instructor factors affected their satisfaction with online English teaching and learning. When considering the items, the students rated that the instructors

were proficient and skillful with the lessons they taught the most ($\bar{X} = 4.32$). The instructors paid attention and took care of online teaching and learning ($\bar{X} = 4.22$) in second place. The students also rated that the instructors provided appropriate online teaching activities at the lowest mean scores ($\bar{X} = 4.02$).

Table 3 Student Factors

Items	\bar{X}	S.D.	Level
6. Learners are satisfied with the online teaching provided.	3.54	1.13	High
7. Learners have problems using materials for online classes.	3.34	1.11	Neutral
8. Learners can exchange opinions and information about the subject matter easily and quickly.	3.56	1.07	High
9. Learners have reliability in the assessments of online teaching and learning.	3.47	1.09	Neutral
10. Learners find more problems in online classes than in regular classrooms.	3.66	1.13	High
Average	3.51	0.67	High

Table 3 reveals the satisfaction level of the students in the aspect of student factors at a high average ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.67). According to the findings, the students concurred that they encountered more problems in online classes than in regular classrooms ($\bar{X} = 3.66$). The students also agreed that they could easily and quickly exchange opinions and information about the subject matter ($\bar{X} = 3.56$), while the lowest mean indicated that the students had difficulties using materials for online classes ($\bar{X} = 3.34$).

Table 4 Study Location Factors

Items	\bar{X}	S.D.	Level
11. The study location used for online teaching is appropriate.	3.65	1.04	High
12. Learners are satisfied with the study location used for online classes.	3.65	1.04	High
13. Learners can learn from any location.	3.76	1.15	High
14. The study location encourages learners' understanding of the lesson.	3.83	1.00	High
15. The study location is comfortable for the learners.	3.87	1.00	High
Average	3.75	0.74	High

Table 4 presents the study location factors that affected the students' satisfaction with online English teaching and learning on average at a high level. The students agreed that the study locations, while they were taking English classes online, affected their satisfaction. The students revealed that their study places were comfortable ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.00).

The results additionally demonstrated that the study locations encouraged the learners' understanding of the lesson ($\bar{X} = 3.83$). Lastly, the students agreed that the study locations were appropriate, as well as that they were satisfied with the study location used for online classes ($\bar{X} = 3.65$), at the lowest mean scores.

Table 5 Technical Factors

Items	\bar{X}	S.D.	Level
16. The internet network is decent, and there are no interruptions.	3.36	1.23	Neutral
17. The devices or technical support available in online classes such as students' computers are up-to-date.	3.46	1.20	High
18. Learners can use or apply technological tools in online teaching.	3.79	0.89	High
19. The technological tools used in online classes are appropriate for the current situation or event.	3.97	0.87	High
20. Technical support and technology cannot encourage learners to gain more knowledge.	3.03	1.34	Neutral
Average	3.52	0.799	High

Table 5 shows the satisfaction level of the students in the aspect of technical factors with online classes at a high average ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.67). The findings showed that the students could use or apply technological tools, including those used in their online classes, and that they were also appropriate for the current situation or event ($\bar{X} = 3.79$).

Students also revealed that the devices and technical support available in online classes are up-to-date ($\bar{X} = 3.46$). At the lowest mean scores, the study found that technical support and technology could not encourage the learners to gain more knowledge in their online classes ($\bar{X} = 3.03$).

Part 3 Test Results of Hypotheses

Table 6 Hypotheses' Test Results

Hypotheses	The Success of Learning Through Electronic Media or Online Lessons Factors			
	Instructor	Student	Study Location	Technical
Hypothesis 1: Different participants' genders resulted in different satisfaction levels with online English teaching and learning.	x	✓	x	x
Hypothesis 2: Different participants' ages resulted in different satisfaction levels with online English teaching and learning.	x	x	x	x
Hypothesis 3: Different participants' college years resulted in different satisfaction levels with online English teaching and learning.	✓	x	✓	x

Table 6 (to)

Hypotheses	The Success of Learning Through Electronic Media or Online Lessons Factors			
	Instructor	Student	Study Location	Technical
Hypothesis 4: Different participants' grade point averages (GPA) resulted in different satisfaction levels with online English teaching and learning.	x	x	x	x
Hypothesis 5: Different participants' residential styles resulted in different satisfaction levels with online English teaching and learning.	x	x	✓	✓

Table 6 presents the hypothesis test results based on the participants' personal data. Each of the following items can be used to explain the results:

1. The findings supported the first hypothesis, which stated that different learners' genders resulted in different levels of satisfaction with online English teaching and learning, as indicated by the significant mean at the 0.05 level.

2. There were no differences in the level of satisfaction with the factors affecting online English teaching and learning based on the differences in the learners' ages.

3. For the third hypothesis, the finding showed that different college years resulted in different levels of satisfaction with online English teaching and learning, as indicated by the significant mean at the 0.05 level.

4. As can be seen from Table 6, there were no differences in the level of satisfaction based on the learners' GPAs in online English teaching and learning classes.

5. Alike the first and third hypotheses, the finding of the last one

showed that different learners' residential styles while taking classes resulted in different satisfaction levels with online English teaching and learning, as indicated by the significant mean at the 0.05 level.

Part 4 Comments and Suggestions

Table 7 Students' Additional Comments and Suggestions

Comments and Suggestions	Frequency
1. I prefer studying more in classrooms or on-site than online classes because my study place is not appropriate enough.	1
2. I would like teachers to listen to some students' problems and comments about studying online.	2
3. I like the way that teachers provide lecture-recorded videos. This makes me can review the lessons many times and anytime I want.	2
4. Online classes are convenient, and I can focus on the lessons very well.	1
5. I really like online classes because I can study from anywhere.	2
6. I would like teachers to provide more activities and practices to use in real life and workplaces.	1
7. I think studying online for four hours a class is too much.	1

Discussion

The study illustrated that the Business English students at PNRU had high average satisfaction levels in all factors of learning success through electronic media or online lessons. When considering each aspect, the findings led to the discussion and conclusion as follows:

1. According to the demographic information of the students, it was found that most of them are female, and are older than 21 years old. Many students are in their fourth year, followed by their second year. Their GPAs are between 3.01 and 3.50 on average. Over half of the students stay at home with their parents for online classes. This can be inferred from the fact that most of the students have more than a year of experience studying English in the Business English program.

2. From the study, the influential role of key factors' results that affected the students' satisfaction with online English teaching and learning can be presented in each of the following aspects:

- 2.1 For the instructor factors, the findings found that the students had a high average satisfaction level. When considering all items, the results showed that the learners had high satisfaction levels. The students revealed

that the instructors were proficient and skilled in the lessons they taught the most. The instructors paid attention and took care of online teaching and learning in second place. This result was similar to the study "Students' Satisfaction towards Appropriate Online Teaching and Learning Models in the Epidemic of COVID-19 of Rangsit University" by Sangkasuth and Trimek (2021), which claimed that the participants had a high average satisfaction level with the instructor factor aspect. This could show that instructor factors greatly affected the students' learning through online classes. In addition, the learners also showed that they preferred online classes conducted by teachers who are proficient and skilled, including those who pay attention and take care of the online classes. In other words, the students were more likely to assess instructors with satisfactory ratings if they believed their teachers organized the course effectively and showed interest in students' learning (Dziuban, Wang, & Cook, 2004)

- 2.2 Regarding the student factors, the results reported that the students had a high satisfaction level on average. Based on the items, the students agreed that they found more problems in online

classes than in on-site classrooms. Even though the students had some problems, they could exchange opinions and information about the subject matter easily and quickly in the online classes. The results were in line with the study “The Satisfaction Towards Online Learning of Teacher Education College Students,” Phranakhon Rajabhat University by Chuairatchakan et al. (2022), which generally stated that the participants had a high satisfaction level on average based on the student factors. As can be seen, the learners agreed that student factors that came from themselves affected their satisfaction with online learning and teaching a lot. The teachers may need to support the students by consulting with them and briefing them about how to use the devices or programs before class to avoid any problems that may occur.

2.3 In terms of the participants’ study location factors, the findings revealed that the students had a high level of satisfaction on average. The students reflected that their study locations were the most conducive to online learning. They also agreed that the study location factors could encourage their lesson understanding. Like the study “Factors Affecting Online Teaching and

Learning among Students,” Thai-Nichi Institute of Technology by Khasasin et al. (2021), the results showed that the participants had a high average satisfaction level with the study location factors. This can be inferred as evidence that the appropriate environment for conducting online classes affects the student’s learning. The instructors need to give suggestions about how to create a good environment for the online classrooms themselves, such as a place that is quiet and free from distractions.

2.4 The results of the study showed that the students’ satisfaction level was high on average regarding technical factors. The students could use or apply the technological tools. They also revealed that the technological tools used in their online classes were appropriate for the current situation or event, the COVID-19 pandemic. The findings are similar to those of the previous studies “The Satisfaction Towards Online Learning of Teacher Education College Students,” Phranakhon Rajabhat University, Chuairatchakan, et al. (2022), and “Factors Affecting Online Teaching and Learning among Students,” Thai-Nichi Institute of Technology, Khasasin, et al. (2021), which showed that the participants had high satisfaction

levels on average. As can be seen, technical factors involve learning via the internet with many other tools, such as video conferencing, audio, and text-based chat. Technical attributes are one of the key factors that affect students' satisfaction. The availability of proper technical assistance positively influences students' satisfaction with e-learning (Malik, 2009).

3. Regarding the hypothesis test based on the participants' personal data using an Independent Sample T-test and One-Way ANOVA (f-test), the students' different genders, college years, and residential styles resulted in different satisfaction levels in the significant mean at the 0.05 level with online English teaching and learning. Some of the results are similar to those presented in the previous study by Khasasin et al. (2021), which claimed that the participants' different college years and residential styles resulted in different satisfaction levels in the significant mean at the 0.05 level for online classes conducted. These findings may serve as a reminder to educators that students' satisfaction levels might vary depending on different personal demographic information.

In conclusion, studying students' learning satisfaction is important to explore the students' reactions and attitudes

toward teaching and learning classes. Factors influencing students' satisfaction can assist all instructors in understanding how to ensure student learning success. In the present, along with the spread of COVID-19, teachers, and students need adaptation when having online classes that involve technology and new, unfamiliar teaching and learning methods. Overall, we can see that the Business English students at PNRU had high satisfaction levels and positive comments about online English teaching and learning. This study confirms that all English instructors at Phranakhon Rajabhat University are capable of effectively conducting and managing online classes for students.

Suggestions and Recommendations

Further study can be conducted to investigate factors that affected the students' satisfaction with online classes in all programs at Phranakhon Rajabhat University. The influential role of key factors, including student, teacher, technical, design, and course factors (Malik, 2009), should be examined. The study can also be done by identifying and comparing the different significant means of satisfaction levels between weekday and weekend students

using specific personal demographic data so that PNRU teachers can plan and manage effective online classes to encourage all students to achieve learning targets using modern technology and educational innovations appropriately and effectively.

REFERENCES

- AlHamid, S. (2020). Distance learning. **Okaz Newspaper**. Retrieved from <https://www.okaz.com.sa/articles/people-voice/2034184> [2023, 8 Feb.]
- Best, J., & Kahn, J.V. (2016). **Research in Education (10th ed.)**. London: Pearson.
- Chan, S.L. & et al. (2021). Evaluating online learning engagement of nursing students. **Nurse Education Today**, *104*, 104985, 1-7.
- Chuiratchakan, S. & et al. (2022). The Satisfaction Towards Online Learning of Teacher Education College Students, Phranakhon Rajabhat University. **Journal of Educational Research and Innovation Phranakhon Rajabhat University**, *2*(1).1-17.
- Collis, B. (1995). Anticipating the impact of multimedia in education: lessons from the literature. **Computers in Adult Education and Training**, *2*(2).
- Dziuban, C. D. & et al. (2004). Dr. Fox rocks: Student perceptions of excellent and poor college teaching. **Unpublished manuscript**, University of Central Florida.
- Gautam, P. (2020). **Advantages and Disadvantages of Online Learning**. Retrieved from <https://elearningindustry.com/advantages-and-disadvantages-online-learning> [2023, 8 Feb.]
- Gu, J. (2022). Impact of Living Conditions on Online Education: Evidence from China. **Sustainability**. 2022, *14*, 3231.
- Khabbaz, M., & Najjar, R. (2015). Moodle-based distance language learning strategies: An evaluation of technology in language classroom. **International Journal of Applied Linguistics and English Literature**, *4*(4), 205-210.
- Khasasin, R., Prachuabmoh, A., Khasasi, K., Rasmidatta, V. & Udomthanavong, S. (2021). Factors Affecting Online Teaching and Learning among Students Thai-Nichi Institute of Technology. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**, *8*, 237-252.
- Kuama, S. & Intharaksa, U. (2015). Is Online Learning Suitable for All English Language Students? **PASAA**, *52*, 53-82.

- Malik, M.W. (2009). **Student Satisfaction Towards E-Learning: Influential Role of Key Factors**. Proceedings 2nd CBRC, Lahore, Pakistan.
- Maneewong, N. (2021). Students' Behaviors and Factors Achieving Online Teaching with Line Application During COVID-19. **Journal of Educational Studies**, **15**, 161-163.
- Nastasić, A. & et al. (2019). Student satisfaction as a performance indicator of higher education institutions. **Mednarodno Inovativno Poslovanje**, **11**(2), 67–76.
- Oraif, I. & Elyas, T. (2021). The Impact of COVID-19 on Learning: Investigating EFL Learners' Engagement in Online Courses in Saudi Arabia. **Education Sciences**, **11**, 1-19.
- Pappas, C. (2015). **Advantages And Possible Limitations of Online Learning**. Retrieved from <https://elearningindustry.com/advantages-and-possible-limitations-of-online-learning> [2022, 2 Dec.]
- Sangkasuth, S. & Trimek, J. (2021). Students' Satisfaction towards Appropriate Online Teaching and Learning Models in the Epidemic of COVID-19 of Rangsit University. **RSU National Research Conference 2021 on Social Science and Humanity, Education, Management, and Arts**, 1-12. Pathum Thani, Rangsit University.
- Simon, M. & Berg, A.G. (n.d.) **Distance learning education**. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/distance-learning/Academic-issues-and-future-directions> [2023, 8 Feb.]
- Webster, J., & Hackley, P. (1997). Teaching effectiveness in technology-mediated distance learning. **Academy of Management Journal**, **40**(6), 1282-1309.
- Wong, W.H., Chapman, E. Student satisfaction and interaction in higher education. **High Educ**, **85**, 957–978. <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00874-0>
- Yang, J. & et al. (2014). Strategies for smooth and effective cross-cultural online collaborative learning. **J. Educ. Technol. Soc.**, **17**(3), 208-221.
-

Research Article

การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียง THE DEVELOPMENT OF LOCAL WISDOM OF THE SOUTHERN THAI LULLABY TO CHORAL MUSIC

สุภาพร ฉิมหนู*
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Supaporn Chimnoo*
The Faculty of Fine and Applied Arts, Thaksin University

*E-mail: Supaporn.c@tsu.ac.th

Received: 2022-12-09

Revised: 2023-02-13

Accepted: 2023-03-31

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประพันธ์เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ในรูปแบบการขับร้องประสานเสียง (2) เผยแพร่หนังสือเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สำหรับวงขับร้องประสานเสียงเพื่อการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้ เป็นบทประพันธ์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเพลงกล่อมเด็กภาคใต้หลากหลายจังหวัด กระบวนการประพันธ์ดังนี้ กระบวนการที่ 1 ศึกษาบริบทสารัตถะในเพลงกล่อมเด็กที่ได้คัดเลือกข้างต้น จากนั้นประพันธ์คำร้องใหม่และกำหนดองค์ประกอบดนตรี กระบวนการที่ 2 ประพันธ์ทำนอง เรียบเรียงเสียงประสานและตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ทรงคุณวุฒิ กระบวนการที่ 3 ฝึกซ้อมบทประพันธ์กับคณะนักร้องประสานเสียง กระบวนการที่ 4 บันทึกเสียงและเผยแพร่ผลงาน ผลการวิจัย บทประพันธ์ประกอบด้วย 5 บทเพลงที่เป็นอิสระต่อกัน ได้แก่ (1) เพลงโอละเหโอละซา (2) เพลงนอนนะนุ่นนอน (3) เพลงไก่เถื่อนขันเทือนแล้ว (4) เพลงนิทานเมริกกล่อมน้องนอน และ (5) เพลงน้องตื่นแล้วหมี(น้องตื่นแล้วยัง) เผยแพร่บทประพันธ์ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ใช้ชื่อว่า “ขาน้องร้องเรือ” ภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียง เผยแพร่ทางเว็บไซต์ flipping book เพื่อให้ผู้ที่สนใจดาวน์โหลดหนังสือแล้วใช้วงขับร้องประสานเสียงทำให้เพลงกล่อมเด็กภาคใต้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนา การประพันธ์เพลง ขับร้องประสานเสียง เพลงกล่อมเด็กภาคใต้

ABSTRACT

This research article aimed to (1) compose the southern Thai lullaby to choral music and (2) publish a book of southern Thai lullabies for the choir for the preservation of local wisdom in the southern region. It was a song composition inspired by southern lullabies from many provinces of Thailand. There were 4 composing processes, as follows: Process 1: Study the context, substance, and content of original nursery rhymes to compose new lyrics. The author determined the style of the song, the key, the tempo, and the range of each song in accordance with the lyrics that have been composed. Process 2: Compose the melody and check its theoretical validity with experts. Process 3: Practice the composition with the choir. Process 4: Record and publish the work. The results showed that the composition consisted of five independent songs: “O La Hae Oh La Cha”, “Non-Na Nui Non”, “Kai Thuen Khan Thuen Laew”, “Meri Klom Nong Non,” and “Nong Tuen Laew Me” (She’s awake yet). Publish the song via an electronic book whose name is “Cha Nong Rong Rue,” the local wisdom of the southern Thai lullaby to choral music. Publish via a website flipping book for individuals who are interested and use this for the choral ensemble.

Keywords: Choral Music, Development, Music Composition, Southern Thai Lullaby

บทนำ

การเลี่ยนดูบุตรหลานของมนุษย์นั้น มีวิธีการต่างกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เพราะมนุษย์มีสติปัญญาและสมองที่ทำงานได้ดีกว่าสัตว์ มนุษย์ไม่เพียงเลี้ยงลูกให้รอดตายให้กินอาหาร จนเติบโตแข็งแรงสามารถออกไปหาอาหารกินเอง ได้ตามลำพังแต่ มนุษย์ จะเลี้ยงลูกหลาน ให้เจริญเติบโตขึ้นพร้อมกับความรู้สึกทางจิตใจ ความอบอุ่น ความผูกพัน ความรัก ความรู้สึกปลอดภัย เป็นต้น มีอีกหลายความต่างหนึ่งนั้น คือด้านดนตรีที่เป็นเหมือนพรสวรรค์เพื่อให้มนุษย์ สร้างสรรค์งานศิลปะหรืองานอื่นตามปรารถนา ดนตรีคืองานศิลปะที่มนุษย์ใช้สมองสร้างขึ้น

โดยมีคุณลักษณะเป็นงานวิจิตรศิลป์และดนตรี มีผลต่อจิตใจของมนุษย์อย่างมาก (Banomyong, 2016) ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลปะที่ละเมียดละไม ละเอียดอ่อนสามารถสร้างสุนทรีย์ภาพให้แก่ผู้บรรเลงนั้นได้ การร้องเพลงเช่นกันเป็นอีก ศาสตร์หนึ่งที่ลึกซึ้งมากกว่าการขยับปากและการเปล่งเสียงไปตามทำนองและจังหวะของดนตรี เช่น การร้องกลอนเพลงง่าย ๆ เป็นการกระตุ้นสมองเด็กแม้ยังไม่สามารถเดินหรือพูดได้ก็ตาม ด้านความฉลาดทางสังคมดนตรีเป็นสื่อกลาง ที่ฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออกการรู้แพ้ชนะ ยอมรับความสามารถและข้อผิดพลาดของ

ตนเองและผู้อื่น รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเองเพื่อส่วนรวม

เพลงกล่อมเด็กมีประโยชน์มหาศาล นอกจากช่วยพัฒนาจิตใจสติปัญญาแก่เด็กแล้วยังทำให้เด็กรู้ว่าขณะที่ยนอนหลับยังมีความอบอุ่นและใกล้ชิด รู้สึกปลอดภัย (Amatayakul, 1986) เพลงกล่อมเด็กในประเทศไทยมีความเป็นมาอย่างช้านานเป็นวัฒนธรรมที่เก่าแก่สืบทอดด้วยการบอกต่อกันมา ภาคใต้เรียกเพลงกล่อมเด็กว่า “ชาน้อง” “ร้องเรือ” “ซาเปล” ทั้งหมดนี้หมายถึงเพลงกล่อมเด็กทั้งสิ้น ทำนองเพลงกล่อมเด็กภาคใต้มีความเรียบง่ายและไม่ซับซ้อน ประกอบด้วย 3 – 4 เสียงโน้ต อยู่ในบันไดเสียงเพนตาโทนิกรูปแบบคำร้องคล้าย Strophic Form เป็นลักษณะเพลงร้องที่มีแนวทำนองเดียวตลอดแต่มีการเปลี่ยนเนื้อร้อง (Chimnoo, 2018) และปัจจุบันนี้เพลงกล่อมเด็กภาคใต้เป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เยาวชนไม่ให้ความสนใจ อีกทั้งไม่มีการสืบทอดวิธีการกล่อมเด็กแบบโบราณอาจส่งผลให้เพลงกล่อมเด็กสูญหาย

การขับร้องแบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่ การขับร้องเดี่ยวและการขับร้องหมู่ การร้องเพลงเป็นกลุ่มนั้นจะร้องแยกทำนองหรือแบ่งเสียงออกเป็นหลายแนวที่ต่างกันทำให้เกิดความงามของเสียงประสานและมีมิติที่กว้างใหญ่ (Thewtong, 2017) วงขับร้องประสานเสียงมีหลายประเภท เช่น วงประสานเสียงในโบสถ์ทั้งวงใหญ่และวงเล็ก วงประสานเสียงในมหาวิทยาลัย วงประสานเสียงอาชีพและสมัครเล่น แบ่งการจัดกลุ่มเสียงนักร้องเป็น 4 แนวเสียงประกอบด้วย ผู้หญิงเสียงสูง (Soprano) ผู้หญิงเสียงต่ำ (Alto) ผู้ชายเสียงสูง (Tenor) ผู้ชายเสียงต่ำ (Bass) การขับร้อง

ประสานเสียงมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในวงการดนตรีของประเทศไทย ยกตัวอย่าง วงขับร้องประสานเสียงเยาวชน วงขับร้องประสานเสียงประจำโรงเรียน การแข่งขันขับร้องประสานเสียงงานศิลปหัตถกรรมประจำเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษา จนกระทั่งระดับอุดมศึกษา เป็นการขับร้องประสานเสียงอย่างชาวตะวันตก นอกจากนี้มีการขับร้องประสานเสียงด้วยเพลงไทยเดิม เพลงไทยสมัยนิยมมาเรียบเรียงเสียงประสานและขับร้องด้วยภาษาถิ่นกลาง ภาคใต้มีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาดนตรีหลายแห่ง มีเยาวชนจำนวนหนึ่งที่สนใจเกี่ยวกับการขับร้องประสานเสียงและการร้องเพลง เยาวชนเหล่านี้เป็นลูกหลานของบรรพบุรุษชาวใต้ที่คลุกคลีกับเพลงกล่อมเด็กมาตั้งแต่สมัยโบราณ สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงทำให้วิถีชีวิตการเลี้ยงลูกเปลี่ยนด้วยเยาวชนไม่รู้จักบทเพลงเหล่านี้ที่เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็ก จนบางคนไม่สามารถพูดภาษาถิ่นได้และมองว่าสิ่งเหล่านี้ด้อยค่า ดังนั้นเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด สร้างความภูมิใจในท้องถิ่นให้แก่เยาวชน ผู้วิจัยจึงนำเพลงกล่อมเด็กมาสังเคราะห์ วิเคราะห์ บริบท สาระตถะ เพื่อสร้างบทประพันธ์จากต้นฉบับ สร้างแนวทำนองและคำร้องใหม่ออกแบบดนตรีให้ร่วมสมัยยิ่งขึ้น ถ่ายทอดบทเพลงสู่คณะนักร้องประสานเสียงปารีชาตชิงเกอร์ (Parichart Singers) นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะสามารถปลูกฝังจิตสำนึกรักชาติสร้างความภูมิใจในวิถีไทยให้แก่เยาวชน การเรียนรู้เชิงบูรณาการ ประยุกต์นำไปใช้

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

เกิดประโยชน์ต่อสังคมพร้อมกับอนุรักษ์ภูมิปัญญา เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ให้คงอยู่

วัตถุประสงค์

1. ประพันธ์เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ ในรูปแบบการขับร้องประสานเสียง
2. เผยแพร่หนังสือเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สำหรับวงขับร้องประสานเสียงเพื่อการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้

บททวนแนวคิด

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการประพันธ์เพลง ดังนี้

Premanon (1994) ดนตรีร่วมสมัย จำแนกได้ตามลักษณะของวิธีการประพันธ์ ดังนี้

1. นำเพลงไทยมาเรียบเรียงเสียงประสาน และแนวเพลงใหม่โดยใช้หลักการของดนตรีสากล
 2. นำทำนองเพลงไทยมาเรียบเรียงด้วยหลักการของดนตรีตะวันออก
 3. นำหลักการและสำเนียงพื้นฐานของเพลงไทยมาเป็นโครงสร้าง
 4. นำหลักการต่าง ๆ มาผสมผสาน
- การประพันธ์เพลงกล่อมเด็กสำหรับวงขับร้องประสานเสียงครั้งนี้ใช้หลักการในข้อที่ 4 คือนำหลักการต่าง ๆ มาผสมผสาน

Makkanjanakul (1988) การประพันธ์เพลงมีหลากหลายวิธีโดยสรุปแล้วมีวิธีการดังนี้

วิธีการที่ 1 ประพันธ์ทำนองก่อนคำร้อง การประพันธ์วิธีนี้จะได้บทเพลงที่ไพเราะฟังแล้วเป็นเพลงที่เข้าถึงง่ายเหมือนกับการอ่านบทกลอน

วิธีการที่ 2 ประพันธ์คำร้องก่อนทำนอง วิธีการนี้ไม่สู้ดีนักเพราะจะได้ทำนองที่ไม่ถูกต้องตามหลักของการประพันธ์เพลง นอกจากนี้ผู้แต่งจะมีความรู้ด้านการประพันธ์เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามวิธีการนี้นิยมมากในประเทศไทย

วิธีการที่ 3 ประพันธ์ทำนองและคำร้องไปพร้อม ๆ กัน วิธีนี้ไม่นิยมมากนักอย่างไรก็ตามวิธีนี้จะได้บทเพลงที่ไพเราะกว่า 2 วิธีแรก

ระเบียบวิธีวิจัย

การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียงเป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ โดยใช้เพลงกล่อมเด็กภาคใต้เป็นแรงบันดาลใจ มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร หนังสือ บทความ วารสาร ตำรา งานวิจัย โน้ตเพลงที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล สังคีตลักษณ์ (Form) การประพันธ์เพลง (Music Composition) และคัดเลือกบทเพลงกล่อมเด็กจากฐานข้อมูลของผู้วิจัยโดยมีเกณฑ์คือ (1) ครอบคลุมหลากหลายจังหวัดในภาคใต้ (2) เป็นบทเพลงที่มีเรื่องราว บอกเล่าวิถีชีวิตสังคมภาคใต้ (3) เป็นบทเพลงที่มีลีลาต่างกัน เช่น เพลงช้า เพลงเร็ว เป็นต้น เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งหมด 5 เพลง ประกอบด้วย

- (1) เพลงไก่เถื่อนเหอ โดย นางเพ็ญไชยบุญแก้ว อำเภอนาทวี สงขลา

(2) เพลงนางเมรีเหอ โดย นางจิตทิพย์กองลาส อำเภอกำแพงเพชร นครศรีธรรมราช

(3) เพลงไปคอนเหอ โดย นางจิตทิพย์กองลาส อำเภอกำแพงเพชร นครศรีธรรมราช

(4) เพลงฝนทะเลมีตมา โดย นางคำแก้ว พวงแก้ว อำเภอดงขี้เหล็ก นครราชสีมา

(5) เพลงอีโรวี โดย มาเล่นโน้ตพราย โดย นางนุ้ย ตำกระเด็น อำเภอดงขี้เหล็ก นครราชสีมา

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการยินยอมจากแม่เพลงเรียบร้อยแล้วตามหลักจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมของเพลงกลุ่มเด็กภาคใต้จากเพลงที่คัดเลือกไว้แล้วข้างต้นตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแหล่งที่มาของเพลงกลุ่มเด็กบริบททางวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ๆ

2. วิเคราะห์ลักษณะคำร้อง ความคล้องจองของคำ สำเนียงภาษาไทยถิ่นใต้

3. วิเคราะห์จุดประสงค์ของเพลง ความต้องการสื่อความหมายในแง่มุมต่าง ๆ

นำผลการวิเคราะห์นั้นมาเป็นแรงบันดาลใจสำหรับการประพันธ์เพลง

ขั้นตอนการประพันธ์เพลง

การประพันธ์มีทั้งหมด 4 กระบวน ดังนี้
 กระบวนที่ 1 ประพันธ์คำร้องใหม่ กำหนดรูปแบบสังคีตลักษณะ ภูมิจานเสียง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ อัตราความเร็ว ช่วงเสียงในแต่ละเพลงให้สอดคล้องกับคำร้องที่ได้ประพันธ์ไว้

กระบวนที่ 2 ประพันธ์ทำนอง เรียบเรียงเสียงประสานและตรวจสอบความถูกต้องกับ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงจนกว่าผลงานจะถูกต้องสมบูรณ์

กระบวนที่ 3 ฝึกซ้อมบทประพันธ์กับคณะนักร้องประสานเสียง หากทดสอบแล้วพบข้อปรับปรุง เช่น ความยาก-ง่ายของการออกเสียง ช่วงเสียงที่เหมาะสมกับผู้ขับร้อง เป็นต้น นำมาปรับปรุงให้เหมาะสม

กระบวนที่ 4 บันทึกเสียงและเผยแพร่ผลงาน

ขั้นสรุป

สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBook) เพื่อเผยแพร่เพลงกลุ่มเด็กสำหรับวงขับร้องประสานเสียง โดยใช้ชื่อว่า “ชาน้องร้องเรือ” ภูมิปัญญาเพลงกลุ่มเด็กภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียง

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประพันธ์เพลงกลุ่มเด็กภาคใต้ในรูปแบบการขับร้องประสานเสียง ผู้วิจัยประพันธ์เพลงกลุ่มเด็กภาคใต้สำหรับวงขับร้องประสานเสียงได้ทั้งหมด 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงนอนนะนุ้ยนอน

นอนนะนุ้ยนอน ได้รับแรงบันดาลใจจากเพลงไปคอนเหอ ของนางจิตทิพย์กองลาส แม่เพลงจังหวัดนครศรีธรรมราช ประพันธ์บทเพลงกลุ่มเด็กอยู่ในรูปแบบเป็นเพลงสมัยนิยม แนวเพลงเพื่อชีวิตภาคใต้ใช้เครื่องดนตรี คือ กีตาร์โปร่ง บรเรเลงคอร์ด ประกอบกับการขับร้องประสานเสียง

แนวคิดการประพันธ์คำร้อง “เพลงนอนนะนุ้ยนอน”

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

บทเพลงนอนนะนุ้ยนอนผู้วิจัยเริ่มต้นเขียนเนื้อคำร้องให้ในรูปแบบกลอนวรรคละไม่เกิน 4 - 6 คำ เนื้อหาคำร้องเกี่ยวกับการกล่อมลูกให้นอนหลับ ซึ่งขณะกล่อมอยู่นั้นแม่ร้องเพลงเล่านิทานเมืองนครศรีธรรมราชให้ทารกฟังและแม่ถ่ายทอดความรักที่อ่อนโยนปลอบลูกให้รู้สึกปลอดภัยหลับสนิทไม่มีความกังวล มีคำร้องดังนี้

“นอนนะนุ้ยนอน	แม่จีเล่าสอนลูกยา
นอนให้ดีเถิดหนา	แม่จีพาเจ้าไปเมืองนคร
นอนนะนุ้ยนอน	ไปแลพระนอน พระนั่ง
ล่องเรือเมืองปากพอง	แลพระธาตุลูกเหอ
นอนนะนุ้ยนอน	เจ้าเด็กอ่อนนอนเปล
ร้องโอละเห	บ่าวน้อยนอนเปลลูกเหอ
นอนนะนุ้ยนอน	แม่ไม่จากจรเจ้าไปไกล
รักนุซสุดดวงใจ	ลูกเหอ ลูกเอย
หลับลงตรงนี้	คนดีอย่างอแง
แม่จีพาไปแล	หนังลุงโนราห์
ว่าโลกเขอนอนตะ	นอนหลับให้สบาย
เจ้าตัวน้อยหลับตา	สียนะลูกชายแม่เหอ”

แนวคิดการประพันธ์ทำนองและเสียงประสาน “เพลงนอนนะนุ้ยนอน”

1. เพลงนอนนะนุ้ยนอน มีอัตราความเร็วตัวคำเท่ากับ 70 Bpm. อยู่ในบันไดเสียง G เมเจอร์ ความยาว 3.79 นาที

2. ผู้ประพันธ์ใช้เอกลักษณ์ของเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ในตอนเกริ่นนำของบทเพลง คำว่า “ฮา เออ” แต่ทำสลับคำเพื่อให้เข้ากันกับ

ทำนองหลักและลงท้ายประโยคเพลงด้วยคำว่า “เหอ” ดังเช่นเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ทั่วไป

3. ใช้กีตาร์โปร่งเป็นเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบเพื่อให้บทเพลงมีมิติมากยิ่งขึ้น รูปแบบการตีคอร์ดแบบง่าย ใช้ทางเดินคอร์ด แบบ I – VI – IV – I เพื่อง่ายต่อการจำ

4. ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน ใช้ชั้นคู่กลมกล่อม เช่น ชั้นคู่ 3 ชั้นคู่ 5 เป็นต้น

5. ประพันธ์ คำร้องใหม่โดยใช้แรงบันดาลใจและสาระัตถะในเพลงไปคอนเหอถ่ายทอดจิตวิญญาณของความเป็นแม่ไว้ในคำร้องพร้อมทั้งบอกเล่าสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนครศรีธรรมราชไว้ด้วย

6. เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการให้บทเพลงสื่อความงดงามของทำนองเพลงปักษ์ใต้และจิตวิญญาณความรักระหว่างแม่กับทารก ดังนั้นการประพันธ์จึงมีทำนองแบบไม่ซับซ้อน ไม่มีความหนาแน่นของเสียงมากนักอยู่ในระดับเสียงเบาถึงปานกลาง

ตัวอย่างที่ 1 ทำนองหลัก A เพลงนอนนะนุ้ยนอน

ตัวอย่างที่ 2 ทำนองหลัก B เพลงนอนนะนุ้ยนอน

2. เพลงโก่เถื่อนขันเทือนแล้ว

โก่เถื่อนขันเทือนแล้วได้รับแรงบันดาลใจจากเพลงเพลงโก่เถื่อนเหอ ของนางเพิ่ม ไชยบุญแก้ว แม่เพลงจังหวัดสงขลา ประพันธ์บทเพลงกล่อมเด็ก อยู่ในรูปแบบอะแคปเปลลา (A cappella) ใช้เบลไลลา (Bell Lyra) เครื่องกระทบ (Percussion Instruments) ประเภทที่มีระดับเสียงแน่นอน (Definite Pitch Instruments) มาประกอบในบทเพลงเพื่อให้มีความสนุก สว่างสดใส และขับร้องเป็นภาษาไทยถิ่นใต้

แนวคิดการประพันธ์คำร้อง “เพลงโก่เถื่อนขันเทือนแล้ว”

เนื้อหาเพลงกล่าวถึงวิถีชีวิตชาวบ้าน การใช้ชีวิตในครอบครัว คติสอนใจผู้หญิงให้มีความงดงามอย่างไทย นำสารัตถะจากบทเพลงโก่เถื่อนเหอและความทรงจำวัยเยาว์ของผู้วิจัย ประพันธ์เรื่องราวในบทเพลง ซึ่งตอนสมัยยังเด็กทุกบ้านมารดาต้องคอยปลุกลูกให้ตื่นจากเตียงนอนเพื่อทำภารกิจต่าง ๆ เช่น อาบน้ำรับประทานอาหารเช้า ในบทเพลงนี้จะชวนให้นึกถึงเสียงบ่นของแม่ คำเตือนสติ และความทรงจำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อครั้งอดีต มีคำร้องดังนี้

“โก่เถื่อนขันแล้ว	ดั่งแล้วดั่งหล่า
โลกสาวโลกบ่าว	นอนให้แม่ปลุก
โก่เถื่อนขันแล้ว	ลูกแก้วซี้คร้าน
นอนนานเสียจ้าน	กินบ้านกินเมือง
โก่เถื่อนขันแล้ว	หวางแล้วลูกสาว
ยกขึ้นคดข้าว	ของหวานมันควา
จีไปทำบุญ	จีไปทาน
ใส่บาตรพ่อท่าน	ผลบุญหนุนนำ”

แนวคิดการประพันธ์ทำนองและเสียงประสาน “เพลงโก่เถื่อนขันเทือนแล้ว”

1. เพลงโก่เถื่อนขันเทือนแล้ว มีอัตราความเร็วตัวคำเท่ากับ 60 Bpm. อยู่ในบันไดเสียง A เมเจอร์ ในอัตราจังหวะ 4/4 ความยาว 06.00 นาที

2. ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน ใช้ลักษณะทำนองโครมาติก (Chromatic) เรียบเรียงพื้นผิวบางท่อนในรูปแบบพื้นผิวโพลิโฟนี (Polyphony)

3. คีตลักษณ์ ของเพลงอยู่ในแบบ Strophic Form คือ ทำนองหลายเนื้อร้อง แบ่งท่อนเนื้อร้องเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ท่อน A1, ท่อน A2 และท่อน A3

4. นำเบลไลลา (Bell Lyra) เครื่องกระทบ (Percussion Instruments) ประเภทที่มีระดับเสียงแน่นอน (Definite Pitch Instruments) มาประกอบในบทเพลงเพื่อให้บทเพลงมีความสว่างสดใส โดยบรรเลงโน้ตในบันไดเสียง A เมเจอร์ไล่ระดับสูงขึ้นทีละขั้น เสมือนดวงอาทิตย์ที่ทอแสงสว่างขึ้นเรื่อย ๆ ในเวลาเช้า

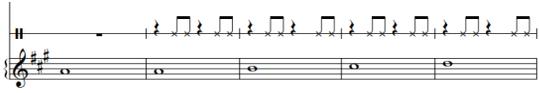
5. สำหรับการขับร้องผู้วิจัยใช้เทคนิคการขับร้องแบบอะแคปเปลลา (A Cappella) เช่น คำว่า Tum (ตุ้ม) Du (ดู) Dum (ตี้ม) La (ลา)

ตัวอย่างที่ 3 ทำนองหลัก A เพลงโก่เถื่อนขันเทือนแล้ว

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ตัวอย่างที่ 4 ตัวอย่างการใช้เครื่องกระทบ
ประกอบการขับร้องประสานเสียงในเพลง

ตัวอย่างที่ 5 รูปแบบการร้องอะแคปเปลลา

TENOR

BASS I

3. เพลงโอละเหโอละชา

โอละเหโอละชาได้รับแรงบันดาลใจจากเพลงฝนทะเลมีตมาของนางคำแก้ว พวงแก้ว แม่เพลงจังหวัดนครราชสีมา บทประพันธ์อยู่ในรูปแบบแคนนอน (Canon) ไม่มีเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบและขับร้องเป็นภาษาไทยถิ่นใต้

แนวคิดการประพันธ์คำร้อง “โอละเหโอละชา”

จากข้างต้นเพลงฝนทะเลมีตมาที่เป็นแรงบันดาลใจของเพลงนี้ เป็นเพลงกล่อมเด็กที่พบในอำเภอตากใบ จังหวัดนครราชสีมา แม่เพลงขับร้องด้วยภาษาตากใบ (เง๊ะเห) เป็นภาษาตระกูลไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ กระจายตัวอยู่ในจังหวัดปัตตานี จังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่บางส่วนในประเทศมาเลเซียซึ่งสำเนียงจะแตกต่างกับภาษาถิ่นใต้

ภาษาตากใบมีความคล้ายกับภาษาสุโขทัยจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาอุ้มทองและภาษาไตเหนือ-พวน นอกจากนี้ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับที่มาของภาษาตากใบซึ่งในเพลงกล่อมเด็กฝนทะเลมีตมาจะร้องขึ้นด้วยคำว่า “โอละเห โอละชา” เหมือนกับเพลง

กล่อมเด็กภาคกลาง ที่ขึ้นต้นด้วย “โอละเห” เช่นกัน แตกต่างกับเพลงชาน้อยของภาคใต้ที่ส่วนใหญ่จะขึ้นต้นด้วย “ฮาเออ” และลงท้ายด้วย “เหอ” ภาคใต้มีลักษณะภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรที่มีทะเลขนานอยู่ 2 ด้าน คือ ตะวันออกด้านอ่าวไทยและตะวันตกด้านทะเลอันดามันทำให้มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี บางครั้งชาวสวนยางไม่สามารถออกกรีดยางได้ทุกวัน ผู้วิจัยเปรียบเทียบคำว่า “โอละชา” กับคำอุทานภาษาใต้ว่า “เอาแล้วแล้ว” หมายความว่า “เอาอีกแล้ว ฝนตกอีกแล้ว” นอกจากนี้ผู้วิจัยกล่าวถึงทิศต่าง ๆ ในคำร้องด้วยคำว่า “ท่า” ในภาษาใต้ หมายถึง ทิศ เช่น คำว่า “ท่าออก” หมายถึง ทิศตะวันออก, ท่าตก หมายถึง ทิศตะวันตก, ท่าห้วนอน หมายถึง ทิศเหนือ เพลงโอละเหโอละชา มีคำร้องดังนี้

“โอละเห โอละชาฝนเอย
ทะเลมีตมามีตมาแต่ท่าออก
ลูกศรีลูกยาลูกชาวบ้านห้วนอน
ลูกเหอ ลูกเหอ นอนแล้วนะแก้วตา
โอละเห โอละชาฝนเอย
ทะเลมีตมามีตมาแต่ท่าตก
ลูกศรีลูกยาลูกชาวสวนบ้านออก
ลูกเหอ ลูกเหอ นอนให้แม่ปลุก
ฝนตกแม่จีไปเก็บผ้า
ฝนเอ้ยทะเลมีตมา
ตกจ้งตจ้งหนักหนา
ไหลไปไหลมา โอละชาลูกเอย
ฝนตกแม่จีไปเก็บผ้า ฝนเอ้ยทะเลมีตมา
ตกแล้วตกแล้วหนักหนา
ฝนเอย ฝนชา โอละชา ลูกเอย”

แนวคิดการประพันธ์ทำนองและเสียงประสาน “เพลงโละเหโละชา”

1. เพลงโละเหโละชา มีอัตราความเร็วตัวคำเท่ากับ 88 Bpm. อยู่ในบันไดเสียง A เมเจอร์ ความยาว 4 นาที

2. ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน ใช้ลักษณะทำนองถาม-ทำนองตอบ (Antecedent and consequent) และการล้อทำนอง (Canon)

3. พื้นผิวของการประสานเสียงที่พบในเพลงนี้ ได้แก่ โพลีโฟนี (Polyphony) และโฮโมโฟนี (Homophony) ใช้ชั้นคู่กลมกล่อม เช่น ชั้นคู่ 3 ชั้นคู่ 5 เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 6 ทำนองหลัก A เพลงโละเหโละชา

ตัวอย่างที่ 7 ทำนองหลัก B เพลงโละเหโละชา

4. เพลงน้องตื่นแล้วหมี (น้องตื่นแล้วยัง)

เพลงน้องตื่นแล้วหมี (น้องตื่นแล้วยัง) ได้รับแรงบันดาลใจจากเพลงอีโรย อีโรยมาเล่น โปรยทราย ของนางนุ้ย ดากระเด็น แม่เพลงจังหวัดนราธิวาส บทประพันธ์นี้เป็นการนำกระสวนจังหวะในเพลงกล่อมเด็กภาษาตากใบ (เง๊ะเห)

มาพัฒนาใส่คำร้องและเรียบเรียงเสียงประสานให้เป็นแบบออสตินาโต บทเพลงนี้ไม่มีเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบและขับร้องเป็นภาษาไทยถิ่นใต้

แนวคิดการประพันธ์คำร้อง “เพลงน้องตื่นแล้วหมี (น้องตื่นแล้วยัง)”

เพลงนี้ได้ประพันธ์คำร้องด้วยภาษาตากใบ (เง๊ะเห) จากเพลงอีโรยอีโรยมาเล่น โปรยทรายบริบทเพลงกล่าวถึงการละเล่นของเด็ก ผู้วิจัยนำมาประพันธ์คำร้องดังนี้

“อีโรย อีโรย น้องตื่นแล้วหมี กินข้าวแล้วหมี
ลูกสาวคนดี มาจี้กือไหน กินข้าวเรินเรา
กับลูกกล้วยหลา กินข้าวกับปลา กินกับปลาเจียน”

แปลความหมาย

“ลูกตื่นแล้วยัง กินข้าวแล้วยัง
ลูกสาวคนดี มาจากไหน กินข้าวที่บ้าน
กับมะละกอ กินข้าวปลาทอด”

เพลงนี้มีคำร้องแบบสั้นคล้ายบทอาขยาน ร้องเข้าไปตลอดทั้งเพลงแต่จะมีความแตกต่างของการเรียบเรียงเสียงประสาน

แนวคิดการประพันธ์ทำนองและเสียงประสาน “เพลงน้องตื่นแล้วหมี (น้องตื่นแล้วยัง)”

1. เพลงน้องตื่นแล้วหมี (น้องตื่นแล้วยัง) มีอัตราความเร็วตัวคำเท่ากับ 70 Bpm. อยู่ในบันไดเสียง F เมเจอร์ ความยาว 05.20 นาที

2. ตัวอย่างที่ 8 กระสวนจังหวะเพลงอีโรย อีโรยมาเล่นโปรยทราย

“ลูกเหนอนเพล พ่อไกวเปลเวไปมา
 เล่านิทานแต่นานมา เมรีพระธิดา
 ปกป้องบ้านเมืองไว้ อย่าเผยความใน
 ปกปักษ์รักษาไว้ เมรีเฝ้าให้ดี

ลูกเหนอนเพล แม่ไกวเปลเวไปมา
 พระรถไม่รอช้า หยิบมาพันท่วงที่
 ชีมีารับเดินทาง กลับบ้านเมืองนอน
 ดวงตาทั้งสิบสอง กลับคืนแม่เอย

โอ้ พระรถเสน เจ้ามองดูที่ด้านบน
 มีสิ่งที่เจ้าต้องการ
 ดวงตาของแม่ ข้าแอบเจ้าบนนั้น

โอ้ข้าเปิดเผยความใน
 ลูกเหนอนเพล แม่ไกวเปลเวไปมา
 เล่านิทานแต่นานมา เมรีพระธิดา
 ปกปักษ์รักษาไว้ เมรีเฝ้าให้ดี”

แนวคิดการประพันธ์ทำนองและเสียง
 ประสาน “เพลงนิทานเมริกเล่มนึ่งนอนอน”

1. เพลงนิทานเมริกเล่มนึ่งนอนอน อัตรา
 ความเร็วตัวดำเท่ากับ 100 Bpm. อยู่ในบันไดเสียง
 C เมเจอร์ ความยาว 3.40 นาที

2. ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน
 ใช้ชั้นคู่กลมกล่อม เช่น ชั้นคู่ 3 ชั้นคู่ 5 เป็นต้น

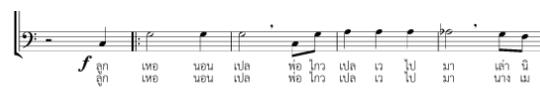
3. การใช้ “คอร์ดยืม” (Borrowed
 chord) คอร์ดยืมเป็นคอร์ดที่ไม่ได้อยู่ในกุญแจ
 เสียงหลักแต่ถูกยืมมาจากกุญแจเสียงอื่นโดยเฉพาะ
 กุญแจเสียงคู่ขนาน

ตัวอย่างที่ 10 การใช้คอร์ดยืม

4. ใช้ Time Signature $\frac{3}{4}$ เป็นเอกลักษณ์
 ของเพลงกล่อมเด็กของชาวตะวันตก ที่เรียกว่า
 Lullaby

ตัวอย่างที่ 11 ทำนองหลัก A เพลงนิทาน
 เมริกเล่มนึ่งนอนอน

ตัวอย่างที่ 12 ทำนองหลัก B เพลงนิทาน
 เมริกเล่มนึ่งนอนอน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เผยแพร่หนังสือ
 เพลงกล่อมเด็กภาคใต้สำหรับวงขับร้องประสานเสียง
 เพื่อการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้

ผู้วิจัยจัดทำหนังสือชุดเพลงกล่อมเด็ก
 ภาคใต้สำหรับวงขับร้องประสานเสียง โดยใช้
 ชื่อว่า “ชาน้องร้องเรือ: ภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็ก
 ภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียง” ประกอบด้วย
 โน้ตเพลงและอธิบายแรงบันดาลใจ นอกจากนี้
 ใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) แนบเสียงเพลง
 กล่อมเด็กต้นฉบับที่เป็นของแม่เพลงจังหวัดต่าง ๆ
 ไว้ในหนังสือพร้อมด้วยบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

เผยแพร่ทางเว็บไซต์ flipping book เพื่อให้ผู้สนใจดาวน์โหลดหนังสือแล้วใช้งานขับร้องประสานเสียง ทำให้เพลงกล่อมเด็กภาคใต้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 หน้าปก eBook ชาน้องร้องเรื่อ: ภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียง

ภาพที่ 2 ตัวอย่างโน้ตเพลง ใน eBook ชาน้องร้องเรื่อ: ภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้สู่การขับร้องประสานเสียง

อภิปรายผล

1. การประพันธ์เพลงด้วยแรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านสามารถทำได้อีกหลากหลายรูปแบบ การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำ

สาระัตถะในเพลงกล่อมเด็กมาใช้ต่างกับการใช้ทำนองเพลงเดิมมาเรียบเรียงเสียงประสาน เป็นอีกหนึ่งในวิธีการประพันธ์เพลง การประพันธ์เพลงนั้นเป็นจินตนาการของผู้แต่งเพื่อให้เกิดความพึงพอใจไม่มีวิธีตายตัวถ่ายทอดออกมาสู่ผู้ฟังรับรู้ได้มากที่สุดเพราะดนตรีทุกรูปแบบล้วนมาจากจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ทั้งสิ้น สอดคล้องกับ (Pidokrajt, 2014) ในบทความเรื่องดนตรีและเพลงหน้าพาทย์ที่สื่อสัมผัสอารมณ์และจินตนาการ กล่าวว่า การสื่อนัยของเพลงเป็นการสร้างจินตภาพและความนึกคิดตามสภาวะให้ปรากฏขึ้นในจิตใจ

2. การขับร้องประสานเสียงเป็นรูปแบบการนำเสนอผลงานดนตรีแบบตะวันตกยังมีเพลงร้องอีกจำนวนมากในโลกนี้ เช่น เพลงร้องพื้นบ้านของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ร้องด้วยสำเนียงภาษาประจำถิ่น งานวิจัยครั้งนี้จึงใช้หลักการเรียบเรียงเสียงประสานแบบดนตรีตะวันตกแต่ขับร้องด้วยภาษาถิ่นใต้ (ยกเว้นเพลงนิทานเมริกากล่อมน้องนอน) ผู้วิจัยใช้ภาษาท้องถิ่นภาคใต้เพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ ซึ่งการฝึกซ้อมเพลงกล่อมเด็กสำหรับวงขับร้องประสานเสียงครั้งนี้ใช้คณะนักร้องปารีชาตซิงเกอร์ (Parichart Singers) นิสิตเครื่องมือเอกขับร้อง สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นผู้ขับร้อง ถ่ายทอดและสืบสานวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ เรียนรู้ที่มาของเพลงส่งเสริมให้เยาวชนเห็นคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ (Phuthed, 2016) การอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ที่ได้ถ่ายทอดวิธี

การตีกลองยาวและเพลงพื้นบ้านของแก่เฒ่าชน และมีการผสมผสานเอาวัฒนธรรมดนตรีสากล มาร่วมด้วยโดยใช้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับการวิจัยครั้งถัดไปสามารถใช้เพลงกล่อมเด็กในจังหวัดอื่นสร้างเป็นชุดเพลงสำหรับวงขับร้องประสานเสียงหรือวงดนตรีประเภทต่าง ๆ เช่น วงดนตรีสมัยนิยมมาบรรเลงร่วมด้วย เป็นต้น

2. สามารถใช้ทำนองเพลงกล่อมเด็กสร้างเป็นแบบฝึกสำหรับฝึกโสตประสาทเพื่อฝึกทักษะดนตรี (Music skill) เช่นแบบฝึกหัด Kodaly

333 ที่ถูกสร้างจากเพลงพื้นเมืองของรัสเซีย นำมาฝึกทักษะโสตประสาทและการอ่านโน้ต เป็นต้น

3. เผยแพร่บทเพลงกล่อมเด็กสำหรับวงขับร้องประสานเสียงผ่านการจัดแสดงคอนเสิร์ตตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักเพลงกล่อมเด็กภาคใต้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยโครงการวิจัยเงินรายได้ มหาวิทยาลัยทักษิณ กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ ประเภททุนพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

REFERENCES

- Amatayakul, P. (1986). **Dontree Vijak: The fundamental of Thai Musical for appreciation.** Bangkok: Raksil Press.
- Banomyong, D. (2016) **Making dreams come true with music: Let's practice singing together.** Department of Cultural Promotion.
- Chimnoo, S. (2018). Studies of the Southern Lullaby, Je-Hay Dialect (Tak-Bai - Tumpat). **Manutsayasat Wichakan, 25(1), 133-154.**
- Makkanjanakul, P. (1988). **Music composition.** Bangkok: Hansa Press.
- Premanon, W.(1994). **Philosophy and techniques of contemporary Thai music composition.** Bangkok: Chulalongkorn University.
- Pidokrajt, N. (2014). Music of the Na-phaat repertoire-the connection of emotion and imagination. **Journal of Fine and Applied Arts Khon Kaen University, 6(2), 93-118.**
- Phuthed, P. (2016). Conservation and Development of Folk Music Culture of Community based Learning. **Journal of MCU Social Science, 5(3), 233-242.**
- Thewtong, D. (2017). **Singing Process and Innovation.** Bangkok: Viscom Center Press.

Research Article

การศึกษาการใช้สแลงของแฟนนางงามไทยในเฟซบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงาม THE STUDY OF SLANGS USAGE IN BEAUTY PAGEANT FACEBOOK FAN PAGES AMONG THAI FANS

ศิตา เยี่ยมขันติถาวร^{1*} อรรถพล ม่วงสวัสดิ์² และ ธนะโรจน์ สิทธิธาธีระวัฒน์³

¹สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน วิทยาลัยการท่องเที่ยว การบริการ และกีฬา มหาวิทยาลัยรังสิต

³คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Sita Yiemkuntitavorn^{1*}, Attapol Mungsawad² and Thanaroht Sitthatheerawat³

¹School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

²College of Tourism, Hospitality and Sports, Rangsit University

³Faculty of Communication Arts Panyapiwat Institute of Management

*E-mail: sita_1383@hotmail.com

Received: 2023-02-02

Revised: 2023-03-07

Accepted: 2023-03-31

บทคัดย่อ

สแลงเป็นถ้อยคำหรือสำนวนที่นิยมใช้กันอย่างไม่เป็นทางการ มักใช้สื่อสารทางการพูดและการเขียน โดยส่วนใหญ่สแลงจะเข้าใจได้เฉพาะกลุ่มคนที่ทำงานในสายงานเดียวกัน หรือในกลุ่มผู้ที่มีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกันในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง งานวิจัยนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สแลงของแฟนนางงามไทยในเฟซบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงาม โดยเก็บข้อมูลจากการสังเกตการใช้สแลงของแฟนนางงามไทยในกลุ่มนางงามที่มีผู้เข้าร่วมในกลุ่มระหว่างปี พ.ศ. 2564 - 2565 มากกว่าห้าหมื่นคน จากนั้นจึงนำสแลงที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบซึ่งประกอบด้วย ผู้ดูแลแฟนเพจ 1 คน ผู้ใช้สแลง 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย 1 คน ผลการวิจัยพบสแลงจำนวน 63 สแลง สามารถแยกแยะสแลงได้ 2 รูปแบบ คือ คำ จำนวน 30 คำ และวลี จำนวน 32 วลี โดยคำสามารถแยกย่อยออกเป็นคำนาม 11 คำ คำกริยา 8 คำ คำคุณศัพท์ 9 คำ และ คำวิเศษณ์ 2 คำ แต่ไม่พบสแลงที่เป็นคำสรรพนาม คำบุพบท และคำสันธาน

คำสำคัญ: สแลง เฟซบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงาม คำ วลี

ABSTRACT

Slang is an informal language for both written and spoken conversation. Slang can be understood among groups of people who work together or have a common interest. They are also used for a particular time period. The purpose of this research is to study slangs used in beauty pageant groups on Facebook. The data were collected from beauty pageant groups on Facebook with 50,000+ followers between the year 2021 – 2022 and then these slangs were certified by the experts; 1 fan page administrator, 2 slang users, and 1 Thai language expert. The result found that a total of 62 slangs were gathered from three groups of beauty pageant Facebook fan pages from 2021-2022. Results revealed that the word classes of slang found in the beauty pageant Facebook fan pages consisted of 30 words and 32 phrases. Words could be classified into 11 nouns, 8 verbs, 9 adjectives, and 2 adverbs. Pronouns, prepositions, and transitions were not found in the study.

Keywords: Slangs, beauty pageant Facebook fan page, words, phrases

บทนำ

การสื่อสารของมนุษย์นับแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ล้วนมีความสำคัญ ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน การศึกษา การทำงาน รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ตนเองในโลก ยุคดิจิทัลที่ผู้คนสามารถรับชมความบันเทิงผ่านสื่อ ออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือ สื่อสังคม (Social media) ซึ่งนอกจากจะเป็น ผู้รับชมแล้ว โลกยุคดิจิทัลยังมอบบทบาทของ การเป็นผู้รับสารที่สามารถสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารผ่านสื่อออนไลน์ได้ด้วยตนเอง หรือที่เรียกว่า User-Generated Content (UGC) บทบาท ดังกล่าวส่งผลให้การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ เกิดการขยายตัว อีกทั้งยังเกิดการรวมตัวของผู้ที่ สนใจในเรื่องเดียวกันจนเกิดเป็นเครือข่ายสังคม (Social networking) Kayanan (2011) กล่าวว่า

เครือข่ายสังคมที่เชื่อมโยงกลุ่มผู้ใช้งานที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกันให้ได้ติดต่อสื่อสารกัน และช่วยให้บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี ต่อกันอีกด้วย

เครือข่ายสังคมที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ในประเทศไทย ได้แก่ เฟซบุ๊ก โดยมีจำนวนผู้ใช้ มากถึง 44 ล้านคน กลุ่มผู้ใช้หลักมีอายุตั้งแต่ 18- 44 ปี และใช้เพื่ออัปเดตข้อมูลข่าวสาร (Brand Buffet, 2023) ความนิยมดังกล่าวนำมาสู่การจัดตั้ง เฟซบุ๊กแฟนเพจอันเป็นพื้นที่สำหรับผู้สนใจในเรื่อง เดียวกันได้รวมกลุ่มเพื่อสื่อสารเรื่องราวหรือประเด็น ที่มีความสนใจร่วมกัน เช่น เฟซบุ๊กแฟนเพจ การประกวดนางงามที่รวมกลุ่มผู้ชื่นชอบการประกวด นางงามได้มีพื้นที่ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนางงาม

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

และการประกวดนางงาม ปัจจุบันมีเฟซบุ๊กแฟนเพจ การประกวดนางงามที่ก่อตั้งโดยผู้ชื่นชอบการประกวดนางงามชาวไทยมากกว่า 20 เพจ โดยเพจที่ได้รับความนิยม ได้แก่ Pageant Insider T-Pageant Club จี้อกจีอกนางงาม มงกุฎนางงาม และ GossipMiss Thailand เป็นต้น

การสื่อสารของกลุ่มแฟนนางงามหรือผู้ชื่นชอบการประกวดนางงามในเฟซบุ๊กแฟนเพจมักนิยมใช้สแลงที่เข้าใจกันในกลุ่มแรกในบทสนทนาและการแสดงความคิดเห็น (คอมเมนต์) เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ผู้อยู่นอกกลุ่ม หรือผู้เข้าร่วมกลุ่มใหม่ (Newbie/new comer) ไม่เข้าใจสแลงที่อยู่ในบทสนทนา หรือการแสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างความรู้สึกร่วม และความเข้าใจที่ตรงกันในกลุ่ม ความเข้าใจในสแลงจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสแลงที่ใช้เป็นประจำในกลุ่มจน กลายเป็นคำที่เข้าใจกันเอง เฉพาะผู้ที่อยู่ในกลุ่ม เมื่อผู้เข้าร่วมกลุ่มใหม่ได้ทำความเข้าใจในสแลงนั้น ๆ แล้ว จะทราบถึงที่มาที่ไป ความหมาย และใช้สแลงนั้นเพื่อการสื่อสาร เฉพาะกลุ่มได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้เห็น ความเปลี่ยนแปลงของภาษาเฉพาะกลุ่ม และได้ศึกษา ภาษาที่ใช้ในบริบทเฉพาะอีกด้วย ผู้วิจัยจึงเลือก ศึกษาบทสนทนาและการแสดงความคิดเห็น ของกลุ่มแฟนนางงามไทยผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจ การประกวดนางงามที่มีการใช้สแลงที่หลากหลาย และเข้าใจได้ยาก เพื่อทำการเก็บข้อมูล ศึกษา ความหมาย และวิธีการใช้ ซึ่งการวิจัยนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ของภาษา และความหลากหลายทางภาษาที่ใช้ ในการสื่อสารในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการใช้สแลงของแฟนนางงามไทย ในเฟซบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงาม

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

ทำให้ทราบถึงการใช้สแลงของแฟน นางงามไทยในเฟซบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงาม

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาจากการสังเกต การใช้สแลงของแฟนนางงามไทยในกลุ่มนางงาม ที่มีผู้เข้าร่วมในกลุ่มระหว่างปี พ.ศ. 2564 - 2565 มากกว่าห้าหมื่นคนขึ้นไป

ทบทวนแนวคิด

สแลง

Office of the royal society (2011) ให้ความหมายของคำว่า คำ ว่าหมายถึง เสียง พุด เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ เสียงพุดหรือ ลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดง ความคิด โดยปรกติถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด ซึ่งมีความหมายในตัว และ ให้ความหมายของ คำว่า วลี ว่าเป็นกลุ่มคำที่เรียงติดต่อกันเป็นระเบียบ และมีกระแสความเป็นที่หมายรู้กันได้ แต่ยังไม่เป็น ประโยคสมบูรณ์ และให้ความหมายคำว่า สแลง (สะ-แลง) เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Slang หมายถึง คำพิเศษที่ใช้เฉพาะกลุ่มหรือ คำพิเศษที่นิยมใช้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง สแลง อาจมีลักษณะเป็นคำ วลี หรือประโยคที่มักใช้ เมื่อพูดคุยเพื่อไม่ให้คนที่อยู่นอกกลุ่มของตนเข้าใจ และ พจนานุกรมฉบับภาษาอังกฤษของ Longman

(Longman, 2023) ให้ความหมายคำว่า สแลงไว้ว่าเป็นคำที่ใช้อย่างไม่เป็นทางการ อาจเป็นคำที่ไม่สุภาพนัก และมักใช้สื่อสารกันในกลุ่มเฉพาะ นอกจากนี้สแลงเปรียบเสมือนกรอบอุดมการณ์ (Ideological framework) ที่ใช้การเบี่ยงเบนทางภาษาเพื่อสื่อความหมายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ร่วมกันของกลุ่ม ทั้งนี้ความหมายของสแลงอาจแตกต่างกันไปจากความหมายของคำศัพท์ต้นฉบับอย่างสิ้นเชิง และมีเพียงคนภายในกลุ่มหรือสังคมเท่านั้นที่เข้าใจความหมายของสแลง (Agha, 2015; Saputra & Marlina, 2019) ภาษาของมนุษยชาติมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเนื่องจากภาษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงมีปัจจัยทางสังคมหลายประการ เช่น การดำเนินชีวิตของคนในสังคมและความต้องการการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสังคมมนุษย์ส่งผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของภาษาในช่วงเวลาต่าง ๆ และเมื่อกลุ่มคนในสังคมมีความเห็นพ้องกันว่าภาษาหรือคำศัพท์ที่ได้รับการพัฒนามีประโยชน์ในการสื่อสารและสามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างสมาชิกของกลุ่มหรือสังคม ภาษาและคำศัพท์เหล่านั้นจะได้รับการยอมรับเพื่อใช้ในการสื่อสารร่วมกันในกลุ่มและสังคมของตนไปจนเกิดคำศัพท์ใหม่ ลำนวนใหม่ รวมถึงสแลงใหม่ สแลงมักมีการใช้เพื่อการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการโดยเฉพาะการพูดในกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่งที่สมาชิกในสังคมมักมีสถานภาพทางสังคม พื้นฐานทางสังคม และความสนใจที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน (Alawiyah, Zuriyati, & Lustyantie, 2021)

วัฒนธรรมย่อย

Tuntimala (2013) กล่าวว่า วัฒนธรรมย่อย (Subculture) เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของคนในสังคมที่นอกจากต้องปฏิบัติตามวัฒนธรรมของสังคมที่ตนอาศัยอยู่แล้วนั้น กลุ่มคนเหล่านี้ยังต้องปฏิบัติตามวิถี แนวคิด และความเชื่อของวัฒนธรรมย่อยที่ตนอาศัยอยู่หรือมีกิจกรรมร่วมกันอีกด้วย Hodkinson (2002) และ Schiffman & Kanuk (1991) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมกลุ่มย่อยว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ (Identity) 2) ความตั้งใจมุ่งมั่นและผูกพัน (Commitment) และ 3) ความมีอิสระในตนเอง (Autonomy) โดยสมาชิกร่วมวัฒนธรรมย่อยจะมีบรรทัดฐานที่เป็นลักษณะเฉพาะ ความเชื่อ คุณค่า อุปนิสัย ความสนใจที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน รวมถึงการใช้ภาษาเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะวงการ คำศัพท์ สแลง และสัญลักษณ์ที่ใช้กันเฉพาะในวัฒนธรรมย่อยหรือกลุ่มสังคมของตนโดยที่บุคคลที่ไม่ได้ร่วมวัฒนธรรมหรือเป็นผู้อยู่นอกกลุ่มสังคมนั้น ๆ ไม่อาจเข้าใจในความหมายได้

อัตลักษณ์ทางสังคม

Goffman (1963), Hogg & Terry (2000) และ Jenkins (2000) กล่าวถึงอัตลักษณ์ทางสังคม (Social identity) อย่างสอดคล้องกันว่า อัตลักษณ์ทางสังคมเป็นพฤติกรรมร่วมของปัจเจกบุคคลที่อยู่ร่วมหรือมีกิจกรรมร่วมกันในสังคมเดียวกันที่บ่งบอกให้คนภายนอกสังคมนั้นรู้ว่าสมาชิกในกลุ่มสังคมเป็นสมาชิกของสังคมกลุ่มใด เมื่อกลุ่มคน

ในสังคมใดสังคมหนึ่งได้ตัดสินใจร่วมกันว่าสิ่งใดมีคุณค่าต่อกลุ่มของตน สมาชิกในกลุ่มหรือสังคมนั้น ๆ จะยอมรับและนำไปปฏิบัติร่วมกัน จนกลายเป็นอัตลักษณ์ที่แสดงออกของปัจเจกบุคคลในกลุ่มหรือสังคม และเป็นแนวทางให้ปัจเจกบุคคลในกลุ่มหรือสังคมปฏิบัติตามจนเป็นสิ่งที่แยกปัจเจกบุคคลในกลุ่มหรือสังคมให้มีความแตกต่างจากกลุ่มหรือสังคมอื่นอย่างเด่นชัด ภาษาจัดเป็นสิ่งที่สามารถบ่งชี้อัตลักษณ์ทางสังคมที่มีหน้าตาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างกลุ่มคนในสังคม Tuntimala (2013) ระบุว่าในปัจจุบันการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ได้รับความนิยมในกลุ่มคนทุกกลุ่มในสังคม ส่งผลให้การสื่อสารและการใช้ภาษาเป็นพลวัต (Dynamic) เทคโนโลยีดังกล่าวถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการรวมกลุ่มผู้ที่มีความชื่นชอบเพื่อร่วมกันเพื่อพูดคุย แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ รวมถึงแสดงความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยสมาชิกของกลุ่มมักยอมรับและปฏิบัติตามค่านิยมอย่างเดียวกัน มีการกำหนดและใช้สแลงเพื่อใช้ในกลุ่มหรือวงการของตนเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ (Adams, 2009) รวมถึงการใช้สแลงเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์และเพิ่มอรรถรสในการสื่อสารกันในกลุ่มสังคมจนสแลงเหล่านั้นกลายเป็นคำทั่วไปที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่มของตน และยังพบว่าสื่อมวลชนมีการนำสแลงที่ใช้กันเฉพาะกลุ่มมาใช้รายงานข่าวหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสังคมนั้น ๆ อีกด้วย

แฟนนางงามไทย

Chaithaisong (2019) และ Chaithaisong & Hinviman (2020) กล่าวถึงการสร้างตัวตนและการสื่อสารอัตลักษณ์ทางเพศของแฟนนางงามและพัฒนาการการรวมกลุ่มของแฟนคลับนางงามไว้ว่าแฟนนางงามไทยส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางมีการตีความลักษณะผู้หญิงที่คู่ควรกับการเป็นนางงามว่าเป็นผู้หญิงที่เป็นตัวแทนของตนและตัวแทนของชาติจนบางครั้งนางงามและการประกวดนางงามกลายเป็นสงครามตัวแทนระหว่างตนและแฟนนางงามชาติอื่นหรือแฟนนางงามที่สนับสนุนเวทีการประกวดอื่นที่ตนไม่ชื่นชอบ รวมถึงมีความต้องการถือบทบาททางเพศแบบ “ผู้หญิงเหนือจินตนาการ” แฟนนางงามบางคนยังมีอากัปภิกิริยา การแต่งกาย และบุคลิกตามแบบนางงามที่ตนชื่นชอบ ทั้งยังมีการรวมกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบการประกวดนางงาม มีอารมณ์ร่วมและมีการสื่อสารระหว่างบุคคลในกลุ่มที่ชื่นชอบการประกวดนางงามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เพจบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงามจนกลายเป็น “วัฒนธรรมย่อย”

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินงานโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานในการวิจัย รวมถึงทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัตภาษา แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสแลง

2. ผู้วิจัยคัดเลือกรายชื่อเฟซบุ๊กแฟนเพจ การประกวดนางงามจากเฟซบุ๊กแฟนเพจที่มีจำนวน ผู้ติดตาม (Follower) มากกว่าห้าหมื่นคน เนื่องจาก จำนวนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเฟซบุ๊กแฟนเพจ ดังกล่าวมีการเคลื่อนไหวอยู่อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้ง ยังส่งผลให้การเผยแพร่ข้อความเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และสามารถเข้าถึงผู้คนได้เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดปัจจัยทางสังคม เช่น เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา เนื่องจากในเฟซบุ๊ก แฟนเพจเหล่านั้น ผู้ใช้บางคนไม่ระบุปัจจัยเหล่านี้ และผู้ใช้งานสามารถสร้างตัวตนหรือข้อมูลส่วนตัว ให้แตกต่างจากความเป็นจริงได้ ซึ่งยากต่อการได้ข้อมูลที่ เป็นจริง

3. ผู้วิจัยสำรวจสแลงที่ปรากฏบนเฟซบุ๊ก กลุ่มนางงามที่มีผู้ติดตามห้าหมื่นคนขึ้นไป โดยสำรวจวิธีการใช้และความหมายของสแลง ที่มีการใช้ภายในกลุ่ม โดยเกณฑ์ของสแลงคือ คำหรือข้อความเฉพาะที่ไม่เป็นมาตรฐานและใช้ใน ภาษาแบบไม่ทางการตามปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับพ.ศ. 2554 โดยผู้วิจัย สำรวจสแลงที่ใช้ในช่วงปี พ.ศ. 2021- 2022

4. เมื่อได้สแลง ความหมาย และตัวอย่าง การใช้แล้ว ผู้วิจัยส่งข้อมูลดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่ ผู้ดูแลแฟนเพจ 1 คน และ ผู้ใช้คำศัพท์ ที่อยู่ในกลุ่มนางงาม 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านภาษาไทย 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลและความหมาย

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการใช้สแลงของแฟนนางงามไทยในเฟซบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงาม

คำ	ความหมาย	ประเภทของคำ	ตัวอย่างการใช้ที่พบในเพจ
บั้ง	ไม่สวย ไม่สมเหตุสมผล	คำวิเศษณ์	ชุดบั้งแต่จรีตพาชุดรอด
ต๊อบ	การตรกรอบในเวทีประกวดนางงาม	คำกริยา	Top 6 ทิฟฟานี จะมา ต๊อบ ศาลตายายไม่ได้
เปิดประตู	นางงามผู้เข้ารอบในเวทีประกวด โดยเฉพาะการเข้ารอบสิบคนสุดท้าย เรียกว่าผู้เปิดประตู ให้ประเทศ	วลี	สองเพื่อนบ้าน ลาว แคม ปีนี้ ใครจะ เปิดประตู
ปิดประตู	นางงามผู้ตรกรอบในเวทีประกวด เรียกผู้นี้ว่า ผู้ปิดประตูของประเทศ ใช้ในกรณีที่นางงามของประเทศนั้น เข้ารอบมาตลอด	วลี	แบบนี้ถือว่า ปิดประตู ไทยแลนด์ ใหม่คะ
ปัก	ให้หยุดการกระทำนั้น	คำกริยา	ผ้าไหมไทยเนี่ยมันไม่ใช่ผ้าที่ว่า จะใส่แล้วสวย ปักได้ปักคะ
ม่ง	ชนะการประกวด “ม่ง” มาจากคำ ว่า มงกุฏ	คำกริยา	ประเทศไหนที่ ถ้าม่ง แล้วจะส่งผลดี ในแง่ของธุรกิจมากที่สุด
ม่งคาบ้าน	นางงามตัวแทนจากประเทศเจ้าภาพ ในการจัดประกวดได้รับตำแหน่ง ชนะเลิศในปีนั้น	วลี	ถึงหล่อนจะเคย ม่งคาบ้าน ฉัน แต่ตอนนี้ฉันซื้อลิขสิทธิ์มาตบ หน้าหล่อนคะ
โยนมง	กองประกวดตั้งใจให้นางงามคนนั้น ชนะการประกวด	วลี	กองใหญ่ โยนมง ให้ไม่รับ ตอบไม่ดี เข้าเพราะโหวต
เขวี้ยงมง	นางงามที่ดีทุกอย่าง ทั้งรูปร่าง ความสวย และการเดิน แต่อาจทำ สิ่งใดผิดพลาดทำให้ไม่ชนะ การประกวด	วลี	นาง เขวี้ยงมง ทั้งที่ปีนี้นางมีสิทธิ์ มงสูงมาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำ	ความหมาย	ประเภทของคำ	ตัวอย่างการใช้ที่พบในเพลง
ลือคอง	เลือกผู้ชนะไว้ล่วงหน้า ก่อนการประกวด	วลี	ผู้จัดการการประกวดกล่าวว่า เวทีนี้เลือกผู้ชนะตามความสวย และความสามารถ ไม่มี การลือคองแน่นอน
เมียง	มีลักษณะเซย ไม่ทันสมัย	คำคุณศัพท์	เธอเปรียบเสมือน ...เมียง ในหมู่ดาว เมียงทุกลีลา เมียงทุกท่าทาง เมียงทุก ๆ อย่าง
อ่อม	เนือย ๆ ไม่สดใส น่าเบื่อ	คำคุณศัพท์	เป็น Crowning Moment ที่อ่อมมาก
ม่วน ๆ จอย ๆ	มีลักษณะสนุก	คำคุณศัพท์	ม่วน ๆ จอย ๆ ตามสไตล์โคลัมเบีย
ตัวจืด	นางงามที่ไม่สามารถมองข้ามไปได้ อาจมีลักษณะเด่นที่แสดงออกมา ในแต่ละรอบ	คำนาม	ชนพริกขี้หนุตัวจืดมาเสิร์ฟ
ตัวตึง	นางงามตัวตึงของเวทีการประกวด	คำนาม	นี่ก็เลิศไม่หยุดไม่หย่อนเลย ตัวตึง เวียดนาม
นางปาด/นางงามม้ามิด	นางงามที่ไม่ได้เป็นตัวเต็งแต่เข้ารอบ การประกวด ถ้านางงามผู้นั้นเป็น ผู้ชนะ เราเรียกว่า ปาดมง	คำนาม	แต่วันจริง เราต้องเผื่อตำแหน่ง ให้นางงามม้ามิดหรือนางปาด ไว้ด้วย
นางชุกนางซ้อน	นางงามที่ไม่เป็นตัวเต็งของเวที การประกวด	คำนาม	ปีนี้ตัวตึงมีไม่กี่คน แต่ก็ต้องรอดู นางชุกนางซ้อนอีกทีนี่ง
จريتเวเน	กริยาและท่าทางนางงาม จากเวเนซุเอลา ใช้อธิบายลักษณะ ของนางงามประเทศอื่นที่มีการเดิน ที่ตีเหมือนนางงามที่มาจากประเทศ เวเนซุเอลา	วลี	จะให้ถูกใจกรรมการ นางงามต้อง จريتเวเน คือต้องเยอะเกินจริง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำ	ความหมาย	ประเภทของคำ	ตัวอย่างการใช้ที่พบในเพลง
จรีตเอ็กอ้าก	ร้องเร็วในทุกขณะ พูดหรือเดิน ยิ้มกว้างไปหัวเราะไป	วลี	ซี speech ด้วยศัพท์พื้น ๆ ไม่เวอร์วัง แต่ซีเน้นอินเนอร์ เน้นจรีตเอ็กอ้ากเอา คีอรอด
หน้าผมข่มเอง	นางงามทำผมและแต่งหน้า ด้วยตนเอง	วลี	Look4 ลงเครื่อง หน้าผมข่มเอง
ตังนางรอง	ผู้ที่เป็นแฟนคลับของนางงามที่ได้ ตำแหน่งรองชนะเลิศ	วลี	จากใจตังนางรอง การประกวด จบแล้วเราควรแพ้ให้เป็น น้ำใจ นักกีฬาต้องมี
จำฝูงแห่งเอเชีย	นางงามจากประเทศแถบเอเชีย ที่มีความสวย หรือความเด่นที่สุด ในการประกวด	วลี	เรามันจำฝูงแห่งเอเชีย จะแคร่เพื่อ
กายหยาบ	การได้เจอนางงามตัวจริง หรือ รูปร่าง หน้าตาของนางงามภายนอก	คำนาม	นี่ก็อยากได้นางงามที่กายหยาบ หรือเข้าหน้าฟ้าประทาน แบบปัง ๆ เหมือนกัน
สวยประจักษ์	สวยเป็นที่ประจักษ์ต่อสายผู้ชม ทุกคน	วลี	สวยประจักษ์ไม่ค่านายตาตั้งแต่ เข้ากองช่วงแรก ๆ
สะกดจิต	นางงามที่ไม่ค่อยสวย แต่แฟนคลับ ช่วยกันเฝ้ายอมภายในกลุ่ม	คำกริยา	มีงานก๊อสูของน้ำตาลมาก แต่เริ่ม ก็สวย สวยแบบไม่ต้องสะกดจิต สวยจริง
แบกชุด	ชุดที่นางงามสวมใส่ไม่เหมาะสม กับตัวนางงาม หรือ ชุดที่นางงาม สวมใส่ไม่สวย ทำให้นางงามต้องรับ ภาระในการแสดงออก เพื่อให้ชุดนั้น เหมาะสมกับตน หรือสวยงามขึ้น	วลี	แพรวทำดีมาก เอาอยู่สุด แบกชุด แบบหลังหัก ถ้าไม่ใช่แพรวคือ จิต (ตาย) แน่ ๆ
อูยอะยะ	ชุดที่รุ่งรังมีผ้าระบาย เป็นจำนวนมาก	คำคุณศัพท์	ชุดสวย ละเอียด ส่งหน้า ส่งหุ่น ใส่แล้วสวย ไม่แบกหาม ไม่อูยอะยะ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำ	ความหมาย	ประเภทของคำ	ตัวอย่างการใช้ที่พบในเพลง
ไม่ตายละติน	นางงามที่สวยงาม หุ่นดี สู้นางงามจากประเทศแถบละตินได้	วลี	นางแบบเดินดีเวอร์สูง 175 ซม. ไม่จมน้ำไม่หายไม่ตายละติน
จมน้ำ	นางงามรูปร่างเล็กที่ต้องไปยืนกับนางงามที่มีรูปร่างสูงใหญ่ จึงถูกบังจนมองไม่เห็น	คำกริยา	นางงามจมน้ำบ้าง ไม่สวยบ้างเดินไม่ดีบ้าง
ลักขู	มาจากคำว่า luxury ในภาษาอังกฤษ แปลว่า หูหรา	คำคุณศัพท์	นางสาวแบบคุณหนู ขนตาองปังไม่ไหว มีความลักขู
ฟื้นแรงมาก	นางงามที่ไม่ความโดดเด่นในรอบการประกวดก่อนหน้านี้ แล้วกลับมีความสวยงามโดดเด่นขึ้นมาในการประกวดรอบต่อไป	วลี	ฟื้นแรงมากลูกสาว ฝึกต่ออย่าหยุด อินเนอร์จิดมาแล้ว
ตื้นยัง	นางงามที่เคยมีคนพูดถึงแต่ยังไม่แสดงความโดดเด่นออกมา จึงมักจะถูกถามด้วยคำถามว่า ตื้นยังหรือ ตื้นหรือยัง	วลี	ล่าสุด ฟิลิปปีนส์ ตื้นแล้วไทยแลนด์ตื้นยังอะ
ลับ	ลักษณะการเดินเข้าจังหวะดนตรีที่ใช้ในการประกวดอย่างกระฉับกระเฉงและมั่นใจ มักเป็นดนตรีที่มีจังหวะเร็ว และสนุกสนานที่ใช้ประกอบการเดินในรอบชุดว่ายน้ำ	คำวิเศษณ์	นางเดินลับมาก แต่ล้มตอนสุดท้าย แอบเสียดาย
สวยลับไม่ลับใน	นางงามที่สวยงามและเดินดีมาก	วลี	คุณแม่ั่ง สวยลับไม่ลับใน
จับมือ	นางงามที่เข้ารอบสองคนสุดท้าย	วลี	คู่จับมือ!! สวยประจักษ์ สปีซได้ภาษาดี
ไม่เผื่อใจ	เชียร์นางงามคนนั้นแบบไม่ลังเล	วลี	ทีมอายุกัญ 100% ไม่เผื่อใจแล้ว
ใจแม่มา	นางงามที่กองเชียร์สนับสนุนทำผลงานได้ดีจนสร้างขวัญ กำลังใจและความหวังให้แก่กองเชียร์	วลี	เราไม่ห่วงน้องเลยตอนนี้ยังไงก็ใจแม่มาใจแม่ต่างคนต่างซัพพอร์ตนางงามตัวเองนะคะ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำ	ความหมาย	ประเภทของคำ	ตัวอย่างการใช้ที่พบในเพลง
ใจ	คำสร้อยที่เอาไว้พูดต่อคำท้าย ชื่อนางงาม	คำนาม (คำสร้อย)	สวยจึ้งมันดีมาก แต่งกวาแต่งใจ
ฟาด	สวย สู้นางงามคนอื่นได้	คำกริยา	เรื่อย ๆ มาเรื่อย ๆ แต่ฟาดมงใหญ่ไป 2 เว ภายในระยะเวลา 6 ปี
ฉ่ำ	สวย	คำคุณศัพท์	พาร่าห์งูเห่า ในตำนาน ฉ่ำรับมง ม้วนเดียวจบ
ปัง	ดังมาก	คำคุณศัพท์	ปังไม่หยุด ปังแบบไม่มีอะไรมาถ่วง
ออร์่า	เปล่งประกายความงามออกมา	คำคุณศัพท์	สีมงคล เสริมออร์่า เอาใจ สปอนเซอร์
ฝิกะเลียหน้า	ฝิกะเป็นฝีพื้นบ้านภาคเหนือ มีลักษณะคล้ายฝีปอบ นักแสดง มักบูชาเพราะเชื่อว่าฝิกะที่ตน เลียงไว้จะมาเลียใบหน้าทำให้ผู้แสดง มีใบหน้าที่สวยงาม หล่อ และมีเสน่ห์ คำว่าฝิกะเลียหน้า คือ นางงาม มีความสวยขึ้นมากอย่างผิดหูผิดตา จากเมื่อก่อน	วลี	ป็นี่ว่าวสุด ฝิกะเลียหน้านางสุด จนสมตำแหน่ง Top 5
ฝิกะติดตม.	สืบเนื่องจากคำว่าฝิกะเลียหน้า ตม. มาจากคำว่าตรวจคนเขาเมือง วลีนี้ จะใช้เมื่อ นางงามไปประกวดในต่าง ประเทศ แล้วไม่สวยเหมือนประกวด ในบ้าน เปรียบเสมือนกับฝิกะที่ไม่ ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง จึงไม่ สามารถตามไปเลียหน้านางงามได้	วลี	ลูกสาวสร้างตำนานฝิกะติด ตม. เข้ากองไม่ได้
แพงมาก ซื่อไม่ไหว	นางงามที่สวยงาม และสวมใส่ชุด และเครื่องประดับที่หรูหรา มีราคาแพง	วลี	แพงมาก ซื่อไม่ไหว ราชินีกุลสุด ๆ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำ	ความหมาย	ประเภทของคำ	ตัวอย่างการใช้ที่พบในเพจ
ลูกคุณหนู	นางงามที่มีลักษณะ รวมถึง การแต่งกายที่ดูดีมีฐานะ	วลี	ชาวผ่องอร่าลูกคุณหนูสุด ๆ
ปลดล็อก	นางงามที่เคยมีลักษณะกังวลมาก่อน แต่กลับมาสดใสสำเร็จในการประกวด	คำกริยา	ยิ้มกว้าง ดูปลดล็อกดี ไม่มีกังวล สู้เค้า
เวเน	นางงาม หรือแฟนคลับ ชาวเวเนซุเอลา	คำนาม	เพจนางงามยักษ์ใหญ่ของเวเน ประกาศโพล่าสุดออกมาแล้ว
ผิน	นางงาม หรือแฟนคลับชาวฟิลิปปินส์	คำนาม	บินสู่นิวออร์ลีน ในชุดเอกลักษณ์ ผิน แขนยก
เวียด	นางงาม หรือแฟนคลับชาวเวียดนาม	คำนาม	น้องเงาะ MU เวียด บินหลัง แอนนาหนึ่งวัน
แคม	นางงาม หรือแฟนคลับชาวกัมพูชา	คำนาม	ปีนี้แคมเชียร์นางงามบ้านนาง สุด ๆ เลย
ดองตา	นางงามที่ไม่ลบเครื่องสำอาง บริเวณดวงตาดอก และทิ้งไว้ข้ามคืน	วลี	นางแต่งหน้าเอง แต่ดองตาไว้ แต่เมื่อวาน
ฟาร์มผม	นางงามที่มีผมหนามาก หรือสวมวิก ให้ผมแลดูหนาขึ้น	คำนาม	ซิกเนเจอร์อีกอย่างของเวเนคือ ต้นตำรับเรามีฟาร์มผม จริตเวเน เอาฟาราที่อยู่หมัด
ฉีดยา	การเียนยออย่างหนัก	คำนาม	กองเชียร์แอนนาฉีดยาเก่งมาก เชียร์เก่งบิวเก่ง
ไม่ตายไมค์	นางงามที่ตอบคำถามได้ดี ไม่มี การสะดุด มีทักษะในการแก้ปัญหา ในการตอบคำถามเฉพาะหน้า	วลี	การ์ฟิลด์ No. 31 คือ ดีมาก ไม่ตายไมค์ทุก ๆ คำถาม
ซ็อดไมค์	นางงามที่ตอบคำถามไม่ได้	วลี	ยายเดนมาร์ค ซ็อดไมค์ ตอบคำถามไม่ได้ จบด้วย See you next time
B2B	มาจากคำภาษาอังกฤษ Back to back แปลว่า ติดต่อกัน	คำคุณศัพท์	ตำนาน Miss International Venezuela ที่เกือบ B2B มา 3 ครั้ง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำ	ความหมาย	ประเภทของคำ	ตัวอย่างการใช้ที่พบในเพจ
แกง/แกงหม้อใหญ่	มาจากคำว่า “แกลิ่ง” เมื่อรวมกับ “หม้อใหญ่” หมายถึง กลั่นแกลิ่งหรือหลอกหลวงครั้งใหญ่	วลี	ไทยแลนด์จะโดนช่างหน้าช่างผมแกงหรือไม่ คอยดูกันต่อไป
เยี้ยว	มาจากคำว่าเปรี้ยว หมายถึง สวยเปรี้ยว มีอีกนัยยะหนึ่ง คือ ตื่นเต้นในความสวยงามขั้นสุด จนไม่สามารถกลั้นปัสสาวะได้	คำนาม	ถ้าพຽ່ນี้ Prelim มาลຸคนี้กะเทยเยี้ยวแน
เล็กดุ/เล็กดตาม	เป็นการพูดประชดประชันเนื่องจากนางงามที่ตนชื่นชอบไม่เข้ารอบหรือไม่ได้รับตำแหน่ง แต่แท้จริงยังคงชมและติดตามการประกวดเป็นประจำหลังจากนั้น	วลี	ถ้า (มาตรฐาน) ต่ำกว่านี้จะเล็กดุ นางงามแน่นอน
ได้อยู่/สวยอยู่	กล่าวถึงนางงามที่ตนเชียร์ด้วยความเกรงใจแต่ในใจจริงหมายถึงไม่สวย	วลี	คือ ได้อยู่คะ แต่ไม่ได้ทักใจอะไรเบอร์นั้น
กินรอบวง	นางงามสวยที่สุดในนางงามที่ถ่ายรูปร่วมกัน	วลี	ชุดไทยวันนี้กินรอบวง
แพแวด	ออกไปเดินข้างนอกห้องนอน หรือ นอกสถานที่เก็บตัว	คำกริยา	น้องแต่งหน้าเสร็จ เตรียมตัวไปแพแวดแล้วคะ
ไม่ตายใคร	นางงามสามารถสู้นางงามคนอื่นได้	วลี	ปีนี้เวียดนามไม่ตายใครนะ

ภาษาที่ใช้สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เฉพาะกลุ่ม เช่น เพชบุ๊กแฟนเพจ มักมีการสะกดคำ และมีความหมายของคำที่แตกต่างจากภาษาทางการตามหลักภาษา ความหมายที่บัญญัติโดยราชบัณฑิตสภา และพจนานุกรม มักใช้กันในกลุ่มในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยอาจมีการสร้างคำใหม่ คำย่อ หรือคำที่มีความหมายเพี้ยนมาจาก

คำอื่น ลักษณะดังกล่าวตรงกับ สแลงตามที่สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน ระบุว่า สแลง คือ ถ้อยคำหรือสำนวนที่ใช้เข้าใจกันเฉพาะกลุ่มหรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง ไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับกันว่าถูกต้อง (Office of the royal society, 2011) สอดคล้องกับ Crystal (2001) Agha (2015) และ Saputra & Marlina (2019) ที่ระบุว่า ภาษาที่ใช้สื่อสาร

ผ่านอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นภาษาพูด ผ่านการพิมพ์ มีคำศัพท์ที่มีความหมายแตกต่างจาก ต้นฉบับอย่างสิ้นเชิง และมีเพียงคนภายในกลุ่ม หรือสังคมเท่านั้นที่เข้าใจความหมายของสแลงนั้น โดยสาเหตุที่ทำให้ภาษามีลักษณะดังกล่าวนี้ อาจเป็นผลมาจากภาษาพูดที่ถูกสร้างขึ้นมาใช้กัน เฉพาะกลุ่ม แล้วนำมาใช้ในกลุ่มเฟซบุ๊กแฟนเพจ เพื่อให้ยังคงความรู้สึก อารมณ์ น้ำเสียงของผู้พูด ยามเผชิญหน้ากัน เพื่อคงอรรถรส หรือเพิ่มอรรถรส ในการสื่อสารผ่านตัวอักษร ทั้งนี้ภาษาที่ใช้ เฉพาะกลุ่มมักมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาภาษาในลักษณะนี้จึงควรมีการเก็บข้อมูล อย่างสม่ำเสมอ ท้ายนี้คณะผู้วิจัยหวังว่าการศึกษา การใช้และการนำเสนอความหมายของสแลง ในเฟซบุ๊กแฟนเพจการประกวดนางงามจะเป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ของภาษา ความหลากหลายของการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารในสังคม และช่วยให้เกิดความเข้าใจ และยอมรับในพลวัตของภาษายิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

นอกจากการศึกษาความหมาย การใช้สแลง และคำตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทความ ควรมี การศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรศึกษาที่มาของสแลงที่ใช้กันในกลุ่ม นางงามเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังมีสแลง เกิดใหม่ที่ต้องระบุที่มาที่ไปของความหมายเพื่อให้

เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน เช่น แดงไหน ป้าสาย เอกชัยเวเน แก๊งพลังไบ แก๊งมันม่วง ฯลฯ ดังเห็นได้ จากการที่ผู้เข้ามาในกลุ่มสอบถามความหมาย ของสแลงเกิดใหม่ และเหตุใดจึงใช้สแลงดังกล่าว เป็นต้น

2. ควรศึกษาที่มาของสแลง กระบวนการ สร้างคำ ความหมาย และความสัมพันธ์ทาง ความหมาย จากสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ

3. ควรจัดเก็บสแลงในรูปสารสนเทศ เพื่อศึกษาคำที่เกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาการเปลี่ยนแปลงและ วิวัฒนาการของภาษาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณसानิจ ชันท์ทอง ผู้ดูแล แฟนเพจมงกุฎนางงาม คุณจิตติพงษ์ เหลืองสุวรรณ และคุณวารุฑ มาละแซม จำปาทอง ผู้ใช้สแลง ที่อยู่ในกลุ่มแฟนเพจการประกวดนางงาม รวมถึง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยจากแขนงวิชาหลักสูตร และการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณีย์ ยะหะกร สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ แฟนนางงามไทยทุกท่านที่ทำให้การเชียร์นางงาม ทุกเวทีมีสีสันจากการใช้สแลงในบทสนทนา และการแสดงความคิดเห็นที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์ เฉพาะกลุ่ม

REFERENCES

- Adams, M. (2009). **Slang: The people's poetry**. New York: Oxford university press.
- Agha, A. (2015). Tropes of slang. **Signs and Society**, 3(2), 306-330.
- Alawiyah, S., Zuriyati, & Lustyantje, N. (2021). Slang language as representatives of social culture identity in film step up 2 the streets. **International Journal of Language Education and Cultural Review**, 7(2), 204-213.
- Brand Buffet. (2023). **10 Trends must know, 2023 marketing guide for business advantage**. Retrieved from <https://www.brandbuffet.in.th/2023/01/2023-hand-book-post-pandemic-study-by-mi-group/> [2023, 4 Jan.]
- Chaithaisong, S. (2019). Gender identity communication of beauty queen fan club: a case study of homosexual fan club toward Miss Universe Thailand pageant. **Chandrakasemsarn**, 26(2), 264-278.
- Chaithaisong, S. & Hinviman, S. (2020). Nationalism Identity Communication of Beauty Queen Fan Club: A Case Study of Homosexual Fan Club toward Miss Universe Thailand Pageant. **MFU Connexion: Journal of Humanities and Social Sciences**, 9(1), 123-148.
- Crystal, D. (2001). **Language and the Internet**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Goffman, E. (1963). **Stigma: Notes on the management of spoiled identity**. New York: Prentice-Hall.
- Hodkinson, P. (2002). **Goth: Identity style and subculture**. New York: Oxford university press.
- Hogg, M. A., & Terry, D. J. (2000). Social identity and self-categorization processes in organizational contexts. **The Academy of Management Review**, 25(1), 121-140.
- Jenkins, R. (2000). Categorization: Identity, Social Process and Epistemology. **Current Sociology**, 48(3), 7-25.
- Kayanan, J. (2011). **Behavior and the Impact of Using Social Network Site: www.facebook.com**. (Master degree individual study). Thammasat University, Bangkok.
- Longman. (2023). **Slang**. Retrieved from <https://www.ldoceonline.com/dictionary/slang> [2023, 6 Mar.]

- Office of the royal society. (2011). **The royal institute dictionary. The official and prescriptive dictionary of Thai language.** Bangkok: Nanmee Publishing.
- Saputra, L., & Marlina, L. (2019). An analysis of slang words used by Instagram account Plesbol. **E-Journal of English Language and Literature**, **8**(3), 329-339.
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1991). **Consumer behavior.** New York: Prentice-Hall.
- Tuntimala, C. (2013). Skoy Language: Incident Culture. **Institute of Culture and Arts Journal**, **14**(2), 122-131.
-

Research Article

ภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การและผลการดำเนินงานของพนักงาน ในหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุด

LEADERSHIP, ORGANIZATIONAL CLIMATE AND EMPLOYEE PERFORMANCE IN SUB-UNIT OF OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL

สรศักดิ์ เรืองวิเศษ^{1*} อรุณ ชัยนหา² และ สุกัลยา ปริญญาญกุล³

^{1*}หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย

²สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประเทศไทย

³หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย

Sorasak Ruangwiset^{1*}, Aroon Kayanha² and Sukulya Parinyokul³

^{1*}Doctor of Public Administration Program, Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Thailand.

²Political Science Department, Faculty of Humanities and Societies, Phranakhon Rajabhat University, Thailand.

³Doctor of Public Administration Program, Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Thailand.

*E-mail: ruangwisetsorasak@gmail.com

Received: 2023-01-19

Revised: 2023-03-09

Accepted: 2023-03-31

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับอิทธิพลของภาวะผู้นำซึ่งเกิดจากการสังเคราะห์ระหว่างแนวคิดภาวะผู้นำที่แท้จริงกับภาวะผู้นำแรงบันดาลใจที่มีต่อผลการดำเนินงาน และ 2) ระดับอิทธิพลของบรรยากาศองค์การที่มีต่อผลการดำเนินงานของพนักงานในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ ประกอบด้วย การทดสอบสมมติฐาน การศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ การศึกษาแบบภาคตัดขวางและใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการโครงสร้าง โดยหน่วยในการวิเคราะห์คือหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุด

ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของพนักงานในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 2) บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของพนักงานในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษา

แสดงให้เห็นว่า ควรส่งเสริมภาวะผู้นำ บรรยายกาตองค์การ และผลการดำเนินงานของพนักงานในบริษัท
ของสำนักงานอัยการสูงสุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ บรรยายกาตองค์การ ผลการดำเนินงานของพนักงาน และสำนักงานอัยการสูงสุด

ABSTRACT

The purposes of this research article were to study 1) the level of effect of leadership, which synthesized authentic leadership and inspirational leadership concepts, on employee performance, and 2) the level of effect of organizational climate on employee performance in the sub-unit of the Office of the Attorney General. A quantitative method was applied in this research. The research designs consist of hypothesis testing, correlational studies, cross-sectional descriptive studies, and applied structural equation modeling analysis, and units of analysis are sub-units of the Office of the Attorney General.

The results indicated that 1) the leadership had a statistically significant effect on employee performance, and 2) the organizational climate had a statistically significant effect on employee performance. The results showed that the Office of the Attorney General should enhance and develop leadership, organizational climate, and employee performance.

Keywords: Leadership, Organizational Climate, Employee Performance, and The Office of the Attorney General.

บทนำ

ผลการดำเนินงานถือได้ว่าเป็นเป้าหมายหลักของทุกองค์การที่ต้องการจะประสบความสำเร็จ ขณะที่แนวคิดเรื่องผลการดำเนินงานที่ผ่านมากถูกพัฒนาขึ้นมาสำหรับงานที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละองค์การเท่านั้น ส่งผลให้องค์ประกอบของแนวคิดผลการดำเนินงานจึงมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบริบทที่ศึกษา (Campbell, 1990; Borman & Motowidlo, 1993) การศึกษาครั้งนี้ให้ความสนใจในแนวคิดผลการดำเนินงานของ

พนักงาน โดยศึกษาภายใต้บริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด

ภาวะผู้นำถือเป็นความสามารถของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคล และส่งผลให้กลุ่มบุคคลภายในองค์การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้ (Robbins, 2005) ดังนั้นองค์การจึงต้องการบุคคลที่มีภาวะผู้นำและเป็นผู้บริหารไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามภาวะผู้นำแต่ละรูปแบบจะมี

ลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างกัน งานวิจัยนี้ได้ให้ความสนใจศึกษาภาวะผู้นำที่แท้จริงกับภาวะผู้นำแรงบันดาลใจ ซึ่งได้รับความสนใจจากชุมชนวิชาการ

ภาวะผู้นำที่แท้จริง (Authentic Leadership) เป็นรูปแบบของพฤติกรรมของผู้นำที่พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของศักยภาพทางจิตวิทยาเชิงบวกและจริยธรรมที่แท้จริงของผู้นำ ความเป็นผู้นำที่แท้จริงประกอบด้วย ความตระหนักรู้ในตนเอง มีมุมมองเชิงศีลธรรมภายใน มีขั้นตอนที่สมดุล และความโปร่งใสในเชิงความสัมพันธ์ (Avolio, Walumbwa, & Weber, 2009)

ขณะที่ภาวะผู้นำแรงบันดาลใจ (Inspirational Leadership) เป็นแนวคิดภาวะผู้นำแนวใหม่ที่นักวิชาการเริ่มในความสนใจศึกษาเนื่องด้วยภาวะผู้นำแรงบันดาลใจเป็นภาวะของบุคคลที่สามารถครอบครองจิตใจของผู้ตามผ่านความสัมพันธ์เชิงอารมณ์อันเนื่องมาจากการแสดงให้เห็นถึงจินตนาการและวิสัยทัศน์ที่ท้าทายการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงความมั่นใจว่าสิ่งที่คาดหวังไว้นั้นจะสามารถบรรลุผลเป็นจริงได้ ตลอดจนเป็นผู้พัฒนาผู้ตามทั้งในด้านอารมณ์ การรับรู้ และการเรียนรู้ ผ่านการกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้ตามแสดงความสามารถที่มีอยู่ในตนเอง ออกมารวมถึงการเป็นตัวแบบเชิงบทบาทด้านจริยธรรม ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ส่งผลให้สมาชิกภายในสังคมมีความมั่นใจในอนาคตของสังคมนั้น (Chandasuwan, 2018)

กล่าวคือทั้งภาวะผู้นำที่แท้จริง และภาวะผู้นำแรงบันดาลใจ มีความน่าสนใจและได้รับการยอมรับจากชุมชนวิชาการว่ามีความเข้มแข็ง

ทางทฤษฎี ฉะนั้นการศึกษานี้จึงใช้ฐานคิดที่ว่า หากศึกษาทั้งสองแนวคิดพร้อม ๆ กัน และรวมองค์ประกอบเข้าด้วยกันผ่านสังเคราะห์องค์ประกอบ คาดว่าจะช่วยอุดช่องว่างของทั้ง 2 แนวคิด ทั้งภาวะผู้นำที่แท้จริงและภาวะผู้นำแรงบันดาลใจได้ จึงเห็นควรที่จะใช้แนวทางการสังเคราะห์องค์ประกอบระหว่างแนวคิดภาวะผู้นำที่แท้จริงกับแนวคิดภาวะผู้นำแรงบันดาลใจ และเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของทฤษฎีภาวะผู้นำ และเพื่อหาองค์ประกอบที่เหมาะสมภายใต้บริบทขององค์การที่ศึกษา

ขณะที่บรรยากาศองค์การเป็นการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์การที่แสดงออกมาจากความรู้สึกหรือการรับรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมและเป็นสิ่งที่สามารถสัมผัสได้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์การรวมทั้งกระบวนการต่าง ๆ ในองค์การ บรรยากาศองค์การยังเป็นสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรและส่งผลไปถึงความรู้สึกของบุคคลภายในองค์การด้วย (Stringer, 2002)

การศึกษาครั้งนี้ จึงให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องบรรยากาศองค์การในฐานะที่เป็นตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตามด้วย

และจากการสำรวจงานวิจัยในอดีตที่ผ่านจากฐานข้อมูล Thai Digital Collection (Ministry of Higher Education, Science, Research, and Innovation, 2022) และ ThaiJo (Thai Journals Online, 2022) (สิ้นสุดการสืบค้นวันที่ 31 ตุลาคม 2565 ก่อนเผยแพร่บทความนี้)

พบว่า ยังไม่มีการศึกษาผลการดำเนินงานของพนักงานในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด และยังไม่มีการศึกษาภายใต้ 3 แนวคิดดังกล่าวพร้อม ๆ กัน

จากที่มาและความสำคัญของผลการดำเนินงาน ภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การ งานวิจัยนี้จึงศึกษาทั้ง 3 แนวคิดนี้พร้อม ๆ กัน ภายใต้บริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด

วัตถุประสงค์

1) ระดับอิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อผลการดำเนินงานของพนักงานในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด

2) ระดับอิทธิพลของบรรยากาศองค์การที่มีต่อผลการดำเนินงานของพนักงานในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงระดับอิทธิพลของแนวคิดภาวะผู้นำ (ที่เกิดจากการสังเคราะห์ระหว่างแนวคิดภาวะผู้นำที่แท้จริงกับภาวะผู้นำแรงบันดาลใจ) และแนวคิดบรรยากาศองค์การ ส่งผลต่อแนวคิดผลการดำเนินงานในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด

2. ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารเพื่อนำไปปรับปรุงผลการดำเนินงานของพนักงานในสำนักงานอัยการสูงสุดผ่านการส่งเสริมกระบวนการสร้างภาวะผู้นำและปรับเปลี่ยนบรรยากาศองค์การ

3. ผลการวิจัยจะช่วยส่งเสริมความสามารถของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานรูปแบบ

อื่น ๆ ด้วยการนำองค์ประกอบภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การ เป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาผลการดำเนินงานของพนักงานได้อย่างแท้จริง

4. ผลการวิจัยจะสามารถเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เชิงวิชาการ โดยเฉพาะการบริหารจัดการองค์การอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา (1) ด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำที่แท้จริง ปรับใช้แนวคิดของ Walumbwa, Avolio, Gardner, Wernsing, and Peterson (2008) และภาวะผู้นำแรงบันดาลใจ ปรับใช้แนวคิดของ พงษ์เทพ จันทสุวรรณ (Chandasuwan, 2018) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนวิชาการนำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ เพื่อสร้างองค์ประกอบของภาวะผู้นำแนวใหม่ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานในลักษณะเดียวกัน รวมถึงเพื่อให้สามารถปรับใช้กับการศึกษาที่มีลักษณะทั่วไปได้ (2) ด้านบรรยากาศองค์การ ปรับใช้แนวคิดของ Stringer (2002) เป็นฐานในการแบ่งองค์ประกอบการสนับสนุนจากองค์การ (3) ด้านผลการดำเนินงานของพนักงาน ปรับใช้แนวคิดของ Koopmans, Bernaards, Hildebrandt, Schaufeli, De Vet, and Van Der Bee (2011)

ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้คือ หน่วยงานในสำนักงานอัยการสูงสุดทั่วประเทศรวมทั้งหมด 580 สำนักงาน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา เริ่มตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ 2563

โดยช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง เดือน สิงหาคม ถึง ตุลาคม 2563

ทบทวนแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

Stogdill (1974) ได้ศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเพื่อค้นหาแนวคิดพื้นฐานและความหมายของคำว่าภาวะผู้นำ พบว่า ภาวะผู้นำเป็นคำที่บุคคลทั่วไปรับรู้ได้ แต่ความหมายของคำเหล่านี้จะแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล ความหมายของภาวะผู้นำจึงแตกต่างกันไปตามความเข้าใจของแต่ละบุคคล (Northouse, 2000) ขณะที่ Bass and Avolio (1994) มองว่า ในบางทัศนะภาวะผู้นำคือ การเน้นไปที่กระบวนการของกลุ่ม (Focus of Group Process) ที่ภาวะผู้นำเป็นศูนย์กลางการเปลี่ยนแปลงและเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมของกลุ่ม เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Power Relationship) ที่เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยผู้นำนั้นจะมีอำนาจและใช้อำนาจเป็นเครื่องมือเปลี่ยนแปลงผู้อื่นในการบรรลุเป้าหมาย (Instrument of Goal Achievement) ภาวะผู้นำมีไว้เพื่อช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่มให้สามารถทำงานจนบรรลุความต้องการได้ ภาวะผู้นำยังหมายถึงความสามารถในการเปลี่ยนแปลง (Transform) ผู้ตามด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision Setting) การเป็นแบบอย่าง (Role Modeling) และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Attention)

เนื่องด้วยภาวะผู้นำมีการก่อตัวมาจากหลายแนวคิด/มุมมอง จึงมีนิยามภาวะผู้นำที่ต่างกัน

อย่างไรก็ตามนิยามภาวะผู้นำดังกล่าวมีองค์ประกอบพื้นฐานร่วมกันคือ ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการ (Process) เกี่ยวข้องกับอิทธิพลต่อผู้ตาม (Influence) เกิดขึ้นในบริบทของกลุ่ม (Group Context) และเกี่ยวข้องกับการบรรลุเป้าหมาย (Goal Attainment) ด้วยองค์ประกอบพื้นฐานร่วมกันนี้ ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพลในการบรรลุเป้าหมายร่วมกันของกลุ่ม (Northouse, 2000)

จากความหมายภาวะผู้นำข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำถูกพิจารณาในฐานะที่เป็นกระบวนการ ฉะนั้นคุณลักษณะ (Trait) หรืออุปนิสัยเฉพาะตัว จึงมิใช่ความหมายของภาวะผู้นำ แต่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นระหว่างผู้นำกับผู้ตามที่เป็นภาวะผู้นำ คำว่ากระบวนการ ยังมีนัยยะที่แสดงถึง ผู้นำจะส่งผลต่อผู้ตามและผู้ตามก็จะส่งผลต่อผู้นำด้วยเช่นกัน (Northouse, 2000) เมื่อพิจารณาความหมายของภาวะผู้นำในแง่ที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพล แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่เป็นผู้นำจำเป็นต้องมีอิทธิพลต่อผู้ตาม เนื่องจากการมีอิทธิพลเป็นสิ่งที่ภาวะผู้นำจำเป็นต้องมี หากปราศจากการมีอิทธิพล ภาวะผู้นำก็จะไม่มีเช่นเดียวกัน โดยภาวะผู้นำจำเป็นที่จะต้องเกิดในกลุ่ม เพราะกลุ่มคือบริบทที่ภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้ ในความหมายนี้การนำตนเองจึงไม่เป็นภาวะผู้นำด้วยเช่นกัน เพราะภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับการมีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และบุคคลที่มีภาวะผู้นำนั้นจะต้องดูแลกำกับกลุ่มบุคคลเพื่อให้งานจนบรรลุเป้าหมายด้วยกัน ด้วยเหตุนี้ ภาวะผู้นำจึงเกิดขึ้นภายใต้บริบทของการมีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคลที่ทำงานตามเป้าหมาย (Northouse, 2000)

แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ

บรรยากาศองค์การเป็นเครื่องมือที่ช่วยกำหนดรูปแบบความคาดหวังของสมาชิกขององค์การ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อทัศนคติและความพอใจของพนักงานต่อองค์การ ดังนั้นจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถจัดวางรูปแบบของบรรยากาศองค์การที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของพนักงานได้อย่างถูกต้อง และจากการที่บรรยากาศองค์การเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อองค์การ เป็นเครื่องมือที่ทำให้สามารถเข้าใจรูปแบบของแต่ละองค์การได้ โดยบรรยากาศองค์การมีความสำคัญต่อพฤติกรรมในการทำงานที่จะเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การจำเป็นจะต้องทราบถึงการรับรู้ของพนักงานที่มีต่อบรรยากาศองค์การและหากต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาองค์การจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศองค์การด้วย (Mowday, Porter, & Steers, 1982)

แนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานของพนักงาน เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญ และได้รับความสนใจในปัจจุบัน โดยเฉพาะในขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ (Koopmans et al., 2011) พฤติกรรมการปฏิบัติงานของพนักงานสะท้อนถึงภาพรวมขององค์การเช่นเดียวกับประสิทธิผลองค์การที่ต้องการให้เป้าหมายขององค์การบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดที่องค์การต้องการจะไปถึง ผลการดำเนินงานในระดับบุคคลเป็นความสามารถในการผลิตผลงานในหน้าที่อย่างถูกต้อง/เหมาะสมตามที่รับผิดชอบ ตามระเบียบข้อบังคับ ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา และตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ (Williams

& Aderson, 1991) แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถ ความมีศักยภาพจากการทำงาน (Beach, 1970) สะท้อนถึงระดับความพยายามในการผลิต/ปฏิบัติ แต่ละบุคคล (White, 1991) ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อองค์การ (Bovee, 1993) อันเป็นคุณค่าที่องค์การคาดหวังจากผลการดำเนินงานของพนักงาน (Motowidlo, 2003)

สมมติฐาน

เมื่อศึกษางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความผูกพันในงาน พบว่า Shafie, Baghersalimi, and Barghi (2013); Khoza, Chetty, and Karodia (2016); Lor and Hassan (2017); Yasmin, Santoso, and Setiawan (2020) และ Ullah, Alam, Khan, Joseph, Farooq, and Noreen (2022) ได้ระบุสอดคล้องกันว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความผูกพันในงาน จึงสามารถอนุมานได้ว่า ระดับของภาวะผู้นำจะส่งผลต่อระดับการความผูกพันในงาน ดังนั้น การศึกษานี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H1: ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของพนักงานในองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อศึกษาภายในบริบทของหน่วยงานสำนักงานอัยการสูงสุด

เมื่อศึกษางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับผลการดำเนินงาน พบว่า Li and Mahadevan (2017); Berberoglu (2018); Raja, Madhavi, and Sankar (2019); Obeng, Quansah, Cobbinah, and Danso (2020); Obeng, Zhu, Azinga, and Quansah

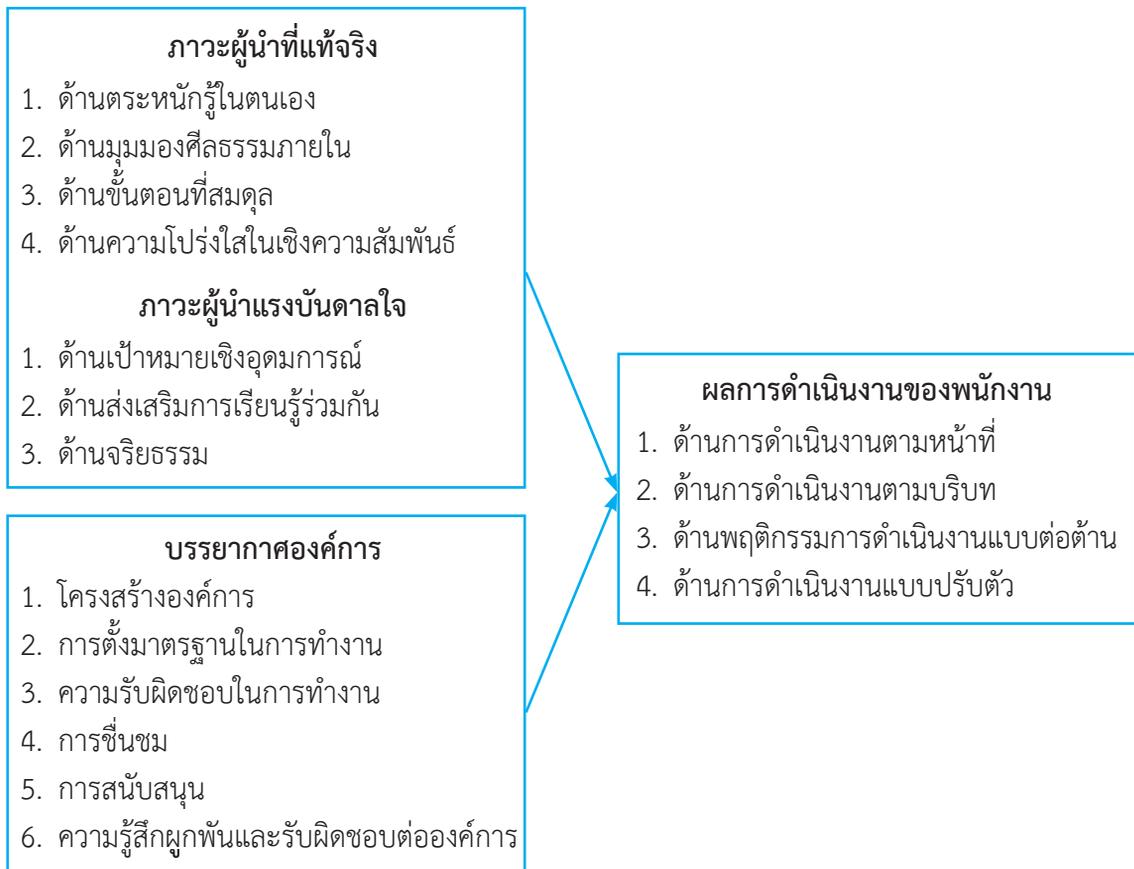
(2021) ได้ระบุสอดคล้องกันว่า บรรยากาศองค์การ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันในงาน จึงสามารถอนุมานได้ว่า ระดับของบรรยากาศ องค์การจะส่งผลกระทบต่อระดับผลการดำเนินงาน ดังนั้น การศึกษาจึงตั้งสมมติฐานว่า

H2: บรรยากาศองค์การ มีอิทธิพลต่อ ผลการดำเนินงานของพนักงานในองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อศึกษาภายในบริบท ของหน่วยงานสำนักงานอัยการสูงสุด

ระเบียบวิธีวิจัย

กระบวนการค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ เป็น กระบวนการค้นแบบหลังปฏิฐานนิยม (Post-positivism) เนื่องจากเป็นความพยายาม เพื่อตรวจสอบและหาอิทธิพลหรือความสัมพันธ์ ระหว่างแนวคิดที่ประกอบสร้างขึ้น ด้วยการลดทอน อิทธิพลหรือความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดดังกล่าว ให้กลายเป็นกรอบแนวคิดและสมมติฐาน ด้วยเหตุนี้ ความรู้ที่ค้นพบผ่านกระบวนการค้นแบบนี้จึงอยู่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บนฐานของการวัดเชิงประจักษ์ ดังนั้น การพัฒนาและทดสอบมาตรวัด รวมถึงการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมจึงกลายเป็นเป้าหมายหลักของงานวิจัยที่มีกระบวนการหลังปฏิฐานนิยม ยิ่งกว่านั้น งานวิจัยที่มีกระบวนการนี้ยังได้พยายามทำการทดสอบเพื่อยืนยันหรือปรับปรุงทฤษฎี

จากข้อมูลข้างต้น วิจัยภายใต้กระบวนการหลังปฏิฐานนิยม จึงมักเริ่มต้นด้วย (1) การตั้งสมมติฐาน (2) การเก็บข้อมูล (3) การทดสอบสมมติฐาน (4) การปรับเปลี่ยนตัวแบบทางทฤษฎี และ (5) การขยายผลการทดสอบ กระบวนการหลังปฏิฐานนิยมนี้เกิดขึ้นหลังกระบวนการแบบปฏิฐานนิยม และกระบวนการหลังปฏิฐานนิยมได้ท้าทายความเชื่อดั้งเดิมของกระบวนการปฏิฐานนิยมที่ว่า มีความจริงสมบูรณ์ของความรู้ (The Absolute Truth of Knowledge) ในขณะที่กระบวนการหลังปฏิฐานนิยมมีความเชื่อว่าเราไม่สามารถเชื่อมั่นได้อย่างเต็มที่เกี่ยวกับความรู้ที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมและการกระทำของมนุษย์ (Chandasuwan, 2018)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ หน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุดจำนวน 580 หน่วยงาน โดยจัดส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดทั้งหมด จำนวนหน่วยงานละ 5 ชุด รวมแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 2,900 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 1,487 ชุด คิดเป็นจำนวน 300 หน่วยงาน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของตัวแปรสังเกตได้พบว่า

1) ความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างองค์ประกอบของภาวะผู้นำ และบรรยากาศองค์การ มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของภาวะผู้นำ (LD1) กับองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ (OC1) มีค่าสูงสุด เท่ากับ 0.760 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำ (LD4) กับองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ (OC1) มีค่าต่ำสุด เท่ากับ 0.656

2) ความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างองค์ประกอบของภาวะผู้นำ และผลการดำเนินงานของพนักงานในสำนักงานอัยการสูงสุด มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของภาวะผู้นำ (LD3) กับองค์ประกอบของผลการดำเนินงาน (EP3) มีค่าสูงสุด เท่ากับ 0.877 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำ (LD2) กับองค์ประกอบผลการดำเนินงาน (EP2) มีค่าต่ำสุด เท่ากับ - 0.261

3) ความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ และผลการดำเนินงานของพนักงานในสำนักงานอัยการสูงสุด มีค่า

สัมประสิทธิ์เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ (OC1) กับผลการดำเนินงาน (EP3) มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.830 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ (OC1) กับองค์ประกอบผลการดำเนินงาน (EP2) มีค่าต่ำสุด เท่ากับ - 0.326

จากตารางที่ 2 ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดภาวะผู้นำบรรยากาศองค์การ และผลการดำเนินงาน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ Lambda (λ_{ij}) ของทุกแนวคิดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับค่า R^2 และเมื่อพิจารณาค่า Average Variance Extracted (AVE or ρ_v) พบว่ามีค่ามากกว่า 0.50 ฉะนั้นสรุปได้ว่า ตัวแบบ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Pearson's r และ Cronbach's alpha

N = 300

	LD1	LD2	LD3	LD4	OC1	EP1	EP2	EP3
LD1	1							
LD2	.907**	1						
LD3	.821**	.819**	1					
LD4	.682**	.676**	.766**	1				
OC1	.760**	.750**	.773**	.656**	1			
EP1	.732**	.730**	.690**	.544**	.817**	1		
EP2	-.173**	-.261**	-.204**	0.109	-.326**	-.380**	1	
EP3	.682**	.737**	.877**	.606**	.830**	.802**	-.394**	1

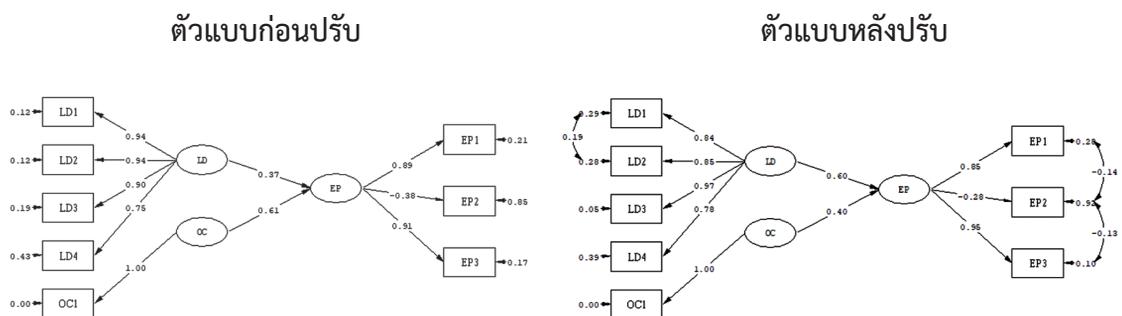
Note. *Correlation is statistically significant at the 0.05 level (2-tailed); **Correlation is statistically significant at the 0.01 level (2-tailed); Cronbach's alpha is reported on the diagonal

มาตรวัดมีความเที่ยงตรงเชิงกลุ่มเข้า ในขณะที่ค่าความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง มีค่าเกิน 0.60 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้เหมาะสมที่จะเป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝง ดังนั้นจึงสามารถ

สรุปได้ว่า ตัวแบบมาตรวัดของตัวแปรแฝงทุกตัว มีความเที่ยงตรงเชิงกลุ่มเข้าและมีความน่าเชื่อถือเชิงโครงสร้าง

ตารางที่ 2 แสดงค่า Standardized Loading, Standard Error, R², CR และ AVE ของตัวแบบมาตรวัด

Variables	Lambda (λ_{ij})	Theta (θ_{ij})	t Value	R ²	CR (ρ_c)	AVE (ρ_v)
LD					0.9331	0.7788
LD1	0.950	0.098	22.661	0.902		
LD2	0.947	0.103	22.480	0.897		
LD3	0.876	0.233	23.088	0.767		
LD4	0.741	0.451	13.513	0.549		
OC					-	-
OC1	1.000	0.000	-	1.000		
EP					0.6046	0.5972
EP1	0.880	0.226	15.410	0.774		
EP2	-0.432	0.813	-7.240	0.187		
EP3	0.911	0.169	15.274	0.831		

ภาพที่ 2 แสดงตัวแบบสมการโครงสร้างก่อนปรับและหลังปรับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าอิทธิพล t Value และ R² ของตัวแบบมาตรวัดและตัวแบบสมการโครงสร้าง

N = 300

Measurement Model	Standardized	t Value	R ²
LD -> LD1	0.844**	19.815	0.712
LD -> LD2	0.847**	20.293	0.717
LD -> LD3	0.975**	27.636	0.950
LD -> LD4	0.782**	15.912	0.612
OC -> OC1	1.000**	-	1.000
EP -> EP1	0.847**	7.131	0.717
EP -> EP2	-0.280**	-4.431	0.078
EP -> EP3	0.947**	7.245	0.897
LD1 <-> LD2	0.193**	7.757	
EP1 <-> EP2	-0.143**	-3.938	
EP2 <-> EP3	-0.129**	-4.756	
Structural Model (ตัวแบบก่อนปรับ)	Standardized	t Value	
LD -> EP	0.600**	5.124	
OC -> EP	0.401**	8.090	
R ²			0.910
Structural Model (ตัวแบบหลังปรับ)	Standardized	t Value	
LD -> EP	0.600**	20.238	
OC -> EP	0.401**	13.526	
R ²			0.910

Note. ** P < 0.05 * = P < 0.01

จากตารางที่ 3 และภาพที่ 2 สามารถสรุปการวิเคราะห์ด้วยตัวแบบสมการโครงสร้างได้ดังนี้

1) ตัวแบบสมการโครงสร้าง: ตัวแบบก่อนปรับ พบว่า ภาวะผู้นำ (LD) มีอิทธิพลทางตรง และมีอิทธิพลโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

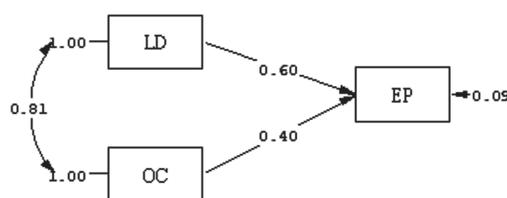
ต่อผลการดำเนินงานของพนักงาน (EP) เท่ากับ 0.600 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานของพนักงาน (EP) ได้ 91.00 % และบรรยากาศองค์การ (OC) มีอิทธิพลทางตรง และมีอิทธิพลโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ต่อผลการดำเนินงานของพนักงาน (EP) เท่ากับ 0.401 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานของพนักงาน (EP) ได้ 91.00 %

อย่างไรก็ดี เนื่องจากตัวแบบสมการโครงสร้าง: ก่อนปรับ มีค่า “The modification indices suggest to add an error covariance between LD1 and LD2” “The modification indices suggest to add an error covariance between EP1 and EP2” และ “The modification indices suggest to add an error covariance between EP2 and EP3” ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูง ดังนั้น จำเป็นต้องปรับตัวแบบให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บมากที่สุด จึงนำไปสู่การปรับตัวแบบ

2) ตัวแบบสมการโครงสร้าง: หลังปรับครั้งที่ 1 พบว่า ภายหลังจากการปรับตัวแบบเท่าที่เป็นไปได้ตามแนวคิดทฤษฎี พบว่า ตัวแบบก็ยังมีค่าดัชนีความเหมาะสมที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ ด้วยเหตุนี้ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้นำตัวแบบสมการโครงสร้าง

ซึ่งแสดงเฉพาะอิทธิพลของภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การที่มีต่อผลดำเนินงานของพนักงานในรูปของตัวแปรแฝงมาปรับรูปแบบเป็นอิทธิพลของภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การที่มีต่อผลดำเนินงานของพนักงานในรูปของตัวแปรสังเกตได้

ภาพที่ 3 แสดงตัวแบบการวิเคราะห์เส้นทาง

ภายหลังจากปรับตัวแบบ พบว่า The Model is Saturated, the Fit is Perfect. (เนื่องจากเป็นตัวแบบอิมิตัว)

ด้วยเหตุนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแบบสมการโครงสร้าง: ตัวแบบภายหลังปรับมีความเหมาะสม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ

ตารางที่ 4 แสดงค่าดัชนีความเหมาะสม (Fit Indices) ของตัวแบบสมการโครงสร้าง

$N = 300$

Model	SB scaled χ^2 (P Value)	df	χ^2 / df	NNFI (TFI)	CFI	RMSEA	90% CI on RMSEA
ก่อนปรับ	332.981 (0.000)	18	18.499	0.867	0.914	0.242	(0.220 ; 0.265)
หลังปรับ (1)	246.914 (0.000)	15	16.461	0.882	0.937	0.227	(0.203 ; 0.253)

Note. SB scaled χ^2 = Satorra-Bentler scaled chi-square.

จากตารางที่ 4 ดัชนีความเหมาะสมของ
ตัวแบบสมการโครงสร้าง ประกอบด้วย

ตัวแบบสมการโครงสร้าง: ตัวแบบ
ก่อนปรับ พบว่า มีดัชนีความเหมาะสมดังนี้
ดัชนีความเหมาะสม SB Scaled χ^2 (df, N)
= 332.981 (18, 300), $p = 0.000$; χ^2/df
= 18.499 ; NNFI (TFI) = 0.867 ; CFI = 0.914 ;
RMSEA = 0.242 ; 90% CI on RMSEA (0.220
; 0.265)

ตัวแบบสมการโครงสร้าง: ตัวแบบ
หลังปรับ มีดัชนีความเหมาะสม SB Scaled χ^2
(df, N) = 246.914 (15, 300), $p = 0.000$; χ^2/df
= 16.461 ; NNFI (TFI) = 0.882 ; CFI = 0.937 ;
RMSEA = 0.227 ; 90% CI on RMSEA (0.203
; 0.253)

จากดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบ
สมการโครงสร้าง กล่าวได้ว่า ทั้ง 2 ตัวแบบสมการ
โครงสร้าง พบว่า ตัวแบบสมการโครงสร้าง: ตัวแบบ
หลังปรับ มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ
มากที่สุด

อภิปรายผล

ยอมรับสมมติฐานที่ 1 (H1): ภาวะผู้นำ
มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของพนักงานในองค์กร
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อศึกษาภายในบริบท
ของหน่วยงานสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งผล
การศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษา
ของ Shafie et al. (2013); Khoza et al. (2016);
Yasmin et al. (2020) และ Ullah et al. (2022)
จากผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้น สามารถ
กล่าวได้ว่า ถ้าผู้บังคับบัญชาในสำนักงานอัยการ

สูงสุดมีพฤติกรรมกรการยอมรับความคิดเห็นของ
ผู้ใต้บังคับบัญชา จะส่งผลต่อระดับผลการดำเนินงาน
ตามหน้าที่มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

ยอมรับสมมติฐานที่ 2 (H2): บรรยากาศ
องค์กร มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการผลการดำเนินงาน
ของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อศึกษา
ในบริบทของสำนักงานอัยการ ซึ่งผลการศึกษา
ดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Li and
Mahadevan (2017); Berberoglu (2018); Raja
et al. (2019); Obeng et al. (2020) และ Obeng
et al. (2021) จากผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้น
สามารถกล่าวได้ว่า ถ้าสำนักงานอัยการสูงสุด
มีบรรยากาศการทำงานแบบมีเป้าหมายจะช่วยให้
ผลการดำเนินงานของพนักงานโดยรวมเพิ่มขึ้น
ตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ในระดับนโยบาย สำนักงานอัยการ
สูงสุด ควรส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาาระดับอัยการ
พิเศษฝ่าย/อัยการจังหวัดขึ้นไป ได้ตระหนัก
และเห็นถึงความสำคัญในอิทธิพลของภาวะผู้นำ
และอิทธิพลของบรรยากาศองค์กร ที่ส่งผลต่อ
ผลการดำเนินงานของพนักงานภายในสำนักงาน
อัยการสูงสุด โดยผู้บังคับบัญชาาระดับอัยการพิเศษ
ฝ่าย/อัยการจังหวัดขึ้นไป จะต้องเข้าใจถึงความสำคัญ
ของภาวะผู้นำและความสำคัญกับบรรยากาศ
องค์กรที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของพนักงาน
ภายในสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งในด้านการปฏิบัติ
งานแบบปรับ ตัวด้านการปฏิบัติงานตามบริบท

และหน้าที่ รวมถึงเข้าใจพฤติกรรมขัดขวางการทำงานของพนักงานเพื่อลดพฤติกรรมขัดขวางการทำงานดังกล่าว

2. สำนักงานอัยการสูงสุด ควรนำแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำ แนวคิดเรื่องบรรยากาศองค์การ ควรกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์ของสำนักงาน รวมถึงนำแนวคิดเรื่องผลการดำเนินงาน มาเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งในส่วนของคณะกรรมการอัยการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ และปรับสู่แผนปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ในเรื่องภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การ และผลการดำเนินงานของพนักงาน โดยนำความรู้เหล่านั้น มาบรรจุในแผนงาน แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติงานในระดับหน่วยงานให้ชัดเจนเพื่อให้พนักงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุดเข้าใจถึงความสำคัญของภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การ และผลการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด หรืออาจจะปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดของแต่ละฝ่ายงาน ให้เหมาะสมมากขึ้น

2. ผู้บังคับบัญชาในแต่ละระดับชั้นจำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบรรยากาศองค์การและผลการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พนักงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุดมีความรู้สึกร่วมกันถึงเป้าหมายที่สำนักงานอัยการสูงสุดต้องการที่จะ

ทำให้บรรลุผล เกิดเป็นค่านิยมของสำนักงานอัยการสูงสุดในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาซ้ำในกลุ่มประชากรเดิม ในช่วงระยะเวลาประมาณ 3-5 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นการศึกษาแบบ Longitudinal Research Design ซึ่งจะมีตัวแปรด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการทดสอบความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรง และรวมถึงระดับความสากล/ ทั่วไป (Generalization) ของตัวแบบตามทฤษฎีหรือตัวแบบภายใต้บริบท ผ่านกาลเวลา และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

2. ควรมีการนำตัวแบบตามทฤษฎีและตัวแบบภายใต้บริบท ไปทำการทดสอบซ้ำในกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่สำนักงานอัยการสูงสุด เช่น องค์การภาครัฐอื่น ๆ รัฐวิสาหกิจ องค์การภาคเอกชน หรือองค์การภาคสังคมอื่น ๆ เพื่อทำการทดสอบความเที่ยงตรงไขว้กลุ่มหรือข้ามกลุ่ม (Cross Validity) เช่นเดียวกัน

3. ควรมีการเพิ่มตัวแปรกำกับ (Moderator Variables) ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การ และผลการดำเนินงาน เช่น บรรยากาศองค์การ ความฉลาดทางอารมณ์ ความพึงพอใจในงาน วัฒนธรรมองค์การ หรือทุนทางสังคมในองค์การ เป็นต้น หรือเพิ่มตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของพนักงานสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาผลการดำเนินงาน ทั้งในด้านการดำเนินงานตามหน้าที่และบริบทของงาน ด้านการดำเนินงาน

แบบปรับตัว และด้านการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของหน่วยงานในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือในบริบทอื่น ๆ ต่อไป

4. ควรมีการศึกษาเพื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อ

การสนับสนุนจากองค์กร และผลการดำเนินงานตามการแปรเปลี่ยนด้านบริบท หรือด้านขนาดองค์กร หรือด้านสมรรถนะของบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งจะเป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบพหุ (Multiple-group Analysis)

REFERENCES

- Avolio, B. J., Walumbwa, F. O., & Weber, T. J. (2009). Leadership: Current Theories, Research, and Future Directions. *Annual Review of Psychology*, 60(1), 421-449.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). **Improving organizational effectiveness through transformational leadership**. Newbery Park, CA: Sage.
- Beach, D. S. (1970). **Personal: The management of people at work**. New York: MacMillan.
- Berberoglu, A. (2018). Impact of organizational climate on organizational commitment and perceived organizational performance: Empirical evidence from public hospitals. *BMC Health Services Research*, 18(399), 1-9.
- Borman, W. C., & Motowidlo, S. J. (1993) Expanding the criterion domain to include elements of contextual performance. In: Schmitt, N. and Borman, W. C. (Eds.), **Personnel Selection in Organizations**, Jossey-Bass, San Francisco, 71- 98.
- Bovee, C. L. (1993). **Management**. New York: McGraw-Hill.
- Campbell, J. P. (1990). Modeling the performance prediction problem in industrial and organizational psychology. In M. D. Dunnette & L. M. Hough (Eds.), **Handbook of industrial and organizational psychology** (2nd ed., Vol. 1, pp. 687-732). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Chandasuwan, P. (2018). **Handout: Qualitative research methodology**. Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Khoza, N., Chetty, N., & Karodia, A. (2016). Impact of leadership style on employee performance in the forensic science laboratory of the South African Police Service in Amanzimtoti. *Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review*, 6(1), 50-76.

- Koopmans, L., Bernaards, C. M., Hildebrandt, V. H., Schaufeli, W. B., De Vet, H. C. W., & Van Der Beek, A. J. (2011). Conceptual frameworks of individual work performance: A systematic review. **Journal of Occupational and Environmental Medicine**, *56*(8), 856–866.
- Li, Y., & Mahadevan, A. (2017). A study on the impact of organisational climate on employee performance in A Malaysian constancy. **International Journal of Accounting & Business Management**, *5*(1), 1–13.
- Lor, W. & Hassan, Z. (2017). The influence of leadership on employee performance among jewelry artisans in Malaysia. **International Journal of Accounting & Business Management**, *5*(1),14-33.
- Ministry of Higher Education, Science, Research, and Innovation. (2022). **Leadership, organizational climate, and employee performance**. Retrieved from <https://tdc.thailis.or.th/tdc/> [2022, 31 Oct.]
- Motowidlo, S. J. (2003). Job performance. In Weiner, I. B., Borman, W. C., Ilgen, D. R. & Klimoski, R. J. (Eds.), **Handbook of psychology: Industrial and organizational psychology**, 12 (pp. 39-53). Hoboken, NJ: Wiley & Sons.
- Mowday, R., Porter, L., & Steers, R. (1982). **Employee organization linkages: The psychology of commitment, absenteeism, and turnover**. New York, NY: Academic Press.
- Northouse, P. G. (2000). **Leadership: Theory and practice**. (7th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Obeng, A. F., Quansah, P. E., Cobbinah. E., & Danso, S. A. (2020). Organizational climate and employee performance: Examining the mediating role of organizational commitment and moderating role of perceived organizational support. **International Journal of Human Resource Studies**,*10*(3), 223-247.
- Obeng, A. F., Zhu, Y., Azinga, S. A., & Quansah, P. E. (2021). **Organizational climate and job performance: Investigating the mediating role of harmonious work passion and the moderating role of leader-member exchange and coaching**. SAGE Open.1-14. Retrieved From <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/21582440211008456>.
- Raja, S., Madhavi, C., & Sankar, S. (2019). Influence of organizational climate on employee performance in manufacturing industry. **Suraj Punj Journal For Multidisciplinary Research**, *9*(3), 146-157.

- Robbins, S. P. (2005). **Organizational behavior**. (11th ed.). Upper Saddle River, N.J: Pearson.
- Shafie, B. Baghersalimi, S., & Barghi, V. (2013). The relationship between leadership style and employee performance (case study of real estate registration organization of Tehran province). **Singaporean Journal of Business Economics, and Management Studies** 2(5), 21-29.
- Stogdill, R. (1974). **Handbook of leadership: A survey of theory and research**. New York, NY: The Free Press.
- Stringer. (2002). **Leadership and Organizational Climate**. New Jersey: Prentice Hall.
- Thai Journals Online. (2022). **Leadership, organizational climate, and employee performance**. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/about> [2022, 31 Oct.]
- Ullah, M., Alam, W., Khan, Y., Joseph, V., Farooq, S. U., & Noreen, S. (2022). Role of leadership in enhancing employees performance: A case of Board of Intermediate and Secondary Education, Peshawar. **Journal of Contemporary Issues in Business and Government**, 28(1), 183-192.
- Walumbwa, F. O., Avolio, B. J., Gardner, W. L., Wernsing, T. S., & Peterson, S. J. (2008). Authentic leadership: Development and validation of a theory-based measure. **Journal of Management**, 34(1). 89-126.
- White, D. D. (1991). **Organization behavior**. New York, NY: Dryden Press.
- Williams, L. J., & Anderson, S. E. (1991). Job satisfaction and organizational commitment as predictors of organizational citizenship and in-role behaviors. **Journal of Management**, 17(3), 601–617.
- Yasmin, Z., Santoso, B., & Setiawan, Y. (2020). Authentic leadership and employee performance. **Advances in Economics, Business and Management Research**, 187(1), 633-637
-

Research Article

การวิเคราะห์การสร้างทำนองคำร้องในเพลงกล่อมনারี เถา

THE ANALYSIS OF THE CREATION OF COMPOSING THAI CLASSICAL MELODIES OF PHLENGKLOMNARI THAO

วุฒิเดช คีรีแลง*
วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

Wuttidet Khirilaeng*
Chantabury College of Dramatic Arts

*E-mail: Wuttidatwork@gmail.com

Received: 2022-11-23

Revised: 2023-04-02

Accepted: 2023-04-27

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การสร้างทำนองคำร้องในเพลงกล่อมনারี เถา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างทำนองคำร้องในเพลงไทย โดยศึกษาเพลงกล่อมনারี เถา ผลการวิจัยพบว่า ทำนองคำร้องที่ปรากฏในเพลงไทยประกอบด้วยเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง คือ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา เสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ นี้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการสร้างทำนองคำร้องในเพลงไทย การขึ้นคำ การผันเสียง ในการสร้างทำนองคำร้องในเพลงไทยต้องยึดเสียงของวรรณยุกต์เป็นหลักเพื่อให้คำที่ร้องออกมานั้นมีความหมายที่ถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ผิดเพี้ยน และต้องคำนึงถึงทำนองหลักด้วย โดยการศึกษาเพลงกล่อมনারี เถา พบบันไดเสียงอยู่ 2 บันไดเสียงคือ บันไดเสียงซอล (ซลท X รม X) และบันไดเสียงโด (ดรม X ซล X) ในบันไดเสียงซอล (ซลท X รม X) พบว่าคำร้องที่มีวรรณยุกต์เสียงสามัญและเสียงจัตวาสามารถสร้างทำนองร้องได้ตรงกับเสียงของทำนองหลัก ส่วนคำร้องเสียงวรรณยุกต์อื่นเมื่อร้องแล้วต้องมียึดต่อเนื่องจากคำร้องเพื่อให้ตรงกับเสียงของทำนองหลัก ในบันไดเสียงโด (ดรม X ซล X) พบว่าคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์เสียงตรีสามารถสร้างทำนองร้องได้ตรงกับเสียงของทำนองหลัก ส่วนคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์อื่นเมื่อร้องแล้วต้องมียึดต่อเนื่องจากคำร้องเพื่อให้ตรงกับเสียงของทำนองหลัก ดังนั้นการสร้างทำนองคำร้องในเพลงไทยจึงต้องยึดเสียงวรรณยุกต์เป็นหลักแล้วอาศัยทำนองหลักของเพลงในการสร้างทำนองคำร้อง

คำสำคัญ: การสร้างทำนองคำร้อง เพลงไทย เพลงกล่อมনারี เพลงเถา

ABSTRACT

The analysis of the creation of composing Thai classical melodies of PhengKlomnari Thao was qualitative research. The purpose of the research was to study the analysis of the creation of composing Thai classical melodies of PhlengKlomnari Thao.

The results of the study showed that the Thai classical melodies of PhlengKlomnari Thao comprised five tones: the flat tone, the down tone, the falling tone, the high tone, and the rising tone. These tones were the important variables for the creation of composing Thai classical melodies, singing, and toning. Moreover, five tones were necessary for the correct meaning of the lyrics and the main melodies. The research findings of PhlengKlomnari Thao showed two musical scales: the G clef (GAB X DE X) and the C clef (CDE X GA X). On the G clef scale (GAB X DE X), the lyrics with the flat tone and the rising tone could create lyrical melodies that matched the main melodies. The other singing melodies had the melisma (Euen) after the lyrics for the same sound as the main melodies. On the C clef scale (CDE X GA X), the lyrics with the falling tone could create lyrical melodies that matched the main melodies. The other singing melodies had the melisma (Euen) after the lyrics for the same sound as the main melodies. The other singing melodies had the melisma (Euen) after the lyrics for the same sound as the main melodies. The conclusion was that the analysis of the creation of composing Thai classical melodies of PhlengKlomnari Thao depended on five tones, or lyrical melodies, and the main melodies of Thai classical songs.

Keywords: The Creation of Composing Melodies, Thai Classical Songs, PhlengKlomnari, Phlengthao

บทนำ

การขับร้องเพลงไทยหรือคีตศิลป์ไทย เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่เกิดจากการผสมผสานกันอย่างลงตัวระหว่างศาสตร์และศิลป์ โดยแสดงออกมาในลักษณะของการเปล่งเสียงที่มีความสละสลวย และไพเราะน่าฟัง จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะสามารถขับร้องเพลงไทยให้ไพเราะได้หากขาดความรู้และความเข้าใจในองค์ประกอบของการขับร้อง

ซึ่งเมื่อศึกษาอย่างละเอียดแล้วการขับร้องเพลงไทยให้ไพเราะได้นั้นจะต้องมีปัจจัยและมืองค์ประกอบหลายอย่าง (Rattanadechapiwat, 2011) จึงจะสามารถทำให้เพลงที่ขับร้องนั้นเป็นเพลงที่ไพเราะน่าฟังและเข้าถึงอารมณ์แห่งสุนทรียะได้มากที่สุด นอกจากปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่นักร้องควรจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้

เพื่อให้การขับร้องดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและถูกต้องอีกทั้งยังสามารถนำไปใช้สร้างทำนองในการขับร้องได้ด้วยคือ “ทำนองหลัก”

ทำนองหลักหรือ “ทางซ้อง” เป็นทำนองเพลงที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่ซึ่งใช้บรรเลงรวมวงโดยบรรเลงตามหลักการและวิธีการการบรรเลงฆ้องวงใหญ่โดยทำนองหลักถือเป็นองค์ประกอบทางทฤษฎีที่สำคัญมากที่สุดในดนตรีไทย ทำนองหลักเป็นองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานในการประดิษฐ์ทำนองแปรและเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับจังหวะ (Wisuttipat, 2013) ซึ่งทำนองหลักนี้เองที่เป็นพื้นฐานในการสร้างทำนองร้อง เพราะในการร้องเพลงไทยจำเป็นต้องอาศัยทำนองหลักเพราะถูกบังคับด้วยจังหวะและเสียงลูกตกในแต่ละวรรคของเพลง ทำนองหลักจึงถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างทำนองร้องของเพลงไทยดังเช่นที่จตุพร สีม่วง ได้กล่าวถึงความสำคัญของทำนองหลักกับการสร้างทางขับร้องไว้ในหนังสือ “คีตประพันธ์” ความว่า

ทำนองหลัก(Basic Melody)เป็นโครงสร้างของเพลงที่บอกถึง กลุ่มเสียง ลูกตก ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง และกระสวนจังหวะ ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวมีความจำเป็นต่อการสร้างทางขับร้อง ดังนั้น ผู้ที่จะประพันธ์ทางขับร้องจึงจะต้องเข้าใจโครงสร้างของทำนองหลักให้กระจ่าง (Simuang, 2018)

ทำนองขับร้องที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้มีหลักในการประดิษฐ์ทำนองร้องมาจากทำนองหลักโดยอาศัยลูกตกของทำนองหลักในเพลงนั้น ๆ มาเป็นหลักในการสร้างทำนองร้อง ซึ่งองค์ประกอบของ

ทำนองร้องนั้นจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ส่วนคือ 1) เอื้อน 2) คำร้อง 3) ลักษณะฉันท 4) ลีลา ซึ่งมีรูปแบบเฉพาะแตกต่างกันไปตามบุคคลหรือผู้ร้องและบริบทคือบทเพลง (Simuang, 2018) องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อนำไปผนวกกับทำนองหลักก็จะสามารถประดิษฐ์เป็นทำนองร้องที่มีความไพเราะขึ้นได้ และเพื่อให้ทำนองร้องที่ได้มานั้นมีความไพเราะและได้สุนทริยะตามแบบฉบับของเพลงไทย ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการสร้างทำนองขับร้องเพลงไทยและสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการสร้างทำนองขับร้องเพลงไทยโดยอาศัยพื้นฐานจากทำนองหลักหรือ “มือซ้อง” และใช้เพลงกล่อมมารีเถาเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ในการสร้างทำนองขับร้องเพลงไทยและเพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจได้นำความรู้ไปต่อยอดในแง่มุมอื่น ๆ สามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้ที่มีความสนใจต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการสร้างทำนองคำร้องในเพลงไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาการสร้างทำนองขับร้องจากทำนองหลักในเพลงกล่อมมารีเถา โดยใช้หลักการวิเคราะห์ตามทฤษฎีการวิเคราะห์เพลงไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัย

ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงองค์ความรู้ในการได้มาซึ่งทำนองขับร้องเพลงไทย วิเคราะห์รูปแบบการสร้างทำนองขับร้องเพลงไทยจากทำนองหลักตามทฤษฎีการวิเคราะห์เพลงไทย แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทำนองหลักและเพลงกล่อมনারี เถา 2) เรียบเรียงข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงและตรวจสอบอีกครั้งโดยใช้วิธีการแบบสามเส้า 3) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้หลักการวิเคราะห์ตามทฤษฎีการวิเคราะห์เพลงไทย

และใช้วิธีการเทียบเสียงคำร้องกับเสียงวรรณยุกต์

4) สรุปข้อมูล

ผลการวิจัย

การศึกษาการสร้างทำนองขับร้องจากทำนองหลักในเพลงกล่อมনারี เถานั้นใช้รูปแบบการวิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์เพลงไทย โดยใช้โครงสร้างบันไดเสียง 5 เสียงหรือกลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta - Centric) มาใช้วิเคราะห์ลูกตกตามโครงสร้างของบันไดเสียงเพื่อหาความสัมพันธ์กันระหว่างทำนองหลักกับคำร้อง โดยผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบและการเรียกชื่อของบันไดเสียงแต่ละชื่อและแบ่งลำดับชั้นของบันไดเสียงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้

ตารางที่ 1 ชื่อและลำดับชั้นของบันไดเสียง

ลำดับชั้นของบันไดเสียง	ขั้นที่ 1	ขั้นที่ 2	ขั้นที่ 3	ขั้นที่ 4	ขั้นที่ 5	ขั้นที่ 6	ขั้นที่ 7
บันไดเสียง โด	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท
บันไดเสียง เร	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท	ด
บันไดเสียง มี	ม	ฟ	ช	ล	ท	ด	ร
บันไดเสียง ฟา	ฟ	ช	ล	ท	ด	ร	ม
บันไดเสียง ซอล	ช	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ
บันไดเสียง ลา	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ช
บันไดเสียง ที	ท	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล

ในการวิเคราะห์การสร้างทำนองขับร้อง เพลงกล่อมนารี เถา ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ทำนอง ในแต่ละวรรคของคำกลอนและใช้โน้ตเพลง ทำนองหลักในส่วนของวรรคเพลงที่ตรงกับคำร้อง

ในบทประพันธ์ซึ่งจะสามารถวิเคราะห์ให้เห็น ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองขับร้องได้ชัดเจน เนื้อร้องเพลงกล่อมนารี เถา มีดังนี้

เพลงกล่อมนารี เถา

3 ชั้น	พระแยมยิ้มพริ้มเพราเย้าหยอก	สัพยอกยิววนสรवलสม
	พักตร์เจ้าเศร้าย่ำสลอดดบรรทม	พี่จะกล่อมเอวกลมให้หนีทรา
2 ชั้น	สายสมรนอนเถิดพี่จะกล่อม	เจ้างามจริงพริ้งพร้อมดั่งเลขา
	นวลละอองฟ่องพักตร์โสภา	ดั่งจันทราทรางกลมดนมลทิน
ชั้นเดียว	งามเนตรดั่งเนตรมฤคมาศ	งามขนงวงวาดดั่งคันศัลป์
	อรชรอ่อนแอ้นดั่งกินริน	หวังถวิลไม่เว้นวายเอย

(Royal Institute, 2006)

ตารางที่ 2 ทำนองหลักเพลงกล่อมนารี เถา

อัตราจังหวะ 3 ชั้น	พระแยมยิ้มพริ้มเพราเย้าหยอก				สัพยอกยิววนสรवलสม			
ทำนองหลัก	--- ม	- ช ช ช	--- ล	- ช ช ช	- ด ร ม	- ช - ล	- ช - ล	ล ล - ช
คำร้อง	----	----	----	----	----	----	----	----
ทำนองร้อง	----	----	----	----	----	----	----	----
ทำนองหลัก	- ม มี มี	- ชี - รี่	รี้ รี่ - ด	ด ด - ช	ช ช - ล	ล ล - ท	ท ท - ด	ด ด - รี่
คำร้อง	----	- พระ - แยม	-- เออเอ้อ	- เออเอ้อ - ยิ้ม	- เอ็งฮือเออ	- เอ้อเออเอ้อ	--- พริ้ม	- อืออ้อ- เพรา
ทำนองร้อง	----	- ม - ม	-- ร ม	- รด - ดร	- ดล ร ล	- ท ลช ลด	--- รม	- รด - - ร
ทำนองหลัก	- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด
คำร้อง	----	--- เอ้อ	--- เออ	เอ้อเออเอ้อเอ้อ	----	--- เออ	--- ฮือเออ	เออฮือเออเอ้อ
ทำนองร้อง	----	--- ด	--- ร	- ม รด รม	----	--- ม	--- ชม	- ร ม ร ม

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ทำนองหลักวรรคแรกคือ

- มี่ มี่	- ซี่ - รั	รั รั - ด	ด ด - ช
----	- พระ - แยม	-- เออเอ้อ	- เออเอ้อ - ยิ้ม
----	- ม - ม	-- ร ม	- รด - ดร

ตรงกับบันไดเสียงโด คือ ดรม X ซล X ปรากฏมี คำร้องอยู่จำนวน 3 คำ คือ คำว่า “พระ - แยม - ยิ้ม” คำว่า “พระ” เป็นวรรณยุกต์เสียงตรี ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซล” คำว่า “แยม” เป็นวรรณยุกต์เสียงตรี ตรงกับทำนองหลักเสียงเสียง “เร” และคำว่า “ยิ้ม” เป็นวรรณยุกต์เสียงตรี ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซล” แต่เมื่อวางคำร้องที่มีเสียงเป็นวรรณยุกต์เสียงตรี ในตำแหน่งดังกล่าวจะไม่สามารถร้องตามเสียงของทำนองหลักได้จึงจำเป็นต้องปรับแต่งสำนวนในการขับร้องเพื่อให้ได้ความหมายที่ต้องการตามหลักภาษาจึงทำให้ทำนองร้องของคำว่า “พระ - แยม” ตรงกับเสียง “มี” และคำว่า “ยิ้ม” ตรงกับเสียง “โดเร”

ทำนองหลักวรรคที่สองคือ

ช ช - ล	ล ล - ท	ท ท - ด	ด ด - รั
- เอ็งฮือเออ	- เอ้อเออเอ้อเออ	--- พร้ม	- อือฮือ - เพราะ
- ดล ร ล	- ท ลช ลด	--- ร ม	- รด - - ร

ตรงกับบันไดเสียงโด คือ ดรม X ซล X ปรากฏมีคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ คำว่า “พร้ม - เพราะ” คำว่า “พร้ม” เป็นวรรณยุกต์เสียงตรี ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “โด” คำว่า

“เพราะ” เป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญ ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ร” เมื่อวางคำร้องในตำแหน่งดังกล่าวปรากฏว่าคำว่า “พร้ม” ต้องปรับสำนวนในการขับร้องทำให้ทำนองร้องของคำว่า “พร้ม” ตรงกับเสียง “เรมี” ส่วนคำว่า “เพราะ” นั้นเป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญสามารถร้องตามเสียงของทำนองหลักได้โดยง่าย

ทำนองหลักวรรคที่หกคือ

ด ล ช ม	ล ช ม ร	รั รั - ด	ม ร ด ท
----	--- เข้า	- เอ้อเออเอ้อเออ	ฮะเอ้อฮือเอ้อฮอยอก
----	--- ร	- ท ลช ล	- ทล รท ทล

ตรงกับบันไดเสียงโด คือ ดรม X ซล X ปรากฏมีคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ คำว่า “เข้า - หยอก” คำว่า “เข้า” เป็นวรรณยุกต์เสียงตรี ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” คำว่า “หยอก” เป็นวรรณยุกต์เสียงเอก ตรงกับทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้องปรากฏว่าคำว่า “เข้า” ซึ่งเป็นวรรณยุกต์เสียงตรีตรงกับเสียงของทำนองหลักคือเสียง “เร” สามารถร้องได้โดยไม่ต้องปรับสำนวนในการขับร้อง และคำว่า “หยอก” เป็นวรรณยุกต์เสียงเอกตรงกับเสียงของทำนองหลักคือเสียง “ที” เช่นเดียวกันแต่ลักษณะคำเป็นคำตาย จึงต้องมีการหยุดคำเพื่อให้ได้ความหมายสำนวนการขับร้องจึงต้องใส่เอื้อนต่อท้ายเพื่อให้ได้ความหมายที่ต้องการคือ “หยอก-ฮือ” จึงทำให้ทำนองร้องตรงกับเสียง “ทีลา” ซึ่งก็ใกล้เคียงกับทำนองหลักคือเสียง “ที”

ทำนองหลักวรรคที่แปดคือ

ม ร ช ม	ช ร ม ท	ร ท ม ร	ม ท ร ล
----	----	- อ้อ - สัพ	-- พะยอก
----	----	- ร - ชม	-- ช ชม

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X
ปรากฏมีคำร้องอยู่จำนวน 2 คำคือ “สัพยอก”
(อ่านว่า สับ-พะ-ยอก) คำว่า “สัพ” เป็นวรรณยุกต์
เสียงเอก ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร”
คำว่า “พะยอก” เป็นวรรณยุกต์เสียงโท ตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ทีเรลา” เมื่อวางคำร้อง
ปรากฏว่าคำว่า “สัพ” ไม่สามารถร้องตามเสียง
ของทำนองหลักที่เป็นเสียง “เร” ได้จึงต้องปรับ
ทำนองร้องให้อยู่ในเสียง “ซอลมี” และคำว่า
“พะยอก” ซึ่งเป็นวรรณยุกต์เสียงโท ไม่สามารถ
ร้องตามเสียงทำนองหลักได้จึงต้องปรับทำนองร้อง
ให้อยู่ในเสียง “ซอล - ซอลมี” จึงจะได้ความหมาย
ของคำ

ทำนองหลักวรรคที่สิบสี่คือ

- ร - ม	- ร - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
----	----	--- สรวล	- อ้อ - สม
----	----	--- ทล	- ร - ทล

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X
ปรากฏมีคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ “ยี่-ยวน”
คำว่า “ยี่” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” คำว่า “ยวน”

เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่ง
ทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้องปรากฏว่า
คำว่า “ยี่” ต้องปรับทำนองร้องให้ตรงกับเสียง “ที”
ส่วนคำว่า “ยวน” ทำนองร้องตรงกับเสียงของ
ทำนองหลักคือ “ที” จึงสามารถร้องได้โดยไม่ต้อง
ปรับทำนองในการร้อง

ทำนองหลักวรรคที่สิบสี่คือ

- ร - ม	- ร - ท	ท ท - ล	ล ล - ช
----	--- อ้อ	--- สรวล	- อ้อ - สม
----	--- ร	--- ทล	- ร - ทล

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X
ปรากฏมีคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ “สรวล - สม”
คำว่า “สรวล” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงจัตวา
ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” คำว่า “สม”
เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงจัตวาตรงกับตำแหน่ง
ทำนองหลักเสียง “ซอล” เมื่อวางคำร้องปรากฏว่า
คำว่า “สรวล” เมื่อร้องตามเสียงของทำนองหลัก
จะออกเสียง “ซวน” จึงต้องใส่น้ำตเสียง “ทีลา”
เพื่อให้ได้เสียงที่ใกล้เคียงกับคำว่า “สรวล”
ส่วนคำว่า “สม” นั้นมีการเพิ่มเสียงเอื้อนเติมไปอีก
2 ห้องเพลงเนื่องจากเป็นส่วนท้ายของประโยคเพลง
ที่วงดนตรีจะต้องรับจึงสามารถขยายทำนองออก
ไปให้เสียงลูกตกลงเสียงเดียวกับคำว่า “สม” ได้
โดยคำว่า “สม” ตรงกับทำนองร้องเสียง “ทีลา”
และมีเอื้อนต่อท้ายประโยคคือ /-ร-ลท/--ลช/
จึงทำให้เสียงของคำว่า “สม” ตรงตามเสียงลูกตกท้าย
ห้องเพลงคือเสียง “ซอล”

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ทำนองหลักเพียวเปลี่ยนวรรคแรก

- มี่ มี่	- ชู่ - รั	รั รั - ด	ด ด - ช
----	--- พักตร์	-- เออเอ้อ	- เออเอ้อ - เจ้า
----	--- มรม	-- ร ม	- รด - ดช

ตรงกับบันไดเสียงโด คือ ดรม X ซล X
ปรากฏ คำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ “พักตร์ - เจ้า”
คำว่า “พักตร์” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงตรี ตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” คำว่า “เจ้า”
เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโท ตรงกับทำนองหลัก
เสียง “ซอล” เมื่อวางคำร้องตามตำแหน่งของ
ทำนองหลักแล้วไม่สามารถร้องตามเสียงของทำนอง
หลักได้จำเป็นที่จะต้องปรับทำนองร้องเพื่อให้ได้
ความหมายที่ถูกต้อง จึงทำให้คำว่า “พักตร์” จะตรง
กับเสียง “มีเรมี” และคำว่า “เจ้า” จะตรงกับเสียง
“โดซอล”

ทำนองหลักเพียวเปลี่ยนวรรคที่สอง

ช ช - ล	ล ล - ท	ท ท - ด	ด ด - รั
- เอ็งฮีเออ	- เอ้อเออเอ้อเออ	--- เศร้า	-- สลด
- ดล ร ล	- ท ลช ลด	-- ร ม	-- รด

ตรงกับบันไดเสียงโด คือ ดรม X ซล X
ปรากฏ คำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือคำว่า “เศร้า -
สลด” คำว่า “เศร้า” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโท
ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “โด” คำว่า “สลด”
เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงเอก ตรงกับตำแหน่ง
ทำนองหลักเสียง “เร” เมื่อวางคำร้องตามตำแหน่ง
ของทำนองหลักแล้วปรากฏว่าคำว่า “เศร้า”
มีทำนองใกล้เคียงกับทำนองหลักคือเสียง “โด”

ซึ่งเมื่อวางคำร้องแล้วตรงกับทำนองร้องเสียง
“เรโด” ส่วนคำว่า “สลด” นั้นเมื่อวางในตำแหน่ง
ทำนองหลักเสียง “เร” แล้วไม่สามารถร้องได้
ตรงตามเสียงของทำนองหลักได้จึงต้องปรับให้
ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์คือ “เรโด” จึงจะได้
ความหมายที่ถูกต้อง

ทำนองหลักเพียวเปลี่ยนวรรคที่หก

ด ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ท
----	--- อด	- เอ้อเออเอ้อเออ	สะเอ้อฮีบรทม
----	--- ล	- ท ลช ล	- ทล รท ทท

ตรงกับบันไดเสียงโด คือ ดรม X ซล X
ปรากฏ คำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ “อด - บรรทม”
คำว่า “อด” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงเอก ตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” คำว่า “บรรทม”
เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญ ตรงกับตำแหน่ง
ทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้องตามตำแหน่ง
ของทำนองหลักปรากฏว่าคำว่า “อด” ไม่สามารถ
ร้องตามเสียงทำนองหลักได้ต้องปรับทำนองขับร้อง
ให้เป็นเสียง “ลา” เพื่อให้ได้ตามเสียงวรรณยุกต์
และได้ความหมายของคำ ส่วนคำว่า “บรรทม”
เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญจึงสามารถเข้ากับ
ทำนองหลักได้อย่างกลมกลืนไม่ต้องปรับทำนอง
ในการขับร้อง

ทำนองหลักเพียวเปลี่ยนวรรคที่แปด

ม ร ช ม	ช ร ม ท	ร ท ม ร	ม ท ร ล
----	----	- ฮื่อ - พี	-- จะกล่อม
----	----	- ร - ชม	-- ชม

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X
ปรากฏมีคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ “พี - จะกล่อม”
คำว่า “พี” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” คำว่า “จะกล่อม”
เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงเอกตรงกับตำแหน่งทำนอง
หลักเสียง “ลา” เมื่อวางคำร้องแล้วปรากฏว่าคำว่า
“พี” ไม่สามารถร้องตามเสียงของทำนองหลักได้
เพราะจะทำให้ความหมายของคำเพี้ยนไปจึงต้อง
ปรับทำนองร้องโดยใช้เสียง “ซอลมี” และคำว่า
“จะกล่อม” ก็ใช้เสียง “ซอลมี” เช่นเดียวกัน

ทำนองหลักเกี่ยวเปลี่ยนวรรณคดีสิบสี่

- ม - ร	ร ร - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท
----	--- ฮื้อ	--- เอว	--- กลม
----	--- ร	--- ลท	--- ท

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X
ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ “เอว - กลม”
คำว่า “เอว” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” คำว่า “กลม”
เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่ง
ทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้องคำว่า “เอว”
สามารถร้องให้ตรงตามเสียงของทำนองหลักได้
แต่เพื่อความสละสลวยของคำจึงเพิ่มโน้ตเสียงที่
เพื่อความชัดเจนของคำเป็น “ลาที” และคำว่า
“กลม” นั้นสามารถร้องตามเสียงของทำนองหลัก
โดยที่ไม่ต้องปรับทำนองร้อง

ทำนองหลักเกี่ยวเปลี่ยนวรรณคดีสิบสี่

- ร - ม	- ร - ท	ท ท - ล	ล ล - ซ
----	--- ฮื้อ	- ให้ - นิจ	- ฮื้อ - ทรา
----	--- ร	- ลซ - ลท	- ล - ล

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X
ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 3 คำคือ “ให้ - นิท - ทรา”
คำว่า “ให้” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโท ตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” คำว่า “นิท”
เป็นวรรณยุกต์เสียงตรีตรงกับตำแหน่งทำนองหลัก
เสียง “ที” คำว่า “ทรา” เป็นเสียงวรรณยุกต์
เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซอล”
เมื่อวางคำร้องปรากฏว่าคำว่า “ให้” ซึ่งเป็นเสียง
วรรณยุกต์เสียงโทต้องปรับทำนองร้องเพื่อให้ได้
ความหมายของคำโดยใช้เสียง “ลาซอล” เช่น
เดียวกันกับคำว่า “นิจ” มีเสียงวรรณยุกต์เสียงตรี
ต้องปรับทำนองร้องโดยใช้เสียง “ลาที” ส่วนคำว่า
“ทรา” นั้นมีการเพิ่มเสียงเอื้อนเต็มไปอีก 2 ห้อง
เพลงเนื่องจากเป็นส่วนท้ายของประโยคเพลงที่
วงดนตรีจะต้องรับจึงสามารถขยายทำนองออกไป
ให้เสียงลูกตกลงเสียงเดียวกับคำว่า “ทรา” ได้
โดยคำว่า “ทรา” ตรงกับทำนองร้องเสียง “ลา”
และมีเอื้อนต่อท้ายประโยคคือ /-ร-ลท/--ลซ/
จึงทำให้เสียงของคำว่า “ทรา” ตรงตามเสียงลูกตก
ท้ายห้องเพลงคือเสียง “ซอล”

อัตราจังหวะ 2 ชั้น

สายสมรนอนเกิดที่จะกล่อม

เจ้างามจริงพริ้งพร้อมดั่งเลขา

ทำนองหลัก	--- ม	- ช ช ช	--- ล	- ช ช ช	- ม - ร	- ด - ช	-- ล ท	- ด - ร
คำร้อง	----	--- เออ	--- เอ้อ	- เออสะเอิงเงย	--- สาย	--- สมร	--- นอน	--- เกิด
ทำนองร้อง	----	--- ช	--- ล	- ช ลช ช	--- ดร	--- ดช	--- ร	--- รด

ทำนองหลัก	--- ด	- ด - ด	- ด - ร	ร ร - ด	- ม - ช	- ม - ร	ร ร - ด	ด ด - ท
คำร้อง	--- เออ	--- เอ้อ	--- เออ	สะเอิง - เห่ง	--- เอิง	-- ฮีเออ	- สะเอย - พี	-- จะกล่อม
ทำนองร้อง	--- ร	--- ด	--- ร	ม ร - ด	--- รม	-- ช ร	- มร - - ร	- ช ท ล

ทำนองหลัก	--- ท	- ท - ท	- ม - ร	- ท - ล	- ร - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท
คำร้อง	--- เฮอ	----	- เจ้า - งาม	--- จริง	----	----	--- พริ้ง	--- พร้อม
ทำนองร้อง	--- ท	----	- ชม - ช	--- ช	----	----	--- รท	--- ร

ทำนองหลัก	- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	ช ช - ล	- ร - ช	-- ล ท	- ร - ท	- ล - ช
คำร้อง	--- เออ	--- เออ	- เอ้อเออเอ้อเออ	- เออ - เอย	----	----	- ดั่ง - เล	--- ขา
ทำนองร้อง	--- ท	--- ม	- ม รด ม	- ช - ล	----	----	- ล - ล	--- ลร

ทำนองหลัก	----	----	----	----	----	----	----	----
คำร้อง	-- เออเอ้อ	เออเอ้อ --	----	----	----	----	----	----
ทำนองร้อง	-- ลท	ลช --	----	----	----	----	----	----

อัตราจังหวะ 2 ชั้น

นวลละอองผ่องพัทตรีโสภา

ดั่งจันทร์าทรงกลมดนมลทิน

ทำนองหลัก	--- ม	- ช ช ช	--- ล	- ช ช ช	- ม - ร	- ด - ช	-- ล ท	- ด - ร
คำร้อง	----	--- เออ	--- เอ้อ	- เออสะเอิงเงย	--- นวล	-- ละออง	--- ผ่อง	-- พัทตรี
ทำนองร้อง	----	--- ช	--- ล	- ช ลช ช	--- ด	--- ดด	--- ด	--- รม

ทำนองหลัก	--- ด	- ด - ด	- ด - ร	ร ร - ด	- ม - ช	- ม - ร	ร ร - ด	ด ด - ท
คำร้อง	--- เออ	--- เอ้อ	--- เออ	สะเอิง - เห่ง	--- เอิง	-- ฮีเออ	สะเอย - โส	--- ภา
ทำนองร้อง	--- ร	--- ด	--- ร	ม ร - ด	--- รม	-- ช ร	- มร - ทร	--- ท

อัตราจังหวะ 2 ชั้น

นวลละอองพ้องพัคตรีโสภา

ตั้งจันทราทรงกลมดนมลทิน

ทำนองหลัก	--- ท	- ท - ท	- ม - ร	- ท - ล	- ร - ท	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ท
คำร้อง	----	----	- ตั้ง - จัน	--- ทรา	----	----	--- ทรง	--- กรด
ทำนองร้อง	----	----	- ช - ช	--- ช	----	----	--- ลท	--- ทล
ทำนองหลัก	- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	ช ช - ล	- ร - ช	-- ล ท	- ร - ท	- ล - ช
คำร้อง	--- เออ	--- เออ	- เอ้อเออเอ้อเออ	- เออ - เอย	----	----	--- หมด	-- มลทิน
ทำนองร้อง	--- ท	--- ม	- ม รด ม	- ช - ล	----	----	--- ลช	--- ลล
ทำนองหลัก	----	----	----	----	----	----	----	----
คำร้อง	-- เออเอ้อ	เออเอ้อ --	----	----	----	----	----	----
ทำนองร้อง	-- ลท	ลช --	----	----	----	----	----	----

ทำนองหลักวรรคที่สองคือ

- ม - ร	- ด - ช	-- ล ท	- ด - ร
--- สาย	--- สมร	--- นอน	--- เกิด
--- ดร	--- ดช	--- ร	--- รด

ตรงกับบันไดเสียงโด คือ ดรม X ชล X ปรากภูมิ คำร้องอยู่จำนวน 4 คำ คือ คำว่า “สาย - สมร - นอน - เกิด” คำว่า “สาย” เป็นวรรณยุกต์เสียงจัตวา ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” คำว่า “สมร” เป็นวรรณยุกต์เสียงจัตวา ตรงกับทำนองหลักเสียงเสียง “ซอล” คำว่า “นอน” เป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญ ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” และคำว่า “เกิด” เป็นวรรณยุกต์เสียงเอกตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” เมื่อวางคำร้องคำว่า “สาย” มีการผันเสียงของคำร้องจึงต้องใช้โน้ต “โดเร” เพื่อให้กลมกลืนกับคำว่าสาย

ที่มีการผันเสียงขึ้นสูงเวลาออกเสียงเช่นเดียวกันกับคำว่า “สมร” เมื่อออกเสียงจะต้องผันเสียงขึ้นจึงทำให้ต้องใช้โน้ต “โดซอล” เพื่อให้ได้ความหมายของคำชัดเจนที่สุด ส่วนคำว่า “นอน” นั้นต้องใช้เสียง “เร” เนื่องจากถูกบังคับเสียงจากหางเสียงของคำว่า “สมร” ส่วนคำว่า “เกิด” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงเอกจึงต้องปรับทำนองการร้องเพื่อให้สามารถสื่อความหมายของคำได้จึงต้องใช้โน้ตเสียง “เรโด” แต่ไปลงเสียงทำนองหลักในห้องเพลงถัดไปโดยใช้เสียง “เออ” เพื่อให้ตรงกับทำนองหลักห้องสุดท้ายของวรรคที่สอง

ทำนองหลักวรรคที่สี่คือ

- ม - ช	- ม - ร	ร ร - ด	ด ด - ท
--- เอ็ง	-- ฮีเออ	- ฮะเอย - พี	-- จะกล่อม
--- รม	-- ช ร	- มร -- ร	- ช ท ล

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

เป็นวรรณคดีเปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง โด (ตรม X ซล X) เป็นบันไดเสียงซอล (ซลท X รม X) ปรากฏมีคำร้องอยู่จำนวน 3 คำคือ “พี่-จะกล่อม” คำว่า “พี่” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “โด” และคำว่า “จะกล่อม” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงเอกตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้องแล้ว ต้องปรับทำนองร้องเพื่อให้ได้ความหมายของคำ ที่ถูกต้องคือ “พี่” ใช้โน้ตเสียง “เร” แล้วเอื้อนเสียง ไปตกห้องเพลงถัดไปในเสียง “ซอล” จะได้คำว่า “พี่” และคำว่าจะกล่อมใช้โน้ตเพลงเสียง “ทีลา” แล้วเอื้อนเสียงไปตกในห้องเพลงถัดไปในเสียง “ที”

ทำนองหลักวรรณคดีทำคือ

--- ท	- ท - ท	- ม - ร	- ท - ล
--- เฮอ	----	- เจ้า - งาม	--- จริง
--- ท	----	- ชม - ช	--- ช

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 3 คำ คือ “เจ้า-งาม-จริง” คำว่า “เจ้า” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “มี” คำว่า “งาม” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” และคำว่า “จริง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” เมื่อวางคำร้องแล้วปรากฏว่า คำว่า “เจ้า” ใช้โน้ตเสียง “ซอลมี” คำว่า “งาม” ใช้โน้ตเสียง “ซอล” และคำว่า “จริง” ใช้โน้ตเสียง “ซอล” ซึ่งไม่ตรงกับทำนองหลัก เพราะถ้าร้องตามเสียงของทำนองหลักเสียงร้องที่ปรากฏออกมาจะไม่ สละสลวยจึงต้องประดิษฐ์คำให้ชัด

ทำนองหลักวรรณคดีทำคือ

- ร - ท	- ท - ช	ช ช - ล	ล ล - ท
----	----	--- พริ้ง	--- พร้อม
----	----	--- รท	--- ร

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ “พริ้ง - พร้อม” คำว่า “พริ้ง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงตรีตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” คำว่า “พร้อม” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงตรีตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางครื่องปรากฏว่า “พริ้ง” ใช้โน้ตเสียง “เรที” คำว่า “พร้อม” ใช้โน้ตเสียง “เร” ซึ่งไม่ตรงกับทำนองหลัก เหตุเพราะถ้าร้องตามเสียงทำนองหลักจะไม่ได้ความหมายของคำ จึงต้องปรับทำนองร้องให้เข้ากับเสียงของวรรณยุกต์

ทำนองหลักวรรณคดีทำคือ

- ร - ช	-- ล ท	- ร - ท	- ล - ช
----	----	- ดั่ง - เล	--- ชา
----	----	- ล - ล	-- ลร

ตรงกับบันไดเสียง “ซอล” คือ ซลท X รม X ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 3 คำ คือ “ดั่ง - เล - ชา” คำว่า “ดั่ง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” คำว่า “เล” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” และคำว่า “ชา” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงจัตวาตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซอล” เมื่อวางคำร้องแล้วปรากฏว่าทั้ง 3 คำ ไม่ตรงกับเสียงของทำนองหลักด้วยเพราะเสียงของ

วรรณยุกต์เป็นตัวบังคับไว้หากร้องตามเสียงของ
ทำนองหลักความหมายจะเปลี่ยนไปจึงต้องปรับ
ทำนองร้องเพื่อให้ได้ความหมายของคำที่ชัดเจน
เทียบเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่สอง

- ม - ร	- ด - ช	-- ล ท	- ด - ร
--- นวล	-- ละออง	--- ผ่อง	-- พักตร์
--- ด	--- ดด	--- ด	--- รม

ตรงกับบันไดเสียงโด คือ ดรรม X ซล X
ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 4 คำ คือ “นวล - ละออง
- ผ่อง - พักตร์” คำว่า “นวล” เป็นเสียงวรรณยุกต์
เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร”
คำว่า “ละออง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญ
ตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซอล” คำว่า
“ผ่อง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงเอกตรงกับตำแหน่ง
ทำนองหลักเสียง “ที” และคำว่า “พักตร์” เป็นเสียง
วรรณยุกต์เสียงตรีตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง
“เร” เมื่อวางคำร้องแล้วปรากฏว่าต้องปรับทำนอง
ร้องให้กลมกลืนกับเสียงวรรณยุกต์เพื่อให้ได้
ความหมายของคำ จึงทำให้คำว่า “นวล” ใช้โน้ต
เสียง “โด” คำว่า “ละออง” ใช้โน้ตเสียง “โดโด”
คำว่า “ผ่อง” ใช้โน้ตเสียง “โด” และคำว่า “พักตร์”
ใช้โน้ตเสียง “เรมี” แล้วจึงไปลงเสียง “เร”
ในห้องเพลงถัดไปเพื่อให้ตรงตามทำนองลูกตก
ของทำนองหลัก

เทียบเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่สี่

- ม - ช	- ม - ร	ร ร - ด	ด ด - ท
--- เอ็ง	-- ฮีเออ	ฮะเออ - โส	--- ภา
--- รม	-- ช ร	- มร - ทร	--- ท

เป็นวรรคที่เปลี่ยนบันไดเสียงจากบันได
เสียงโด (ดรรม X ซล X) เป็นบันไดเสียงซอล
(ซลท X รรม X)ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ
“โส - ภา” คำว่า “โส” เป็นเสียงวรรณยุกต์
เสียงจัตวาอยู่ในตำแหน่งทำนองหลักเสียง “โด”
คำว่า “ภา” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้อง
คำว่า “โส” ต้อง ผันเสียงเพื่อให้ได้ความหมาย
ตามคำจึงใช้โน้ตเสียง “ทีเร” ส่วนคำว่า “ภา”
เป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญซึ่งเป็นเสียงเดียวกับ
เสียงลูกตกจึงสามารถร้องตามเสียงทำนองหลักได้
โดยที่ไม่ต้องปรับทำนองร้อง

เทียบเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่ห้า

--- ท	- ท - ท	- ม - ร	- ท - ล
----	----	- ดั่ง - จัน	--- ทร
----	----	- ช - ช	--- ช

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รรม X
ปรากฏคำร้องจำนวน 3 คำ คือ “ดั่ง - จัน - ทร”

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

คำว่า “ดั่ง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “มี” คำว่า “จัน” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” และคำว่า “ทรา” เป็นเสียงวรรณยุกต์สามัญเช่นเดียวกันตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” แต่ปรากฏว่าทั้ง 3 คำมีทำนองร้องที่ไม่ตรงกับทำนองหลักโดยทั้ง 3 คำใช้โน้ตเสียง “ซอล” ทั้งหมดอันเนื่องมาจากการต้องการให้คำร้องเกิดความสละสลวยน่าฟังจึงได้ปรับทำนองร้องเพื่อให้ความหมายของคำชัดเจนและถูกต้องตามอารมณ์เพลงทั้ง 3 คำจึงมีเสียงไม่ตรงกับทำนองหลักดังกล่าว

เที่ยวเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่หก

- ร - ท	- ล - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท
----	----	--- ทรง	--- กรด
----	----	--- ลท	--- ทล

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ คือ “ทรง - กรด” คำว่า “ทรง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” คำว่า “กรด” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงเอกตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้องตามตำแหน่งของทำนองหลักแล้วปรากฏว่าทั้ง 2 คำไม่ตรงกับ

เสียงของทำนองหลักโดย “ทรง” ใช้โน้ตเสียง “ลาที” และคำว่า “กรด” ใช้โน้ตเสียง “ทล” เพราะหากร้องตามเสียงของทำนองหลักจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไปจึงต้องปรับทำนองร้องเพื่อให้ได้ความหมายของคำที่ชัดเจน

เที่ยวเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่แปด

- ร - ซ	-- ล ท	- ร - ท	- ล - ซ
----	----	--- หมด	--- มลทิน
----	----	--- ลซ	--- ลล

ตรงกับบันไดเสียง “ซอล” คือ ซลท X รม X ปรากฏมีคำร้องอยู่จำนวน 3 คำ คือ “หมด - มล - ทิน” คำว่า “หมด” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงเอกตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” คำว่า “มล” เป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” และ คำว่า “ทิน” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซอล” แต่เมื่อวางคำร้องแล้วปรากฏว่าเสียงของทำนองซ้ำร้องไม่ตรงกับเสียงของทำนองหลักเพราะหากร้องตามเสียงของทำนองหลักจะทำให้ผิดความหมายของคำจึงต้องปรับทำนองการซ้ำร้องเพื่อให้ได้ความหมายของคำที่ชัดเจน

อัตราจังหวะชั้นเดียว

งามเนตรตั้งเนตรมฤคมาศ

งามขนงวงวาดตั้งคั่นศิลป์

ทำนองหลัก	- ช ช ช	- ช - -	ม ร ด ท	ล ท ด ร	- ด ด ด	- ท - ด	- ม - ร	- ด - ท
คำร้อง	----	----	- งาม - เนตร	- ตั้ง - เนตร	- เอ้อ-เออ	-เอ่อ -เออ	- เอย - -	- มฤค-มาศ
ทำนองร้อง	----	----	- ด - ดท	- ด - รด	- ร - ด	- ท - ด	- ร - -	- ทร ท ท

ทำนองหลัก	----	- ร - ล	-- ท ล	- ท ท ท	- ด ร ม	ร ม ช ล	ท ล ช ม	ช ล - ช
คำร้อง	--- งาม	--- ขนง	--- วง	- วาด - เออ	-- เอ้อเออ	-เอ่อ -เอย	- - คั่น	- ศิลป์ เออเอ้อ
ทำนองร้อง	ลช - - ช	--- ชช	- ร - ล	- ลช ช	-- ร ม	- ช - ล	--- ลล	ลร-ลทลช

เที่ยวเปลี่ยนชั้นเดียว

อรชรอ่อนแอ้งดั่งกินริน

หวังถวิลไม่เว้นวายเอย

ทำนองหลัก	- ช ช ช	- ช - -	ม ร ด ท	ล ท ด ร	- ด ด ด	- ท - ด	- ม - ร	- ด - ท
คำร้อง	----	----	- ออ - รชร	- อ่อน - แอ้ง	- เอ้อ-เออ	-เอ่อ -เออ	- เอย - -	ดั่งกิน-ริน
ทำนองร้อง	----	----	- ด ด ด	- รด - รด	- ร - ด	- ท - ด	- ร - -	ท ท ท ท

ทำนองหลัก	----	- ร - ล	-- ท ล	- ท ท ท	- ด ร ม	ร ม ช ล	ท ล ช ม	ช ล - ช
คำร้อง	--- หวัง	--- ถวิล	--- ไม่	- เว้น - เออ	- - เอ้อเออ	-เอ่อ -เอย	----	วายเอยเออเอ้อ
ทำนองร้อง	--- ชล	--- ชช	- ร - ลช	- ลท - ล	-- ร ม	- ช - ล	----	ล ล -ลทลช

ทำนองหลักวรรคที่หนึ่งคือ

- ช ช ช	- ช - -	ม ร ด ท	ล ท ด ร
----	----	- งาม - เนตร	- ตั้ง - เนตร
----	----	- ด - ดท	- ด - รด

ตรงกับบันไดเสียง “โด” คือ ตรม X ชล X
ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 4 คำ คือ “งาม - เนตร -
ตั้ง - เนตร” คำว่า “งาม” เป็นเสียงวรรณยุกต์
เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร”

คำว่า “เนตร” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับ
ตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” คำว่า “ตั้ง”
เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่ง
ทำนองหลักเสียง “ที” คำว่า “เนตร” เป็นเสียง
วรรณยุกต์เสียงโทตรงกับตำแหน่งทำนองหลัก
เสียง “เร” เมื่อวางคำร้องปรากฏว่าทั้ง 4 คำ
ไม่ตรงตามเสียงของทำนองหลักเนื่องจากต้อง
ปรับทำนองร้องให้ตรงตามเสียงของวรรณยุกต์
เพื่อให้ได้ความหมายของคำที่ชัดเจน

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ทำนองหลักวรรคที่สองคือ

- ด ด ด	- ท - ด	- ม - ร	- ด - ท
- เอ้อ - เออ	- เอ้อ - เออ	- เอย - -	- มฤค - มาศ
- ร - ด	- ท - ด	- ร - -	- <u>ทร</u> ท ท

เป็นวรรคที่เปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง โด (ดรม X ซล X) เป็นบันไดเสียงซอล (ซลท X รรม X) ปรากฏคำร้องอยู่ 1 คำ 4 พยางค์คือ “มฤคมาศ (มะ - รีก - คะ - มาศ)” ปรากฏอยู่ในห้องสุดท้ายของวรรคเพลงเป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “โดที” เมื่อวางคำร้องปรากฏว่าตรงตามเสียงของทำนองหลักในคำว่า “มาศ” ซึ่งใช้โน้ตเสียง “ที”

ทำนองหลักวรรคสามคือ

----	- ร - ล	-- ทล	- ท ท ท
--- งาม	--- ขนง	--- วง	- วาด - เออ
<u>ลช</u> - - ซ	--- <u>ซช</u>	- ร - ล	- <u>ลช</u> ซ

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รรม X ปรากฏ คำร้องจำนวน 4 คำ คือ “งาม-ขนง-วง-วาด” คำว่า “งาม” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตำแหน่งทำนองหลักไม่ปรากฏเสียง

ตัวโน้ต คำว่า “ขนง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงจัตวาตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” คำว่า “วง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” และคำว่า “วาด” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้องปรากฏว่ามี 3 คำไม่ตรงตามเสียงของทำนองหลัก แต่คำว่า “วง” ตรงเสียงของทำนองหลักเสียง “ลา”

ทำนองหลักวรรคที่สี่คือ

- ด ร ม	ร ม ซ ล	ท ล ซ ม	ซ ล - ซ
--- เอ้อเออ	- เอ้อ - เอย	-- ดั่งคั้น	- ศิลป์ เอ้อเอ้อ
- - ร ม	- ซ - ล	-- <u>ลล</u>	<u>ลร</u> - ลทลซ

ตรงกับบันไดเสียงซอลคือ ซลท X รรม X ปรากฏ คำร้องอยู่ 3 คำบริเวณห้องเพลงที่สาม และสี่ของวรรคเพลงคือ “ดั่ง-คั้น-ศิลป์” คำว่า “ดั่ง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซอล” คำว่า “คั้น” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “มี” และคำว่าศิลป์เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงจัตวาตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซอล” เมื่อวางคำร้องแล้วปรากฏว่าไม่ตรงตามเสียงของทำนองหลัก

เทียบเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่หนึ่ง

- ช ช ช	- ช - -	ม ร ด ท	ล ท ด ร
----	----	- ออ - <u>รช</u> ร	- <u>อ</u> อน - <u>อ</u> ئن
----	----	- ด ด ด	- รด - รด

ตรงกับบันไดเสียง “โด” คือ ดรม X ซล X ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 3 คำคือ “ออชช - อ่อน - อئن” คำว่า “ออชช” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เรโดที” คำว่า “ออ่อน” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” และคำว่า “อئن” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “เร” เมื่อวางคำร้องปรากฏว่า ทั้ง 3 คำไม่ตรงตามเสียงของทำนองหลักเนื่องจากต้องปรับทำนองร้องให้ตรงตามเสียงของวรรณยุกต์ เพื่อให้ได้ความหมายของคำที่ชัดเจน

เทียบเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่สอง

- ด ด ด	- ท - ด	- ม - ร	- ด - ท
- <u>อ</u> อ - <u>อ</u> อ	- <u>อ</u> อ - <u>อ</u> อ	- <u>อ</u> อ - -	ดังกิน - ริน
- ร - ด	- ท - ด	- ร - -	ท ท ท ท

เป็นวรรคที่เปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง โด (ดรม X ซล X) เป็นบันไดเสียงซอล (ซลท X รม X) ปรากฏคำร้องอยู่จำนวน 2 คำ 4 พยางค์ คือ “ดังกิน - ริน (ดังกิน - กิน - นะ - ริน) ปรากฏอยู่ที่ท้ายห้องของวรรคเพลงคำว่า “ดังกิน” เป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “โด” คำว่า “กิงริน” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” ปรากฏคำ

ที่ตรงกับเสียงทำนองหลักคือ “กิงริน” โดยใช้โน้ตเสียง “ที”

เทียบเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่สาม

----	- ร - ล	- - ท ล	- ท ท ท
---	หวัง	---	อวล
---	อวล	---	ชช
---	ชช	- ร - ล	ช
---	ชช	- ร - ล	ช
---	ชช	- ร - ล	ช

ตรงกับบันไดเสียงซอล คือ ซลท X รม X ปรากฏ คำร้องอยู่จำนวน 4 คำ คือ “หวัง-อวล-ไม่-อวล” คำว่า “หวัง” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงจัตวา ตำแหน่งทำนองหลักไม่ปรากฏเสียงตัวโน้ต คำว่า “อวล” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงจัตวาตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” คำว่า “ไม่” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงโทตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” คำว่า “อวล” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงตรีตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ที” เมื่อวางคำร้องปรากฏว่าไม่ตรงตามเสียงของทำนองหลัก

เทียบเปลี่ยนทำนองหลักวรรคที่สี่

- ดรม	รม ซล	ท ล ช ม	ช ล - ช
- - <u>อ</u> อ	- <u>อ</u> อ - <u>อ</u> อ	----	วอยออ
- - ร ม	- ช - ล	----	ล ล - ล

ตรงกับบันไดเสียงซอลคือ ซลท X รม X ปรากฏ คำร้องอยู่ 2 คำ บริเวณห้องที่สี่ของวรรคเพลง คือคำว่า “วอยออ” คำว่า “วอย” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ซอล” คำว่า “ออ” เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญตรงกับตำแหน่งทำนองหลักเสียง “ลา” เมื่อวางคำร้องแล้ว ปรากฏว่าไม่ตรงกับเสียงของทำนองหลัก

สรุปผลและอภิปรายผล

การสร้างทำนองคำร้องในเพลงไทยผู้วิจัยทำการสรุปตามวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาการสร้างทำนองคำร้องในเพลงไทย ซึ่งจากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่านอกจากบันไดเสียงของทำนองดนตรีแล้วเสียงวรรณยุกต์ในคำร้องก็เป็นส่วนสำคัญในการสร้างทำนองขับร้องเพลงไทยด้วยเช่นกัน ซึ่งรูปแบบของเสียงวรรณยุกต์มีด้วยกันทั้งหมด 5 เสียง คือ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา เสียงต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อรูปแบบของการขับร้อง การขึ้นคำ หรือ การผันเสียง ซึ่งถ้าหากว่าขับร้องโดยยึดเสียงตัวโน้ตจากทำนองหลักเป็นเกณฑ์โดยที่ไม่คำนึงถึงเสียงของวรรณยุกต์จะทำให้เสียงที่ขับร้องนั้นมีความหมายผิดเพี้ยนไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง

จากการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียงจากคำร้องในเพลงกล่อมมนารี เภา และบันไดเสียงพบว่ามีบันไดเสียงอยู่ 2 บันไดเสียงคือ บันไดเสียงซอล (ซลท X รม X) และบันไดเสียงโด (ดรม X ซล X) ปรากฏคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญจำนวน 20 คำ คือ เพรา ยี ยวน บรรทม จะ เอว กลม นิทรานอน งาม จริง ดั่ง นวลละออง จันทรา ทรง มลทิน อรชร กิริน วิวยและเอย ปรากฏเสียงวรรณยุกต์เสียงเอกจำนวน 7 คำคือ สัพ สลด อด กล่อม ผ่อง กลดและหมด ปรากฏเสียงวรรณยุกต์เสียงโทจำนวน 10 คำคือ ยก เจ้า เศร้า พี่ ให้ เนตรมฤตมาศ วังวาด อ้อนแค้นและไม้ ปรากฏเสียงวรรณยุกต์เสียงตรีจำนวน 7 คำคือ พระ แยม ยิ้ม พร้ม เย้า พักตร์และเว้น ปรากฏเสียงวรรณยุกต์เสียงจัตวาจำนวน 14 คำคือ หยอก สรวล สม

สาย สมร เกิด พร้ง พร้อม เลขา โสกา ขนง คันศิลป์ หวังและถวิล

เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียงในเพลงกล่อมมนารี เภา เมื่อนำมาเทียบเคียงกับเสียงทำนองหลักปรากฏว่าในบันไดเสียงซอล (ซลท X รม X) พบว่าคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญ และเสียงจัตวาสามารถสร้างทำนองร้องได้ตรงกับทำนองหลัก ส่วนเสียงวรรณยุกต์อื่นเมื่อร้องแล้วต้องมีเอื้อนต่อจากคำร้องเพื่อให้ตรงกับเสียงของทำนองหลัก เช่น

- ม - ร	- ด - ช	- - ล ท	- ด - ร
- - - สาย	- - - สมร	- - - นอน	- - - เกิด
- - - ดร	- - - ดช	- - - ร	- - - รด

“สายสมรนอนเกิด” คำว่า “เกิด” อยู่ตรงกับเสียงทำนองหลักเสียง “เร” แต่คำร้องคำว่าเกิดใช้โน้ตเสียง “เรโด” ซึ่งไม่ตรงกับทำนองหลักต้องเอื้อนต่อจากคำร้องไปปรากฏเป็นเสียง “เร” อยู่ในห้องเพลงถัดไปเพื่อให้เสียงตรงกับทำนองหลัก ท่อนนี้จึงต้องร้องให้ครบว่า “สายสมรนอนเกิด..เออ” จึงจะตรงกับทำนองหลักซึ่งตรงกับ จตุพร สีม่วง กล่าวไว้ว่า “สำนวนทำนองเอื้อนที่แสดงความสัมพันธ์กับทำนองหลัก ผู้ขับร้องสามารถที่จะพลิกแพลง การดำเนินทำนองให้มีหนทางแตกต่างออกไปได้หลายรูปแบบ ซึ่งมีเหตุปัจจัยการผันแปรของทำนองขับร้องในทางปฏิบัติจริง คือ การนำคำร้องมาบรรจุในทำนองด้วย” (Simuang, 2018) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการสร้างทำนองคำร้องในเพลงไทยจึงต้องยึดเสียงของวรรณยุกต์เป็นหลักแล้วอาศัยทำนองหลักในการสร้างทำนองร้อง โดยผู้ขับร้องสามารถ

ประดิษฐ์ทางในการขับร้องได้หลายรูปแบบโดยอาศัย
ทำนองหลักในการประดิษฐ์ทางในการขับร้อง

และลักษณะเฉพาะของเพลง ผู้ที่สนใจสามารถนำไป
เป็นแนวทางในการศึกษาเพลงอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1) ศึกษาการสร้างทำนองขับร้องจาก
ทำนองหลักในเพลงกล่อมมนารี เถา นั้นเป็นคุณสมบัติ

2) ผู้สนใจสามารถนำองค์ความรู้เรื่อง
การสร้างทำนองขับร้องไปประยุกต์ ขยายผล
หรือต่อยอดสร้างทางขับร้องในเพลงอื่น ๆ ได้

REFERENCES

- Rattanadechapiwat, K. (2011). **Development of the Selective Subject of Choral Course For High Students of Mattayomsangkeetwittaya Bangkok School.** Rajmangala University of Technology Thanyaburi.
- Royal Institute. (2006). **Encyclopedia of Thai Music Vocabularies:History and PhlengThao.** Bangkok: Dansutthakanphim Company.
- Simuang, C. (2018). **Composer.** Khonkaen: Knlangnanawittaya Press.
- Wisuttipat, M. (2013). **Theory of Thai Music Analysis.** Bangkok: Santisiri Press.

.....

AN ANALYSIS OF FEMINISM AND CLASS INEQUALITY: A CASE STUDY OF KATNISS EVERDEEN IN *THE HUNGER GAMES*

Sarawut Boonyaruksa*

Business English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Rajabhat University, Thailand

*E-mail: sarawoot.b@pnru.ac.th

Received: 2022-10-28

Revised: 2023-04-06

Accepted: 2023-05-15

ABSTRACT

The present study aims to investigate the feminist representation of Katniss Everdeen. The development of Katniss' feminist characteristics from the beginning to the end of the movie and class inequality in the novel. For this reason, *The Hunger Games* was used as the main data source for yielding research findings. The study is viewed under Marxist feminism. This study is qualitative research. Close reading techniques were employed to extract related quotes. The critical lens of literary works was used as the analysis tool in the present study. The findings revealed that Marxist feminism confirmed that Katniss must survive because she is the only leader of her family after her father's death. Katniss is the protagonist and narrator of the novel. She is a strong, practical sixteen-year-old girl who is far more mature than her real age. Her character does not change from the beginning, but after meeting Peeta, she develops her love for Peeta. There are differences between the rich and the poor in terms of class inequality. Rich people have a better life than the poor. The fight against class inequality in the novel showed that there is a powerful character in Katniss who has a strong desire to change the nation. She takes down the Capitol and destroys the dictatorship. Finally, real democracy has arrived. Class inequality was destroyed. People live happily in this nation.

Keywords: Class Inequality, Marxist Feminism, *The Hunger Games*

Introduction

A novel is a literary work that many people around the world read for pleasure. There are many kinds of stories in the novel. The novel is a part of the fiction. Fiction can enhance readers' imaginations because readers have to understand the message that the author wants to convey. Not only people can enhance their imagination but also their vocabulary and reading skills. Nowadays, many novels are waiting for people to explore them.

The Hunger Games is a series of young adult dystopian novels written by Suzanne Collins. The first three novels are part of a trilogy. Katniss Everdeen plays the protagonist. The novels in the trilogy are titled *The Hunger Games* (2008), *Catching Fire* (2009), and *Mockingjay* (2010), respectively. Each novel was adapted for film making. The Hunger Games film series, with the film adaptation of *Mockingjay*, split into two feature-length movies. According to the *New York Times*, two books in the series were best sellers. The last series, *Mockingjay*, topped all American best-sellers upon its release. By the time the film adaptation of *The Hunger Games* was released in 2012, the publisher had reported over 26 million copies of *The Hunger Games* trilogy in print

(Wikipedia, 2022). Based on the results of the best-selling of the books as well as the movie, it was popular throughout the world. The present study aims to explore the character of Katniss Everdeen, the protagonist in the movie and novel. She is the female protagonist who fights against the Capitol, controlled by President Snow, the main antagonist in the series. There are different class struggles in the entire series. Katniss has to fight for freedom.

According to the number of positive reviews of the novels and film adaptations' success, some top critics have stated that the movies are undeniably progressive in making Katniss as a protagonist so brave, independent, and self-actualizing as a young woman. Moreover, Rue's presence in the film *The Hunger Games* (2008) provided a pivotal point in the plot. In addition, the novel is famous for a reason—the readers could hardly put the book down while reading it. The story is unique, and the plot is always exciting (Goldman & Howard, 2021; Hoberman, 2019; Leong, n.d.).

There is some information about Katniss Everdeen that has to be revealed in the novels and the movies. There are many

interesting aspects to consider in the movie. Feminism and class inequality are obviously seen throughout the novels and movies themselves.

Moreover, Katniss is the only female protagonist who fights for class inequality. She wants to see everyone has an equal chance in life. Marx and Engels (1848) stated that the two great classes emerged with capitalism. It means that economic and political systems are controlled by private owners rather than by the state (Cambridge Dictionary, 2023). The ruling class and working class are explained in Marx and Engels (1848). The ruling class is in charge of the ruling society.

Meanwhile, feminism plays a huge role in the novel as well as the film adaptation. Katniss is the symbol of the female protagonist who fights against class inequality in the series. Feminist issue suggests that women can fulfill their life requirements on their own (Anwar, 2012). It is obvious that the working class in the movie does not have many choices in life. Thus, Katniss sees this point and tries to resolve it with her allies for a better life.

As far as this research could determine, there has been no research conducted on this topic. The present

study aims to investigate the feminist representation of Katniss. The development of Katniss' feminist characteristics from the beginning to the end of the movie. The class inequality in this movie will be explained. For this reason, The Hunger Games was used as the main data source for yielding research findings. The critical lens of literary works was used as the analysis tool in the present study.

Research Questions

1. How does Katniss represent feminism?
2. What is the development of Katniss' feminist characteristics from the beginning to the end of the novel?
3. How is class inequality represented in the novel?
4. How are the feminist characteristics used for the fight against class inequality in the novel?

Literature Review

The literature review can be divided into The Hunger Games, Marxist Feminism, Class Inequality, and Related Studies.

1. The Hunger Games

The Hunger Games is a complicated story with many characters in the novel. The story was written

by Suzanne Collin. There are three series of the novel. It was released by Scholastic Press on September 14, 2008. The two other books in the trilogy are *Catching Fire* and *Mockingjay*. She co-wrote and co-directed the 2013 film adaptation of *The Hunger Games* (*The Hunger Games*, 2013)

The *Hunger Games* trilogy takes place in the future time in the nation of Panem. It is located in North America. Capitol City is a wealthy city, located in the Rocky Mountains. It was surrounded by twelve districts. The Capitol is excessively rich and technologically advanced, but the districts are in varying states of poverty. The narrator and protagonist, Katniss Everdeen, lives in District 12, the poorest region of Panem, located in Appalachia.

2. Marxist Feminism

The word “feminism” has become misinterpreted in the 21st century. According to Gay (2012), essential feminism suggests anger, seriousness, and a prescribed set of rules for how to be an appropriate feminist woman, or at least a proper white, heterosexual, feminist woman—hate pornography, individually criticize the objectification of women, do not provide to the male gaze, hate men, hate sex,

and focus on career. The term “feminism” can be divided into three waves.

First-wave feminism refers to a period of feminist activity between the 19th and early 20th centuries throughout the world. It focuses on women seeking equal rights with men. They prefer to have equal ownership of children, wages, and the right to receive property.

Meanwhile, second-wave feminism contains many aspects of first-wave feminism. However, this wave includes the aspiration for female-only rights. They support abortion, marital rape laws, etc.

Third-wave feminism refers to post-feminism that includes a broader variety of women, such as women of many colors, ethnicities, nationalities, religions, and cultural backgrounds. It also focuses on the interpretation of gender and sexuality.

Moreover, there are many types of Marxist feminism, such as liberal feminism, radical feminism, Marxist and socialist feminism, psychoanalytic feminism, postcolonial feminism, eco-feminism, existential feminism, and postmodern feminism. Marxist feminism emphasizes classism as the basis

of women's cruelty. According to Anwar (2012, p. 131), Marxist feminism believes that social class or social structure is the fundamental cause of women's discrimination. Women can fulfill their life necessities on their own. Marxist feminism explains that women must be strong, confident, and happy in their lives because they are the primary people responsible for their families. The purpose of this theory is to make the world a place where women can enjoy their lives.

3. Class Inequality

There is a famous scale of class inequality. It was pioneered by Karl Marx & Friedrich Engels (1848). They identified the "two great classes" that occurred with capitalism. Marx and Engels viewed inequality as directly related to one's relationship to the means of production. They observed social class inequality as follows: first, the owners and controllers of the means of production. It is also known as the "ruling class." Second, those with no ownership of capital but only have labor to sell as a means of survival. It is called the "working class." In other words, Scott (1990, p. 21) explained that the ruling class will use every strategy, including violence, insults, and abuse to make their working-class members work effectively.

These forms of domination are established methods of extracting labor, goods, and services from the lower population.

4. Related Studies

A great number of studies of *The Hunger Games* focus on the main character Katniss Everdeen. Fortuna (2019) studied the Representation of Social Inequality in Suzanne Collins's *The Hunger Games*. It is said that social inequality is a phenomenon that appears in society because of inequality in various parts of social life. The research analyzed the pattern of power causing social inequality and investigated the kinds of social inequality that were found in the novel as well as studied the struggle of the character to fight against social inequality. It was found that many patterns cause social inequality, such as the acquiring system, barriers, and the rules made by the Capitol which makes people throughout the nation suffer more. Secondly, three types of social inequality appeared in *The Hunger Games*: income, poverty, and human rights violations. Finally, the main characters who experience social inequality in the novel were Katniss Everdeen and Gale Hawthorne. In the class struggle, society will fight for its class freedom and remove the class from society.

Meanwhile, Permatasari (2015) studied social class and poverty in American society in the 2000s era, as seen in Suzanne Collins's *The Hunger Games* novel. The main method used in this research was library research. The *Hunger Games* novel was employed as the main data source for the study. The secondary data sources were books, encyclopedias, articles, and the internet. The theory applied in this study is a mimetic approach. It analyzes the character, setting, plot, and theme. The findings revealed a huge gap between the upper and lower classes. The lower class has to fight for survival while the upper class becomes richer. The upper class has more power than the lower one. Poverty strikes the lower class.

Feminism in the novel reflects obvious third-wave feminism (Loobeek, 2014). Third-wave feminism focuses on the flexibility of a woman's sexuality and her right to display or minimize it. Marxist feminism plays a vital role in the discussion in this paper. Based on the previous explanation, the present study aims to investigate the feminist representation of Katniss, the development of Katniss' feminist characteristics from the beginning to the end of the movie,

and class or social inequality in the novel. For this reason, research questions were fulfilled by the related sources and theoretical framework used in this research.

Conceptual Framework

This paper is theoretically based on aspects of Marxist feminism to explore the characteristics of Katniss Everdeen, the protagonist in the novel. Throughout the trilogy of *The Hunger Games* novel, the feminist aspect of Katniss Everdeen will be examined. Marxist feminism will be employed as the conceptual framework to yield the results of the study.

Methodology

Data were analyzed to correspond with the research questions. The researcher will review and analyze academic papers, theses, movie synopses, and primary sources such as novels. A close reading technique was employed in this study. Some of the important lines and dialogue in the novels were given as examples for in-depth analysis.

Analysis and Discussion

It is implied by Marxist feminism that women must take responsibility

for their lives because they are the first to take responsibility for their families and themselves. The objective of this theory is to make every woman live her life happily. According to the theory of Marxist feminism, Katniss Everdeen, faces many incidents in her life, especially the revolution in Mockingjay. This is the final episode of the trilogy. There is a key role to play in representing Marxist feminism. Some parts of the novel demonstrate Katniss's reflection of Marxist feminism by Katniss. She was the guardian of her mother and her little sister after her father's death. She tried very hard to fulfill daily necessities. Anwar (2012, p. 131) suggested that Marxist feminism believes that social class or social structure is the fundamental cause of women's discrimination. Women are able to fulfill their life necessities on their own. Marxist feminism explains that women must be strong, confident, and happy in their lives because they are the primary people who are responsible for their families. It is obvious that Katniss has to survive on her own. As the leader of her family, she finds the best way to protect the peace in her family.

Katniss Everdeen is the protagonist and narrator of the novel. She is a strong,

practical sixteen-year-old girl. She is far more mature than her real age. She is the main leader of her family. There are Katniss, her mother, and Prim her younger sister. She genuinely cares about her sister. She volunteers to take Prim's place in the Hunger Games to protect her. Moreover, she is more responsible than anyone else in her family. She tries to hunt animals even though it is illegal because she lives in a poor district. Additionally, the novel takes place in the future time in the nation of Panem. It is said that Capitol City is a rich city which was surrounded by twelve districts. Katniss lives in District 12, the poorest region of Panem (The Hunger Games, 2013). Furthermore, Capitol is the most technologically advanced and modern. Meanwhile, other districts suffer from poverty, income, and health. It could be seen from the previous conditions, there are many reasons for fighting against class inequality. Katniss does everything to make her life better. It is indicated that she has a rebellious mind against the law. Starvation causes people to suffer and die. Her mother became depressed after her father died. All responsibility goes to Katniss. The tough moments in her life, cause her to be a brave, resourceful,

and unemotional girl. She can use a bow to hunt the animals. The skills that she possesses have helped her cope with everyday challenges.

During the weeks in which the games occur, Katniss's character does not basically change. The changes are the situation that she faces in the games. She does not begin to seek people's attention once she becomes a celebrity on Capitol TV and begins doing television interviews. Normally, she tries to end the interview quickly and wants to go back to her normal life. Before the games begin, she has no interest in boys and only focuses on her duty. After that, she develops her feelings for Peeta. This lack of change, however, can be seen as Katniss's victory. Despite the horrific sufferings she endures in the games, she maintains her sense of identity and honesty, as does Peeta, who at one point says he would like to. It is obvious that after the long, bitter battle in the games, she develops a feeling of love, especially for Peeta. She wants to protect her beloved people and fight against inequality in society.

Class inequality is represented in the novel. There is a huge gap between the rich and the poor in Panem. Wealth is heavily concentrated in the hands of the

rich, particularly those living in the Capitol, the world's most advanced technological town. There are several areas where there is a significant disparity between their lives and those of the poor. This difference reveals itself in numerous ways throughout the novel, but among that stands out is food. Many residents of impoverished areas do not even have enough to eat. Katniss states that hunger is common in District 12 where she lives, and she has to hunt illegally in the woods beyond the district's borders to feed her family. A number of studies have been conducted to investigate social class inequality in *The Hunger Games*. Fortuna (2019) studied the Representation of Social Inequality in Suzanne Collins's *The Hunger Games*. This study analyzed how social inequality is caused by patterns of power, varieties of social inequality in the novel, and the obstacles of a protagonist to fight against social inequality. It became clear that there were numerous patterns, such as the acquiring system, and barriers made by the Capitol which make the people suffer. Income, poverty, and human rights violations are the three main manifestations of social inequality. The protagonist will fight for freedom and work to end class inequality in society. Moreover, Permatasari

(2015) also studied social class and poverty in American society in the 2000's era in *The Hunger Games*. The results showed that the upper class and lower class were hugely different. The lower class fights for survival, while the upper class becomes richer and lives in luxurious houses. There are many ways to survive starvation in District 12 where Katniss lives. She learns how to hunt the animal for sale. However, doing such is against the law. She hides it from the Capitol. The novel suggests that most of the district's people are not able to hunt or do not know how to hunt. It means that even given how little Katniss's family has, it still has more than many of the other families in her district. Later, Katniss discovers that Peeta's family owns a bakery and is thus one of the better-off in the district. On the other hand, when Katniss arrives in the Capitol, she is impressed by the lavish banquets and decoratively prepared dishes. The food is rich and plentiful, and Katniss, for the first time, tries hot chocolate. When considering the gap between the poor and the rich, it can be seen that many privileges are reserved for the rich while the poor must fend for themselves. Even though they occasionally have to hunt for food illegally, they have no other option.

It reflects the harsh reality of survival in today's world. According to Karl Marx and Frederich Engels (1848), there are the 'two great classes' that occurred with capitalism. The ruling class is in charge and has power, while the working class has to sell labor in order to survive. It is obvious that the ruling class in the novel is President Snow and President Coin, who have the power to control people. Residents in poor districts, on the other hand, represent the working class in the novel. They cannot afford the best necessities in their lives. The luxury assets are provided for the ruling class. In the study of Permatasari (2015), social class and poverty in American society in the 2000s era were studied, as seen in Suzanne Collins's *The Hunger Games* novel. The findings showed that the upper class and the lower class were different in terms of living conditions. The lower class must struggle to survive while the upper class becomes wealthier. The upper class has more power than the lower one. Poverty strikes the lower class.

Class inequality is controlled by the dominant class. James C. Scott wrote in his book title *Domination and the Arts of Resistance: Hidden Transcripts*, explained that "... these forms of domination

are institutionalized means of extracting labor, goods, and services from a subject population. Typically, domination contains a strong element of personal rule ...” (1990, p. 21). In other words, Scott explained that the ruling class will do every tactic including violence, insults, and abuse to make their working-class work effectively. These forms of domination are used for controlling labor, goods, and services from the lower-class population. In the trilogy of *The Hunger Games*, there are two main villains such as President Snow and President Alma Coin. Snow led the Capitol to control other districts as the slave areas. While Coin used Katniss as her puppet to become the Mockingjay, that would collect and lead the rebellion in every district. Moreover, she always watched Katniss and threatened her by punishing her friends.

“...punishing my prep team’s a warning,” I tell her. “Not just to me. But to you, too. About who is really in control and what happens if she’s not obeyed. If you had any delusions about having power, I’d let them go now.” (Collins, 2010: 50).

In addition, Katniss decided to defeat class inequality by fighting against the Capitol. Every word and

action she took would decide the future of Panem. It is told on page 11:

Of course, I hate the Capitol, but I have no confidence that my being the Mockingjay will benefit those who are trying to bring it down. How can I help the districts when every time I make a move, it results in suffering and loss of life? (Collins, 2010: 11).

However, when Katniss makes a move, some people die from her movement. Her memory of the inhumanities that the Capitol made to her life, triggers anger inside her. Class inequality is started by class consciousness at the beginning of the story. She has to survive by hunting animals, while people who live in the Capitol become richer and have a pleasant life. It is obvious that a class revolution for parity is needed to overcome in this novel.

Marxist feminism explained that three types of feminism such as first-wave, second-wave, and third-wave play a vital role in the analysis. It is clear that third-wave feminism was found in the novel. As Loobeek (2014) suggested, this wave focuses on the flexibility of a woman’s sexuality and her right to show or minimize it. There are several aspects to consider, such as the many colors,

ethnicities, nationalities, religions, and cultural backgrounds. In a novel or a movie, there are many people whose backgrounds are various. The Capitol is excluded by other districts. They want to change the ruling system from a dictatorship into a democracy because the ruling class dominates the working class violently. Especially, President Snow, the main antagonist in the novel, as well as President Alma Coin, who needs to manipulate Panem under her power. Katniss realizes that, after Snow passed away, a new dictator has arisen. Thus, she does not need the old, violent circle to come back. She killed President Coin to save the entire nation. Finally, a real ruling system has arrived. Class inequality was destroyed.

Conclusion

Katniss Everdeen, the main character of the novel, has the most important role in the entire trilogy of the Hunger Games series. She has to fight against class inequality in Panem. She gathers and recruits a large number of people to fight alongside her for a better life.

Meanwhile, Marxist feminism plays a huge role in analyzing this present study. Marxist feminism tells us that women must

survive for their lives because women are the first to be responsible for their families and themselves. She became the guardian of her mother and younger sister after her father's death.

As the protagonist and narrator of the novel, Katniss is a strong and practical girl who is more mature than her real age. She volunteers for the Games in place of Prim, her little sister. At the beginning of the Games, she has no interest in boys, after that she wants to protect Peeta.

There are differences between the rich and the poor in terms of class inequality. It can be explained that people who live in the Capitol are wealthy and enjoy luxurious lifestyles. In contrast, people who live far away from the Capitol face starvation and uncomfortable life. Katniss realizes that everyone deserves to live in equality. She develops her skills and troops who have the same intention to fight for a better life by eradicating class disparity. Finally, the advent of democracy has arrived. Class inequality was destroyed. In the nation, people live happily.

Suggestions and Recommendations

The suggestions of the present study focus on the role of Katniss Everdeen,

the main protagonist of the series. Especially, the role of people in fighting against class inequality. It is suggested that educators who concern with the pedagogical method, might consider using either the novel or the movie adaptation for learners who want to improve their English reading skills. Moreover, they could enjoy and read it for pleasure. Social studies teachers could use this novel to discuss issues of class inequality and lead the class

discussion after reading or watching the movie.

However, the present study only focuses on Katniss, the main protagonist in the movie. For further studies, the researchers should investigate antagonists and other minor characters in different aspects for producing persuasive findings or studying the comparative study between this novel and related feminist protagonists in other novels.

REFERENCES

- Anwar, A. (2012). **Teori Sosial Sastra**. Yogyakarta: Penerbit Ombak.
- Cambridge Dictionary. (2023). **Capitalism**. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/capitalism?q=capitalism+>
- Collins, S. (2008). **The Hunger Games**. New York: Scholastic.
- Collins, S. (2009). **Catching Fire**. New York: Scholastic.
- Collins, S. (2010). **Mockingjay**. New York: Scholastic.
- Fortuna, D. (2019). **Representation of social inequality in Suzanne Collins' The Hunger Games**. Graduate Thesis. English Department, Faculty of Culture and Humanities, State Islamic University of Sunan Gunung Djati Bandung.
- Gay, R. (2012). Bad Feminist. **Virginia Quarterly Review**, 88(4), 88-95.
- Goldman, J. & Howard, B. (2021). **Reviews of The Hunger Games**. Retrieved from https://www.rottentomatoes.com/m/the_hunger_games [2023, 6 Jan.]
- Hoberman, J. (2019). **Reviews of The Hunger Games**. Retrieved from https://www.rottentomatoes.com/m/the_hunger_games [2023, 9 Jan.]
- Leong, K. (n.d.). **Book review – The Hunger Games**. <http://202.175.82.54/talking/43/p47.pdf>
- Loobeek, K. (2014). A feminist analysis of the film “The Hunger Games”. **Concordia Journal of Communication Research**, 1, Article 3. DOI: 10.54416/GJGS4165

- Marx, K., & Engels, F. (1848). **The communist manifesto**. Selected works by Karl Marx and Frederick Engels. New York: International Publishers.
- Permatasari, H. P. (2015). Social class and poverty in American society in the 2000's era as seen in Suzanne Collins's *The Hunger Games* novel. **Lexicon**, 4(2), 129-137.
- Scott, J. C. (1990). **Domination and the Arts of Resistance: Hidden Transcripts**. New Haven and London: Yale University Press.
- “**The Hunger Games**.” In Wikipedia. Retrieved from http://en.wikipedia.org/wiki/The_hunger_games [2022, 7 Aug.]
- The Hunger Games: Catching Fire**. (2013). Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/The_Hunger_Games:_Catching_Fire [2023, 10 January].
- Wikipedia. (2022). **The Hunger Games**. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/The_Hunger_Games [2023, 6 Jan.]
-

Research Article

การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำด้วยการวิเคราะห์ แบบล้อมกรอบข้อมูล

OPERATIONAL EFFICIENCY OF LOW-COST AIRLINES BY DATA ENVELOPMENT ANALYSIS

อนัญญา สินธุเสน* นปภา ปทารกมลพงษ์ และ คงศักดิ์ คงชุมชุม
การจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบินสถาบันการบินพลเรือน

Ananya Sindhusen*, Napapa Pataragamonepong and Kongsak Chomchum
Master of Management, Aviation Management, Civil Aviation Training Center

*E-mail: kwangz_a@hotmail.com

Received: 2023-04-10

Revised: 2023-05-15

Accepted: 2023-05-15

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขาย และให้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำรายหนึ่ง และ 2) เพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำรายหนึ่ง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศอินโดนีเซีย โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2562 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขาย และให้บริการ ด้วยโปรแกรม Eviews 12 และวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธี Data Envelopment Analysis

ผลจากการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและให้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยมี 4 ปัจจัย ดังต่อไปนี้ ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน และรายได้จากการขนส่งสินค้า และ 2) ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยในปี พ.ศ. 2559 - 2562 พบว่าสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย มีประสิทธิภาพในด้านค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน ค่าน้ำมันเชื้อ

เพลิง ค่าใช้จ่ายพนักงาน และรายได้จากการขนส่งสินค้า ส่วน 2.3) ประสิทธิภาพต่อขนาดของสายการบิน ต้นทุนต่ำจากประเทศไทย พบว่า มีประสิทธิภาพต่อขนาด โดยมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดคงที่

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการดำเนินงาน สายการบินต้นทุนต่ำ การวิเคราะห์แบบล้อมกรอบข้อมูล

ABSTRACT

This independent study is aimed at 1) identifying the factors related to the revenues of low-cost Airlines and 2) measuring the operational efficiency of low-cost Airlines in Thailand. By collecting data from the annual reports from 2016–2019. Study the factors related to revenues with the Eviews 12 program and operational efficiency measured by using the Data Envelopment Analysis.

The results of this study showed that: 1) the factors related to the revenues of low-cost airlines are as follows: 1.1) Aircraft maintenance 1.2) Fuel cost; 1.3) Staff cost; and 1.4) Freight service. 2) the operational efficiency of low-cost airlines in Thailand is in terms of 2.1) Technical Efficiency 2.2) Operational Efficiency in 2016–2019 found that Thai AirAsia was efficient in terms of aircraft maintenance, fuel costs, staff costs, and freight service. And 2.3) scale efficiency of low cost in Thailand is also efficient on scale efficiency with a constant return to scale.

Keywords: Operational Efficiency, Low-Cost Airline, Data Envelopment Analysis

บทนำ

ปัจจุบันการเดินทางทางอากาศเป็นการเดินทางที่สะดวก และรวดเร็วกว่าการเดินทางในรูปแบบอื่น อีกทั้งยังเชื่อมต่อเมืองสำคัญของแต่ละประเทศไว้ด้วยกัน ประกอบกับการเปิดน่านฟ้าเสรี (Open Sky Policy) ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 ทำให้ทุกสายการบินสามารถบินเส้นทางภายในประเทศได้ทั้งแบบประจำ (Schedule airline) และแบบไม่ประจำ (Non-Schedule Airline) ผู้โดยสารจึงมีทางเลือกในการเดินทางมากขึ้น เพราะสามารถเปรียบเทียบราคา และบริการของแต่ละสายการบินได้ ในอดีต

ประเทศไทยมีสายการบินประเภทให้บริการเต็มรูปแบบ (Full Service Airlines) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งสายการบินได้กำหนดการให้บริการขั้นต่ำ โดยที่ผู้โดยสารไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ได้แก่ น้ำหนักสัมภาระลงทะเลเป็นชิ้นต่ำไม่เกิน 20 กิโลกรัม การบริการอาหารและเครื่องดื่มในเที่ยวบิน การบริการเลือกที่นั่งบนเที่ยวบิน เป็นต้น (The Civil Aviation Authority of Thailand [CAAT], 2020) ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2546 สายการบินราคาประหยัด จึงถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทย

สายการบินราคาประหยัด (Low Cost Airlines) มีความแตกต่างไปจากสายการบินที่ให้บริการเต็มรูปแบบ เพราะไม่มีการกำหนดการบริการขั้นต่ำ และสายการบินอาจเสนอขายบริการทางเลือกตามความต้องการของผู้โดยสารได้ (CAAT, 2020) ธุรกิจสายการบินราคาประหยัดที่ให้บริการในประเทศไทยในปัจจุบัน ได้แก่ สายการบินไทยเวียดเจ็ท และสายการบินไทยเอเชีย เอ็กซ์ที่ให้บริการอยู่ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สายการบินนกแอร์ สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย ที่ให้บริการอยู่ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง

การบริหารงานแบบ “ต้นทุนต่ำ” ของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยหมายถึงการทำให้สายการบินมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ดังนี้

1) การใช้เครื่องบินให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการบินให้มาก และจอดให้น้อย การจอดพักเครื่องบินที่สั้นที่สุดที่สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยทำได้คือ 25 นาที

2) ราคาที่ต่ำที่สุด แลกกับการบริการที่น้อยลง เช่น ไม่มีห้องรับรองที่สนามบิน ไม่มีการบริการอาหารและเครื่องดื่ม แต่ผู้โดยสารสามารถซื้อได้บนเที่ยวบิน มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมหากมีสัมภาระลงทะเบียน และมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมหากต้องการเลือกที่นั่งบนเที่ยวบิน เป็นต้น

3) ชั่วโมงบินต่อเที่ยวบินสั้น (ไม่เกิน 4 ชั่วโมง) ไม่จอดพักที่สนามบินระหว่างทางเพื่อลดการใช้พนักงาน และค่าใช้จ่ายด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ณ สนามบินที่จอดพัก

ท่ามกลางการแข่งขันทางธุรกิจของสายการบินราคาประหยัด การทำให้สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยมีต้นทุนต่ำเพียงอย่างเดียวจึงอาจไม่สามารถแข่งขันกับสายการบินอื่นได้ ฉะนั้น การที่สายการบินทราบถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของตนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อนำไปพัฒนาแผนการดำเนินงานให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทางสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย จึงถือเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลสำคัญ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่อไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและให้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย

2) เพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย

ทบทวนแนวคิด

1) **แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับประสิทธิภาพ**
ประสิทธิภาพในการผลิต หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างจำนวนสินค้า หรือ บริการที่ผลิตได้ (Output) กับจำนวนของทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้า หรือบริการ (Input) โดยผลที่ได้ออกมาดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้น หรือ ลดลงของประสิทธิภาพในการผลิต (Wonglamai, 2013)

โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่ม หรือ ลดลงของประสิทธิภาพการผลิต แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

1) ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เช่น กระบวนการผลิต กระบวนการทำงานของเครื่องจักร หรือ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ

2) ปัจจัยด้านระบบการบริการ เช่น การใช้ระบบแรงงานสัมพันธ์เข้ามาส่งเสริมเทคนิคการบริหาร เป็นการใช้ระบบทวิภาคีเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

3) ปัจจัยด้านแรงงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดเพราะกิจการใด ๆ อาจใช้เทคโนโลยี เครื่องจักรที่มีความทันสมัยที่สุดในขณะนั้น อาจมีการบริหารงานที่ดีเพื่อผลิตสินค้า หรือ บริการที่ดีที่สุดในกิจการนั้น ๆ แต่หากไม่มีแรงงานมาใช้เทคโนโลยี เครื่องจักร หรือ ระบบที่วางไว้ ธุรกิจก็อาจประสบความสำเร็จได้ยาก ดังนั้นแรงงานจึงเป็นปัจจัย หรือ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุด

Farrell (1957) ได้แสดงแนวความคิดการจำแนกประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ของหน่วยผลิตว่ามี 2 ประเภท ดังนี้

1) ประสิทธิภาพทางด้านเทคนิค (Technical Efficiency) คือ ความสามารถของ หน่วยผลิตในการเพิ่มปริมาณผลผลิตภายใต้จำนวนปัจจัยการผลิตที่หน่วยผลิตมีอยู่ ซึ่งเป็นการวัดด้านผลผลิต (Output-Oriented Measure) หรือ พิจารณาได้จากความสามารถของหน่วยผลิตในการลดการใช้ปัจจัยการผลิตลง โดยที่ยังได้จำนวนผลผลิตเท่าเดิม ซึ่งเป็นการวัดด้านปัจจัยการผลิต (Input -Oriented Measure)

2) ประสิทธิภาพทางการจัดสรรทรัพยากร (Allocative Efficiency) คือ

ความสามารถของหน่วยผลิต ในด้านการเลือกใช้ ปัจจัยการผลิตในสัดส่วนที่เหมาะสม ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านราคาของด้านปัจจัยการผลิต (Suebpongsakorn, 2012)

2) แนวคิดเกี่ยวกับการวัดประสิทธิภาพด้วย Data Environmental Analysis (DEA)

แบบจำลอง Data Envelopment Analysis (DEA) เป็นวิธีการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีลักษณะโครงสร้างเหมือนกัน (Homologous) โดยเปรียบเทียบประสิทธิภาพหน่วยงานที่มีปัจจัยนำเข้า (Inputs) และปัจจัยผลผลิต (Outputs) มีค่าประสิทธิภาพที่มากที่สุดเท่ากับ 1 โดยหน่วยงานใดวิเคราะห์ออกมาได้ค่าประสิทธิภาพน้อยกว่า 1 ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยความไม่มีประสิทธิภาพแล้วนำไปปรับปรุง และพัฒนาต่อไป (Pattarapongpaisarn, 2012)

DEA เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพของหน่วยงานต่างๆ (Decision Making Unit : DMU) ที่เราให้ความสนใจ เช่น ประสิทธิภาพ การดำเนินงานขององค์กร การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ภายในองค์กร และการลงทุน เป็นต้น โดยวิเคราะห์ประสิทธิภาพจากปัจจัยนำเข้า หรือ ปัจจัยผลิต (Input) และปัจจัยผลผลิต (Output) ของเรื่องที่ต้องการศึกษา หน่วยงาน หรือ องค์กรที่สามารถสร้างผลผลิตได้จำนวนมาก โดยใช้ปัจจัยการผลิตน้อย ย่อมแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพที่ดีขององค์กร (Wattanasang, Chanthakhot, Wisela & Ransikarbun, 2018)

3) การดำเนินงานของสายการบินไทย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย

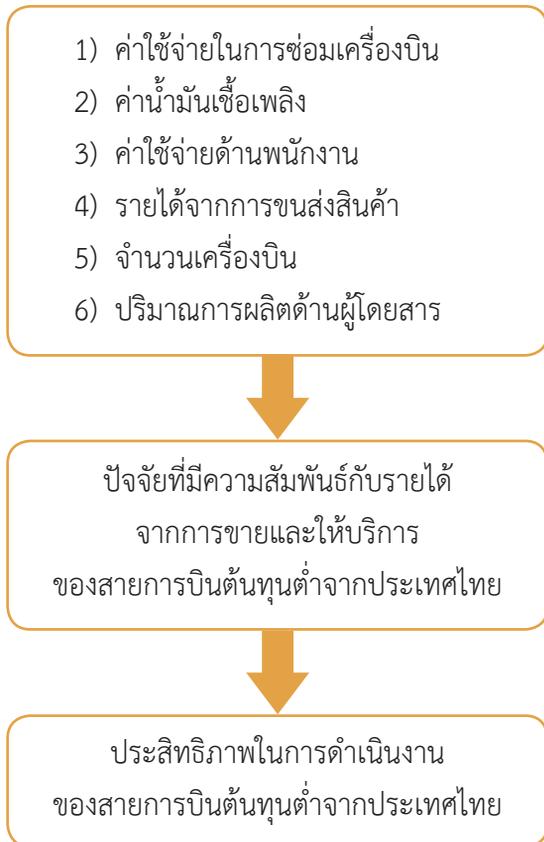
สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย ให้บริการสายการบินราคาประหยัดด้วยเครื่องบินรุ่นแอร์บัส A320 และ A321 โดยมีรายได้หลักจากการขนส่งผู้โดยสารแบบประจำ (Scheduled Passenger Services) และการให้บริการเสริม (Ancillary services) สายการบินให้บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศแบบประจำด้วยราคา ค่าโดยสารที่ประหยัดกว่าค่าโดยสารของสายการบินที่ให้บริการแบบเต็มรูปแบบ โดยค่าโดยสารดังกล่าว ไม่รวมถึงบริการเสริมต่าง ๆ เช่น ค่าฝากสัมภาระ ใต้ท้องเครื่อง ค่าเลือกที่นั่ง ค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่มและบริการอื่น ๆ ซึ่งหากผู้โดยสารต้องการใช้บริการดังกล่าวสามารถซื้อเพิ่มได้โดยค่าบริการดังกล่าว จะอยู่ในค่าบริการเสริม (Ancillary services)

เส้นทางของสายการบินเน้นให้บริการเส้นทางบินระยะใกล้ไปยังท่าอากาศยานที่อยู่ใน

หรือ ใกล้เคียงกับบริเวณที่มีประชากรหนาแน่น และเป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยว ซึ่งโดยปกติอยู่ในรัศมีไม่เกิน 3,500 กิโลเมตร และระยะเวลาทำการบินของเที่ยวบินไม่เกิน 4 ชั่วโมง 30 นาที จากฐานปฏิบัติการบินของสายการบิน ให้บริการเส้นทางบินแบบไม่มีการเชื่อมต่อ (Point-to-Point) โดยจะไม่จัดเที่ยวบินที่จะต้องจอดเครื่องบินค้างคืนที่ท่าอากาศยาน ยกเว้นการจอดเครื่องบินค้างคืนในท่าอากาศยานที่เป็นฐานปฏิบัติการบินของสายการบินเอง

นอกจากนี้สายการบินยังให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน ด้านค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน ด้านรายได้จากการขนส่งสินค้า จำนวนเครื่องบิน และปริมาณการผลิตด้านผู้โดยสาร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2562 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศต่าง ๆ จำนวน 3 สายการบิน ได้แก่ สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งผู้ศึกษาจะไม่ระบุชื่อของสายการบินที่เป็นประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวและรักษา

ความลับ อีกทั้งยังเป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและเพิ่มประโยชน์ของการวิจัย (Yoddamnern-Attig, 2010) ซึ่งวิธีการศึกษาแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีประสิทธิภาพ และการวัดประสิทธิภาพ ด้วยวิธี Data Environment Analysis (DEA) ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบิน

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศอินโดนีเซีย

ขั้นตอนที่ 3 หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและให้บริการ (Revenue) ของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศอินโดนีเซีย ด้วยโปรแกรม EvIEWS 12

ขั้นตอนที่ 4 วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยด้วยโปรแกรม DEAP 2.1

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและให้บริการ ของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยที่ได้จากโปรแกรม EvIEWS 12 และสรุปผลประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยที่ได้จากการคำนวณโปรแกรม DEAP 2.1

ผลการวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Panel Least Square (POOLS) มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่าเท่ากับ -4.9215 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบินมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.4074 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.043 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.4074 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.001 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าใช้จ่ายด้านพนักงานมีค่าสัมประสิทธิ์

เท่ากับ 1.0802 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 รายได้จากการขนส่งสินค้าค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.7790 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จำนวนเครื่องบินมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.1184 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.4494 ปริมาณการผลิตด้านผู้โดยสารค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.05382 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.0014 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แบบจำลองนี้มีค่า Adjust R Square ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรเท่ากับ 94.03%

ตารางที่ 1 แสดงตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ปัจจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
1) ปัจจัยการผลิต (Input)	1) ค่าใช้จ่ายในการบำรุงเครื่องบิน (AM) 2) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (FC) 3) ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน (SC) 4) รายได้จากการขนส่งสินค้า (FS) 5) จำนวนเครื่องบิน (Fleet Size) 6) ปริมาณการผลิตด้านผู้โดยสาร (ASK)
2) ปัจจัยผลผลิต (Output)	1) รายได้จากการขายและบริการ (Revenue)

ตารางที่ 2 ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Panel Least Square (POOLS)

ตัวแปรอิสระ (Independent)	สัมประสิทธิ์ (Coefficient)	P - value
C	-4.9215	0.0000**
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน	0.5166	0.0043**
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	0.4074	0.0001**
ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน	1.0802	0.0000*
รายได้จากการขนส่งสินค้า	0.7790	0.0000*
จำนวนเครื่องบิน	-0.1184	0.4494
ปริมาณการผลิตด้านผู้โดยสาร	-0.05382	0.0014**
Adjusted R Squared	0.9403	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าสถิติที่สำคัญ

ต่อมาผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามซึ่งสามารถสรุปตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและบริการ ได้ดังตารางที่ 2 ตารางผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Panel Least Square (POOLS) การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้เนื่องจากการบันทึกข้อมูลตามเวลา (Time series data) โดยแต่ละสายการบินไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลด้วยระยะเวลาที่เท่ากัน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เสมือนเป็นข้อมูลชุดเดียวกันคือ หาสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficient) ร่วมกัน ซึ่งจากตารางที่ 2 ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Panel Least Square (POOLS) มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่าเท่ากับ -4.9215 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน

มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.4074 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.043 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.4074 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.001 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าใช้จ่ายด้านพนักงานมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.0802 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 รายได้จากการขนส่งสินค้า ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.7790 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จำนวนเครื่องบินมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.1184 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.4494 ปริมาณการผลิตด้านผู้โดยสารค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.05382 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0014 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แบบจำลองนี้มีค่า Adjust R Square ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรเท่ากับ 94.03%

พบว่ามีความสัมพันธ์ที่มีค่าติดลบ 2 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนเครื่องบิน (Fleet size) และ ปริมาณการผลิตด้านผู้โดยสาร (ASK) ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและให้บริการ ผู้ศึกษาจึงตัด 2 ตัวแปรนี้ออก แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Panel Least Square (POOLS) อีกครั้ง เพื่อยืนยันความถูกต้อง พบว่าเหลือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ จำนวน 4 ตัวแปร ดังตารางที่ 3

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.3080 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.0016 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าใช้จ่ายด้านพนักงานมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.4570 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.003 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 รายได้จากการขนส่งสินค้ามีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.3523 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แบบจำลองนี้มีค่า Adjust R Square ที่สามารถ

ตารางที่ 3 ตารางผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Panel Least Square (POOLS) หลังจากตัดตัวแปร

ตัวแปรอิสระ (Independent)	สัมประสิทธิ์ (Coefficient)	P - value
C	-4.7315	0.0000**
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน	0.8001	0.0000**
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	0.3080	0.0016**
ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน	0.4570	0.0003**
รายได้จากการขนส่งสินค้า	0.3524	0.0000**
Adjusted R Squared	0.9236	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าสถิติที่สำคัญ

จากตารางที่ 3 ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Panel Least Square (POOLS) หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่สัมพันธ์กันออกแล้ว มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่าเท่ากับ -4.7315 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8001 มีค่า P – Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรเท่ากับ 92.36% จากนั้นวิเคราะห์ค่า Probability Value (Prob) ถ้ามักกว่า 0.05 ให้ใช้ POOLS ได้เลย ถ้าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งจะค่า P- Value ที่ได้จากโปรแกรมสำเร็จรูป มีค่า 0.00 ให้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Fixed Effect Model /Random Effect Model ต่อไป ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Fixed Effect Model โดยการวิเคราะห์ด้วยวิธี Fixed Effect Model ควบคุมเฉพาะผลผลิต

ตัวแปรอิสระ (Independent)	สัมประสิทธิ์ (Coefficient)	P - value
C	-3.0806	0.0165*
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน	0.1922	0.2254
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	0.0420	0.7094
ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน	0.7089	0.0001**
รายได้จากการขนส่งสินค้า	0.8162	0.0000**
Adjusted R Squared		0.9666

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าสถิติที่สำคัญ

จากตารางที่ 4 ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Fixed Effect Model มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่าเท่ากับ -3.0806 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0165 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบินมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1922 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.2254 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0420 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.7094 ค่าใช้

จ่ายด้านพนักงานมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.7089 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.001 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 รายได้จากการขนส่งสินค้าค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8162 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แบบจำลองนี้มีค่า Adjust R Square ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรเท่ากับ 96.66%

ตารางที่ 5 ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Random Effect Model

ตัวแปรอิสระ (Independent)	สัมประสิทธิ์ (Coefficient)	P - value
C	-4.7315	0.0000**
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน	0.8001	0.0000**
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	0.3080	0.0000**
ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน	0.4570	0.0000**
รายได้จากการขนส่งสินค้า	0.3523	0.0000**
Adjusted R Squared	0.9236	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าสถิติที่สำคัญ

จากตารางที่ 5 ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Random Effect Model มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่าเท่ากับ -4.7315 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8001 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.3080 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าใช้จ่ายด้านพนักงานมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.4570 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 รายได้จากการขนส่งสินค้ามีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.3523 มีค่า P - Value เท่ากับ 0.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แบบจำลองนี้มีค่า Adjust R Square ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรเท่ากับ 92.36%

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เลือกสมการโดยใช้คำสั่ง Correlated Random Effects – Hausman Test

Test Summary	Chi-Sq. statistic	Chi-Sq. d.f.	P-Value
Cross – section random	52.6839	4	0.0000**
Adjusted R Squared		0.9666	

จากตารางที่ 6 เมื่อได้ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมระหว่างสมการ Fixed Effect Model และ Random Effect Model ให้ดูค่า Probability Value (P-value) ถ้ามีค่ามากกว่า 0.05 แบบจำลอง Random Effect มีความเหมาะสม ถ้าค่า P-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าแบบจำลอง Fixed Effect มีความเหมาะสม โดยจากการวิเคราะห์ค่า P - value ที่โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ออกมาได้ พบว่ามีค่าน้อยกว่า 0.05 ดังนั้นแบบจำลองความสัมพันธ์ตัวแปรที่เหมาะสมของการค้นคว้าอิสระนี้ คือแบบจำลอง Fixed Effect ดังตารางที่ 4 ดังนั้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและบริการของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเครื่องบิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน รายได้จากการขนส่งสินค้า และนำปัจจัยที่ได้ไปคำนวณค่าประสิทธิภาพด้วย DEA ต่อไป การหาค่าประสิทธิภาพต่อขนาด คำนวณจากแบบจำลอง CCR และแบบจำลอง BCC ที่คำนวณได้สามารถนำมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพต่อขนาดการหาค่าประสิทธิภาพต่อขนาดได้ดังนี้

$$SE = CCR/BCC \text{ หรือ } CCR = BCC \times SE$$

ถ้าค่าประสิทธิภาพต่อขนาด เท่ากับ 1 แสดงว่า DMU นั้น แสดงว่ามีขนาดการผลิตที่เหมาะสม แต่ถ้าค่าประสิทธิภาพต่อขนาด น้อยกว่า 1 แสดงว่า DMU นั้น มีขนาดการผลิตที่ไม่เหมาะสม และจากข้อกำหนดของแบบจำลอง CCR ที่ว่า DMU ที่มีประสิทธิภาพการผลิตทางเทคนิคเต็มที่ จะมีผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของธุรกิจที่มีขนาดของธุรกิจที่เหมาะสมส่งผลให้ DMU ที่มีประสิทธิภาพต่อขนาดจะมีผลตอบแทนต่อขนาดคงที่เท่านั้น จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิค ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และประสิทธิภาพต่อขนาดของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559-2562 สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค ค่าประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และค่าประสิทธิภาพต่อขนาด เท่ากับ 1 แสดงว่าสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย มีประสิทธิภาพทางเทคนิค มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีประสิทธิภาพต่อขนาดทุกปี โดยมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดคงที่

ตารางที่ 7 ผลการคำนวณประสิทธิภาพทางเทคนิค ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และประสิทธิภาพต่อขนาดของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย

ปี พ.ศ.	ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค	ค่าประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	ค่าประสิทธิภาพต่อขนาด	ผลตอบแทนต่อขนาด
2559	1	1	1	CSR
2560	1	1	1	CSR
2561	1	1	1	CSR
2562	1	1	1	CSR

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและให้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย จากการหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและให้บริการด้วยโปรแกรม Eviews 12 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน และรายได้จากการขนส่งสินค้า เป็น 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการขายและให้บริการต่อสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศอินโดนีเซีย โดย 4 ปัจจัยข้างต้น มีความสัมพันธ์ต่อรายได้จากการขายและให้บริการ ดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ด้านค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบินของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจาก

ประเทศอินโดนีเซีย มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1790 1.0545 และ -0.0321 ตามลำดับ โดยค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบินของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการขายและให้บริการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.0545 ถ้ากำหนดให้ค่าตัวแปรอื่นคงที่แล้วมีความหมายว่า เมื่อค่าใช้จ่ายด้านการบำรุงรักษาเครื่องบินเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายได้จากการขายและให้บริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0545 และเมื่อมีค่าใช้จ่ายด้านการบำรุงรักษาเครื่องบินลดลงร้อยละ 1 จะทำให้รายได้จากการขายและบริการลดลงร้อยละ 1.0545

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ด้านค่าน้ำมันเชื้อเพลิงของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศอินโดนีเซีย มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.2467 0.6090 และ 0.2113 ตามลำดับ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย

มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการขายและบริการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.6090 ถ้ากำหนดให้ค่าตัวแปรอื่นคงที่แล้ว มีความหมายว่า เมื่อสายการบินมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายได้จากการขายและบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6090 และเมื่อสายการบินมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงลดลงร้อยละ 1 จะทำให้รายได้จากการขายและบริการลดลงร้อยละ 0.6090

ค่าใช้จ่ายพนักงาน ผลจากการศึกษาประสิทธิภาพค่าใช้จ่ายพนักงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศอินโดนีเซีย มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.7763 0.3014 และ -0.0308 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายพนักงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการขายและบริการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.3014 ถ้ากำหนดให้ค่าตัวแปรอื่นคงที่แล้ว มีความหมายว่า เมื่อสายการบินมีค่าใช้จ่ายด้านพนักงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายได้จากการขายและบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3014 และเมื่อสายการบินมีค่าใช้จ่ายด้านพนักงานลดลงร้อยละ 1 จะทำให้รายได้จากการขายและบริการลดลงร้อยละ 0.3014

ด้านรายได้จากการขนส่งสินค้า ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ด้านรายได้จากการขนส่งสินค้าของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศมาเลเซีย สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย และสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศอินโดนีเซีย มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1243 -1.2496 และ 0.8913 ตามลำดับ รายได้จากการขนส่งสินค้าของ

สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรายได้จากการขายและบริการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -1.2496 ถ้ากำหนดให้ค่าตัวแปรอื่นคงที่แล้ว มีความหมายว่า เมื่อสายการบินมีรายได้จากการขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายได้จากการขายและบริการลดลงร้อยละ 1.2496 และเมื่อมีรายได้จากการขนส่งสินค้าลดลงร้อยละ 1 จะทำให้สายการบินมีรายได้จากการขายและบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2496

2) ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย โดยการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิค ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และประสิทธิภาพต่อขนาดของสายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย ด้วยวิธี DEA พบว่า ในปีพ.ศ. 2559 - 2562 สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค ค่าประสิทธิภาพการดำเนินงาน และประสิทธิภาพต่อขนาด เท่ากับ 1 ในการดำเนินงานทุกปี หมายความว่า สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศไทย มีประสิทธิภาพการดำเนินงานในด้านค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องบิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายพนักงาน และรายได้จากการขนส่งสินค้า และสายการบินยังมีประสิทธิภาพต่อขนาดอีกด้วย โดยมีลักษณะผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ ซึ่งพบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmad & Neal (2006); David (2008); Minkova (2009) กล่าวว่า สายการบินราคาประหยัดมีต้นทุนดังนี้ 1) ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ได้แก่ เงินเดือนพนักงาน ค่าฝึกอบรมพนักงาน 2) ค่าใช้จ่ายด้านอากาศยาน เช่น ค่าซ่อมบำรุง 3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง โดยสายการบิน

ราคาประหยัดจะบริหารใช้ทรัพยากรดังกล่าวอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sathapongpakdee (2021) ที่กล่าวว่าผู้ประกอบการที่รับขนส่งผู้โดยสารและสินค้าควบคู่กัน (Combined carriers) จะมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการระวางบรรทุกสามารถปรับเปลี่ยนได้รวดเร็วตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น การเพิ่มสัดส่วนพื้นที่ขนส่งสินค้าในช่วงที่ผู้โดยสารมีความต้องการเดินทางลดลง หรือเพิ่มสัดส่วนพื้นที่ขนส่งผู้โดยสารในช่วงที่ความต้องการเดินทางสูงขึ้น การปรับตัวดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการสามารถรักษาระดับรายได้ของสายการบินให้เติบโตได้ต่อเนื่อง อีกทั้งการเติบโตของการค้าออนไลน์ และการร่วมมือกับพันธมิตรบริหารจัดการขนส่งสินค้าซึ่งมีทั้งลูกค้าและปริมาณสินค้าในมือจะหนุนให้การเติบโต

ของธุรกิจมีระดับใกล้เคียงกับช่วงสถานการณ์ปกติ สอดคล้องกับงานวิจัย Chantarapanich (2021) ที่กล่าวว่า สายการบินต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในช่วงวิกฤตโควิด-19 ด้วยการปรับเปลี่ยนเครื่องบินจากขนส่งผู้โดยสารมาเป็นขนส่งสินค้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tangjui, Sampaothong and Limaroon (2022) ที่กล่าวว่าแหล่งที่มารายได้ของสายการบินได้เปลี่ยนไปในช่วงที่เกิดวิกฤตโควิด-19 ผู้โดยสารไม่สามารถเดินทางได้ แต่สายการบินกลับมีการขนส่งสินค้ามากขึ้น เนื่องจากเป็นสินค้าที่จำเป็นต้องใช้ เช่น อุปกรณ์การแพทย์ หน้ากากอนามัย วัคซีน รวมถึงสินค้าจำเป็นอื่น ๆ อีก ทำให้สายการบินต้องปรับเปลี่ยนเครื่องบินเพื่อมารองรับการขนส่งสินค้าที่มากขึ้น และเพื่อเป็นการพยุงกิจการให้อยู่รอดต่อไป

REFERENCES

- Ahmad, R. & Neal, M. (2006). AirAsia: The Sky's the Limit. *Asian Journal of Management Cases*, 3(1), 3-25.
- Chantarapanich, R. (2021). Impact and Adaptation of Airline Business in the COVID-19 Outbreak Situation. *Academic Journal of Buriram Rajabhat University*, 13(1), 1-20. (In Thai).
- The Civil Aviation Authority of Thailand [CAAT]. (2020). **What is the difference between full service and low cost?.** Retrieved from <https://www.caat.or.th/th/archives/47932> [2022, Apr. 18]
- David, P. (2008). **Some Insights into Competition between Low-Cost Airlines.** Article in *Research in Transportation Economics*, Loughborough University.
- Farrell, M. J. (1957). The measurement of productive efficiency. *Journal of the Royal Statistical Society*, 120(3), 253-290.

- Pattarapongpaisarn, M. (2012). **Relative efficiency assessment of health-promoting. Tambon hospitals in Amphur Muang, Phitsanulok using Data Envelopment Analysis.** (Master's thesis) Phitsanulok: Naresuan University. (In Thai)
- Sathapongpakdee, P. (2021). **Industry Outlook 2021-2023: Air Transport.** Retrieved from https://www.krungsri.com/getmedia/c8ca3a9b-43ee-4d82-872d-712ba3ba57cf/IO_Air_Transport [2021, Mar. 17] (In Thai)
- Suebpongsakorn, A. (2012). Data Envelopment Analysis (DEA) methodologies and technical benchmarks. **CMU JOURNAL OF ECONOMICS**, 16(1), 44-82. (In Thai)
- Tangjui, T., Sampaothong, P. & Limaroon N. (2022). The Analysis of COVID-19 impact and the changes in revenue structure of full service carriers: Percentage change analysis of airlines' sources of revenue. **Suan Dusit Graduate School Academic Journal**, 18(1), 211-230. (In Thai)
- Minkova V. (2009). **Low Cost Carriers- Business Model, Impacts of its Expansion and Challenges.** (Bachelor thesis) Villingen-Schwenningen: Furtwangen University.
- Wattanasaeang, N., Chanthakhhot W., Wisesla K. & Ransikarbum K. (2018). **Data Envelopment Analysis (DEA) Method and its Applications in Thailand: Future Research Directions.** In Publication Department of UBU Engineering Journal. Industrial Engineering Network Conference 2018 Faculty of Engineering, Ubon Ratchathani University (293-299). Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani university. (In Thai)
- Wonglamai, K. (2013). **Factors Affecting Performance Efficiency of Credit Card Machine Service Employees (Bank of Ayudhya Public Company Limited).** (Master's thesis). Bangkok: Siam University. (In Thai)
- Yoddamnern-Attig, B. (2010). Ethical issues in social science research involving human subjects: Book review. **Kasetsart Journal of Social Sciences**, 31(2), 290-301. (In Thai).
-

Research Article

การออกแบบและแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

DESIGN AND DEVELOPMENT GUIDELINES FOR BATIK PRODUCTS, BAN NA TOEI, THAI MUEANG DISTRICT, PHANG NGA PROVINCE

ธีรกานต์ โพธิ์แก้ว^{1*} ชวัชชัย ทุมทอง² ฉัตรวิชัย ณ ตะกั่วทุ่ง³ อรุณา กุลนัย⁴
ศิริขวัญ หิมเอียด⁵ และ หัตติยา สุหล้า⁶

^{1, 3, 4, 5, 6}สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

²สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Theerakan Pokaew^{1*}, Thawatchai Tumthong², Chattawat Na Takuathung³, Onuma Kulnuy⁴,
Sirikhwan Heemiad⁵ and Hatthiya Sulum⁶

^{1, 3, 4, 5, 6}Program in Community Development, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phuket Rajabhat University

²Program in Fine and Applied Arts, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phuket Rajabhat University

*E-mail: theerakan.p@pkru.ac.th

Received: 2022-08-11

Revised: 2023-04-25

Accepted: 2023-05-24

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบและแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก เพื่อศึกษาการออกแบบและแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้า โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไป จำนวน 20 คน กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 40 คน ผลจากการวิจัยพบว่า ความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกชุมชนนาเตย ในช่วงปี พ.ศ. 2558 ชุมชนนาเตยภายใต้การนำขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเตยมีนโยบายที่จะฟื้นฟูพัฒนาอาชีพหัตถกรรมบาติกชุมชนให้มีความโดดเด่นอีกครั้ง ในส่วนของการออกแบบกลุ่มเลือกใช้สีที่ไปในโทนเดียวกันไม่ฉูดฉาดจนเกินไป เลือกใช้สีม่วง ที่กำลังได้รับความนิยม ไล่สีจาก ขาว ม่วงอ่อน ม่วงเข้ม และเลือกเพนต์สีของตัวเองให้เป็นสีม่วงเหมือนกัน แต่จะเป็น

สีม่วงที่มีโทนสีที่เข้มกว่าสีอื่นในผืนผ้าสำหรับลวดลายเลือกใช้ลวดลายรูปเต่า ที่เป็นเอกลักษณ์เด่นของอำเภอท้ายเหมือง และมีพันธุ์เต่ามะเฟืองที่กำลังจะสูญหายไป ส่วนใหญ่สมาชิกของกลุ่มเป็นสตรี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมักจะมีลวดลายพันธุ์ไม้ท้องถิ่น ลวดลายดอกไม้ประกอบ คือ ลวดลายหม้อข้าวหม้อแกงลิง ลวดลายเตยนา ลวดลายกล้วยไม้ ลวดลายดอกลีลาวดี ลวดลายดอกชบา รวมถึงลวดลายท้องทะเล สำหรับแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีทั้งหมด 6 แนวทาง ประกอบด้วยแนวทางการขยายการผลิตให้ได้มากกว่าร้อยละ 30 ของปีที่ผ่านมา มุ่งเน้นการผลิตที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แตกต่างจากกลุ่มอื่นโดยใช้ภูมิปัญญาไทย แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น แนวทางเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการจัดสรรผลกำไรบางส่วนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน แนวทางที่จะทำให้การจัดจำหน่ายสินค้าเทียบเท่ากับปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นให้เกินร้อยละ 25 และแนวทางในการจัดทำบัญชี โดยการส่งสมาชิกของกลุ่มเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการจัดทำบัญชีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การออกแบบ การพัฒนา ผลิตภัณฑ์ ผ้าบาติก

ABSTRACT

This research on the design and development of batik products at Ban Na Toei, Thai Mueang District, Phang Nga Province aims to study the history and current condition of batik products and to examine the design and development of fabric products using qualitative research. 40 participants as a key informant group of the research consisted of a cluster sample of 20 people, 5 community leaders, and 15 practitioners. The results of the research found that the history of Na Toei batik products since 2015 the Na Toei community under the governance of the Na Toei Subdistrict Administrative Organization has implemented a policy to restore and develop the community batik handicrafts to be outstanding again. Regarding the batik design, the group chose colors that shared a similar tone but were not too flashy; namely, purple is most frequently used and followed by white, light purple, and dark purple, respectively. The turtle was painted in purple and notably, its tone was darker than the other colors used in the fabric. Regarding the batik motifs, a turtle-figure pattern is used to reflect Thai Mueang communal identity and to promote a species of carambola turtle which is nearly extinct. Most of the participants were female and the batik products often depict local plant motifs, accompanied by floral motifs including Monkey Cups, Toei Na, Orchid, Frangipani, and Hibiscus patterns along with sea motifs. For the batik product development at Ban Na Toei, Thai Mueang District,

Phang Nga, six aspects of guidelines have been proposed; 1) expansion of production to more than 30 percent from the previous year, 2) greater focus on production which does not affect the environment, 3) approaches to developing unique products which distinct from others using Thai wisdom and packaging design which are able to convey its local identity, 4) increasing communal involvement by allocating some of the profits to the community, 5) guidelines on product sales with an over-25-percent increase compared to the previous year, and 6) guidelines on relevant training and workshops for the group members to attend.

Keywords: Design, Development, Product, Batik

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวเร่งให้เกิดภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อเศรษฐกิจโลก ทำให้หลาย ๆ ประเทศเกิดวิกฤติเพราะปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เศรษฐกิจโลกกลายเป็นแรงผลักดัน และปัญหาที่ส่งผลไปยังประเทศต่าง ๆ ที่พยายามจะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เศรษฐกิจที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในขณะนี้ที่ทุกคนมองเห็นร่วมกันนั้นคือ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” ที่จะสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตควบคู่ไปกับการพัฒนา และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ (Tunsakun, 2014)

การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่จะต่อยอดสู่นวัตกรรมนั้นควรต้องให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการต่อยอดภูมิปัญญา สร้างมูลค่าเพิ่มแก่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะภูมิปัญญาจัดเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย สามารถนำจุดเด่นจากศิลปะและวัฒนธรรมที่มีนั้นมาสร้างโอกาสในการเพิ่มมูลค่าของเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทยให้มีมูลค่าที่สูงขึ้นผ่านการพัฒนา

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ภายใต้ภูมิปัญญาของประเทศให้มีความแข็งแกร่ง จะสามารถเพิ่มความต้องการด้านแรงงาน และสามารถเชื่อมโยงกันในการทำงานทุกภาคส่วน เพื่อที่จะส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว (Jatusripitak & Aitrat, 2019)

ภูมิปัญญาในเรื่อง ศิลปะและหัตถกรรมบาติก เป็นเรื่องหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจเป็นอย่างมาก สำหรับชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ การทำอาชีพหัตถกรรมผ้าบาติกจากสีสังเคราะห์จึงเป็นหนึ่งในหลายอาชีพ ที่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดขึ้นในหลายชุมชน ทำให้ผ้าบาติกเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการตอบรับจากผู้บริโภคเป็นอย่างดี หลังจากที่ผ้าบาติกขยายตัวขึ้น จึงทำให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่เป็นจำนวนมาก ผลิตภัณฑ์ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ทำให้เกิดการแข่งขันและต่อสู้กันอย่างรุนแรง จนเกิดสงครามราคาขึ้น (Kanjarnarat & Saengchai, 2009)

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ดังนั้นผู้ผลิตบาติกชุมชนควรเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม และรู้จักพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนให้มีต้นทุนต่ำ แต่ยังคงรักษาคุณภาพที่ดีของผลิตภัณฑ์เอาไว้ควบคู่กันไป ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างความแตกต่างสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นด้วย ซึ่งจะทำได้ทั้งในระดับแข่งขันได้ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันด้านการตลาดในสินค้าประเภทเดียวกัน ปัญหาที่พบสำหรับการทำผ้าบาติกของชุมชนในเขตพื้นที่อันดามันนี้คือ แม้ว่าจะบาติกจะเป็นสินค้าที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวและได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ แต่บาติกที่ชุมชนผลิตนั้น ยังไม่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ทำให้กลุ่มที่ผลิตจำหน่ายสินค้าได้น้อย ไม่สามารถแข่งขันกับร้านค้า หรือกลุ่มผลิตในพื้นที่อื่นได้

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการออกแบบและพัฒนาบาติกชุมชนของจังหวัดพังงา เพื่อสร้างเอกลักษณ์สีสันทันใหม่ ผสมผสานกับลวดลายใหม่เป็นลักษณะของการพัฒนาบาติกจากลวดลายร่วมสมัยจากลายไม้เถา ลวดลายพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่น ลวดลายใหม่จากธรรมชาติที่มีในพื้นที่จังหวัดพังงา พร้อมทั้งมีการออกแบบลวดลายจากความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเอกลักษณ์ที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว โดยการทำงานออกแบบอย่างมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและคณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัยจึงร่วมมือกับกลุ่มทำบาติกในการพัฒนาลวดลายและการตัดเย็บผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกให้ทันสมัยโดยใช้พลังของชุมชน ภายใต้แนวคิดการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกให้เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยให้สมาชิกในชุมชนที่มีความสนใจได้ร่วมเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และ

รับผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งการร่วมมือกันของชุมชนนี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเพิ่มศักยภาพของชุมชน สร้างเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ที่มาของวิกฤติทางการตลาดของผ้าบาติกจึงต้องใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับกระแสความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่ต้องการผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัย คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาเรื่องนี้ เพื่อยังประโยชน์ให้กับชุมชนในการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาการผลิตผ้าบาติกชุมชน ผสมผสานกับการออกแบบลวดลายในรูปแบบใหม่ที่เป็เอกลักษณ์ และแนวทางการพัฒนาการผลิตเพื่อให้ผลิตภัณฑ์โดดเด่น มีระบบการผลิตที่ดีให้สามารถเพิ่มยอดจัดจำหน่ายได้มากขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
2. เพื่อศึกษาการออกแบบและแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2. ทราบถึงแนวทางออกแบบและการทดลองสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกชุมชนให้เกิดความทันสมัย และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน

3. ทราบถึงศักยภาพในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกของชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกในชุมชน มีขอบเขตของการวิจัย 4 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกเฉพาะในชุมชนบ้านนาเตย ซึ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มผ้าบาติก มีกลุ่มชาวบ้านเด็กและเยาวชนจำนวน 40 คนที่มีความสนใจร่วมกัน และชุมชนมีลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาอาชีพบาติกเชิงสร้างสรรค์นี้ให้เกิดขึ้นได้จากความร่วมมือ MOU ของคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต กับองค์การบริหารส่วนตำบลนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาบริบทของชุมชนบริบทกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกชุมชนบ้านนาเตย พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกของชุมชนขึ้นมาโดยมีกลุ่มคณะวิจัยเป็นแกนนำ ศึกษาเปรียบเทียบการทำผ้าบาติกที่ทำอยู่เดิมกับการทำผ้าบาติกที่มีสวดลายและการตัดเย็บที่สมาชิกในชุมชนมาร่วมกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนอย่างแท้จริง และนำผลิตภัณฑ์ไปทดลองตลาดโดยสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภค เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาในโอกาสต่อไป

3. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

กลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไป จำนวน 20 คน กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 40 คน

4. ขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่ได้รับการอนุมัติการทำวิจัยจากสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การออกแบบลวดลายและแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกในชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. การประชุมกลุ่ม Focus Group

เป็นการประชุมกลุ่มเฉพาะกลุ่มที่ได้ออกแบบไว้ มีการประชุม 5-7 คน ใช้ระยะเวลาในการประชุม 30 นาที พูดคุยหรือซักถามหรือหารือประเด็นใดประเด็นหนึ่งเพื่อที่จะเติมเต็มข้อมูลในส่วนที่ขาดหายไปเกี่ยวกับข้อมูล บริบทชุมชน

สภาพแวดล้อมบ้านนาเตย โดยประชุมกับผู้นำชุมชน กลุ่มชุมชนบ้านนาเตยว่ามีส่วนร่วมวางแผนทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2. การออกแบบชุด

ขั้นตอนในการออกแบบชุด 5 ขั้นตอน

1) การออกแบบและสเก็ตซ์ภาพ

เป็นการนำแรงบันดาลใจจากสิ่งต่าง ๆ ที่เราพบเจอในชีวิตประจำวันมาออกแบบเป็นเสื้อผ้าแฟชั่นสไตล์ตัวเอง สิ่งสำคัญของ

การออกแบบคือการวาดหรือสเก็ตซ์ภาพออกมา เพื่อเป็นต้นแบบของการทำเสื้อผ้า เนื่องจาก ภาพสเก็ตซ์นี้เองจะเป็นตัวบอกถึงลำดับชั้น ในการทำต่อไป เมื่อวาดแบบเสร็จแล้วจะเป็น ขั้นตอนถัดไปคือการลงสี หรือเลือกสี ซึ่ง Fashion Design แต่ละคนมีรูปแบบและการทำงานที่ แตกต่างกันไป แต่เป็นคอนเซ็ปต์คือการทำให้ จินตนาการเห็นภาพมากขึ้นก่อนที่จะผลิตเสื้อผ้า ออกมาจริง

2) การทำแพทเทิร์น

ปัจจุบันวิธีการทำแพทเทิร์นจะแบ่ง ออกเป็น 2 วิธีหลัก

วิธีที่ 1: วาดแบบแพทเทิร์นลงใน กระดาษทำแพทเทิร์น วิธีนี้เหมาะสำหรับนักออกแบบ เสื้อผ้าแฟชั่นที่ชำนาญแล้ว สามารถวัด และกำหนด ขนาดขององค์ประกอบแต่ละส่วนของเสื้อได้

วิธีที่ 2: ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการออกแบบแพทเทิร์นเสื้อผ้า วิธีนี้เหมาะสำหรับ นักออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมือใหม่ที่ยังไม่ชำนาญ เรื่องขนาดขององค์ประกอบแต่ละส่วนของเสื้อ นักออกแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมือใหม่สามารถทำแพทเทิร์น เสื้อผ้าได้ด้วยตัวเอง โดยใช้ 5 โปรแกรมยอดนิยม ที่ใช้ในการออกแบบแพทเทิร์นเสื้อผ้า อาทิเช่น CAD Pattern Design, Poly Pattern Design, Fashion Design Software, TexPro DesignCADSystemTextile หรือ LectraModaris Pattern

3) การทดลองสวมใส่จริง (FITTING)

หากช่างที่เคยตัดเสื้อผ้าในห้องเสื้อ ที่มีมาตรฐาน คงจะพอจำได้ว่า หลังจากการวัดตัว ครั้งแรกไปซักระยะหนึ่ง ทางร้านจะให้เข้าไปที่ร้าน

เพื่อทำการลองชุด ซึ่งชุดที่ให้ลองในครั้งแรกนี้ จะเป็นชุดที่เย็บแบบชั่วคราว เพื่อให้ช่างตัดเสื้อ ได้ดูผลงานแบบคร่าว ๆ และแก้ไขจุดที่ผิดพลาด ได้ทันท่วงทีหลังจากการวัดไซส์ในครั้งแรก เนื่องจาก ถ้าหากตัดเย็บจริงไปแล้ว เกิดความผิดพลาดขึ้น อาจจะต้องเริ่มต้นทำขั้นตอน Fitting นี้ขึ้นมา ใหม่หมดขั้นตอน

4) การตัดเย็บและผลิต

เมื่อมีการออกแบบและทำแพทเทิร์น เรียบร้อยแล้ว ก็เริ่มขั้นตอนที่ 4 นั่นคือ ขั้นตอน การผลิต การผลิตเสื้อผ้าแฟชั่น นักออกแบบ สามารถตัดเย็บและผลิตได้ด้วยตัวเอง ซึ่งต้องใช้ ความเชี่ยวชาญ และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า อย่างมากเนื่องจากการผลิตชิ้นงานจริงไม่ได้เป็นงาน ที่ทำเป็นประจำ

5) อัปเดตแฟชั่นและฝึกฝน

นักออกแบบเสื้อผ้าต้องคอย ศึกษา เรียนรู้แฟชั่นใหม่เสมอ เมื่อจบขั้นตอนที่ 5 ก็ย้อน กลับไปขั้นตอนที่ 1 ทำอย่างนี้วนไปเรื่อย ๆ เสื้อผ้า ที่ออกแบบจะได้ทันสมัยไม่ตกยุค สามารถใช้ได้ ทุกโอกาส และการทำซ้ำบ่อย ๆ เป็นการฝึกฝน ทำให้เกิดเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์มากขึ้น นักออกแบบที่ดีไม่ว่าจะเป็นนักออกแบบเสื้อผ้า แฟชั่น นักออกแบบตกแต่งภายใน หรือนักออกแบบ ผลิตภัณฑ์ ต้องเรียนรู้จากผู้บริโภค พร้อมทั้ง พัฒนาการออกแบบให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จาก การออกแบบให้ได้มากที่สุด

3. การสำรวจ (Survey) (Observation)

ผู้วิจัยมีการใช้เทคนิคและกระบวนการ ในการสำรวจ (Survey) คือ การเก็บรายละเอียด ทั่วไป โดยมีหลักการการสังเกต (Observation)

เพื่อให้ได้ข้อมูลจากประเด็นปัญหาที่สนใจจะทำการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจสภาพบริบททั่วไปของพื้นที่บ้านนาเตย สำรวจพื้นที่การทำผ้าบาติกเพื่อเก็บข้อมูล ประกอบด้วย การพูดคุยซักถาม การจดบันทึก การบันทึกเสียงบันทึกภาพ รวมถึงผู้วิจัยยังมีการเข้าไปรับฟังการพูดคุยของผู้นำชุมชน กลุ่มบุคคลทั่วไปและสังเกตการณ์เข้ามาของนักท่องเที่ยวที่เข้าชมกลุ่มผ้าบาติกสังเกตถึงกระบวนการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มองค์กรและกลุ่มบุคคลทั่วไป ในด้านการมีส่วนร่วมในการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกเพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา และใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant observation) เพื่อถามข้อสงสัยหรือประเด็นที่เพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการ

4. การสัมภาษณ์ (Interview)

เป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนาถึงการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก บ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา สัมภาษณ์เน้นปฏิสัมพันธ์ต่อกันเป็นการเจาะลึกถึงประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสนใจ อาจจะใช้วิธีในการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มก็ได้ การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลและคำตอบตามวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการเก็บประเด็นเพิ่มเติมจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด

การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured

Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างและคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนการไปเก็บข้อมูล และไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลตามโครงสร้างคำถามที่ได้กำหนดไว้

5. แบบสอบถาม

ใช้ในการศึกษาการออกแบบและแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

สรุปผลการวิจัย

1. ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2558 ชุมชนบ้านนาเตย ภายใต้การนำขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเตย มีนโยบายที่จะฟื้นฟูพัฒนาอาชีพหัตถกรรมบาติกชุมชน ให้มีความโดดเด่นอีกครั้ง หลังจากที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจครั้งที่สองจากครั้งแรกที่ชุมชนประสบภัยจากสึนามิเมื่อปี 2546 ในช่วงปี 2548 ได้รับการส่งเสริมให้มีการฝึกอาชีพเกิดขึ้นในชุมชน ส่วนในปี 2558 นี้ชุมชนประสบปัญหาภาวะวิกฤติด้านเศรษฐกิจสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรประสบปัญหาราคายางตกต่ำ และผลิตภัณฑ์บาติกในรูปแบบเดิมไม่ค่อยได้รับความสนใจจากลูกค้า ทางชุมชนจึงมีความต้องการพัฒนาผ้าบาติกให้มีความทันสมัยเพื่อจัดจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม แต่ชุมชนยังขาดองค์ความรู้ในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ จึงได้ประสานความร่วมมืออย่างสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน อาจารย์ธีรกานต์ โพธิ์แก้ว สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้ลงศึกษาปัญหาชุมชน นำปัญหามาวางแผนการทำงานร่วมกันกับ ผศ.ดร.ธวัชชัย

ทুমทอง ซึ่งในช่วงนั้นท่านเป็นอาจารย์ประจำสาขา
วิชาวัฒนธรรมเพื่อการออกแบบ เมื่อวางแผน
การทำงานร่วมกัน

ในปี พ.ศ. 2559 จึงมีการเซ็นสัญญา
ความร่วมมือในการพัฒนาอาชีพชุมชนบ้านนาเตย
ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลนาเตยและ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นเวลา
สามปี จากปี พ.ศ. 2559-2561

จากการจด MOU ทำให้ผลิตภัณฑ์
ผ้าบาติกชุมชนบ้านนาเตยได้รับการพัฒนาลวดลาย
ที่เป็นเอกลักษณ์คือ ลวดลายเต่าทำยเหมือน
ซึ่งเป็นลวดลายที่ออกแบบโดย นางยุพิน คล่องแคล่ว
ศิลปินบาติกชุมชน และลวดลายเทพธิดาเต่า
ซึ่งออกแบบโดย ผศ.ดร.ธีรกานต์ โพธิ์แก้ว
ลวดลายนี้มีการจดคุ้มครองลิขสิทธิ์กับกรมทรัพย์สิน
ทางปัญญา โดยมีชุมชนบ้านนาเตยเป็นผู้ใช้
ประโยชน์ในการประกวดผลิตภัณฑ์นวัตกรรมชุมชน
แต่อย่างไรก็ตามสำหรับงานผ้าบาติกนั้นต้องมีการพัฒนา
อย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้ขาดช่วงของการพัฒนา
ในเรื่องของความทันสมัย และลวดลาย ทางกลุ่มจึงมี
ความต้องการออกแบบสีเส้นชุดให้มีความทันสมัย
มากขึ้น โดยเฉพาะการออกแบบผ้าบาติกสีเส้นจาก
ธรรมชาติซึ่งเป็นเทรนในอนาคต

ภาพที่ 2 ลวดลายเทพธิดาเต่าทำยเหมือน
เอกลักษณ์บาติกชุมชนนาเตย เทคนิคสีธรรมชาติ

ภาพที่ 3 ลวดลายเทพธิดาเต่าที่ชุมชน
นำไปใช้ประโยชน์การประกวดชุมชนนวัตกรรม

ภาพที่ 4 ลวดลายเทพธิดาเต่าทำยเหมือน
ล้นระฆังทองเอกลักษณ์บาติกชุมชนนาเตย
เทคนิคสีธรรมชาติประเภทแร่โชนน้ำตาล
ส้อมจากดิน และสีเหลือง ใช้พืชท้องถิ่นจากขมิ้น

ภาพที่ 5 ลวดลายเต่าทำยเหมือนเอกลักษณ์บาติก
ชุมชนนาเตย

ภาพที่ 6 ลวดลายเต่าทำยเหมือนเอกลักษณ์บาติก
ชุมชนนาเตย

ภาพที่ 7 บาติกลวดลายดอกไม้ชุมชนนาเตย

2. ศึกษาการออกแบบและแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่า

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก

แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
คุณชอบเครื่องแต่งกายบาติก	3.56	0.54	มาก
โอกาสในการใช้ผ้าบาติก	3.52	0.58	มาก
ผ้าบาติกโทนสีเข้ม	3.52	0.50	มาก
ลวดลายที่มีสีสันฉูดฉาดบาดตา	3.54	0.58	มาก
ผ้าบาติกแบบเรียบ	3.58	0.54	มาก
ผ้าบาติกมีลวดลายเยอะเต็มผืน	3.60	0.49	มาก
ผ้าบาติกรูปแบบวัยรุ่น	3.52	0.54	มาก
ความสวยงามของผ้าบาติก	3.82	0.39	มาก
ลวดลายผ้าบาติกแบบไทย	3.52	0.50	มาก
ความพึงพอใจในชุดบาติกแบบไทย	3.54	0.58	มาก
ความพึงพอใจในการใช้ผ้าชุดบาติกทั่วไป	3.52	0.54	มาก
รวม	3.57	0.53	มาก

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก จากตารางแสดงให้เห็นว่าประชาชนชอบเครื่องแต่งกายบาติกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) ประชาชนมีโอกาสในการใช้ผ้าบาติกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ชอบผ้าบาติกโทนสีเข้มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ชอบลวดลายที่มีสีสันฉูดฉาดบาดตาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) ชอบผ้าบาติกแบบเรียบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ชอบผ้าบาติกมีลวดลายเยอะเต็มผืนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) ชอบผ้าบาติกรูปแบบวัยรุ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ชอบความสวยงามของผ้าบาติกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ชอบลวดลายผ้าบาติกแบบไทยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ความพึงพอใจในชุดบาติก

แบบไทยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) ความพึงพอใจในการใช้ผ้าชุดบาติกทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$)

2.1 การออกแบบสีและลวดลาย

กลุ่มเลือกใช้สีที่ไปในโทนเดียวกัน ไม่ฉูดฉาดจนเกินไป เลือกใช้สีม่วง ที่กำลังเป็นสีที่ได้รับความนิยม การออกแบบจะไล่สีจาก ขาว – ม่วงอ่อน – ม่วงเข้ม และเลือกพันธ์สีของตัวเองเท่าที่เป็นสีม่วงเหมือนกัน แต่จะเป็นสีม่วงที่มีโทนสีที่เข้มกว่าสีอื่นในผืนผ้าสำหรับลวดลายเลือกใช้ลวดลายรูปเต่า ที่เป็นเอกลักษณ์เด่นของ อำเภอท้ายเหมือง และมีพันธุ์เต่ามะเฟืองที่กำลังจะสูญหายไป การออกแบบรูปเต่าในการวิจัยครั้งนี้เป็นการตระหนักถึงการอนุรักษ์พันธ์เต่าทะเลที่กำลังจะสูญหายไป

ภาพที่ 8 ศิลปินวาดลวดลายเต่ามะเฟืองสีม่วง

ภาพที่ 9 การระบายสีลวดลายเต่ามะเฟืองสีม่วง

ภาพที่ 10 การออกแบบชุดบาติกเต่าท้ายเหมืองสีม่วงอ่อน สีขาว และสีม่วงเข้ม

ภาพที่ 11 นางแบบทดลองสวมใส่ชุดจริง

2.2 แนวทางการพัฒนาผ้าบาติกผลิตภัณฑ์ชุมชนนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงาแนวทางการพัฒนาผ้าบาติกมีทั้งหมด 6 แนวทางประกอบด้วย

1) แนวทางที่จะขยายการผลิตให้ได้มากกว่าร้อยละ 30 ของปีที่ผ่านมาและการผลิตไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2) แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างไรให้แตกต่างจากกลุ่มอื่นและผลิตภัณฑ์สื่อถึงภูมิปัญญาไทยเพื่อสร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่าง

3) แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและมีการนำเอาเต่ามะเฟืองที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอท้ายเหมืองมาประกอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์

4) แนวทางเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนแนวทางการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการจัดสรรผลกำไรบางส่วนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน

5) แนวทางที่จะทำให้การจัดจำหน่ายสินค้าเทียบกับปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นให้เกินร้อยละ 25

6) แนวทางในการจัดทำบัญชีให้เป็นระบบ โดยอาจจะเริ่มต้นจากการทำบัญชีอย่างง่าย

อภิปรายผล

1. ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

จังหวัดพังงาความเป็นมา กลุ่มบาติกนาเตย หลังจากประสบภัยธรรมชาติจากคลื่นสึนามิเมื่อปี พ.ศ. 2548 เศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้มีคนที่ว่างงานมากตกงาน สมาชิกภายในชุมชนอยากมีอาชีพเสริม กอปรกับในช่วงนั้น สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระเมตตาเสด็จเห็นความทุกข์ยากของประชาชนผู้ประสบภัย ได้มีคำสั่งให้ช่างศิลป์เข้ามาสอนงานหัตถกรรมบาติกให้กับคนในชุมชนนาเตยจำนวน 20 คน โดยมีคุณยุพิน คล่องแคล่ว เป็นหนึ่งใน 20 คนนั้นที่มีความสนใจในการทำผ้าบาติก เนื่องจากเห็นว่าผ้าบาติกเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่ง ที่สวยงามงดงามควรค่าแก่การส่งเสริมให้เป็นอาชีพแก่ชุมชน และงานผ้าบาติกมีประวัติความเป็นมายาวนานน่าสนใจจากวันนั้นถึงวันนี้เหลือช่างศิลป์บาติกคนสุดท้ายของชุมชนบ้านนาเตย ซึ่งก็คือนางยุพิน คล่องแคล่ว (Batik and Souvenir Center in Krabi, 2011) การทำผ้าบาติกในระยะแรกคงทำกันเฉพาะในหมู่ชนชั้นสูงหรือทำเฉพาะในวังเท่านั้น แต่ก็มีผู้ให้ความเห็นขัดแย้งว่า น่าจะเป็นศิลปะพื้นบ้านใช้กันเป็นสามัญ ผู้ที่ทำบาติกมักจะเป็นผู้หญิงและทำหลังจากว่างจากการทำนาใน คริสต์ศตวรรษที่ 12 ประชาชนชาวใต้ปรับปรุงวิธีการทำผ้าบาติก แก่ไข

วิธีการผสมสี แต่ทั้งนี้ วัฒนาการมาจากความรู้ดั้งเดิม ในคริสต์ศตวรรษที่ 13 การทำผ้าบาติกผูกขาดโดยสุลต่าน และถือว่าการทำผ้าบาติกเป็นศิลปะในราชสำนัก โดยมีสตรีในราชสำนักเป็นผู้ผลิต ผ้าบาติกในยุคนี้เรียกว่า “คราตอน” (Kraton) เป็นผ้าบาติกที่นิยมเขียนด้วยมือ (Batik tulis) แต่เมื่อผ้าบาติกได้รับความนิยมมากขึ้น และมีลูกค้ามากมาย การทำผ้าบาติกก็ได้ขยายวงกว้างขึ้นการผูกขาดโดยครอบครัวสุลต่านก็สิ้นสุดลง ศิลปะการทำผ้า บาติกได้แพร่หลายไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป

2. การออกแบบและแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกในชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ลวดลายเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกในชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา สำหรับลวดลายเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์บาติกในชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ประกอบด้วยลวดลายเต่าท้ายเหมือง ลายหม้อข้าวหม้อแกงลิง ลวดลายเตยนา ลวดลายกล้วยไม้ ลวดลายลีลาวดี ลวดลายดอกชบา และลวดลายท้องทะเลเลสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ ศุภวิริยากร (Supawiriyakon S, 2010) เรื่องรูปแบบลวดลายผ้าบาติกในกลุ่มจังหวัดอันดามัน ลวดลายส่วนใหญ่เป็นดอกไม้ นก ปลา เต่าท้องทะเล การทำผ้าบาติกในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ติดฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งรวมถึงจังหวัดพังงา และกระบี่ ได้กลายเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง สำหรับรูปแบบของลวดลายผ้าบาติกในฝั่งอันดามันรูปแบบหลากหลายและมีเอกลักษณ์

ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันไม่แน่นอนมีการขยายการผลิตให้ได้มากกว่าร้อยละ 30 ของปีที่ผ่านมา โดยการนำวัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าให้ได้ปริมาณเพิ่มขึ้นและไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมการใช้สิทธิชุมชนในการลงสีเพื่อประหยัดต้นทุนในการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แตกต่างจากกลุ่มอื่นและผลิตภัณฑ์สื่อถึงภูมิปัญญาไทย

3. ศึกษาการออกแบบและแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่า การออกแบบสีและลวดลาย กลุ่มเลือกใช้สีที่ไปในโทนเดียวกัน ไม่ฉูดฉาดจนเกินไป เลือกใช้สีม่วง ที่กำลังเป็นที่ได้รับความนิยม การออกแบบจะไล่สีจาก ขาว – ม่วงอ่อน – ม่วงเข้ม และเลือกเพนทสีของตัวเต่า เป็นสีม่วงเหมือนกัน แต่จะเป็นสีม่วงที่มีโทนสีที่เข้มกว่าสีอื่นในผืนผ้าสำหรับลวดลายเลือกใช้ลวดลายรูปเต่า ที่เป็นเอกลักษณ์เด่นของ อำเภอท้ายเหมือง และมีพันธุ์เต่ามะเฟืองที่กำลังจะสูญหายไป การออกแบบรูปเต่าในการวิจัยครั้งนี้เป็นการตระหนักถึงการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลที่กำลังจะสูญหายไป และแนวทางการพัฒนาผ้าบาติกผลิตภัณฑ์ชุมชนนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา แนวทางการพัฒนาผ้าบาติกมีทั้งหมด 6 แนวทาง ประกอบด้วย แนวทางที่จะขยายการผลิตให้ได้มากกว่าร้อยละ 30 ของปีที่ผ่านมา และการผลิตไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างไรให้แตกต่างจากกลุ่มอื่นและผลิตภัณฑ์สื่อถึงภูมิปัญญาไทยเพื่อสร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่าง แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นและมีการนำเอาเต่ามะเฟืองที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอท้ายเหมือง

มาประกอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แนวทางเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนแนวทางการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยการจัดสรรผลกำไรบางส่วนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน แนวทางที่จะทำให้การจัดจำหน่ายสินค้าเทียบกับปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นให้เกินร้อยละ 25 และแนวทางในการจัดทำบัญชีให้เป็นระบบ โดยอาจจะเริ่มต้นจากการทำบัญชีอย่างง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการจัดการอบรมเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายที่ทันสมัย และการตัดเย็บที่ทันสมัยควบคู่กันไป เพราะตอนนี้กลุ่มมีฝีมือดีในด้านการผลิตผ้าบาติกที่งดงาม มีครุภูมิปัญญาคอยฝึกฝนงานบาติกให้กับชุมชนในอันตามัน แต่ยังขาดความรู้เรื่องการตัดเย็บซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยต่อยอดงานผ้าในชุมชนได้

1.2 ควรมีการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์โฆษณาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากการทำผ้าบาติกชุมชนบ้านนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เนื่องจากผู้ผลิตเป็นศิลปินบาติกหญิงมือ 1 ของจังหวัดพังงา เป็นครุภูมิปัญญา พัฒนาอาชีพหัตถกรรมให้กับวิทยาลัยชุมชนพังงา มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพังงาที่ต่อเนื่อง น่าสนใจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายของผ้าบาติกของชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้เกิดเทรนด์ โดยเฉพาะการพัฒนาบาติกสิทธิตามชาติ ที่ทางชุมชนได้เริ่มพัฒนาต่อยอดกับทางสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

คิดว่าในอนาคตเทรนด์ในเรื่องสีธรรมชาติ น่าจะ
ได้รับความนิยมมากขึ้น และส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์
มีความยั่งยืน สุขภาพดีทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค

ของชุมชนให้ครอบคลุมพื้นที่อันดามัน เพื่อเป็น
การสร้างเอกลักษณ์ ส่งเสริมให้ชุมชนเห็นคุณค่า
และมูลค่าเพิ่มในการพัฒนาบาติกในชุมชน

2.2 ควรมีการขยายพื้นที่การวิจัย
เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายของผ้าบาติก

REFERENCES

- Batik and Souvenir Center in Krabi. (2011). **Knowledge of batik cloth**. Retrieved from <https://krabibatik.wordpress.com>. [2017, 11 Sep.]
- Jatusripitak N., & Aitrat R. (2019). **Creative Economy From Creative to Economic Value**. Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/123808>. [2022, 9 Dec.]
- Kanjanarat S., & Saengchai N. (2009). Research and development of models Natural color batik products in the community. **The International Journal of the Arts in Society**, 2, 88-96.
- Raekpinit J. (2009). Labor Saring: The Economic and Socio-Cultural Relationship of Villagers in the South of Thailand. **Journal of the Humanities and Social Sciences Thaksin University**, 1, 59-77.
- Supawiriyakon S. (2010). **The designs of Batik cloth in Andaman provinces (805 Research)**. Phuket: Faculty of International Studies Prince of Songkla University Phuket Campus.
- Tumtong, T. (2002). **The art of batik hand painted**. (1). Bangkok: O.S. Printing House
- Tunsakun K. (2014). **Phuket administration towards a creative city**. (Ph.D. thesis). Phuket Rajabhat University, Phuket.

REFERENCES PERSON

- Klonkawe Y. (2019, 15 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Meekawe A. (2019, 15 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Suttisan K. (2019, 15 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Sareerat A. (2019, 15 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Mitwong W. (2019, 15 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group

- Hiran A. (2019, 20 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Suttisan A. (2019, 20 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Suttisan B. (2019, 20 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Pharingkarn W. (2019, 20 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Suttisan P. (2019, 20 Nov.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Panklang K. (2019, 10 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Phungguae J. (2019, 10 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Rabiaebort N. (2019, 10 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Kaetkawe S. (2019, 10 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Klongyut S. (2019, 10 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Aimesaard J. (2019, 15 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Sangsawas P. (2019, 15 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Na Na Kron N. (2019, 15 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Noppakao S. (2019, 15 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Sriprete P. (2019, 15 Dec.). Interview. Member. Ban Na Toei Group
- Assama A. (2019, 20 Dec.). Focus Group. Women is Representative. Ban Na Toei
- Meekawe A. (2019, 20 Dec.). Focus Group. Nataya Group Vice President. Ban Na Toei
- Rabieabaort N. . (2019, 20 Dec.). Focus Group. Representative the Elderly Group.
Ban Na Toei
- Sangsawas P. (2019, 20 Dec.). Focus Group. Representative. Na Toei Subdistrict
Administrative organization
- Hiran I. (2019, 20 Dec.). Focus Group. Volunteer of Public Health. Na Toei Subdistrict
- Noppakao S. (2019, 20 Dec.). Focus Group. Member. Na Toei Subdistrict
Administrative organization
- Pharingkral W. (2019, 20 Dec.). Focus Group. Public Relations Nataya Batik. Ban Na Toei

Research Article

การคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

DESIGN THINKING FOR PARTICIPATORY ORGANIC FARMING COMMUNITY PRODUCT DEVELOPMENT

ไตรมาศ พูลผล¹ ปิยะพงษ์ ยงเพชร² และ ปิยนพัต นาคภิบาล^{3*}

¹สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จังหวัดปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี ปทุมธานี

²สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ อำเภอลองหลวง ปทุมธานี

³คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ อำเภอลองหลวง ปทุมธานี

Trimas Phunphon¹, Piyaphong Yongphet² and Pinyapat Nakpibal^{3*}

¹The Office of SMEs Promotion (Pathum Thani) Pathum Thani, Thailand

²Research and Development Institute, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage,
Pathum Thani, Thailand

³Faculty of Management Science, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage,
Pathum Thani, Thailand

*E-mail: pinyapat@vru.ac.th

Received: 2022-11-25

Revised: 2023-05-22

Accepted: 2023-05-24

บทคัดย่อ

การคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เป็นการศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภออุทุมพรพิสัยจังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการคิดเชิงออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม และ 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์ให้มีคุณภาพ และสามารถสร้างมูลค่าให้กับชุมชน ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยการนำแนวคิดการออกแบบ (Design thinking) ทั้ง 5 ขั้นตอน 1. เข้าใจปัญหา (Empathize) 2. กำหนดปัญหาให้ชัดเจน หรือการสังเคราะห์ข้อมูล (Define) 3. การระดมความคิด (ideate) 4. การสร้างแบบจำลอง หรือการสร้างต้นแบบ (Prototype) และ 5. การทดสอบ (test) มากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ให้มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการจัดการแบบมีส่วนร่วมจาก 13 ครัวเรือน และออกแบบแผนธุรกิจจำลอง Business Model Canvas (BMC) ผลการวิจัยพบว่าการคิดเชิงออกแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 2 แนวทาง คือ แนวทางแรกกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเงินเส้นแห้ง และแนวทาง

การพัฒนาเครื่องดักแมลงด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยใช้แนวคิดการออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ดังนี้ 1. แนวทางการคิดเชิงออกแบบของกลุ่มวิสาหกิจที่ต้องดำเนินการเป็นสิ่งแรกคือ ให้ทุกคนเกิดการรับรู้และกำหนดทิศทางไปในแนวเดียวกันโดยเริ่มตั้งแต่การส่งเสริมองค์ความรู้ การค้นหานวัตกรรม การคิดสรรความคิด การพัฒนา และการทดสอบ เพื่อตอบโจทย์การดำเนินธุรกิจได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ขั้นตอนของ Empathy และ Define เป็นตัวขับเคลื่อน 2. แนวการคิดเชิงออกแบบเพื่อนำไปสู่การต่อยอดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสู่ตลาดเป้าหมาย โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่บนพื้นฐานศักยภาพของกลุ่มผนวกกับนวัตกรรมที่จัดทำขึ้น เช่น การนำข้าวมาแปรรูปเป็นเส้นขนมจีนอบแห้ง การทำโจ๊กข้าว และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่า สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างทั่วถึงโดยใช้ขั้นตอนของ Ideate, Prototype และ Test เป็นตัวขับเคลื่อน

คำสำคัญ: การคิดเชิงออกแบบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เกษตรอินทรีย์ การมีส่วนร่วม

ABSTRACT

Design thinking for participatory organic farming community product development is a study in contrast to community enterprises in U Thong District, Suphan Buri Province. The study objectives are: 1) to carefully study the design thinking process and develop community organic agricultural products with participation; 2) to sufficiently develop quality organic agricultural community products. Using mixed methods research by adopting the design thinking model in 5 steps: (1) empathize, (2) define, (3) ideate, (4) prototype, and (5) test, which is to be used as a specific guideline for the development of quality organic agricultural products, through the participatory management process from 13 local households and the Business Model Canvas (BMC). The research results show that design thinking in community enterprise development consists of two approaches. In common is the first approach to the product development process of dehydrated noodles, and the second approach is to develop a solar-powered insect trap. The analysis of the activities of the community enterprise group using design thinking to develop participatory organic agricultural products yielded suggestions for action as follows: 1). The design thinking approach of the enterprise group that must be implemented first is to make everyone aware and set the direction in the same way. This started by empathizing, defining, ideating, prototyping, and testing. To meet the needs of business operations that run into the target group by employing the process of empathy and

defining it as a driver. 2). Design thinking should lead to logical extension and product development for target markets. By developing innovative products based on the potential of the group combined with the innovations made. For example, rice is prepared into dried rice noodles, made into rice porridge, and processed into other agricultural products which exist to create value. It can reach a wide range of customers using the ideation, prototype, and testing stages as a driver.

Keywords: Design Thinking, Product Development, Organic Agriculture, Participation

บทนำ

ในช่วงที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการผลิตแบบอุตสาหกรรมและการค้า ทำให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรเชิงเดี่ยว และทำเกษตรที่ใช้สารเคมีเกินความจำเป็น มีการบุกรุก พื้นที่ป่าไม้ ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อให้เกิดภาวะโลกร้อน จึงทำให้เกษตรกรส่วนหนึ่งตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีการรวมกลุ่มทำการเกษตรแบบดั้งเดิม โดยใช้ต้นแบบของการพัฒนาเกษตรกรรมแบบยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกษตรอินทรีย์ก็เป็นหนึ่งในทางเลือกที่มีศักยภาพในการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน สร้างความมั่นคงด้านอาหารและส่งผลต่อความปลอดภัยกับสุขภาพ อีกทั้งตอบสนองต่อความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ จึงได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2551-2554) โดยให้ความหมายของเกษตรอินทรีย์ หมายถึง การเกษตรที่ใช้หลักการพึ่งพิงความสมดุลตามธรรมชาติอย่างเป็นองค์รวม เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดระบบนิเวศการเกษตรที่ยั่งยืน สามารถให้ผลผลิตที่ดีในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างต่อเนื่องยั่งยืน ผสมผสาน

ระบบการเกษตรทุกระบบที่ส่งเสริมและปรับปรุงสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อผลิตอาหารและปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีพที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยใช้หลักการ สร้างความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศเกษตรให้เกิดการผสมผสานเกื้อกูลกันและกัน อย่างเป็นองค์รวม มีการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถใช้ปัจจัย การผลิตจากภายนอกระบบนิเวศที่เป็นไปตามหลักการอินทรีย์ และใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นชีวภัณฑ์และสารอินทรีย์ที่ได้จากสิ่งมีชีวิต รวมทั้งสารอินทรีย์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติปฏิเสธการใช้ปัจจัยที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์รวมทั้งพันธุ์พืชที่ผ่านการปรับเปลี่ยนทางพันธุกรรม ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาการเกษตรอินทรีย์อย่างสม่ำเสมอจนปัจจุบันได้มีการกำหนดใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ที่ให้ความหมายเกษตรอินทรีย์คือ ระบบ การจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลาย ทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุอันตรายจากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์หรือจุลินทรีย์

ที่ได้มาจากเทคนิคการตัดแปลงพันธุกรรมหรือพันธุวิศวกรรม มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็น เกษตรอินทรีย์ และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน (National Organic Agriculture Development Board, 2017)

แนวโน้มการบริโภคสินค้าอินทรีย์ของโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลด้านการตลาดของอาหารและเครื่องดื่มอินทรีย์ของโลกซึ่งรวบรวมโดยสถาบันวิจัยเกษตรอินทรีย์ (Research Institute of Organic Agriculture: FiBL) และสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Agriculture Movements: IFOAM) พบว่า ตั้งแต่ปี 2008 -2017 ความต้องการอาหารอินทรีย์และเครื่องดื่มได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2008 มีปริมาณเท่ากับ 50.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเพิ่มเป็น 97 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2017 สำหรับประเทศไทย พื้นที่เกษตรอินทรีย์ในช่วงปี 2549-2559 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย โดยในปี 2549 พื้นที่เกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยเท่ากับ 140,940.00 ไร่ และในปี 2559 มีพื้นที่เกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 357,428.56 ไร่ สัดส่วนของพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากปี 2548 จากร้อยละ 0.11 เป็น 0.26 และในปี 2560 พื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 570,412.5 จะเห็นได้ว่าสัดส่วนพื้นที่เกษตรอินทรีย์ต่อพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมดค่อนข้างต่ำ (Borngern, Chaipiboon, Satienderakul, & Chulaphan, 2019, pp. 185-200)

แนวคิดพื้นฐานของเกษตรอินทรีย์ คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

ได้กล่าวถึงพื้นฐานของเกษตรอินทรีย์เน้นการผลิตที่สอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ การอนุรักษ์ธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยการประยุกต์ปรับใช้กลไกนิเวศธรรมชาติสำหรับการทำเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ การหมุนเวียนธาตุอาหารการสร้างความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความสัมพันธ์แบบสมดุลของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลาย การอนุรักษ์และฟื้นฟูนิเวศการเกษตร คือ หนึ่ง การหมุนเวียนธาตุอาหาร อาศัยหลักการทางธรรมชาติ ด้วยการใช้ธาตุอาหารพืชที่อยู่ในรูปของอินทรีย์วัตถุที่สามารถย่อยสลายได้โดยจุลินทรีย์ ซึ่งจะช่วยให้วงจรธาตุอาหารหมุนเวียนได้อย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างของการหมุนเวียนธาตุอาหารในแนวทางเกษตรอินทรีย์ที่สำคัญคือ การใช้ปุ๋ยหมัก การคลุมดินด้วยอินทรีย์วัตถุ การปลูกพืชเป็นปุ๋ยพืชสด และการปลูกพืชหมุนเวียน เป็นต้น

สอง ความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหารในดิน ถือเป็นหัวใจของเกษตรอินทรีย์การทำเกษตรอินทรีย์นั้น เกษตรกรต้องหาอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ มาคลุมหน้าดินอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็น พาง ใบไม้ ซึ่งอินทรีย์วัตถุเหล่านี้จะกลายเป็นอาหารของสิ่งมีชีวิตและจุลินทรีย์ในดิน ทำให้ดินฟื้นกลับมามีชีวิตอีกครั้งหนึ่ง และการไม่ใช้สารเคมีต่าง ๆ เช่น สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ยังเป็นการช่วยทำให้ดินสามารถฟื้นความสมบูรณ์ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้พืชที่ปลูกมีความแข็งแรงต้านทานต่อโรคและแมลงรวมทั้งผลผลิตต่อพื้นที่สูง

สาม ความหลากหลายที่สัมพันธ์กันอย่างสมดุลในระบบนิเวศ การทำเกษตรอินทรีย์จะต้องหาสมดุลของการเพาะปลูกพืชที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการปลูกพืชรวมหลายชนิดในเวลา

เดียวกัน หรือเหลื่อมเวลากัน ตลอดจนการปลูกพืช หมุนเวียนต่างชนิดกัน รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ การทำเกษตรที่หลากหลาย (เกษตรผสมผสาน) นับเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า และยังเป็น การลด ความเสี่ยงภัยจากปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช ระบาดอีกด้วย นอกจากนี้ การไม่ใช้สารเคมี กำจัดศัตรูพืชจะมีส่วนช่วยให้ศัตรูธรรมชาติสามารถ แสดงบทบาทในการควบคุมศัตรูพืช เป็นการสร้าง สมดุลนิเวศการเกษตรอีกรูปแบบหนึ่ง

สี่ การอนุรักษ์และฟื้นฟูนิเวศการเกษตร ด้วยการปฏิเสธรูปแบบการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เพราะปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์ ทำลายสมดุลของนิเวศการเกษตร และส่งผลกระทบต่อ ด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม และมีผลต่อสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้งที่อยู่บนผิวดินและใต้ดิน เช่น สัตว์ แมลง และ จุลินทรีย์ ในกลไกธรรมชาติสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เหล่านี้ มีบทบาทสำคัญในการสร้างสมดุลของนิเวศการเกษตร นอกจากการอนุรักษ์ยังเน้นการฟื้นฟูสมดุลและ ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศด้วย

ห้า การพึ่งพาเทคโนโลยีธรรมชาติในการทำ เกษตร เกษตรอินทรีย์ตั้งอยู่บนปรัชญาแนวคิด การเกษตรที่ยั่งยืนต้องเป็นการเกษตรที่เป็นไป ตามวิถีธรรมชาติ กลไกในธรรมชาติที่สำคัญต่อ การทำเกษตรอินทรีย์ได้แก่ วงจรการหมุนเวียน ธาตุอาหาร วงจรการหมุนเวียนของน้ำ รวมทั้ง การพึ่งพากันของสิ่งมีชีวิตอย่างสมดุลในระบบนิเวศ ทั้งในเชิงของการเกื้อกูล การพึ่งพา และห่วงโซ่ อาหารระบบนิเวศและกลไกตามธรรมชาติของ แต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เกษตรกรที่ทำ เกษตรอินทรีย์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงสภาพเงื่อนไข

ของท้องถิ่นที่ตนเองทำการเกษตรอยู่การหมั่นสังเกต เรียนรู้ วิเคราะห์ – สังเคราะห์ และทำการทดลอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อได้ใช้ประโยชน์จากกลไกธรรมชาติ และสภาพนิเวศท้องถิ่นอย่างเต็มที่

หก การพึ่งพาตัวเองด้านปัจจัยการผลิต มุ่งให้เกษตรกรพยายามผลิตปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ เมล็ดพันธุ์ ฯลฯ ด้วยตนเอง และ ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นเพื่อสอดคล้อง กับนิเวศของท้องถิ่น ช่วยสร้างความมีเสถียรภาพ และความยั่งยืนของระบบการผลิตในระยะยาว และเกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินกิจกรรมทางด้านเกษตรอินทรีย์ จัดได้ว่าเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต ทางเกษตรที่มีราคาต่ำให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น จากกระบวนการเพาะปลูกและการงดใช้สารเคมี เข้ามาเจือปน ทั้งนี้มีความแตกต่างจากการเพาะปลูก ทั่วไปที่เกษตรกรบางรายมีการใช้สารเคมีเข้าร่วม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคที่ซื้อมารับประทาน ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่จะส่งผลให้ผลผลิตจากเกษตรอินทรีย์ เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในกลุ่มผู้บริโภคสิ่งแรก ที่ต้องดำเนินการ คือ การสร้างการรับรู้และ การส่งเสริมด้านการประกอบการ หรือการเดิน ธุรกิจให้กับเกษตรกรได้มีภูมิความรู้สามารถเป็นทั้ง ผู้ผลิต และผู้จัดจำหน่ายในคราวเดียวกันโดยใช้ รูปแบบด้านการบริหารในลักษณะของการคิด เชิงออกแบบ (Design thinking) ที่สามารถ ช่วยลำดับการปฏิบัติการตลอดจนเรียนรู้วิธีคิด เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขไปจนถึงการสร้าง นวัตกรรมหรือผลลัพธ์ หรือตอบโจทย์ที่ต้องการได้ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบที่สำคัญ 5 ขั้นตอน

คือ ขั้นตอนแรก เข้าใจปัญหา (Empathize) ขั้นตอนที่สอง กำหนดปัญหาให้ชัดเจน (Define) ขั้นตอนที่สาม ระดมความคิด (Ideate) ขั้นตอนที่สี่ การสร้างต้นแบบที่เลือก (Prototype) และขั้นตอนที่ห้า การทดสอบ (Test) โดยทั้ง 5 ขั้นตอนเป็นส่วนหนึ่งที่น่าไปสู่การออกแบบเพื่อดำเนินธุรกิจ (HR NOTE,asia, 2019) ตลอดจนการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในการดำเนินธุรกิจได้อย่างชัดเจนโดยการจัดทำแบบจำลองทางธุรกิจ (Business model canvas) เข้ามาประยุกต์ใช้ และส่งเสริมให้เกษตรกรมีภูมิรู้ด้านการดำเนินธุรกิจที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจ คือ หนึ่ง กลุ่มของลูกค้า (Customer segments) สอง ช่องทางการส่งมอบสินค้า (Channel) สาม วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer relationship) สี่ กระแสรายได้จากการดำเนินธุรกิจ (Revenue Streams) ห้า คุณค่าของผลิตภัณฑ์หรือจุดขาย (Value proposition) หก กิจกรรมหลักของธุรกิจหรือธุรกิจดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งใด (Key activity) เจ็ด ทรัพยากรหลักในการดำเนินธุรกิจ (Key resource) แปด พาร์ทเนอร์หลักของธุรกิจ (Key partner) และเก้า โครงสร้างของต้นทุน (Cost structure) (Pair, 2022)

กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรเป็นได้ แต่เพียงผู้ผลิตที่ไม่สามารถเข้าตลาดผู้บริโภคได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ เพื่อได้มีแนวทางในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ตรงกับความต้องการของตลาดและสามารถบริหารความต่อเนื่องในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรกรอินทรีย์ให้กับผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการคิดเชิงออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรกรอินทรีย์ให้มีคุณภาพ และสามารถสร้างมูลค่าให้กับชุมชน

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการคิดเชิงออกแบบ

การ design หรือการออกแบบ เป็นการเรียนรู้ที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายที่แตกแขนงไปจากมุมมองเดิมที่มองการออกแบบที่เป็นเรื่องของงานสร้างสรรค์ หรืองานด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่กระบวนการออกแบบมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย อาทิเช่น กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking) กระบวนการคิดนี้ถูกนำมาปรับใช้กับการบริหารองค์การ รวมถึงปลูกฝังระบบวิธีคิดให้กับคนในองค์กรนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารกลุ่มหรือองค์การ ดังนั้นการนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking) ไปปรับใช้ก็จะช่วยแก้ไขข้อปัญหาได้อย่างตรงจุด รวมถึงช่วยพัฒนาแนวคิดใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับผู้ใช้หรือผู้บริโภคเป็นหลัก เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ภายใต้การแก้ไข

ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมไปถึงการสร้างนวัตกรรม (HR NOTE.asia, 2019)

การคิดเชิงออกแบบเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่ช่วยให้กลุ่มหรือองค์การสามารถค้นหาทางออกของการดำเนินธุรกิจโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตนเองเพื่อทราบถึงปัญหาและกำหนดแนวทางในการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Suksawang, n.d.) ได้กล่าวว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดนวัตกรรมที่ผสมผสานการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และลงตัว (Creative thinking) และการคิดเชิงธุรกิจ (Business thinking) เพื่อนำมาพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ และนวัตกรรมอย่างเป็นระบบโดยยึดหลักสำคัญ คือ การเข้าใจความต้องการของปัญหาและกลุ่มเป้าหมายของลูกค้า (Human-centered) อย่างแท้จริงและระดมความคิดเพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ไขตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาด้านนวัตกรรมอย่างมีคุณค่า ซึ่งการออกแบบหรือการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ใดก็ตามต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้บริโภคมาเป็นสิ่งแรกเพื่อที่จะสามารถสร้างการรับรู้ และเกิดการยอมรับในตัวผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking process) ได้อธิบายถึงขั้นตอนการจัดการความคิด และลำดับการปฏิบัติเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ด้วยกัน 5 ขั้นตอนตามที่ (DEX Space, 2017) ได้อธิบายไว้ คือ

ขั้นตอนแรก เข้าใจปัญหา (Empathize) เป็นการทำความเข้าใจต่อกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด

โดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เมื่อจะสร้างสรรค์ หรือแก้ไขสิ่งใดก็ตามจะต้องเข้าใจถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างถ่องแท้เสียก่อน เพราะนั่นจะเป็นก้าวแรกที่น่าไปสู่การพัฒนาความสำเร็จในทุก ๆ ธุรกิจ

ขั้นตอนที่สอง กำหนดปัญหาให้ชัดเจน หรือการสังเคราะห์ข้อมูล (Define) การตั้งคำถามปลายเปิดที่ผลักดันให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ไม่จำกัดกรอบของการแก้ปัญหา ซึ่งภายหลังจากที่เราเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อกลุ่มบุคคลเป้าหมายแล้ว ก็ต้องวิเคราะห์ปัญหา กำหนดให้ชัดเจนว่าจริง ๆ แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร เลือกและสรุปแนวทางการความเป็นไปได้

ขั้นตอนที่สาม การระดมความคิด (Ideate) อย่างไม่มีขีดจำกัด หรือการสร้างความคิดต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเน้นการหาแนวคิดและแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้มากที่สุด หลากหลายที่สุด โดยความคิดและแนวทางต่าง ๆ ที่คิดขึ้นมานั้น ก็เพื่อตอบโจทย์ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้น Define

ขั้นตอนที่สี่ การสร้างแบบจำลอง หรือการสร้างต้นแบบ (Prototype) เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทดสอบและตอบคำถามหรือกระตุ้นให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อที่เราจะได้เข้าใจสิ่งที่เราอยากรู้มากยิ่งขึ้น และยังสร้างเร็วเท่าไรก็ยิ่งได้ทดลองหาข้อผิดพลาด และเรียนรู้เกี่ยวกับไอเดียของเราได้เร็วเท่านั้น

ขั้นตอนที่ห้า การทดสอบ (Test) โดยเรานำแบบจำลองที่สร้างขึ้นมาทดสอบกับผู้ใช้ หรือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสังเกตประสิทธิภาพการใช้งาน โดยนำผลตอบรับ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนคำแนะนำมาใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงต่อไป

การพัฒนาและการส่งเสริมด้านผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ในปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรยังคงดำเนินการตามรูปแบบชีวิตวิถีเกษตรที่ยังขาดองค์ความรู้ในการนำไปปฏิบัติ ดังนั้นกระบวนการแรกที่ต้องปฏิบัติ คือ การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดแนวความคิดในการพัฒนาและต่อยอดทางนวัตกรรมด้านการบริหารงานและการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ ดังที่ (Saesoe, 2017) ได้อธิบายถึงกระบวนการเรียนรู้ของการคิดเชิงออกแบบ หรือ Design thinking ไว้ด้วยกัน 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) เข้าใจปัญหาให้ถูกต้อง (Understand) คือใช้เวลาทำความเข้าใจถึงปัญหาอย่างลึกซึ้ง เพราะเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากต่อการกำหนดทิศทางในการแก้ไขปัญหา การเข้าใจปัญหาได้อย่างถ่องแท้ และสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด 2) การคิดแบบไม่มีกรอบ (Brainstorming) การพัฒนากรอบความคิดผ่านกระบวนการ design thinking มุ่งเน้นให้เกิดความคิดนอกกรอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งสิ่งที่สำคัญ คือ การระดมแนวคิดหรือไอเดียให้ได้มากที่สุดแล้วนำมาประเมินถึงศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มหรือองค์การว่าแนวคิดหรือไอเดียไหนดี อยู่ในฐานของการปฏิบัติภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีคุณค่า และ 3) การเรียนรู้ผ่านการทดลอง ลงมือทำ คือ การนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติโดยการพัฒนาหรือสร้างต้นแบบให้เกิดเป็นรูปธรรม แล้วใช้กระบวนการดังกล่าวสอดแทรกการเรียนรู้พร้อมวางแผนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มว่าตรงตามความต้องการที่กำหนดไว้หรือไม่

2. หลักการเกษตรอินทรีย์

สหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM) กำหนดหลักการที่สำคัญของการผลิตเกษตรอินทรีย์ 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านนิเวศวิทยา ด้านความเป็นธรรม และด้านการดูแลเอาใจใส่ (GREEN NET, n.d.)

1) ด้านสุขภาพ (Health) เกษตรอินทรีย์ควรต้องส่งเสริม และสร้างความยั่งยืนให้กับสุขภาพ อย่างเป็นภาพรวมของ ดิน พืช สัตว์ มนุษย์ และโลก

2) ด้านนิเวศวิทยา (Ecology) เกษตรอินทรีย์ควรตั้งอยู่บนฐานของระบบนิเวศวิทยา และวิถีการแห่งชาติ การผลิตการเกษตรจะต้องสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติ และช่วยทำให้ระบบ และวิถีการธรรมชาติเพิ่มพูน และยั่งยืนมากขึ้น

3) ด้านความเป็นธรรม (Fairness) เกษตรอินทรีย์ควรตั้งอยู่บนความสัมพันธ์ที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมระหว่างสภาพแวดล้อม และสิ่งมีชีวิต โดยความเป็นธรรมนี้มีอยู่ด้วยกันหลายประการ เช่น ความเท่าเทียม ความเคารพ ความยุติธรรม และการมีส่วนร่วมของทุกคน ในการป้องกันรักษาโลกที่อยู่อาศัย ระหว่างมนุษย์ กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งมีชีวิต

4) ด้านการดูแลเอาใจใส่ (Care) การบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์ควรต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบ เพื่อปกป้องสุขภาพ และความเป็นอยู่ของคนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งพิทักษ์ปกป้องสภาพแวดล้อมโดยรวม

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางสังคมเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงอาจเริ่ม

ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันที่ส่งผลต่อการเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของคนในระดับชุมชน ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่องค์กรภาคประชาสังคม ชุมชนและประชาชน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการระบบราชการ 2556 กล่าวถึง การส่งเสริมภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารกิจการบ้านเมือง โดยการบริหาร แบบมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ ทุกภาคส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วม อาทิเช่น ภาคเอกชน องค์กรทางประชาสังคม ชุมชน และ ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โดยการพัฒนารูปแบบ กลไก วิธีการ ขั้นตอน และมาตรการส่งเสริมสนับสนุนกับทุกภาคส่วน ในการจัดการด้านกิจการสาธารณะ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ประสบความสำเร็จสามารถดำเนินการได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่ และบริบทของคน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม ดังนั้นสิ่งที่ต้อง นำมาพิจารณาในการปฏิบัติ ตามที่ (Kokphol, 2009, pp. 17-19) ได้ให้หลักการไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะของการเข้าร่วมอย่างครบวงจร ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด การดำเนินการ มิใช่การจัดเวทีการมีส่วนร่วม เพียงครั้งใดครั้งหนึ่ง ซึ่งมีขั้นตอนในการปฏิบัติ 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนแรก การเกิดจิตสำนึก ในตนเอง และถือเป็นการตระหนักถึงสถานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ขั้นตอนที่สอง ร่วมกันคิดเรื่องสาเหตุของปัญหา ชุมชน และลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนด เป้าหมาย และควรลำดับความสำคัญของปัญหา ก่อนและหลัง ขั้นตอนที่สาม ร่วมมือวางแผน

การดำเนินงานในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ และแบ่งงานกันทำในเรื่องกำหนดงบประมาณ การจัดหางบประมาณ และมอบหมายให้มีผู้ดูแล ขั้นตอนที่สี่ ให้ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ด้วยความเต็มใจ ด้วยความรู้ ความสามารถของตนเอง ขั้นตอนที่ห้า ร่วมติดตามและประเมินผล ในการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรค และร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกันกับ ประชาชน เพื่อให้งานหรือภารกิจสามารถบรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ขั้นตอนที่หก ประชาชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมต้องได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม และขั้นตอนสุดท้าย การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของคนทุกคน ดังนั้นต้องปลูก จิตสำนึกในตนเองให้ถือว่าเรื่องดังกล่าวเป็นภาระ หน้าที่ของตนเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ ชุมชน และสังคม

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธีด้วยกัน คือ การวิจัยทางด้าน เอกสาร (Documentary research) และ การวิจัย ภาคสนาม (Field research) โดยมีรายละเอียด ของการดำเนินการดังนี้

1. การวิจัยทางด้านเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมเอกสาร และบทความ ทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารเผยแพร่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การคิดเชิงออกแบบ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. การวิจัยภาคสนาม (FIELD research) ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อสำรวจ และรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับกลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน กลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) การวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อเลือกผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย (Key informants) จำนวน 13 คน โดยทุกรายจะต้องเป็นสมาชิกร่วมของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยสนามที่ประกอบไปด้วย สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงการวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการรายละเอียด และวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2) ศึกษาบริบทชุมชนเกษตร (Farm Portfolio) จำนวน 13 คน โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์ มีประเด็น ได้แก่ ประวัติเกษตรกร ข้อมูลด้าน

การเพาะปลูก ข้อมูลเรื่องปุ๋ย และแหล่งน้ำที่ใช้ การจำหน่ายสินค้า รายได้และรายจ่าย ปัญหาของผู้ประกอบการ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการสัมภาษณ์และการใช้ภาษา ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการโดยไม่มีแบบสอบถามให้อ่านหรือให้เขียน คณะผู้วิจัยเป็นคนหลักในการชวนคุยหรือสัมภาษณ์ โดยการใช้ภาษาที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกสะดวกที่จะใช้ เช่น ภาษาไทย

2. การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักหรือผู้ริเริ่มที่รับรู้หรือเกี่ยวข้องกับการจัดการการผลิตข้าว และผักอินทรีย์โดยการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การสนทนากับประธาน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมทั้งภาคีเครือข่าย เป็นการสัมภาษณ์กลุ่ม และในการสนทนากลุ่มผู้ทำการวิจัยจะดำเนินการในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อกระตุ้นและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกภายในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นการสนทนาที่เกี่ยวข้อง

4. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการลงไป ในชุมชนที่ทำการศึกษาวินิจฉัย เพื่อร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เป็นการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตข้าวและผักอินทรีย์โดยการมีส่วนร่วม ที่ยังคงเกิดขึ้นหรือให้บริการกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การเข้าสังเกตการประชุมกลุ่ม การจัดการกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน

การจัดการกลุ่มอย่างยั่งยืน การเรียนรู้และนวัตกรรมชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การตลาด และส่งเสริมการเสริมสร้างเครือข่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ไว้ด้วยกัน 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยกันทั้งสิ้น 13 คราวเรือนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการแยกประเด็นคำถาม หลังจากนั้นนำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ตามหลักการวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เพื่อสรุปผลการวิจัยแยกเป็นประเด็น ๆ เรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เรียกว่าการวิเคราะห์คำหลัก (Domain analysis) ซึ่งเป็นการจำแนกจัดกลุ่มคำชุดหนึ่งที่อยู่ภายใต้คำอีกชุดหนึ่ง โดยคำดังกล่าวต้องมีความหมายครอบคลุมคำชุดนั้น ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์คำหลักเป็นการจัดกลุ่มคำชุดหนึ่งที่อยู่ร่วมกันโดยอาศัยลักษณะความสัมพันธ์บางอย่างของคำแต่ละคำที่นำมาใช้จัดกลุ่ม (Lincharean, 2012, p. 18) และขั้นตอนที่สอง การหาข้อสรุปการตีความและการตรวจสอบความถูกต้อง ตรงประเด็นของการวิจัย เป็นกระบวนการหาข้อสรุปและตีความข้อสรุปหรือข้อค้นพบที่ได้ รวมทั้งการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง เพื่อให้ได้ประเด็นหลักของการศึกษา พร้อมทั้งยืนยันผลด้วยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation method) โดยการเปรียบเทียบและยืนยันข้อมูลจากวิธีเก็บ

ที่แตกต่างกัน จากแหล่งที่แตกต่างกัน และผู้เก็บที่แตกต่างกัน เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อสรุป ซึ่งสิ่งที่ได้จากการตีความ จะแสดงในรูปคำอธิบายเพื่อเปรียบเทียบกับ แนวคิด หรือทฤษฎี

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยการวิเคราะห์เอกสาร การลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลภาคสนาม และการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทั้ง 13 คราวเรือน โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. กระบวนการคิดเชิงออกแบบ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบของกลุ่มเกษตรกรสามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทางด้วยกัน คือ 1) กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมจีนเส้นแห้ง และ 2) การพัฒนาเครื่องดักแมลงด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมจีนเส้นแห้ง

- 1) empathize เกษตรกรมีการเพาะปลูกข้าวอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลต่อปัญหาด้านการตลาด และการจัดจำหน่าย จึงมีแนวคิดในการแปรรูปข้าวเป็นเส้นขนมจีนแล้วนำมาอบแห้ง เพื่อสร้างความหลากหลายด้านผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น

2) define สมาชิกต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดจากผลผลิตทางเกษตรอินทรีย์ โดยพิจารณาจากสมาชิกในกลุ่มทั้ง 13 ครัวเรือน เห็นด้วยกับการแปรรูปเป็นขนมจีนอินทรีย์อบแห้งที่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน แต่มีข้อจำกัดที่ทางกลุ่มยังไม่มีเครื่องมือดังกล่าว

3) ideate การคิดและออกแบบเพื่อสร้างเครื่องทำเส้นขนมจีนอินทรีย์แบบอบแห้ง โดยการออกแบบ และสร้างตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับอบแห้งให้กับเส้นขนมจีน

4) prototype ต้นแบบเครื่องทำขนมจีน และตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์

5) test นำข้าวอินทรีย์จากการเพาะปลูก มาสู่กระบวนการแปรรูป พร้อมจัดจำหน่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

การพัฒนาเครื่องดักแมลงด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ดังนี้

1) empathize เกษตรกรผู้เพาะปลูก ปัจจุบันได้รับผลกระทบจากแมลงศัตรูพืช ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายไม่ได้มูลค่า เนื่องจากความเสียหายจากแมลงศัตรูพืชดังนั้นเกษตรกรจึงต้องหามาตรการมาช่วยในการกำจัด โดยหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่อาจส่งผลต่อผลิตภัณฑ์อินทรีย์ที่เพาะปลูก

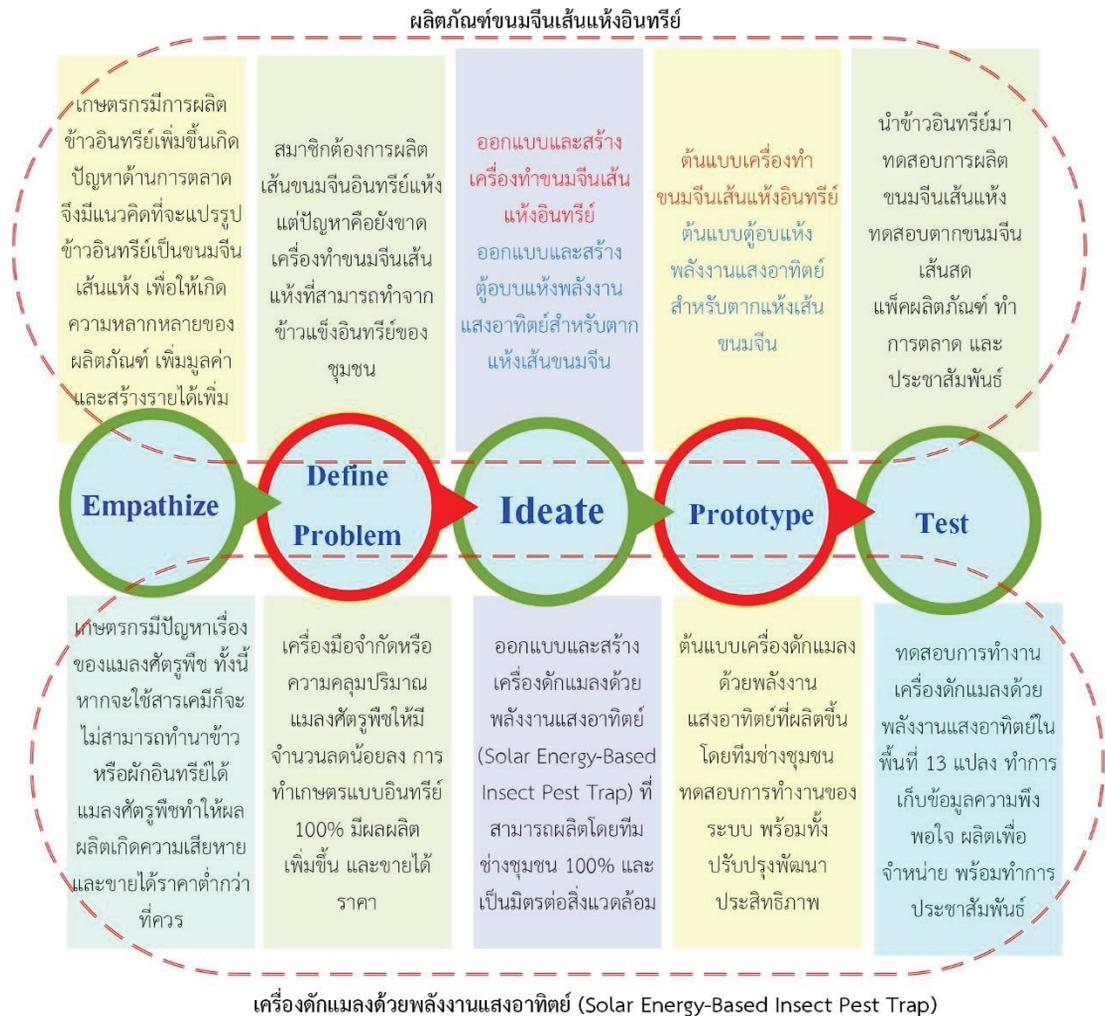
2) define เครื่องมือช่วยป้องกันและลดจำนวนแมลงศัตรูพืชที่ส่งผลต่อการเกษตรลดน้อยลง ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรมีความสมบูรณ์ และสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น

3) ideate ออกแบบและสร้างเครื่องป้องกันแมลงศัตรูพืชด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ที่ผลิตโดยทีมช่างชุมชน รวมทั้งไม่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม

4) prototype การออกแบบและสร้างเครื่องดักแมลงด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ที่เกิดขึ้นจากการผลิตของช่างฝีมือภายในชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และใช้เป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนต่อไปในอนาคต

5) test ทดสอบเครื่องดักแมลงที่ทำงานด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่แปลงเกษตรทั้ง 13 แปลง โดยเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนด้านการผลิต และการจัดจำหน่ายกับกลุ่มเกษตรกรที่สนใจต่อไปในอนาคต

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางระบบกระบวนการคิดและการออกแบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบมีส่วนร่วมสามารถอธิบายสรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การคิดเชิงออกแบบเครื่องผลิตขนมเงินอบแห้ง และเครื่องดักแมลงพลังงานแสงอาทิตย์

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์ให้มีคุณภาพ และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์อำเภออุ้มหวาง จังหวัดสุพรรณบุรี ยังขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารงาน และการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบทางธุรกิจ ดังนั้นจึงได้ใช้แบบจำลองธุรกิจ

Business Model Canvas (BMC) มาเป็นแนวทางในการวิจัย โดยสรุปได้ดังนี้

1) customer segmentation คัดเลือกกลุ่มบุคคลที่ให้ความสำคัญต่อสุขภาพ และการโภชนาการที่บริโภคผลิตภัณฑ์อินทรีย์ เช่น (1) กลุ่มลูกค้าที่สนใจผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอินทรีย์ เช่น กลุ่มรักสุขภาพ กลุ่มผู้ป่วย กลุ่มที่

ให้ความสำคัญด้านข้อมูลโภชนาการ และคนที่สนใจด้านสิ่งแวดล้อม และ (2) กลุ่มเกษตรกรที่ให้ความสำคัญต่อการใช้นวัตกรรมชุมชน ในการเพิ่มผลผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น เครื่องไล่แมลง เครื่องทำปุ๋ยอินทรีย์ และตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์

2) channel การพัฒนาช่องทางเพื่อสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างหลากหลาย ตลอดจนการสร้างการจดจำในตัวผลิตภัณฑ์ เช่น (1) การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น page, Line, Facebook live (2) การแสดงสินค้า (3) การขายหน้าร้าน (4) การขายตรงกับผู้บริโภค (5) ร้านเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ และ (6) กิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น การแข่งรับประทานขนมจีน การทำเส้นขนมจีน เป็นต้น

3) customer relationship แสวงหาวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าโดยเลือกกลุ่มลูกค้าที่สนใจด้านสุขภาพ และนิยมบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารจากการเพาะปลูกแบบอินทรีย์ โดยการกระตุ้นความสนใจของกลุ่มผู้รักสุขภาพ และต้องการคุณค่าจากผลิตภัณฑ์อินทรีย์ เช่น (1) การจัดกิจกรรมโปรโมชั่นสินค้า (2) การจัดทำสมาชิกเกษตรอินทรีย์ (3) การรับประกันสินค้า (4) การบริการหลังการขาย และ (5) สร้างสังคมเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้คำแนะนำด้านผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการขาย

4) revenue streams สร้างโอกาสในการแสวงหารายได้โดยพิจารณาจากช่องทางหลัก และช่องทางเสริมที่ช่วยให้เกิดรายได้ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งจากการสำรวจพบว่าแหล่งที่มาของรายได้ประกอบด้วย (1) การจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ทางการเกษตร เช่น ผัก ขนมจีนสด ขนมจีนแห้ง (2) การจำหน่ายเครื่องไล่แมลงศัตรูพืช (3) ร้านค้าเครือข่าย (4) การจำหน่ายปุ๋ยหมัก และ (5) ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเกษตรอินทรีย์ เช่น โจ๊กข้าว ผงปรุงรส กล้วยตาก น้ำลูกหม่อน ข้าวหมาก

5) value proposition พิจารณาถึงจุดแข็งที่สามารถสร้างการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า โดยกระตุ้นการจดจำ และการยอมรับในตัวผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์อินทรีย์แปรรูป คือ การสร้างสุขภาวะด้านอาหารและโภชนาการ เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีกับผู้บริโภค (1) การใช้พลังงานสะอาดตลอดกระบวนการเพาะปลูก และการกำจัดศัตรูพืช (2) การพัฒนาขนมจีนอบแห้ง โดยการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์อินทรีย์เพื่อความสะดวกต่อผู้บริโภค และ (3) ควบคุมกระบวนการปลูกให้มีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

6) key activity พัฒนาระบบการผลิตที่มีคุณภาพ การออกแบบผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ให้มีความน่าสนใจ ตลอดจนการฝึกทักษะฝีมือช่างชุมชนเพื่อสร้างความชำนาญ โดยพัฒนาระบบตั้งแต่ (1) การวางแผนการเพาะปลูก เพื่อมีผลิตภัณฑ์ตลอดเวลา (2) วางระบบการจำหน่าย และเลือกช่องทางที่เหมาะสม (3) พัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ให้เป็นอัตลักษณ์ และ (4) สร้างนวัตกรรมเพื่อการเกษตรแปรรูป และการกำจัดแมลงศัตรูพืช

7) key resource จากการสำรวจข้อมูลพบว่าการดำเนินงานจะมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของ 13 คราวเรือน ในการดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากรหลักที่สำคัญ คือ (1) สมาชิกกลุ่มผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน (2) องค์กรความรู้

ด้านเกษตรอินทรีย์ 3) องค์ความรู้ด้านพลังงานทดแทน (4) ทีมช่างชุมชน (5) การพัฒนาแปลงนาและแปลงผัก (6) ฐานข้อมูลการขาย และเครือข่ายพันธมิตร และ (7) การจัดทำปุ๋ยชีวภาพ

8) key partner การดำเนินงานปัจจุบันของกลุ่มมีการประสานผู้สนับสนุนการดำเนินงานในส่วนของการสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ เช่น (1) กลุ่มคนรักสุขภาพ (2) กลุ่มผู้ค้าเกษตรอินทรีย์ (3) ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารจากเกษตรอินทรีย์ (4) เครือข่ายผู้จำหน่ายอุปกรณ์ด้านพลังงานทดแทน (5) กลุ่มเยาวชนที่สนใจงานช่าง และ (6) ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

9) cost structure เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของกลุ่มจะพบว่าโครงสร้างด้านค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาศักยภาพกลุ่มประกอบด้วย (1) ค่าการเพาะปลูก (2) ค่าขนส่ง (3) ค่าเมล็ดพันธุ์ (4) ค่าการตลาด (5) ค่าทำการประชาสัมพันธ์ (6) ค่าบรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า (7) ค่าเครื่องทำปุ๋ยหมัก (8) ค่าเครื่องมือตัดแมลง และ (9) ค่าแรงงาน

จากการวิเคราะห์ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์ให้มีคุณภาพและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการใช้ แบบจำลองธุรกิจ business model canvas (BMC) สามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

<p>6. Key partner (KP) การสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่ ทำกำไรร่วมกัน เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มคนรักสุขภาพ 2. กลุ่มผู้ค้าเกษตรกรอินทรีย์ 3. ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารจากเกษตรกรอินทรีย์ 4. เครือข่ายผู้จำหน่ายอุปกรณ์ด้านพลังงานทดแทน 5. กลุ่มเยาวชนที่สนใจด้านสุขภาพ 6. ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางเกษตร 	<p>8. Key activity (KA) กระบวนการผลิตที่โดดเด่น การออกแบบผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่มีความน่าพอใจ ตลอดจนการฝึกทักษะฝีมือช่างชุมชนเพื่อสร้างความชำนาญ โดยพัฒนากระบวนการตั้งแต่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การวางแผนการผลิตและเลือกเวลาผลิตกันที่ตลอดเวลา 2. วางระบบการจำหน่าย และเลือกช่องทางที่เหมาะสม 3. พัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ให้เป็นอัตลักษณ์ 4. สร้างนวัตกรรมเพื่อเกษตรอินทรีย์ และปรับปรุง และการกำจัดแมลงศัตรูพืช 	<p>9. Key resource (KR)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกลุ่มผู้ขับเคลื่อนการค้าเป็นงาน 2. องค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ 3. องค์ความรู้ด้านพลังงานทดแทน 4. ทีมช่างชุมชน 5. การพัฒนาแปลงนา และแปลงผัก 6. ฐานข้อมูลการขาย และเครือข่ายพันธมิตร 7. การจัดทำป้ายชีวภาพ
<p>2. value proposition (VP) การสร้างสุขภาพด้านอาหารและโภชนาการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีกับผู้บริโภค 2. การใช้พลังงานสะอาดตลอดกระบวนการเพาะปลูก และการใช้พลังงานสะอาดต่อผู้ซื้อ 3. ความปลอดภัยอินทรีย์เพื่อความสะอาดต่อผู้บริโภค 4. ความปลอดภัยอินทรีย์เพื่อความสะอาดต่อผู้บริโภค 	<p>3. customer relationship (CR) กระตือรือร้นของกลุ่มผู้บริโภค และต้องการดูแลลูกค้าเป็นพิเศษ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดกิจกรรมไปรับเงินคืน 2. การจัดทำสมาชิกเกษตรกรอินทรีย์ 3. การรับประกันสินค้า 4. การบริการหลังการขาย 5. สร้างสังคมเกษตรกรอินทรีย์ เพื่อให้ได้คำแนะนำด้านผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการขาย 	<p>4. channel (CH)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Page, Line, Facebook life 2. การแสดงสินค้า 3. การขายหน้าร้าน 4. การขายตรงกับผู้บริโภค 5. ร้านเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ 6. กิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น การแบ่งปันระทานเงิน การทำเส้นยมนเงิน เป็นต้น
<p>1. customer segmentation (CS) กลุ่มบุคคลที่มีความใส่ใจต่อสุขภาพ และภาคีทางการที่บริโภคผลิตภัณฑ์อินทรีย์ เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มลูกค้าที่สนใจผลิตภัณฑ์สุขภาพ เกษตรอินทรีย์ เช่น กลุ่มรักสุขภาพ กลุ่มผู้ขาย กลุ่มที่ให้ความใส่ใจด้านข้อมูลโภชนาการ และคนที่สนใจด้านสิ่งแวดล้อม 2. กลุ่มเกษตรกรที่ให้ความสำคัญต่อการใช้วิถีกรรมชุมชน ในการเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น เครื่องโม่แป้ง เครื่องทำปุ๋ยอินทรีย์ และอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ 	<p>5. revenue streams (RS)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ผัก ขนเงินสด ขนเงินแห้ง 2. การจำหน่ายเครื่องใช้แม่เหล็กศัตรูพืช 3. ร้านค้าเครือข่าย 4. การจำหน่ายปุ๋ยหมัก 5. ผลิตภัณฑ์ปรับปรุงจากเกษตรกรอินทรีย์ เช่น โจ๊กข้าว ผงปรุงรส กลั่นตากน้ำลูกหม่อน ข้าวพอก 	<p>7. cost structure (CS)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าการเพาะปลูก 3. ค่าเมล็ดพันธ์ 5. ค่าทำการประมงพันธ์ 7. ค่าเครื่องทำปุ๋ยหมัก 9. ค่าแรงงาน

ภาพที่ 2 แบบจำลองธุรกิจ Business Model Canvas (BMC) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการคิดเชิงออกแบบ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์อยู่ทอง อำเภออยู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้เป็น 2 ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คือ 1) กระบวนการคิดเชิงออกแบบ และการพัฒนาเชิงออกแบบและการพัฒนาชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม และ 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์ให้มีคุณภาพ และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังนี้

1. กระบวนการคิดเชิงออกแบบ และการพัฒนาเชิงออกแบบและการพัฒนาชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้แก่ 1) empathize เกษตรกรมีการเพาะปลูกข้าวอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบันส่งผลต่อปัญหาด้านการตลาด 2) define สมาชิกต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดจากผลผลิตทางเกษตรอินทรีย์ 3) ideate การคิดและออกแบบเพื่อสร้างเครื่องทำเส้นขนมจีนอินทรีย์แบบอบแห้ง 4) prototype ต้นแบบเครื่องทำขนมจีน และตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ และ 5) test นำข้าวอินทรีย์จากการเพาะปลูกมาสู่กระบวนการแปรรูปพร้อมจัดจำหน่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาการดำเนินงานให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย เช่น กลุ่มคนที่รักสุขภาพ กลุ่มผู้ให้ความสำคัญด้านโภชนาการ กลุ่มผู้ป่วย

และกลุ่มลูกค้าที่ต้องการความหลากหลายจากผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์แปรรูป ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดแนวคิดเชิงออกแบบให้กับกลุ่มเกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ (Israsena Na Ayutthaya and Triratanaphan, 2017, pp. 106-107) การคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นการทำงานที่ต้องทำความเข้าใจกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อให้เกิดการจดจำและสามารถจำหน่ายออกสู่ตลาดได้ โดยแบ่งกระบวนการปฏิบัติไว้ด้วยกัน 2 ระยะ คือ ระยะแรกการวางแผนผลิตภัณฑ์ เป็นกระบวนการที่เตรียมความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่การสำรวจ การสร้างนวัตกรรม การสังเคราะห์ความคิดนวัตกรรม การคัดสรรความคิด การพัฒนา และทดสอบแนวคิด และการวิเคราะห์ทางธุรกิจเพื่อสามารถตอบโจทย์ความต้องการไปสู่การวางแผนการดำเนินงานทางธุรกิจได้อย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพ และระยะที่สองดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การนำแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การพัฒนาและทดสอบผลิตภัณฑ์ การทดสอบการตลาด และการสร้างประโยชน์เชิงพาณิชย์ หากพิจารณาจากประเด็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ระยะแรกสามารถเทียบเคียงกับแนวคิดเชิงออกแบบในขั้นตอนของ empathy และ define ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในระยะที่สองมีความสอดคล้องกับขั้นตอน ideate, prototype และ test ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความแตกต่าง สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่าง

ลึกซึ่งและมีโอกาสสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์ให้มีคุณภาพ และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์แบบจำลองธุรกิจ Business Model Canvas (BMC) ผลการวิจัยพบว่า 1) customer segmentation (CS) กลุ่มบุคคลที่ให้ความสำคัญต่อสุขภาพ และการโภชนาการที่บริโภคผลิตภัณฑ์อินทรีย์ เช่น กลุ่มรักสุขภาพ กลุ่มผู้ป่วย กลุ่มเกษตรกรที่ให้ความสำคัญต่อการใช้นวัตกรรมชุมชน ในการเพิ่มผลผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 2) value proposition (VP) การสร้างสุขภาวะด้านอาหารและโภชนาการที่ เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีกับผู้บริโภค 3) customer relationship (CR) กระตุ้นความสนใจของกลุ่มผู้รักสุขภาพ และต้องการคุณค่าจากผลิตภัณฑ์อินทรีย์ 4) channel (CH) ช่องทางการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Page, Line, Facebook live การแสดงสินค้า การขายหน้าร้าน การขายตรงกับผู้บริโภค และร้านเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ 5) revenue streams (RS) รายได้หลักของการดำเนินงาน เช่น การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ผัก ขนมหินสด ขนมหินแห้ง การจำหน่ายเครื่องไล่แมลง ศัตรูพืช ร้านค้าเครือข่าย การจำหน่ายปุ๋ยหมัก และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเกษตรอินทรีย์ เช่น โจ๊กข้าว ผงปรุงรส กล้วยตาก น้ำลูกหม่อน ข้าวหมาก 6) key partner (KP) การสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ เช่น กลุ่มคนรักสุขภาพ กลุ่มผู้ค้าเกษตรอินทรีย์ ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหาร

จากเกษตรอินทรีย์ และเครือข่ายผู้จำหน่ายอุปกรณ์ด้านพลังงานทดแทน 7) cost structure (CS) โครงสร้างต้นทุน เช่น ค่าการเพาะปลูก ค่าขนส่ง ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าการตลาด ค่าทำการประชาสัมพันธ์ และค่าบรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า 8) key activity (KA) กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ การออกแบบผลิตภัณฑ์ เกษตรอินทรีย์ให้มีความน่าสนใจ ตลอดจนการฝึกทักษะฝีมือช่างชุมชนเพื่อสร้างความชำนาญ และ 9. key resource (KR) ทรัพยากรที่ใช้ดำเนินการหลัก เช่น สมาชิกกลุ่มผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน องค์กรความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ องค์กรความรู้ด้านพลังงานทดแทน ทีมช่างชุมชน การพัฒนาแปลงนา และแปลงผัก ฐานข้อมูลการขาย และเครือข่ายพันธมิตร และการจัดทำปุ๋ยชีวภาพ ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงรูปแบบของการดำเนินกิจการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันต้องมีการพัฒนาจากรูปแบบเดิมเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง และความอยู่รอด ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ปัจจัยและวางแนวทางการดำเนินกิจการตามแบบจำลองธุรกิจ Business Model Canvas (BMC) ต้องวางแผน และออกแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ให้เกิดคุณภาพ ช่วยลดต้นทุนในการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มที่หลากหลายจากการแปรรูป หรือ อาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทานของการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ของกลุ่มวิสาหกิจให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ (Noumcharoen, N, 2015) ศึกษา “ผู้นำกับการสร้างชุมชนเกษตรอินทรีย์ โดยศึกษาผ่านผู้นำชุมชน : ศึกษากรณี ชุมชน

บ้านชำปลาไหล จ.จันทบุรี” พบว่าผู้นำชุมชน และพื้นที่บ้านชำปลาไหลในอดีตประกอบอาชีพทำสวนเกษตรเคมีเป็นหลักจนนำไปสู่ก่อเกิดปัญหาสำคัญในชุมชนคือ ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และจากปัญหาในสองด้านข้างต้นส่งผลกระทบต่อสุขภาพด้านเศรษฐกิจ ปัญหาเกิดจากการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรมาเป็นระยะเวลาช้านานต่อมาผู้นำได้ใช้ศักยภาพของตนเอง โดยเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงจากตนเองด้วยการเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเคมีเป็นรูปแบบการผลิตด้วยเกษตรอินทรีย์แทน จนเกิดเป็นผลสำเร็จด้วยกัน 4 ด้าน คือ หนึ่ง ผลสำเร็จด้านความยั่งยืนของอาชีพ สอง ผลสำเร็จด้านวิถีชีวิตชุมชน สาม ผลสำเร็จเรื่องของสุขภาพ และสี่ เกิดผลสำเร็จด้านเศรษฐกิจ หรืออาจกล่าวสรุปได้ว่าจากผลสำเร็จด้านอาชีพที่ยั่งยืน เกิดวิถีชีวิตชุมชน สุขภาพไม่เจ็บป่วย สิ่งแวดล้อมมีความสมดุล และเศรษฐกิจชุมชนมั่นคง อันเกิดจากปัจจัยที่สำคัญคือ ผู้นำกลุ่ม และมีปัจจัยเสริมในอีกหลายด้าน เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านเกษตรอินทรีย์แล้วสิ่งที่กลุ่มวิสาหกิจต้องการ คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตเมื่อพิจารณาแล้วพบว่ามีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของ (The Office of SMEs Promotion, 2018) กล่าวถึงวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรไว้ด้วยกัน 3 ประการคือ ประการแรก การสร้างแบรนด์ คือมีตราสินค้าหรือเครื่องหมายทางการค้า ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และสร้างการจดจำของลูกค้า ประการที่สอง การหาทางเลือกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ โดยเป็นการสร้างจุดเด่นให้กับตัวสินค้า เช่น ช่วยลดมลภาวะ

ลดการใช้สารเคมี เป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ส่งผลเสียต่อผู้บริโภค ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างจุดเด่น และทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับในตลาดมากยิ่งขึ้น และประการสุดท้าย บรรจุภัณฑ์สร้างสรรค์ การใช้บรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ผสมผสาน 2 องค์ประกอบคือ 1) ประโยชน์ต่อการใช้งาน และ 2) ให้ความรู้สึกถึงอารมณ์ผู้บริโภค เช่น ผลิตจากชานอ้อย หรือมันสำปะหลังเพื่อทดแทนบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากโฟม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยใช้แนวคิดการออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ ชุมชนเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ดังนี้

1.1 แนวทางการคิดเชิงออกแบบของกลุ่มวิสาหกิจที่ต้องดำเนินการเป็นสิ่งแรกคือ ให้ทุกคนเกิดการรับรู้และกำหนดทิศทางไปในแนวเดียวกันโดยเริ่มตั้งแต่การส่งเสริมองค์ความรู้ การค้นหานวัตกรรม การคิดสรรความคิด การพัฒนาและการทดสอบ เพื่อตอบโจทย์การดำเนินธุรกิจได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ขั้นตอนของ empathy และ define เป็นตัวขับเคลื่อน.

1.2 แนวทางการคิดเชิงออกแบบเพื่อนำไปสู่การต่อยอดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสู่ตลาดเป้าหมาย โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่บนพื้นฐานศักยภาพของกลุ่มผนวกกับนวัตกรรมที่จัดทำขึ้น

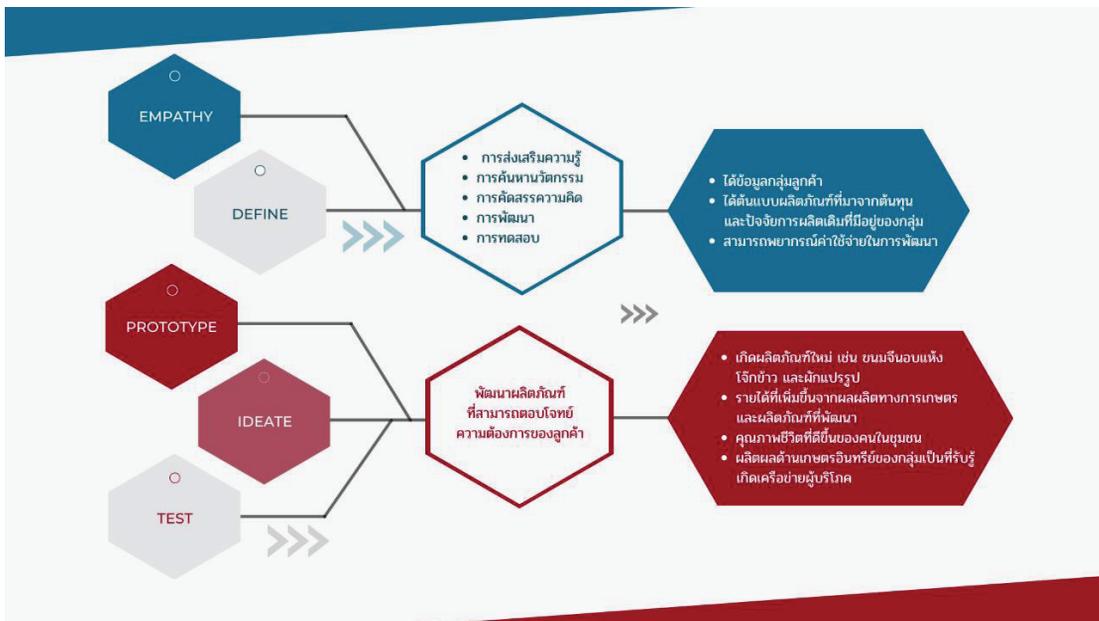
เช่น การนำข้าวมาแปรรูปเป็นเส้นขนมจีนอบแห้ง การทำโจ๊กข้าว และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ ที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่า สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างทั่วถึงโดยใช้ขั้นตอนของ Ideate, Prototype และ Test เป็นตัวขับเคลื่อน.

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวสามารถอธิบายถึงแนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์อุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ถึงแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยสามารถอธิบายเป็นภาพดังนี้

2. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปปรับใช้

2.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรนำเอาแนวทางไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และสร้างการรับรู้ และการมีส่วนร่วมของสมาชิก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเข้มแข็งในระบบเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน

2.2 ผู้วิจัยควรนำแนวทางที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไปศึกษาข้อมูลในทางลึก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผลงานวิจัยในอนาคตให้มีประสิทธิภาพ สามารถขยายผลทางด้านการตลาด และพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อื่น

ภาพที่ 3 กระบวนการคิดเชิงออกแบบที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วม

REFERENCES

- Borngern, D., Chaipiboon, S., Satienerakul, K. & Chulaphan, W. (2019). Accessing Certified Organic Rice Production of Farmers in Chiang Mai Province. *Journal of Modern Management Science*, 12(2), 185-200. (In Thai)

- DEX Space. (2017). **What is Design Thinking? (OVERVIEW)**. Retrieved from <https://medium.com/@nofchanwit/> [2021, 30 Apr.] (In Thai)
- GREEN NET. (n.d.). **Principles of organic farming**. Retrieved from <https://www.greennet.or.th/หลักเกษตรอินทรีย์/> [2021, 28 Apr.] (In Thai)
- HR NOTE.asia. (2019). **Design Thinking. An important tool for creating success for the organization**. Retrieved from <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190702-design-thinking/> [2021, 29 Apr.] (In Thai)
- Israsena Na Ayutthaya, P. & Trirattanaphan, C. (2017). **Design Thinking: Learning by doing**. Thailand Creative and Design Center (TCDC). Printing: Bangkok. (In Thai)
- Kokphol, O. (2009). **Manual of the people's participation for the local administrators**. Charansanitwong Printing: Bangkok. (In Thai)
- Lincharearn, A. (2012). Qualitative Data Analysis Techniques. **Journal of Educational Measurement Mahasarakham University**, 17(1), 17-29. (In Thai)
- National Organic Agriculture Development Board. (2017). **National Organic Agriculture Development Strategy (2017-2021)**. Retrieved from <https://www.opsmoac.go.th/phichit-dwl-files-421891791995> [2021, 29 Apr.] (In Thai)
- Noumcharoen, N. (2015). **The leaders and the creation of organic agricultural community by studied through the community's leaders: case study Champhlalai Community, Chantaburi**. (Thesis). Thammasat University, Bangkok. (In Thai)
- The Office of SMEs Promotion. (2018). **Processed Agriculture Value Added Standards**. Retrieved from https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20181005083414.pdf [2021, 7 May.] (In Thai)
- Pair, K. (2022). **Analysis+Business Design by BMC Business Model Canvas**. Retrieved from <https://greedisgoods.com/business-model-canvas/> [2021, 29 Apr.]
- Saesoe, K. (2017). **Summary of Meaning Methods and Knowledge Related to Design Thinking**. Retrieved from <https://medium.com/@khajonwutsaesoe/> [2021, 29 Apr.] (In Thai)
- Suksawang, S. (n.d.). **What is Design Thinking?**. Retrieved from <https://www.sasimasuk.com/16886644/design-thinking-คืออะไร> [2021, 30 Apr.] (In Thai)
-

Research Article

แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

GUIDELINES ON AUTHENTIC ASSESSMENT PROMOTION FOR ENGLISH LANGUAGE TEACHERS IN SCHOOLS UNDER NAKHONNAYOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

อินทิรา จารุจินดา^{1*} และ พรสิน สุภวาลัย²

¹สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

²สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Intira Charuchinda^{1*} and Pornsin Supawan²

¹Englisih Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University

²Mathematics Department, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: limsongprot@gmail.com

Received: 2023-02-12

Revised: 2023-05-25

Accepted: 2023-05-29

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการอบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษ 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการอบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริงโดยการสำรวจความคิดเห็นจากประชากร ครูสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 145 คน และผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกโดยคณะผู้วิจัยได้จัดทำ (ร่าง) แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามจริง และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมโดยผู้คุณวุฒิด้านการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 6 คน ผลการวิจัย

พบว่า 1) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษใช้การประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อย 1 วิธี วิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การใช้ใบงานแบบฝึกหัด รองลงมา คือ การสังเกต ส่วนวิธีที่ใช้น้อยที่สุด คือ การใช้โครงงาน การจัดนิทรรศการ หรือการนำเสนอผลงาน ครูมีเจตคติ ความรู้ การปฏิบัติการในการประเมินตามสภาพจริงในระดับมาก ปัญหาการใช้การประเมินตามสภาพจริง ได้แก่ ปัญหาที่มาจากนักเรียน ครอบครัวของนักเรียน บริบทในชั้นเรียน งบประมาณ และครูผู้สอน และมีความต้องการรับการอบรมเรื่องอื่น ๆ มากกว่าเรื่องการใช้การประเมินตามสภาพจริง และต้องการรับการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบผสมออนไซต์และออนไลน์

2) แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านครู (2) ด้านรูปแบบการฝึกอบรม (3) ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร และ (4) ด้านนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ

คำสำคัญ: การประเมินตามสภาพจริง ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the condition, problems, and need for training in authentic assessment of English language teachers under the Nakhonnayok Primary Educational Service Area Office, and 2) develop guidelines on authentic assessment promotion. This study consisted of two phases. The first phase was to investigate the condition, problems, and need for training in authentic assessment. The population was 145 teachers and five key informants. The research instruments were a questionnaire and a semi-structured interview form. The data were analyzed using descriptive statistics, namely frequency, percentage, mean, and standard deviation. Also, content analysis was performed. The second phase was to propose guidelines on authentic assessment promotion for English language teachers in these schools, which had been validated by six experts in English language teaching. The findings revealed the following:

1) The teachers used at least one type of authentic assessment. The most frequently used one was worksheet assignment, followed by observation. The least frequently used ones were project work, exhibition, and presentation. Moreover, the teacher's attitudes, knowledge, and implementation were at high levels. The problems with the implementation of authentic assessment arose from students, students' families, classroom contexts, budgeting, and teachers. The teachers expressed their need for training in other topics more than theirs in authentic assessment. They would prefer a blended learning model.

2) The guidelines for authentic assessment promotion proposed by the researchers

covered four aspects: (1) teachers; (2) a training model; (3) school administrators' support; and (4) policies of the Ministry of Education.

Keywords: Authentic Assessment, English Language Teacher, Primary School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (National Education Act B.E. 2542 (1999)) ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้รับผิดชอบในการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียน ความประพฤติ การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบ การศึกษา และครูเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อ กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยวิธีการประเมินอันหลากหลายและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินผล การเรียนรู้ที่เรียกว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินตามสภาพจริง เป็นรูปแบบ การประเมินผลการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ใช้ความคิดขั้นสูง และประยุกต์ใช้ความรู้ ตลอดจน ให้ผลการประเมินสอดคล้องกับสภาพความรู้ ความสามารถที่เป็นจริงของผู้เรียน ดังที่ Luongo-Orlando (2003) ได้กล่าวว่า การประเมินตาม สภาพจริงเป็นการมอบหมายงานให้นักเรียน โดยนักเรียนต้องใช้ความรู้ และทักษะในสถานการณ์ ที่เป็นจริง มุ่งให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายทาง การศึกษา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริม ให้นักเรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การคิด

วิเคราะห์ ความเข้าใจ การใช้เหตุผล การสะท้อน ความคิดของตนเอง และการฝึกปฏิบัติให้ความสำคัญ กับรูปแบบการเรียนรู้อันหลากหลาย และระดับ พัฒนาการที่แตกต่างกันของผู้เรียน ซึ่งสามารถ นำไปใช้ได้กับวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่อยู่ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่างประเทศ และเป็นวิชาที่เน้นการฝึก ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนเป็นวิชาที่สำคัญวิชาหนึ่ง เนื่องจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล เป็นเครื่องมือ ในการติดต่อสื่อสารกับผู้คนทั่วโลกผู้คนจาก ต่างวัฒนธรรม และใช้ในการศึกษาหาความรู้ และ การประกอบอาชีพ

การประเมินตามสภาพจริงช่วยส่งเสริม การเรียนภาษา O'Malley and Pierce (1996) กล่าวว่า การประเมินผลความรู้และทักษะของ นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมช่วยให้ มั่นใจว่านักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ และ การประเมินตามสภาพจริงมีความสำคัญต่อ การสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่ไม่ได้ใช้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เพราะช่วยให้ครูประเมิน สมรรถภาพทางภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ทุก ระดับ ทั้งด้านทักษะทางภาษาและด้านความรู้ ในเนื้อหาวิชา โดยการใช้ทั้งภาษาอังกฤษและ ภาษาแม่ของนักเรียน

จากการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ของ Chanta (2020) พบว่า สภาพปัจจุบันด้านสถานศึกษากำหนดการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ และได้เสนอแนวทางประการหนึ่งว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นให้ครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการอันหลากหลายหลายและการประเมินตามสภาพจริง

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจในการบริการวิชาการแก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดนครนายกจึงสนใจศึกษาและเสนอแนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการอบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
2. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษ

ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

ทบทวนแนวคิด

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมี 2 ประเด็น คือ

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการอบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริง

1.1 สภาพการใช้การประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย

1.1.1 วิธีการใช้ การประเมินตามสภาพตามสภาพจริงมีหลากหลายวิธี โดยงานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยศึกษาวิธีที่ใช้อยู่ในชั้นเรียนภาษาอังกฤษทั้งหมด 8 วิธี ดังนี้ 1) การสังเกต 2) การสัมภาษณ์ 3) การใช้แบบสอบถาม 4) การใช้ใบงานแบบฝึกหัด 5) การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง 6) การปฏิบัติจริง 7) แฟ้มสะสมผลงาน และ 8) การใช้โครงการ การจัดนิทรรศการ หรือ การนำเสนอผลงาน

1.1.2 องค์ประกอบการใช้สรุปได้ 3 ประการ คือ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

1.2 ปัญหาในการใช้การประเมินตามสภาพจริง สรุปได้ 5 ด้าน คือ ปัญหาที่มาจากนักเรียน ปัญหาที่มาจากครอบครัวของนักเรียน ปัญหาที่มาจากบริบทในชั้นเรียน ปัญหาที่มาจากงบประมาณ และปัญหาที่มาจากครูผู้สอน

1.3 ความต้องการอบรมมี 2 ด้าน คือ หัวข้อที่ต้องการรับการอบรม และรูปแบบการอบรม

2. แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริง สรุปลได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านครู ด้านรูปแบบการฝึกอบรม ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรระยะที่ 1

สภาพ ปัญหา และความต้องการอบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริง

1. สภาพการใช้การประเมินตามสภาพจริง
 - 1.1 วิธีการใช้
 - 1.2 องค์ประกอบการใช้
2. ปัญหาในการใช้
 - 2.1 ปัญหาที่มาจากนักเรียน
 - 2.2 ปัญหาที่มาจากครอบครัวของนักเรียน
 - 2.3 ปัญหาที่มาจากบริบทในชั้นเรียน
 - 2.4 ปัญหาที่มาจากงบประมาณ
 - 2.5 ปัญหาที่มาจากครูผู้สอน
3. ความต้องการในการอบรม
 - 3.1 หัวข้อที่ต้องการรับการอบรม
 - 3.2 รูปแบบการอบรม

แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริง

1. ด้านครู
2. ด้านรูปแบบการฝึกอบรม
3. ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ด้านนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1

ประชากรที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยการใช้แบบสอบถาม คือ ครูสอน

ตัวแปรระยะที่ 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกจำนวน 131 โรงเรียน จำนวน 145 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ครูสอนภาษาอังกฤษจำนวน 3 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คนจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก และศึกษานิเทศก์สภาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 1 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก

ระยะที่ 2

ในการตรวจสอบแนวทางในการส่งเสริมการประเมินตามสภาพจริง ใช้ตัวแทนครูในกลุ่มสภาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ที่ปรึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และศึกษานิเทศก์เขตจากพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก จำนวน 6 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2563 – มีนาคม 2563

2. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

2.2.1 คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม

ในการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา สาขาวิชาเอก ที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์การสอนในโรงเรียน ประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษ และสำหรับวิธีการใช้ มีข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ในการใช้

แต่ละวิธี พร้อมทั้งเหตุผลในการไม่ใช้วิธีต่าง ๆ และความต้องการในการอบรม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับองค์ประกอบการใช้ ดังนี้ (1) ด้านเจตคติ จำนวน 4 ข้อ (2) ด้านความรู้ จำนวน 5 ข้อ และ (3) ด้านการปฏิบัติ จำนวน 16 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1997, p. 147) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็นข้อคำถามปลายเปิด

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ

2.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการหลังจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการในการอบรมและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

2.2.2 การตรวจสอบแนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 กำหนดเรื่องที่ต้องการสอบถามให้สอดคล้องกับหัวข้อการศึกษาและวัตถุประสงค์การวิจัย

3.1.2 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและหนังสือทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาก่อนนำไปใช้ในทดลองใช้ โดยมีค่า IOC มากกว่า .67 ทุกข้อ

3.1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขไปทำการทดลองใช้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ภาษา จากนั้นปรับปรุงและนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป และมีค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่า α -Coefficient ด้วยวิธีการของ ครอนบาค ดังนี้ ด้านเจตคติ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 ด้านความรู้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 และด้านปฏิบัติมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

3.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและบทความต่าง ๆ รวมถึงศึกษาผลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อกำหนดประเด็นคำถาม

3.2.2 นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

3.2.3 พัฒนาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์แล้วนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามที่สอดคล้องกับขอบเขตของการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีค่า IOC มากกว่า .67 ทุกข้อ

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปใช้เก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 1 ประกอบด้วย การข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

4.1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการอบรมในการอบรม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถาม รวมถึงการหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 2 คณะผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

และติดต่อไปยังศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครนายก

ขั้นตอนที่ 3 คณะผู้วิจัย
ดำเนินการส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับศึกษา
นิเทศก์ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ส่งต่อให้กับครูสอน
ภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 คณะผู้วิจัย
ดำเนินการเก็บรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์
ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
ปริมาณ

เมื่อได้รับแบบสอบถาม
กลับคืนมาแล้วโดยมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 100
คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบ
ความถูกต้อง และทำการลงรหัสจากนั้นวิเคราะห์
ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
สถิติที่ใช้ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิธีการใช้
การประเมินตามสภาพจริง และความต้องการ
ในการอบรม โดยใช้ความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์
ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ
การใช้การประเมินตามสภาพจริง มีลักษณะเป็น
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ด้วยค่าเฉลี่ย และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์
ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะโดยใช้ความถี่

4.1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ
ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา
ความต้องการในการอบรม ดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะผู้วิจัย
คัดเลือกและติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย
ครูสอนภาษาอังกฤษ 3 ท่าน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ฯ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 ท่าน และ
ศึกษานิเทศก์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
1 ท่าน เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 คณะผู้วิจัย
ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักตามที่ได้
นัดหมายไว้แล้ว

ขั้นตอนที่ 3 คณะผู้วิจัย
นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม และ
การสัมภาษณ์เชิงลึก มาประกอบการระดมสมอง
เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตาม
สภาพจริง

การวิเคราะห์ ข้อมูล
เชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้น
คณะผู้วิจัยสร้างแนวทางการส่งเสริมการใช้
การประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษ
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครนายก

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 2
เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อเสนอแนวทาง
การส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริง
มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะผู้วิจัยทาบทาม
และนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ตัวแทนครูในกลุ่ม

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่ปรึกษาด้าน การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และศึกษานิเทศก์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ทั้งหมด 6 ท่าน

ขั้นตอนที่ 2 คณะผู้วิจัยนำเสนอ แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตาม สภาพจริง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและ เสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 3 คณะผู้วิจัยนำผลที่ได้ จากการเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา ปรับแก้แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตาม สภาพจริง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการ อบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริง

1.1 สภาพการใช้การประเมินตาม สภาพจริง คณะผู้วิจัยได้ศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่

1) วิธีการใช้ และ 2) องค์ประกอบการใช้

1.1.1 วิธีการใช้การประเมินตาม สภาพจริง ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 - 39 ปี สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษา อังกฤษ/การสอนภาษาอังกฤษ เคยเข้าอบรม ด้านทักษะภาษาอังกฤษมีประสบการณ์สอนทั้งหมด ต่ำกว่า 5 ปี มีประสบการณ์สอนวิชาอังกฤษระดับ ประถมศึกษาต่ำกว่า 5 ปี สำหรับวิธีการใช้ ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้วิธีใบงานแบบฝึกหัดมาก

เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ การสังเกต วิธีที่ใช้ น้อยที่สุด คือ การใช้โครงงาน นิทรรศการ และ การนำเสนอผลงาน ส่วนใหญ่เห็นว่าการประเมินตาม สภาพจริงบางวิธีใช้ระยะนาน และมีกระบวนการ ยุ่งยาก

ผลจากการสัมภาษณ์

เชิงลึกในประเด็นสภาพการใช้การประเมินตาม สภาพจริง พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมักใช้วิธีการมอบหมาย ให้ทำใบงานแบบฝึกหัด แต่ในการสอบปลายภาค ครูมักใช้ข้อสอบแบบปรนัย

นอกจากนี้ โรงเรียนที่มี ขนาดแตกต่างกันมีการใช้การประเมินตามสภาพจริง แตกต่างกัน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก

ครูมักใช้สื่อ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีฯ โดยที่ครูจะเน้นให้นักเรียนการอ่านออกเขียนได้ และครูมักหากิจกรรมเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต

โรงเรียนขนาดกลาง

ครูจัดการเรียนการสอน ตามหนังสือที่ตนเองเลือก ครูที่ไม่ได้สำเร็จการ ศึกษาด้านภาษาอังกฤษมักได้รับมอบหมายให้สอน นักเรียนประถมต้น ครูเหล่านี้มักสอนนักเรียน คัดลายมือ และท่องคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แต่ครู ที่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษมักได้รับ มอบหมายให้สอนนักเรียนประถมปลาย และครู เหล่านี้สามารถสอนโดยใช้เกมและเพลง กิจกรรม จับคู่สนทนา ให้นักเรียนเก่งทำใบงานแบบฝึกหัด เพิ่ม และครูจะให้นักเรียนอ่อนทำกิจกรรมซ่อมเสริม

<p>โรงเรียนขนาดใหญ่</p> <p>ครูจัดการเรียนการสอนตามหนังสือที่ตนเองเลือกใช้ และครูได้เพิ่มการประเมินตามสภาพจริงวิธีอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ กิจกรรมจับคู่สนทนา</p>	<p>โรงเรียนขนาดเล็ก</p> <p>ไม่พบความแตกต่างทางด้านความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนในห้องเรียนเดียวกันอย่างชัดเจน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบคละชั้น มีนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเรียนเดียวกันมีเพียง 2-3 คน</p>
<p>1.1.2 องค์ประกอบของการใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า</p>	<p>โรงเรียนขนาดกลาง</p> <p>นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนปานกลาง และนักเรียนจำนวนไม่น้อยไม่สนใจการเรียน และมีนักเรียนเพียงไม่กี่คนที่มีผลการเรียนดี</p>
<p>1.1.2.1 ด้านเจตคติอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52</p>	<p>โรงเรียนขนาดใหญ่</p> <p>นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนภาษาอังกฤษไม่ค่อยดี แต่นักเรียนเรียนดีก็มีผลการเรียนโดดเด่นแตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่</p>
<p>1.1.2.2 ด้านความรู้อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60</p>	<p>1.2.2 ปัญหาที่มาจากครอบครัวของนักเรียน</p>
<p>1.1.2.3 การปฏิบัติการณ์อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55</p>	<p>โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง</p>
<p>1.2 ปัญหาการใช้การประเมินตามสภาพจริง จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบปัญหา ดังนี้</p>	<p>นักเรียนมาจากครอบครัวเกษตรกรและทำอาชีพรับจ้าง บางส่วนอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายาย ผู้ปกครองเหล่านี้มักไม่ค่อยมีความรู้ภาษาอังกฤษ จึงให้ครูเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนของนักเรียน ดังนั้นการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินตามสภาพจริงอาจไม่เหมาะสมกับบริบท</p>
<p>1.2.1 ปัญหาที่มาจากนักเรียน</p> <p>ครูโรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นว่ นักเรียนประถมต้นยังไม่มีความพร้อมรับการประเมินตามสภาพจริง ครูมักเน้นให้นักเรียนอ่านออกเสียง ถูกต้อง รู้ความหมายคำศัพท์ เขียนได้ แต่นักเรียนประถมปลายมีความพร้อมทางการเรียน ครูจึงสามารถใช้วิธีการประเมินอันหลากหลาย อย่างไรก็ตาม นักเรียนประถมส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจว่าครูจะประเมินอย่างไร</p>	<p>โรงเรียนขนาดใหญ่</p> <p>โรงเรียนขนาดใหญ่มีความแตกต่างเรื่องพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียน</p>
<p>นอกจากนี้พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันบ้าง ดังนี้</p>	

ผู้ปกครองประมาณร้อยละ 20-25 มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ดูแลเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างดี นิยมส่งบุตรไปเรียนพิเศษที่กรุงเทพฯ ในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ในขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกร และพ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเรื่องการทำการบ้าน

1.2.3 ปัญหาที่มาจากบริบทในชั้นเรียน

ปัญหาด้านบริบทในชั้นเรียนมีความแตกต่างกัน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก

เนื่องจากจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น ครูผู้สอนจึงไม่สามารถเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียนคนใดคนหนึ่งได้ ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ กล่าวคือ ครูต้องสอนเนื้อหาเดียวกัน และกิจกรรมเดียวกันในชั้นเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง

ในแต่ละระดับชั้นเรียนมีหลายห้องเรียน และมีครูสอนภาษาอังกฤษหลายคน และครูแต่ละคนเลือกหนังสือแบบเรียนตามที่ตนเองต้องการสอน จึงทำให้การประเมินผลการเรียนไม่เป็นไปในทางเดียวกัน

โรงเรียนขนาดใหญ่

มีนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนจำนวนมาก มีประมาณ 30-40 คน แต่บางชั้นเรียนมีนักเรียนมากกว่า 40 คน ในห้องเรียนหนึ่ง ๆ มักมีนักเรียนมีทักษะภาษาอังกฤษในระดับที่แตกต่างกันมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อครูได้สอนห้องแก่ ครูสามารถใช้การประเมินตามสภาพจริงได้หลากหลายวิธีกว่าห้องอ่อน

1.2.4 ปัญหาที่มาจากงบประมาณ

พบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีงบประมาณไม่เพียงพอ แต่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่พบปัญหาเรื่องงบประมาณ และโรงเรียนมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพียงพอ

1.2.5 ปัญหาที่มาจากครูผู้สอน
มีดังนี้ ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีครูที่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ แต่ไม่สามารถทุ่มเทเวลาเพื่อพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษและการออกแบบการเครื่องมือประเมินตามสภาพจริงได้เต็มที่ เนื่องจากครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาอื่นด้วย ในขณะที่ครูที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษก็ไม่มี ความถนัดทางการสอนภาษาอังกฤษ และในโรงเรียนขนาดใหญ่บางโรงเรียนมีปัญหาเรื่องครูที่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษที่มีจำนวนไม่เพียงพอ และที่ครูที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษมักจัดการเรียนการสอนตามที่ระบุไว้ในหนังสือของสำนักพิมพ์

1.3 ความต้องการอบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริง สรุปได้ ดังนี้

1.3.1 หัวข้อที่ต้องการรับการอบรม จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามพบว่า ครูต้องการรับการอบรมในเรื่องอื่นในลำดับต้น ๆ ได้แก่ เรื่องทักษะภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กประถม เรื่องการสร้างสื่อการสอน เรื่องการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ แต่ความต้องการอบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริงอยู่ในลำดับรองลงไป โดยมีครูต้องการรับการอบรมเรื่องนี้จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าครูต้องการรับการอบรมวิธีการใช้การประเมินตาม

สภาพจริงที่กระบวนการไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีเกณฑ์การประเมินอย่างง่าย

1.3.2 รูปแบบการอบรม พบว่าครูอยากให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบผสม มีทั้งช่องทางออนไลน์และออนไซต์ โดยให้หน่วยงานภายนอกร่วมสนับสนุนพัฒนาการใช้การประเมินตามสภาพจริง ในการจัดการอบรมแบบออนไซต์ อาจจัดที่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งในจังหวัดนครนายก และให้ครูในโรงเรียนใกล้เคียงมาร่วมรับการอบรม

2. แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริง

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการระดมสมอง และดำเนินปรับแก้ ตามข้อเสนอแนะ แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงที่ผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

2.1 ด้านครู

2.1.1 ครูควรใช้การประเมินตามสภาพจริงหลากหลายวิธีมากขึ้นโดยคำนึงถึงตัวชี้วัด ครูอาจเริ่มต้นจากการประเมินผลที่มีความสำคัญน้อย เพื่อให้ครูมีความคุ้นเคย

2.1.2 ครูควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ และใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยศึกษาขั้นตอนวิธีการใช้ของแต่ละวิธีโดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน และแนวทางการประยุกต์ใช้

2.1.3 ครูควรใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของนักเรียน เช่น สอนโดยใช้กิจกรรม เกม และเพลง โดยเฉพาะช่วงชั้นเรียนที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) และครูควรใช้วิธี

การสังเกตมากกว่าการใช้ใบงานแบบฝึกหัด หรือการสอบข้อเขียน เนื่องจากเด็กเล็กมักชอบกิจกรรมที่ตนเองได้เคลื่อนไหวร่างกาย และครูควรใช้วิธีการประเมินอันหลากหลายมากขึ้นกับช่วงชั้นเรียนที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) โดยเลือกวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด

2.1.4 ครูควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้ขั้นตอนการออกแบบเครื่องมือและประเมินตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วนตามตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.5 ครูควรเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อม และสร้างความเข้าใจกับนักเรียนก่อนการใช้การประเมินตามสภาพจริง เนื่องจากการประเมินตามสภาพจริงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน

2.2 ด้านรูปแบบการฝึกอบรม

เนื่องจากครูมีภาระงานในโรงเรียนมาก ดังนั้นครูจึงไม่สามารถเข้ารับการอบรมที่แยกครูออกจากโรงเรียน อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้จึงเสนอให้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และมีโรงเรียนเป็นฐาน ดำเนินการในระหว่างที่ครูปฏิบัติงานประจำ ไม่แยกครูออกจากชั้นเรียน และใช้เวลาในการพัฒนาครูที่ยืดหยุ่น ทั้งนี้อาจจัดการอบรมผ่านการปฏิสัมพันธ์แบบออนไซต์ร่วมกับออนไลน์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องหลักการประเมินตามสภาพจริง โดยจัดในโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง และเชิญครู

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ในโรงเรียนใกล้เคียงเข้าร่วม เพื่อสร้างเครือข่าย การเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแห่งการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ครูฝึกสร้างเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง โดยครูสามารถสร้าง ในขณะที่ตนปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินตามสภาพจริง และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา ร่วมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ต่อเครื่องมือที่ครูออกแบบไว้ โดยอาจใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อเป็นการลดการเดินทาง และไม่ดึงครูออกจากโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ครูปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 5 ครูนำเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงที่ได้รับการปรับปรุงไปใช้จริงกับนักเรียนในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 6 ครูและผู้เชี่ยวชาญแลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้การประเมินตามสภาพจริง ทั้งนี้อาจใช้ช่องทางออนไลน์หรือออนไลน์

จากนั้นครูออกแบบเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงในวงรอบใหม่ โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2 ถึงขั้นตอนที่ 6 และวงรอบต่อไป จนกว่าครูจะมีความเชี่ยวชาญ

2.3 ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรวางนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ครูใช้การประเมินตามสภาพจริงให้มากขึ้น

2.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้แก่ครูถึงความสำคัญ

ของการประเมินตามสภาพจริง ทั้งนี้อาจผ่านการขับเคลื่อนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกได้แก่มหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่ให้บริการวิชาการแก่พื้นที่จังหวัดนครนายก และมีความเชี่ยวชาญในการผลิตครู

2.3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายคืนครูสู่ห้องเรียนโดยการลดภาระงานด้านอื่น ๆ ของครู ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ครูได้ใช้เวลาให้กับงานสอน และการประเมินตามสภาพจริง

2.3.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับเพื่อให้ครูมีเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงที่มีประสิทธิภาพ

2.3.6 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีโอกาสศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการประเมินตามสภาพจริง

2.4 ด้านนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

2.4.1 ควรกำหนดให้มีอัตราครูสอนภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอ โดยให้ความสำคัญกับโรงเรียนขนาดเล็ก

2.4.2 ควรจัดการอบรมครูสอนภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดการอบรมเรื่องการประเมินตามสภาพจริงบูรณาการกับการจัดอบรมหัวข้ออื่น ๆ

2.4.3 ควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนโดยมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์เลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาและแนวปฏิบัติที่ดีเป็นโรงเรียนต้นแบบ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยให้อยู่ภายใต้การดูแลของศึกษานิเทศก์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหา และความต้องการ อบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริง

1.1 สภาพการใช้การประเมินตามสภาพจริง

1.1.1 สภาพการใช้การประเมินตามสภาพจริงทั่วไป การที่ครูใช้การประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อย 1 วิธี อาจอธิบายได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ มีวิธีการอันหลากหลาย ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ของตน O'Malley and Pierce (1996) อธิบายว่าการประเมินตามสภาพจริงเป็นรูปแบบที่ค่อนข้างไม่เป็นทางการ Hart (1994) กล่าวว่า การประเมินจะเป็นตามสภาพจริงเหมือนกับการให้นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบอีกว่า วิธีที่ครูใช้มากที่สุด คือ การใช้ใบงานแบบฝึกหัด อาจอธิบายได้ว่า การมอบหมายใบงานแบบฝึกหัดมีประโยชน์หลายประการ เช่น ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ทำให้ครูทราบความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน ช่วยให้ผู้เรียนประเมินผลเรียนของตน ฝึกให้ผู้เรียนฝึกฝนได้อย่างเต็มที่ ฝึกให้ผู้เรียนทำงานตามลำพัง ช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนได้เต็มที่ ช่วยเสริมสร้างทักษะให้คงทน ช่วยให้ผู้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียน และช่วยลดภาระครู (Munkham & Sunthonpraseot, 2007)

การสังเกตเป็นวิธีที่ใช้มากในลำดับรองลงมา อาจเป็นเพราะว่าวิธีนี้เป็นส่วนหนึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติและดำเนินการได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับ O'Malley and Pierce (1996) ที่กล่าวว่า การสังเกตใช้เวลาสั้น

1.1.2 องค์ประกอบการใช้การประเมินตามสภาพจริง

1.1.2.1 ครู มี เจตคติ ในระดับมาก อาจอธิบายได้ว่า ครูตระหนักถึงความสำคัญ และยอมรับว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี เนื่องจากมีการกำหนดในพระราชบัญญัติทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน

1.1.2.2 ครู มีความรู้ ในระดับมาก อาจอธิบายได้ว่า แม้ว่าผู้ตอบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ แต่ครูเหล่านี้สามารถถ่ายโยงความรู้ประสบการณ์ด้านการประเมินตามสภาพจริงจากการสอนวิชาอื่นมาใช้ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษได้ อีกทั้งมีการสนับสนุนทางวิชาการจากหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในการจัดการอบรมด้านการสอนภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ

1.1.2.3 ครูมีการปฏิบัติ ในระดับมากอาจเนื่องจาก การประเมินตามสภาพจริงเป็นการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์ทั่วไปในชีวิตประจำวันและเกิดขึ้น

ควบคู่กับการเรียนการสอน อีกทั้งสามารถใช้ประเมินนักเรียนด้านความรู้ ความสามารถ และความคิด ตลอดจนการประเมินตามสภาพจริง มีหลากหลายวิธี ครูสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมกับตัวชี้วัด (Phuvipadawat, 2001; Luongo-Orlando, 2003)

1.2 ปัญหาการใช้การประเมินตามสภาพจริง พบว่า มีปัญหาที่มาจากนักเรียน ครอบครัวของนักเรียน งบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Balsong (1999) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาของการวัดและประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตการประถมศึกษา ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และพบว่า มีปัญหาด้านนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่มีความพร้อมด้านทักษะการเขียน และการอ่าน นักเรียนสะท้อนความคิดด้วยการเขียนไม่ได้ ปัญหาด้านครอบครัวของนักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสนใจและร่วมมือในการวัดและการประเมินผล และมีปัญหาด้านงบประมาณ คือ มีงบประมาณไม่เพียงพอและได้รับล่าช้า วัสดุอุปกรณ์ขาดคุณภาพ

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้พบว่า มีปัญหาการใช้การประเมินตามสภาพจริงมาจากระบบในชั้นเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kotnon (2008) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหา การประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 และพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการปฏิบัติการประเมินตามสภาพจริงมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง

มีสภาพการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากความพร้อมในการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

ตลอดจนพบปัญหาที่มาจากครูผู้สอน ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาในการใช้การประเมินตามสภาพจริงบางวิธีไม่พอ อาจอธิบายได้ว่า การประเมินตามสภาพจริงบางวิธีมีขั้นตอนซับซ้อน ครูต้องวางแผนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kotnon (2008) ที่พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาเรื่อง การใช้เครื่องมือทดสอบ ที่เน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน และครูมีงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป

1.3 ความต้องการอบรม มีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ ครูต้องการได้รับการอบรมในเรื่องอื่นในลำดับต้น ๆ แต่ความต้องการอบรมการใช้การประเมินตามสภาพจริงอยู่ในลำดับรองลงไป จึงเสนอให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการประเมินตามสภาพจริงบูรณาการกับการจัดอบรมหัวข้ออื่น ๆ ที่ครูต้องการ อาทิ เรื่องทักษะภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กประถม การสร้างสื่อการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน การวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ การประเมินตามสภาพจริงไม่แยกการเรียนและการประเมินผลออกจากกัน เปิดโอกาสให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง (Wiener & Cohen, 1997)

2. แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริง

แนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินตามสภาพจริงที่สร้างโดยคณะผู้วิจัย ครอบคลุม 4 ด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านครู

2.1.1 ครูควรใช้การประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการอันหลากหลายมากขึ้นจากผลการวิจัย พบว่า ครูใช้การประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อย 1 วิธี เนื่องจากการประเมินตามสภาพจริงมีวิธีการอันหลากหลายเพื่อวัดความสามารถตามความเป็นจริง และสะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียน (Simahasan & Yutanan, 2003)

2.1.2 ครูควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง โดยเฉพาะครูที่ไม่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองเสมอเพื่อนำความรู้ความสามารถไปปฏิบัติวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผู้เรียน Jeenawathana (2016) กล่าวว่า ผู้ประกอบวิชาชีพครูจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง

2.1.3 ครูควรเตรียมนักเรียนให้พร้อม และสร้างความเข้าใจกับนักเรียนก่อนการใช้การประเมินตามสภาพจริง จากข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า บางครั้งครูไม่ได้บอกเกณฑ์การประเมิน โดยครูให้เหตุผลว่า นักเรียนประเมินส่วนใหญ่ไม่สนใจว่าครูจะประเมินผู้เรียนอย่างไร งานวิจัยนี้เสนอว่า ครูควรบอกเกณฑ์ที่ใช้ประเมินแก่ผู้เรียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย พร้อมกับสร้างแรงจูงใจในการเรียน Phuvipadawat (2001) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีความหมายนั้น นักเรียนต้องมีส่วนร่วม และการเปิดเผยเกณฑ์ไว้ก่อนนั้น ทำให้การเรียนของนักเรียนและการสอนของครูส่งเสริมซึ่งกันและกัน

2.2 ด้านรูปแบบการฝึกอบรม รูปแบบ

การฝึกอบรมครูที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีกระบวนการที่ใช้การเรียนรู้โดยใช้ช่องทางผสม (Blended Learning Model) กล่าวคือ ใช้การปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ ร่วมกับการใช้ช่องทางออนไลน์ โดยการปฏิบัติจริงในบริบทโรงเรียน ซึ่งครู ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินตามสภาพจริงและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ร่วมกันวางแผน ร่วมกันคิด ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Joy-Matthews, Megginson and Surtees (2004) กล่าวว่า ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ช่องทางผสม มีดังนี้ 1) ให้การสนับสนุนการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว 2) เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้พูดคุยกันโดยใช้อินเทอร์เน็ตและในโลกแห่งความเป็นจริง และ 3) ทำให้แน่ใจว่าผู้รับการอบรมได้มีโอกาสใช้ความรู้ทักษะและเกิดทัศนคติใหม่ทันที

2.3 ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.3.1 ควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงผ่านการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เนื่องจากไม่มีครูคนใดคนหนึ่งมีความรู้ทุกแขนง มีทักษะทุกทักษะ มีเวลา มีทรัพยากรที่นำพาผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ในระดับสูงได้ (Mattos, 2008)

2.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาครู ข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับแนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission,

2007) ที่มีนโยบายเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ระบุว่า สถานศึกษาอาจสร้างเครือข่ายกับส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ หรือให้การสนับสนุนด้านวิชาการ

2.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวปฏิบัติที่คัดสรรครูสู่อำเภอเรียน เพื่อให้ครูทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้การประเมินตามสภาพจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาตนเอง Ivancevich (2010) กล่าวว่า ถ้าจะให้บุคลากรทำงานได้เต็มที่ พวกเขาควรได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของพวกเขา

2.3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณให้ครูสร้างเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง Thanasomboon (2009) กล่าวว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเพิ่มคุณภาพการศึกษา คือ งบประมาณในการจัดการศึกษา งานวิจัยนี้พบว่า ปัญหาเรื่องงบประมาณเป็นปัญหาสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนทางสังคมที่ดี เพราะโรงเรียนขนาดเล็กให้การช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่บุตรหลานของชุมชน และทุนทางสังคมนี้อาจใช้เพื่อขอความสนับสนุนเงินงบประมาณจากชุมชน

2.4 ด้านนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการจัดสรรตำแหน่งอัตราครูที่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอในทุกโรงเรียน และควรให้ความสำคัญกับโรงเรียนขนาดเล็ก ครูที่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษมีแนวโน้มที่จะจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพได้ดีกว่าครูที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ เนื่องจากครูที่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษได้เรียนและฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน และการวัดและการประเมินผลทางภาษาอังกฤษ มากกว่าครูที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะ

1. ด้วยงานวิจัยนี้ศึกษาเรื่องการประเมินตามสภาพจริงของครูสอนภาษาอังกฤษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก จึงเสนอให้ควรมีการศึกษาเรื่องการประเมินตามสภาพจริงของครูสอนวิชาอื่นระดับชั้นเรียนอื่นและสังกัดอื่น
2. ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นของครูและนักการศึกษา จึงเสนอให้ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียน อันเป็นผลมาจากการใช้การประเมินตามสภาพจริง

REFERENCES

- Balsong, S. (1999). A study of current situation and problems on portfolio assessment of Phrathomsuksa II teachers under the Office District Elementary Education, Prakhonchai district, Buriram province (Unpublished master's thesis). Khon Kaen University. Khon Kaen. (In Thai)

- Best, J. W. (1997). **Research in education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Chanta, P. (2020). **The guidelines for academic administration of the school administrators in Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office** (Unpublished master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. (In Thai)
- Hart, D. (1994). **Authentic assessment: A handbook for educators**. New York: Addison-Wesley.
- Ivancevich, J, M. (2010). **Human resource management**. New York: McGraw-Hill.
- Jeenawathana, A. (2016). Self-development of professional teachers. **Veridian E-Journal**, 9(2), 1379-1395. (In Thai)
- Joy-Matthews, J., Megginson, D., & Surtees, M. (2004). **Human resource development**. Norfolk: Biddles.
- Kotnon, P. (2008). **Status and problems of authentic assessment of teachers in primary schools under the Office of Sa-kaeo Education Service Area** (unpublished master's thesis). Burapha University, Chonburi. (In Thai)
- Luongo-Orlando, K. (2003). **Authentic assessment: Designing performance-based tasks**. Ontario: Pembroke.
- Mattos, M. (2008). Walk the 'Lign: Aligning school practices with essential PLC characteristics. In R. DuFour (Ed.), **The collaborative administrator: Working together as professional learning community** (pp.13-36). Bloomington, I.N.: Solution Tree.
- Munkham, S., & Sunthonpraseot, S. (2007). **Academic work development for academic standing promotion**. Bangkok. E.K.Books. (In Thai)
- National Education Act, B.E. 2542 (1999). (1999, August 19). **Royal Thai Government Gazette**. (Vol. 116 No. 74a, pp. 1-23. Retrieved from <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/1708862.pdf> [2021, 25 May.]
- O'Malley, M., & Pierce, L. V. (1996). **Authentic assessment for English language learners: Practical approaches for teachers**. N.P.: Longman.
- Office of the Basic Education Commission. (2007). **Approach to decentralization of educational management to the committees of educational service area offices and schools according to ministerial rules, regulations, and procedures**

of decentralization education management, 2007. Bangkok: The Federation of Agricultural Cooperatives of Thailand. (In Thai)

Phuvipadawat, S. (2001). **Teaching principles for learner development and authentic assessment.** Bangkok: Duangkamol. (In Thai)

Simahasan, E. & Yutanan, S. (2003). **Designing authentic assessment tools.** Bangkok: Book Point. (In Thai)

Thanasomboon, S. (2009). **Educational quality development of small schools under the Office of Khon Khen Educational Service Area.** (Unpublished independent study) Khon Kean university, Khon Kean. (In Thai)

Wiener, R. B. & Cohen, J. H. (1997). **Literacy portfolios.** New Jersey: Prentice-Hall.

.....

Academic Article

การสร้างสรรคและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

CREATING AND DEVELOPING PUBLIC RELATIONS MEDIA
FOR PROMOTING THAI PHUAN ETHNIC CULTURAL TOURISM IN PAK PHLI DISTRICT
NAKHON NAYOK PROVINCE BY DESIGN THINKING

ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์*

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ ประเทศไทย

Nathanan Wiriyawit*

Department of Communication Arts, Faculty of management Science,
Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: nathanan@pnru.ac.th

Received: xx-xx-xx

Revised: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนไทยพวน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ของนักศึกษานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 เอกประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์และสารสนเทศทางวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ 5 ขั้นตอน ของสถาบันสแตนฟอร์ดดีสคูล ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจ (Empathize) 2) กำหนดปัญหาให้ชัดเจน (Define) 3) ระดมความคิด (Ideate) 4) สร้างต้นแบบ (Prototype) 5) ทดสอบ (Test) ในการศึกษาเมื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์แล้ว ได้มีการทดสอบด้วยการสำรวจความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ด้วยสถิติอ้างอิง ด้วย t-test และ F-test พบว่า สื่อประชาสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์และพัฒนาขึ้น ทั้งสื่อโปสเตอร์และสื่อมัลติมีเดียได้รับผลสำรวจอยู่ในระดับดี และพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกันอีกด้วย ในการศึกษา

ครั้งนี้ ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยการใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนจากสถานการณ์จริง บูรณาการการเรียน การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และศิลปวัฒนธรรม ให้เป็นเนื้อเดียวกัน และใช้กระบวนการคิด เชิงออกแบบเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์ สื่อประชาสัมพันธ์ กระบวนการคิดเชิงออกแบบ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นิเทศศาสตร์

ABSTRACT

This article's objective was to study the creating and developing of public relations media for promoting tourism in the Thai Phuan Community, Pak Phli District, Nakhon Nayok Province of the 3rd year Communication Arts students majoring in public relations, Faculty of Management Sciences, Phranakhon Rajabhat University, in the first semester of the academic year 2022 in the subject of public relations and cultural information. It used the five-step design thinking process of the Stanford School as follows: 1) Empathize, 2) Define, 3) Ideate, 4) Prototype, and 5) Test. In this study, when creating and developing public relations media was finished, it was tested by a satisfaction survey of a sample group of 400 people in Bangkok with a questionnaire. The results analysis used descriptive statistics such as mean and standard deviation and reference statistics with t-test and F-test. It was found that the created and developed public relations media, both poster and multimedia had a survey result at a good level and found that different ages had different satisfaction too. In this study, the students learned by using the community as a classroom in real situations. It integrated teaching, research, academic service, and art and culture homogeneously. The design thinking process was used as a conceptual framework in this study.

Keywords: Creation, Public relations media, Design thinking process, Cultural tourism, Communication arts

บทนำ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชู

ภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน และในมาตรา 8 ให้ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อ

ท้องถิ่น รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า
สำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น
และของชาติ สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ นอกจากนี้ในแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ได้ระบุถึง
ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น ยุทธศาสตร์
ที่ 2 การผลิตและพัฒนาครู ยุทธศาสตร์ที่ 3
การยกระดับการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 4
การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสถาบัน
ที่มีภารกิจในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย
การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการบูรณาการ
การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ
และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดำเนินตาม
ยุทธศาสตร์ราชภัฏ 20 ปี ด้านการพัฒนาท้องถิ่น
ในพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัย ได้แก่ อำเภอบางบาล
จังหวัดลพบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัด
นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร

การบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย
การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งเป็นรูปแบบที่เน้นให้ผู้เรียน
ได้เกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติงานจาก
สถานการณ์จริงของชุมชน เช่น การไปศึกษา
เรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การทำมาหากิน
หัตถกรรม การศึกษาองค์กรในชุมชนนอกเหนือ
ไปจากการเรียนในสถานศึกษา (Chiengkul, 2007,
as cited in Supanburi College of Fine Arts,
2013) การส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ

พัฒนาท้องถิ่น เปลี่ยนชุมชนให้เป็นห้องเรียน เพื่อให้
นักศึกษาได้เข้าไปสัมผัสชุมชนนั้น ๆ เกิดความเข้าใจ
ในบริบทชุมชนท้องถิ่น และมีประสบการณ์จริง
“เป็นการปรับรูปแบบการเรียนรู้ที่ยังคงพัฒนา
ทักษะด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมทั้งหมด แต่มุ่งเน้นทักษะ
ในกระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน
มากขึ้น โดยปรับเปลี่ยนจากโจทย์ที่เป็นสถานการณ์
จำลอง มาเป็นสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ชุมชนจริง”
(Janjamsai, 2015)

จังหวัดนครนายก เป็นพื้นที่ให้บริการ
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีหลายศาสตร์
สาขาวิชาเข้าไปบูรณาการร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนา
ท้องถิ่นทั้ง 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านนา อำเภอ
องครักษ์ อำเภอเมืองนครนายก และอำเภอปากพลี
ตามโครงการยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562
จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ จังหวัดนครนายก ยังเป็น
จังหวัดท่องเที่ยวเมืองรอง ซึ่งได้รับการส่งเสริม
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากมี
สถานที่อยู่ติดกับเขาใหญ่ สำหรับอำเภอบางบาล
จังหวัดนครนายก มีทุนวัฒนธรรมที่น่าสนใจ
ด้วยความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีทั้งไทย ลาว
จีน และไทยพวน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
เป็นหนึ่งในแนวทางที่รัฐบาลให้การสนับสนุน
ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 12 สู่แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ
(พ.ศ. 2564-2565) เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19
ทำให้นักท่องเที่ยวลดลง ดังนั้น เมื่อสถานการณ์
ดีขึ้น รัฐบาลจึงได้ทำการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ภายในประเทศ และคาดว่าปลายปี พ.ศ. 2565

และต้นปี พ.ศ. 2566 แนวโน้มการรับนักท่องเที่ยวจากประเทศจะเพิ่มสูงขึ้น จึงได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก (Ministry of Tourism and Sports, 2021)

การท่องเที่ยวที่สามารถทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ คือ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ใช่เป็นเพียงรูปแบบการท่องเที่ยวแต่เป็นเครื่องมือพัฒนาคน พัฒนาชุมชน และสร้างระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเจ้าของทรัพยากรคือสมาชิกในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เกิดการเรียนรู้ และมีผลประโยชน์ร่วมกัน สามารถสร้างรายได้เกิดการจ้างงาน และมีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น นำไปสู่เศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ในระยะยาว (Sriharun & Kampetch, 2018)

ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานจึงมีแนวคิดให้นักศึกษาเข้าไปเรียนรู้ในชุมชน และร่วมกับชุมชนในการสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทยพวนขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยการใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนจากสถานการณ์จริง การบูรณาการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และศิลปวัฒนธรรมให้เป็นเนื้อเดียวกัน ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นกรอบแนวคิดในครั้งนี้

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : คุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ 3Rs8Cs

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ 3Rs8Cs ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) ส่วน 8Cs ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and innovation) 3) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration teamwork and leadership) 4) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communication information and media literacy) 5) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT literacy) 7) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and learning skill) 8) มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณพื้นฐานสำคัญของทักษะขั้นต้นทั้งหมด (Compassion)

เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้เน้นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะ 4 ประการ ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พระราชวิทยาลัยเจ้าอยู่หัว การศึกษา ต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ประการ ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม 3) มีงานทำ-มีอาชีพ 4) เป็นพลเมืองดี โดย ศาสตราจารย์นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย (Watanachai, 2017) ได้อัญเชิญ พระบรมราโชบายฯ ได้นำเสนอในที่ประชุม ก่อนการจัดงานแจกรางวัล “เซเว่นบุคควอร์ด” ดังนี้

1. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ข้อนี้มีคำขยายว่า ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มี ต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบัน พระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัว และชุมชนของตน

2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ข้อนี้มีคำขยายว่า ให้รู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ที่ ถูก สิ่งชั่ว-สิ่งดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบที่ดีงาม ปฏิเสธ สิ่งที่ผิดที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง

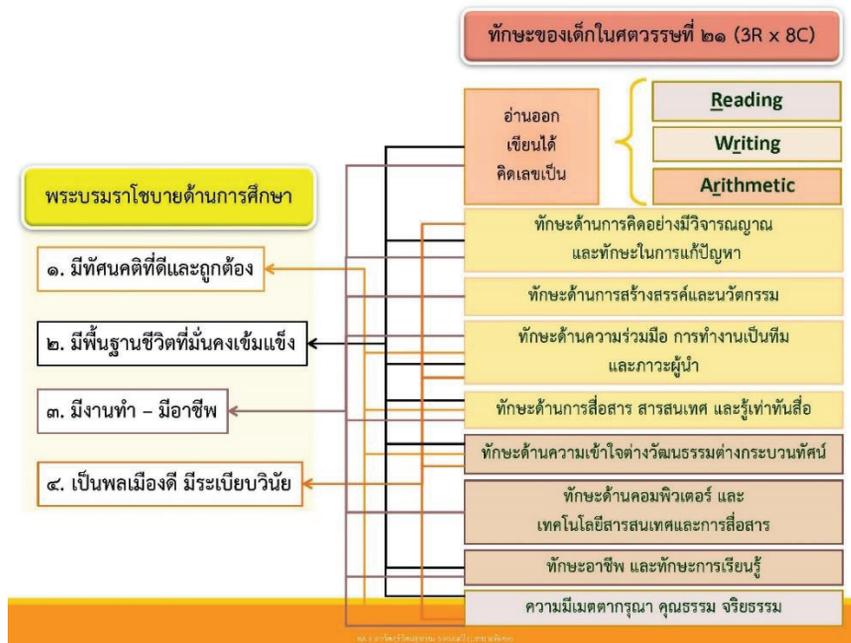
3. มีงานทำ มีอาชีพ ข้อนี้มีคำขยายว่า ต้องให้เด็กทำงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ อบรม ให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตัวเอง เลี้ยงครอบครัวได้

4. เป็นพลเมืองดี ข้อนี้มีคำขยายว่า การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษา

และสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคน มีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดี หมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร คือ ทำงาน อาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ เห็นอะไรที่จะทำ เพื่อบ้านเมืองได้ก็ควรทำ

พระบรมราโชบายทั้งหมดนี้ ไม่ใช่สิ่งที่ ยากเกินกว่าครูจะทำและสั่งสอนศิษย์ให้ทำได้ หากครู อาจารย์ ตั้งใจสร้างศิษย์ให้ได้ผลตาม พระบรมราโชบายทั้ง 4 ข้อนี้ก็จะทำให้ชาติ บ้านเมืองเจริญ ไม่มีคนที่นิ่งดูตายปล่อยให้ เกิด ความชั่ว ความไม่ดีในบ้านเมือง ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การรู้จักแยกแยะสิ่งที่ถูกที่ผิด สิ่งที่ดีที่ชั่ว และเลือกรับเลือกทำแต่ทางที่ถูกที่ดี เด็กไทย ควรรู้จักใช้วิจารณญาณของตน ไม่ตามแฟชั่น ตามสังคมไร้สติ อีกประการหนึ่งที่ควรน้อมนำมา ใส่เกล้าฯ คือ พระบรมราโชบายที่ว่า คนไทย เห็นอะไรที่ควรทำเพื่อบ้านเมืองก็ต้องลงมือทำ ไม่ปล่อยให้ผ่านไปด้วยความคิดว่า ธุระไม่ใช่

ความเชื่อมโยงของพระบรมราโชบายฯ มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับคุณลักษณะและ ทักษะการเรียนรู้ 3Rs8Cs ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังแสดงในภาพ 1

ภาพที่ 1 พระบรมราโชบายด้านการศึกษา กับ ทักษะในศตวรรษที่ 21
ที่มา Ratanasuwana (2017)

การจัดการเรียนการสอน : การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวทางหนึ่งคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning: CBL) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานสถานการณ์จริง ได้เรียนรู้ ปฏิบัติ และให้บริการในศาสตร์ (Chiengkul, 2012, as cited in Chamnantha & Kongudomsup, 2020) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงของชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การทำมาหากิน หัตถกรรม การศึกษาองค์กรในชุมชนนอกเหนือไปจากการเรียนในสถานศึกษา

(Chiengkul, 2007, as cited in Supanburi College of Fine Arts, 2013)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีเป้าหมายสำคัญ มีดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนทำโครงการตามที่ตนเองสนใจ และค้นหาความรู้ที่เกิดจากงานของตนเอง 2) ใช้วิธีการเรียนแบบ peer to peer learning (เพื่อนช่วยเพื่อน) และเข้าไปในชุมชน มีส่วนร่วมในการอภิปรายกับคนอื่นและทำงานร่วมกับคนอื่น เกิดการทำงานข้ามสาขาวิชา ได้แก่ การรวมกลุ่มกับผู้เรียนต่างสาขาวิชาในทุกระดับ (ปริญญาตรีและหลังปริญญาตรี) ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) ใช้สื่อการเรียนรู้ทางคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นบทสรุปเนื้อหา บทเรียน เกิดการเรียนรู้ เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

(Chiangkul, 2012, as cited in Chamnantha & Kongudomsup, 2020)

การคิดเชิงออกแบบ

ความเป็นมาของการคิดเชิงออกแบบ ในหนังสือ การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วยการลงมือทำว่า “การคิดเชิงออกแบบ” หรือ “Design Thinking” ของไปรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา และชวจิต ตีร์รัตนพันธ์ (2560) ได้กล่าวถึง “Design Thinking” เป็นคำที่คิดขึ้นมาโดย เดวิด เคลลี ทิม บราวน์ และโรเจอร์ มาร์ติน (IDEO) ในยุค 1990s และตีพิมพ์ใน Harvard Business Review เมื่อปี 2008 เพื่อใช้อธิบายเรื่องการออกแบบที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลางซึ่งมีการพัฒนามายาวนานให้องค์กรและผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานการออกแบบเข้าใจได้ง่าย ซึ่งแต่เดิม การสร้างผลิตภัณฑ์จะนำการออกแบบมาใช้เพื่อความสวยงาม อาจเป็นช่วงท้ายของกระบวนการทำงาน ซึ่งอาจส่งผลให้สินค้าหรือบริการล้มเหลว ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จึงได้เริ่มเปลี่ยนให้นักออกแบบเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ช่วงต้นในขั้นตอนการหาโอกาสการสร้างนวัตกรรม หรือการพัฒนาโจทย์ใหม่ โดยการนำการออกแบบโดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางมาใช้พบว่าได้ผลดีและสร้างความแตกต่าง เมื่อนำมาใช้ในช่วงต้นของโครงการในเชิงธุรกิจ พบว่า การพัฒนาสินค้าหรือบริการจากความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ใช้ ส่งผลเสียอย่างชัดเจนทางธุรกิจ และหากผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานการออกแบบสามารถนำวิธีการนี้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ก็น่าจะเป็นประโยชน์เช่นกัน (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology: IPST, n.d)

ไปรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา และชวจิต ตีร์รัตนพันธ์ (Israsena & Treerattanaphan, 2017) ได้สรุปความหมายของการคิดเชิงออกแบบจากผู้ร่วมก่อตั้ง และผู้บริหาร IDEO และ Murrey Cox (2016) ดังนี้

เดวิด เคลลี ผู้ร่วมก่อตั้ง IDEO “การคิดเชิงออกแบบเป็นวิธีการสร้างความคิดใหม่อย่างก้าวกระโดดนอกกรอบเดิมโดยเฉพาะสำหรับโครงการและปัญหาที่ซับซ้อน เป็นเวลาที่ผู้ใช้ทีมที่มีความชำนาญหลากหลายศาสตร์ จำเป็นต้องสร้างและทดลองต้นแบบกับผู้ใช้”

ทิม บราวน์ ผู้บริหาร IDEO “การคิดเชิงออกแบบเป็นการสร้างประสบการณ์ จากมุมมองต่าง ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา”

Cox (2016) ได้กล่าวว่า “การคิดเชิงออกแบบเป็นวิธีการทำงานที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลางเน้นการลงมือปฏิบัติและความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้าใจ เปลี่ยนกรอบความคิดและแก้ปัญหา การคิดเชิงออกแบบให้ความสำคัญกับการทำให้ผลิตภัณฑ์และบริการตอบสนองความต้องการของลูกค้ามากกว่ารูปร่างหน้าตา”

การคิดเชิงออกแบบเป็นการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางเน้นการลงมือปฏิบัติและการเรียนรู้จากการทดลอง มีลักษณะกระบวนการทำงานวนซ้ำจากการสร้างความเข้าใจมนุษย์ ใช้การคิดสร้างสรรค์ และมีการทดสอบกับผู้ใช้เพื่อเรียนรู้และลดความผิดพลาดหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้สามารถพัฒนาความคิดและทางออกใหม่ที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ เพิ่มโอกาสความสำเร็จของโครงการ มุ่งส่งเสริมการทำงานร่วมกันของ

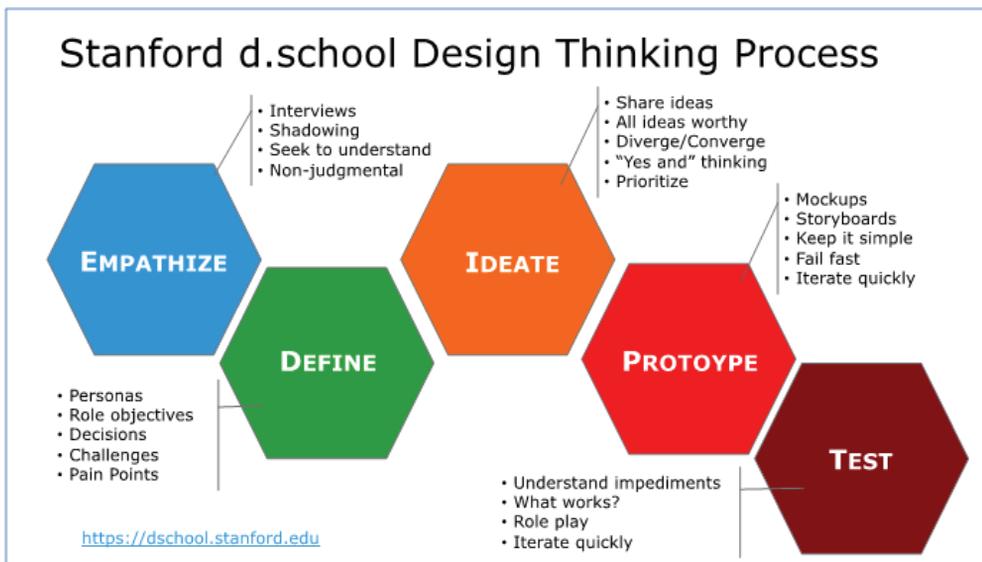
สมาชิกในทีม ซึ่งมีพื้นฐานความรู้ความชำนาญในศาสตร์ที่แตกต่างหลากหลาย และเปลี่ยนขอบเขตของการใช้ความคิดเชิงออกแบบซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่ซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์ใด นอกจากการออกแบบผลิตภัณฑ์

กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

การคิดเชิงออกแบบของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford d.school) ประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน (Israsena & Treerattanaphan, 2017) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Empathize) และ**ขั้นตอน**

ที่ 2 การตั้งกรอบ (Define) เป็นขั้นตอนแห่งการสร้างความเข้าใจและตีความปัญหาเพื่อกำหนดเป้าหมายของโครงการ **ขั้นตอนที่ 3** การสร้างความคิด (Ideate) คือ ขั้นตอนในการใช้ความคิดสร้างสรรค์และมุมมองจากหลาย ๆ คนในทีมเพื่อสร้างคำตอบหรือทางเลือกวิธีแก้ปัญหาใหม่ **ขั้นตอนที่ 4** การสร้างต้นแบบ (Prototype) และ**ขั้นตอนที่ 5** การทดสอบ (Test) คือ ขั้นตอนทดสอบแนวคิดกับตัวแทนกลุ่มเป้าหมายและพัฒนาต้นแบบเพื่อให้ได้แนวทางหรือนวัตกรรมที่มีคุณภาพและมีคุณค่าต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ก่อนนำออกสู่ตลาด

ภาพที่ 2 กระบวนการคิดเชิงออกแบบ
ที่มา Quality Man (2019)

ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ นักศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ ได้นำกระบวนการคิดเชิงออกแบบ 5 ขั้นตอน มาสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ไทยพวน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Empathize)

ความร่วมมือในการสร้างสรรค์และผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ เป็นความร่วมมือ

ระหว่างชุมชนและอาจารย์ ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนได้นำอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่น มาจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว มีการประสานการทำงานระหว่างผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชน และผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมเป็นอย่างดี

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

โปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยพวน อ.ปากพลี 1 วัน (โดยทางรถไฟ)

7.00 น.	พบกันที่สถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง)
8.00 น.	ออกเดินทางด้วยรถไฟไปสู่ ปากพลี
10.35 น.	รถไฟเดินทางถึง สถานีรถไฟบ้านปากพลี
11.00 น.	ถึงวัดฝั่งคลอง ร่วมขบวนแห่กลองยาว ต้อนรับ ร่วมพิธีคล้องสไบ ผูกผ้าขาวม้า เข้าสู่งานพาสาย ของชาวพวน ร่วมรับประทานอาหาร พร้อมรับชมการแสดง ศิลปะวัฒนธรรมและ การละเล่น (3 ลำ) ลำพวน ลำตัด รำโทน ของไทยพวน ที่มีการถ่ายทอดกันมาอย่างยาวนาน เยี่ยมชม มิวเซียม ปะพวน ที่ปากพลี ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ เรื่องราวการอพยพของ ชาวไทยพวน และนิทานพื้นบ้านไทยพวน
11.50 น.	ออกเดินทางสู่วัดปทุมวงษาวาส
12.00 น.	วัดปทุมวงษาวาส(วัดบ้านใหม่) ต้อนรับด้วยขนมข้าวกระยาจุก ของชุมชนบ้านใหม่ และน้ำ ดื่ม สักการะสถูปกุสาวดีจำลองแบบจากอินเดียประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของ พระพุทธเจ้า 28 พระองค์ เทียวชม ศูนย์ภูมิปัญญามนุษย ชมศิลปะการทอผ้าลายโบราณ ของไทยพวน ชมหอเล่าขานตำนานผ้าทอไทยพวน จัดแสดงอุปกรณ์การทอผ้าโบราณ พิพิธภัณฑ์ห้องถิ่นไทยพวน จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ของชาวไทยพวน แต่งชุดชาวไทยพวน ถ่ายรูปเป็นที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว
14.00 น.	ออกเดินทางไป อ่างเก็บน้ำวังบอน พร้อมอาหารว่าง จากหนองแสง นาหินลาด ได้แก่ ขนมก้วยช่าย ขนมคาบหมู น้ำดื่ม และ ของฝาก กระยาสารท จาก บ้านสะแกซึ่ง
15.00 น.	พักผ่อน ชมความสวยงาม ณ อ่างเก็บน้ำวังบอน ต.นาหินลาด ซึ่งมีขอบเขตอยู่เชิงเขาใหญ่
15.50 น.	ออกเดินทางสู่ สถานีรถไฟบ้านปากพลี
16.20 น.	ถึงสถานีรถไฟบ้านปากพลี ชมสถานีรถไฟเก่าแก่ ที่อนุรักษ์อาคารสถานีแบบดั้งเดิม เอาไว้ พร้อมกับถ่ายรูป วิวทุ่งนกเหยี่ยว ซึ่งอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟ
16.48 น.	ออกเดินทางด้วยรถไฟ กลับสู่ สถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง) อาหารเย็นบนรถไฟ ด้วยผัดไทยโบราณ
19.40 น.	เดินทางถึงสถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง)

ภาพที่ 3 ความร่วมมือกับชุมชน ในการออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว

2. ขั้นตอนที่ 2 การตั้งกรอบ (Define)

เป็นขั้นตอนแห่งการสร้างความเข้าใจและตีความปัญหาเพื่อตั้งเป้าหมายของโครงการก่อนลงพื้นที่ นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทยพวน มีการถ่ายทอดการค้นคว้าต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ หลังจากนั้น ได้มีการวิเคราะห์ถึงปัญหาของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทยพวนให้นักศึกษาได้รับรู้ด้วย พบว่านักศึกษาในห้อง ไม่เคยรู้จักมาก่อน และไม่เคยได้ไปท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ ของอำเภอปากพลี จึงมีความเห็นว่า ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เพื่อเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ ได้แก่ Facebook และ YouTube

3. ขั้นตอนที่ 3 การสร้างความคิด (Ideate)

ขั้นตอนในการใช้ความคิดสร้างสรรค์และมุมมองจากหลาย ๆ คนในทีมเพื่อสร้างคำตอบหรือทางเลือกวิธีแก้ปัญหาใหม่ ดังนั้น จึงได้พานักศึกษาลงพื้นที่ชุมชนไทยพวน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก เพื่อให้นักศึกษาได้สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนไทยพวน ได้แก่ การแต่งกาย อาหาร ภาษา การแสดงศิลปะพื้นบ้าน และการทอผ้าตามโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบ

ภาพที่ 4 นักศึกษานิเทศศาสตร์ ได้ลงพื้นที่ชุมชนไทยพวน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

4. ขั้นตอนที่ 4 การสร้างต้นแบบ (Prototype)

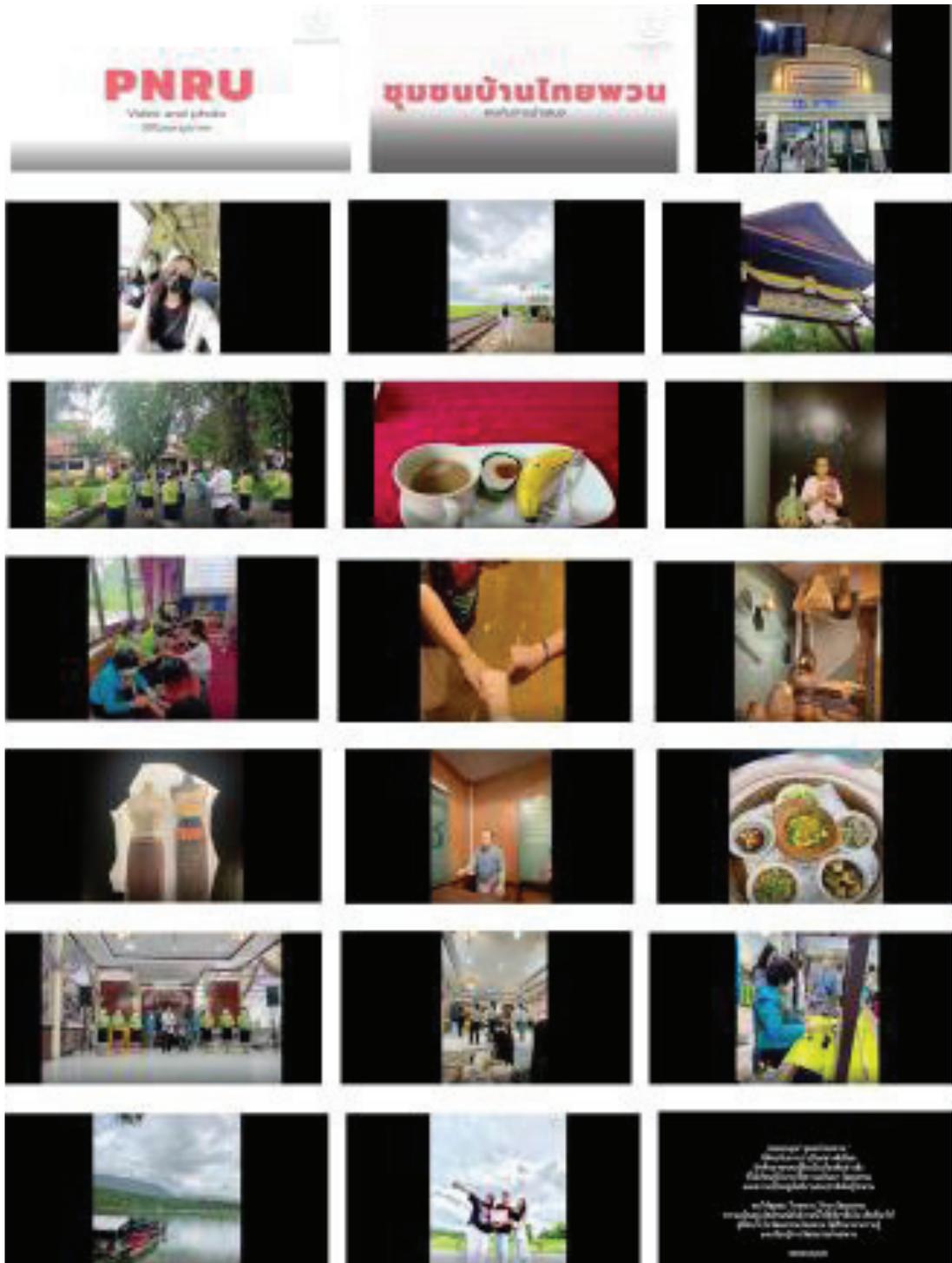
นักศึกษาได้ออกแบบการสื่อสาร เพื่อนำเสนอสิ่งที่ได้สัมผัส และสิ่งที่ตนเองประทับใจ จากการได้ลงพื้นที่ท่องเที่ยวในครั้งนี้ หลังจากนั้น ได้มีการปรับแก้ไขให้เหมาะสม

5. ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบ (Test)

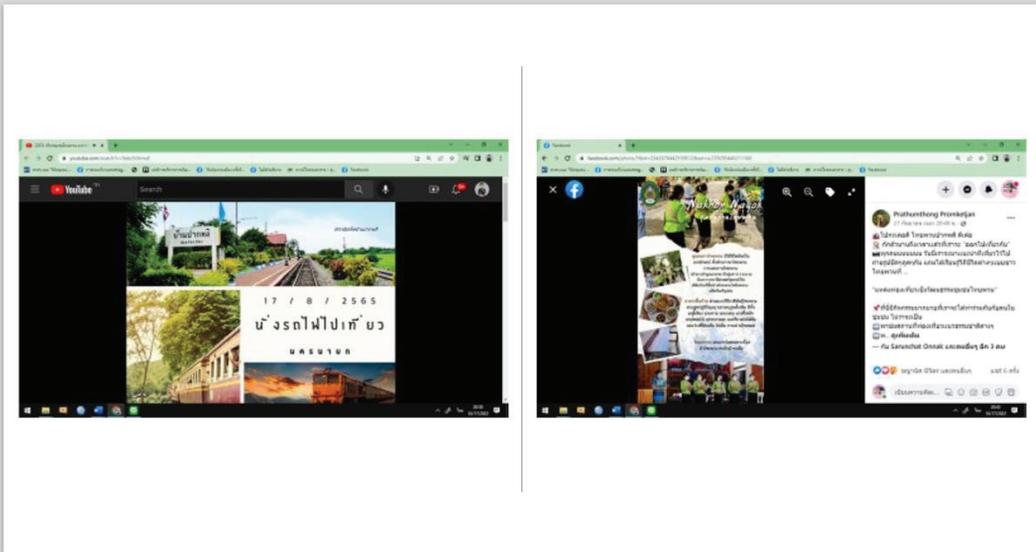
ขั้นตอนนี้เป็นการทดสอบแนวคิด กับตัวแทนกลุ่มเป้าหมายและพัฒนาต้นแบบเพื่อให้ได้แนวทางหรือนวัตกรรมที่มีคุณภาพและมีคุณค่า ต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง โดยได้สื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ Facebook และ YouTube

ภาพที่ 5 การสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก: สื่อโปสเตอร์

ภาพที่ 6 การสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก: ส้อมัลลิตีมีเดีย

ภาพที่ 7 การเผยแพร่ผ่าน Facebook และ YouTube

หลังจากนั้นทำการทดสอบความพึงพอใจพบว่า ทั้งสื่อโปสเตอร์และสื่อมัลติมีเดีย กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในระดับมาก

และยังพบว่า อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอีกด้วย ส่วนอายุและรายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเปิดรับสื่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสื่อโปสเตอร์และสื่อมัลติมีเดีย

สื่อโปสเตอร์	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
เนื้อหาในโปสเตอร์เหมาะสม	4.16	.786	มาก
รูปภาพประกอบสวยงาม	4.11	.791	มาก
การใช้สีเหมาะสม	4.11	.791	มาก
การจัดวางรูปแบบโดยรวมน่าสนใจ	4.08	.852	มาก
ความสวยงามของสื่อ	4.16	.786	มาก
มีรายละเอียดเพียงพอ	4.08	.808	มาก
มีความแปลกใหม่ในการนำเสนอข้อมูล	4.06	.827	มาก
การสื่อความหมายเข้าใจง่าย	4.14	.846	มาก
ดูแล้วมีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4.09	.827	มาก
รวม	4.11	.614	มาก
สื่อมัลติมีเดีย	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การถ่ายทอดเนื้อหาได้เชื่อมโยง	4.11	.820	มาก
การใช้ภาษาได้น่าฟัง	4.02	.864	มาก
การให้ดนตรีได้เหมาะสม	3.96	.891	มาก
ระยะเวลาของสื่อเหมาะสม	3.95	.855	มาก
ความน่าสนใจของสื่อ	4.04	.831	มาก
มีรายละเอียดเพียงพอ	4.06	.831	มาก
มีความแปลกใหม่ในการนำเสนอข้อมูล	4.04	.882	มาก
การสื่อความหมายโดยรวมเข้าใจง่าย	4.10	.826	มาก
ความดึงดูดใจต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4.04	.832	มาก
รวม	4.04	0.665	มาก

ตารางที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลและการเปิดรับสื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

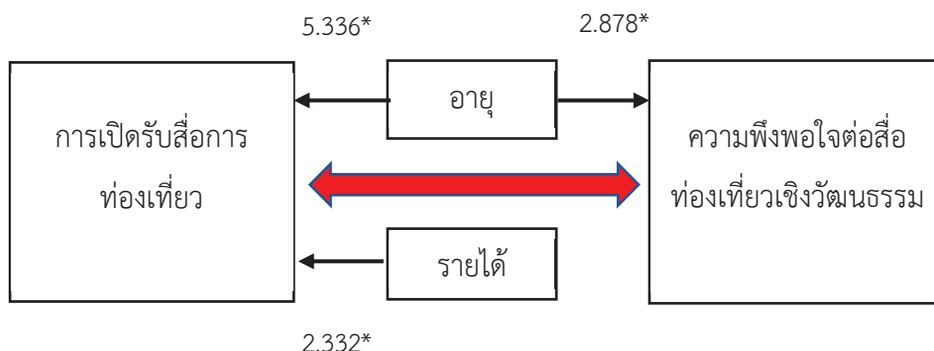
	เพศ (t)	อายุ (F)	การศึกษา (F)	รายได้ (F)	อาชีพ (F)
เว็บไซต์การท่องเที่ยว	-.779	9.849*	4.218*	1.258	4.144*
สื่อออนไลน์	-1.274	15.959*	3.008*	3.889*	3.112*
รีวิวและบล็อก	.039	12.821*	2.174	1.484	4.106*
โปสเตอร์	.310	3.299*	1.066	2.248*	1.174
แผ่นพับ	.281	1.193	1.894	3.664*	.366
เพื่อน/ญาติพี่น้อง	.499	.585	1.687	2.393*	.842
แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	-.365	.614	4.560*	2.250*	.481
คู่มือการท่องเที่ยว	.579	.924	1.156	2.263*	1.386
บริษัทนำเที่ยว	-.140	1.791	2.373	1.938	.254
รวม	-.072	5.336*	1.516	2.332*	.647

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ปัจจัยส่วนบุคคลและความพึงพอใจต่อสื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

	เพศ (t)	อายุ (F)	การศึกษา (F)	รายได้ (F)	อาชีพ (F)
โปสเตอร์	-.480	1.601	3.154*	.693	.984
สื่อมัลติมีเดีย	-.905	3.756*	1.442	.918	2.119
รวม	-.752	2.878*	2.289	.825	1.405

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพที่ 8 โมเดลการเปิดรับสื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความพึงพอใจต่อสื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สรุป

กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ไม่เพียงแต่เป็นการทำให้นักศึกษาได้ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ได้แล้ว ยังสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อื่น ๆ ได้อีกด้วย หลักสำคัญคือ ผู้ออกแบบเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมกับกระบวนการในทุกขั้นตอนทำให้เข้าใจในงานนั้น ๆ อย่างแท้จริง เริ่มตั้งแต่ เข้าใจอย่างแท้จริง ระบุปัญหา ออกแบบ สร้างต้นแบบ และทดสอบ

เมื่อนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษามีทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะ 4 ประการ สามารถนำการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อจะให้นักศึกษาได้เรียนรู้

จากสถานการณ์จริงในชุมชน ได้สัมผัสถึงวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ไทยพวน ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ และสามารถผลิตสื่อประชาสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ได้หลากหลาย นอกจากนี้ นักศึกษายังสามารถนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบไปใช้ในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้ในอนาคตอีกด้วย

การทดสอบหลังจากการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ ได้ผลอยู่ในระดับดี และยังพบว่าอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอีกด้วย อย่างไรก็ตาม หากพบว่า ผลที่ได้ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ได้ ยังสามารถปรับแก้ไขได้อีกด้วยตามกระบวนการดังกล่าว

REFERENCES

- Chamnancha, B. & Kongudomsup, S. (2020). The study of community-based learning: Bang Numphueng community, case-study of Southeast Bangkok College. **Southeast Bangkok Journal**. 6(1), 37-49. (In Thai)
- Cox, M. (2016). **The role of design thinking in innovation**. Retrieved from <https://medium.com/pancentric-people/the-role-of-design-thinking-in-innovation-ba68a3d91683> [2022, 11 Oct.]
- Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology: IPST. (n.d.). **Background of design concept**. Retrieved from http://designtechnology.ipst.ac.th/wp-content/uploads/sites/83/2020/01/2_ [2022, 11 Oct.] (in Thai)
- Irasena, P. & Treerattanaphan, C. (2017). **Design Thinking: Learning by Doing**. Bangkok: TCDC. (In Thai)
- Janjamsai, M. (2015). Community architecture classroom Community based learning: case study: Integration of architectural design learning and low-income housing development (Bann Munkong: Project at Rama 9 Sump 3 Community. **Area Based Development Research Journal**. 7(3), 106-117, (In Thai)
- Ministry of Tourism and Sports. (2021). **National tourism development plan 2021-2022**. Retrieved from https://chainat.mots.go.th/download/article/article_20210602104504.pdf [2022, 11 Oct.] (In Thai)
- Quality Man. (2019). 5 Steps of design thinking. Retrieved from <https://www.blockdit.com/posts/5c50021205fe33449b0680a7> [2022, 11 Oct.] (In Thai)
- Ratanasuwan, D. (2017). **The education royal policy in His Majesty the King Ramathibodi Maha Vajiralongkorn Phra Wachiraklaochaoyuhua with the development of education**. Retrieved from <https://edu.chula.ac.th/sites/default/files/2019-> [2019, sJul.] (In Thai)
- Sriharun, P. & Kampetch, P. (2018). Community tourism: A new alternative to sustainability. **Dusit Thani College Journal**. 12(3), 118-132. (In Thai)
- Supanburi College of Fine Arts. (2013). **Community based learning technic**. Suphanburi: Ministry of Culture. (In Thai)
- Watanachai, W. (2017). **The education royal policy in His Majesty the King 10**. Retrieved from <https://www.attth.org> [2017, 18 Aug.] (In Thai)

Academic Article

หลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในการบังคับคดีของพนักงานอัยการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

OFFICIAL INFORMATION DISCLOSURE PRINCIPLE IN PROSECUTION OF PUBLIC PROSECUTORS FOR BUILDING PUBLIC CONFIDENCE

อรุณ ขยันหา^{1*} ศิริวรรณ วิสุทธรัตนกุล² สรศักดิ์ เรืองวิเศษ³ และ ธีรวุฒิ เกตุลอย⁴

¹สาขาวิชารัฐศาสตร์ ณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

²สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³สำนักงานกฎหมายสรศักดิ์และที่ปรึกษาสากล จำกัด

⁴นักวิชาการอิสระ

Aroon Kayanha^{1*}, Siriwan Wisutthirattanakun², Sorasak Ruangwiset³ and Teerawut Ketloy⁴

¹Political Science Department Faculty of Humanities and Social Sciences,

Phranakhon Rajabhat University

²Public Administration Department, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Phranakhon Rajabhat University

³Sorasak Law Office and International Consultant Co., Ltd.

⁴Independent Scholar

*E-mail: princearun.k@gmail.com

Received: 2023-01-10

Revised: 2023-03-20

Accepted: 2023-03-23

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อจำกัดบางประการว่าด้วยหลักการฟ้องคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด และเสนอมุมมองต่อการพัฒนาการดำเนินงานสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่าข้อจำกัดบางประการว่าด้วยหลักการฟ้องคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดคือ การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการตามหลักดุลพินิจ โดยเฉพาะกรณีที่ไม่สั่งฟ้องในคดีที่ประชาชนให้ความสนใจ ประชาชนอาจตั้งคำถามต่อกระบวนการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระดับความเชื่อมั่นจากประชาชนได้ ดังนั้น แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ควรให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิในการรับรู้ของประชาชนตามบทบัญญัติของกฎหมายในขั้นตอนการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด

ซึ่งถือเป็นการดำเนินงานตามหลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เพราะท้ายที่สุดประชาชนจะเกิดความมั่นใจต่อกระบวนการอำนวยความยุติธรรมของสำนักงานอัยการสูงสุด

คำสำคัญ: หลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ พนักงานอัยการ การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน และสำนักงานอัยการสูงสุด

ABSTRACT

The purposes of this academic article were to study some limitations on the prosecution principles of the Office of the Attorney General and offer perspectives on the performance development of the Office of the Attorney General. Found that the limitation on prosecution principles of the Office of the Attorney General is the prosecution of the prosecutors by opportunity principle. Especially in the case of non-prosecution that people pay attention to, people may question whether the justice process is discriminatory or not, which affects public confidence. Thus, the guideline for building public confidence is emphasizing the right to know the people in accordance with the provisions of the law in the procedures of the Office of the Attorney General. This is based on the official information disclosure principle, and people can check. Finally, these can increase public confidence in the justice of the Office of the Attorney General.

Keywords: Official Information Disclosure Principle, Public Prosecutors, Building Public Confidence, and Office of the Attorney General

บทนำ

ในช่วงปี 2563 ที่ผ่านมานั้น องค์กรอัยการ ได้เผชิญกับวิกฤตศรัทธาจากประชาชน ภายหลังจากมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี ทายาทผู้ก่อตั้งเครื่องดื่มชูกำลังชื่อดัง ในคดีซบถชนตำรวจเสียชีวิตในปี 2555 (BBC NEWS, 2021) ทำให้เกิดคำถามจากประชาชนต่อการใช้หลักดุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีว่า ไม่ยึดหลักเหตุผลตามกรอบความชอบด้วยกฎหมาย ไม่ยึดหลักนิติธรรม มีการเลือกปฏิบัติ และสร้างความเหลื่อมล้ำ

ในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการตั้งคำถามในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interests) เช่น ระยะเวลาการทาคดีที่ยาวนานกว่า 8 ปี เป็นการละเลยหรือจงใจให้บางข้อหาหมดอายุความหรือเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาหลุดพ้นทุกข้อกล่าวหาหรือไม่ เพื่อที่ว่าในท้ายที่สุดจะนำไปสู่การถอนหมายจับทั้งในและต่างประเทศ

คำถามข้างต้นจากสังคมล้วนเป็นคำถามเชิงลบที่สะท้อนถึงความไม่มั่นใจในกระบวนการ

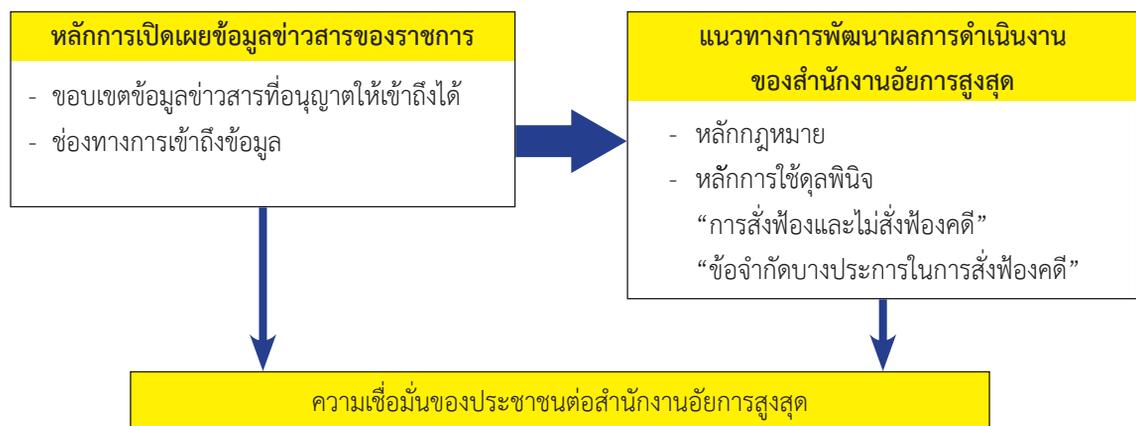
ดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด และ เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสำนักงาน อัยการสูงสุดเป็นอย่างมาก ฉะนั้นสำนักงานอัยการ สูงสุดควรเริ่มพิจารณาและให้ความสำคัญกับ การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน เริ่มจาก การพัฒนาการดำเนินงานให้มีความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ โดยยึดหลักสิทธิ ในการรับรู้ของประชาชน/ หลักการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวสาร พ.ศ. 2540 เพื่อช่วยบรรเทาวิกฤติศรัทธา ในเบื้องต้น และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ในท้ายที่สุด

บทความนี้จะนำเสนอมุมมองต่อการพัฒนา การดำเนินงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน และอาจช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของสำนักงาน อัยการสูงสุดได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งเนื้อหาหลักของ บทความวิชาการนี้จะประกอบด้วย 1) แนวคิด เกี่ยวกับหลักนิติรัฐ 2) บทบาทและอำนาจหน้าที่ ของสำนักงานอัยการสูงสุด 3) ข้อจำกัดบางประการ

ว่าด้วยหลักการฟ้องคดีตามดุลพินิจ และ 4) แนวทาง การพัฒนาการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์

ด้วยสำนักงานอัยการสูงสุดยังมีข้อจำกัด บางประการในการสั่งฟ้องคดี ซึ่งมีทั้งหลักการ สั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการตามหลักกฎหมาย และหลักการใช้ดุลพินิจ ขณะเดียวกันภายใต้หลัก การใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการนั้น สามารถจำแนก ได้ 2 แนวทางคือ การสั่งฟ้อง และไม่สั่งฟ้องคดี ตาม หลักฐานที่เพียงพอต่อการสั่งฟ้องคดี โดยเฉพาะกรณี ที่ไม่สั่งฟ้องในคดีที่สังคมให้ความสนใจ ประชาชน อาจตั้งคำถามต่อกระบวนการอำนวยความยุติธรรม ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่ ซึ่งส่งผลต่อระดับ ความเชื่อมั่นจากประชาชนที่มีต่อสำนักงานอัยการ สูงสุด ดังนั้น แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ของสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ประชาชนควรยึดหลักหลักการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารของราชการ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์

แนวคิดเกี่ยวกับหลักนิติรัฐ

หลักนิติรัฐ (Legal state) เป็นแนวความคิดการปกครองโดยกฎหมายเพื่อป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพและทรัพย์สินของประชาชน หลักนิติรัฐมีขึ้นเพื่อจำกัดอำนาจของรัฐหรือผู้ปกครองให้อยู่ภายในขอบเขตของกฎหมาย รัฐจึงต้องมีหลักประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน หลักนิติรัฐเป็นเครื่องมือสำคัญในการบัญญัติหรือบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับการจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ผลของนิติรัฐทำให้บุคคล ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายอย่างเดียวกัน เพื่อให้หลักความเสมอภาคมีความเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ และเนื่องด้วยหลักนิติรัฐคือรัฐที่มีกฎหมายเป็นสิ่งสูงสุด ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมาย ฉะนั้นการที่รัฐจะกระทำการใด ๆ ต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้ง (Pakeerut, 2010) ได้แก่

(1) หลักการแบ่งแยกอำนาจ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติรัฐ โดยมีการแบ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการและฝ่ายบริหาร แต่ละฝ่ายต้องสามารถควบคุมและตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ เพื่อให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครอง

(2) หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รัฐเสรีประชาธิปไตยต้องเคารพขอบเขตและเสรีภาพของปัจเจกชน การที่รัฐจะเข้าแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพจะพึงทำได้เมื่อปรากฏว่ามีกฎหมายบัญญัติให้การทำได้ และต้องเป็นกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชน

ตามหลักความชอบธรรมในทางประชาธิปไตยแล้วเท่านั้น

(3) หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หลักในเรื่องนี้เป็นเรื่องการเชื่อมโยงหลักความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครองเข้ากับหลักประชาธิปไตยโดยทางผู้แทน การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองจะต้องผูกพันต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ออกโดยองค์กรนิติบัญญัติ อันเป็นองค์กรที่มีพื้นฐานมาจากตัวแทนของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติที่เป็นการกระทบต่อสิทธิหรือจำกัดสิทธิของประชาชนจะกระทำได้เฉพาะภายใต้เงื่อนไขของรัฐธรรมนุญ

(4) หลักความชอบกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง และในการออกกฎหมายลำดับรองต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในทางกฎหมาย ได้แก่ หลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความได้สัดส่วนหรือหลักสมควรแก่เหตุ

(5) หลักความอิสระของผู้พิพากษา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษาวางอยู่บนพื้นฐานของความอิสระจาก 3 ประการ คือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐ และความอิสระจากสังคม เป็นหลักที่มีความมุ่งหมายในการมุ่งคุ้มครองอำนาจตุลาการให้รอดพ้นจากการแทรกแซง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแทรกแซงจากอำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติ หลักความอิสระนี้ช่วยให้ผู้พิพากษาทำหน้าที่ตุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม

(6) หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” เป็นหลักประกันในทางกฎหมายอาญา ซึ่งนอกเหนือจากเป็นหลักประกันในกฎหมายอาญาแล้ว หลักดังกล่าวยังมีผลใช้กับเรื่องโทษปรับทางปกครอง เรื่องโทษทางวินัยและข้อบังคับขององค์กรในทางวิชาชีพด้วย

(7) หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ เป็นหลักการที่สำคัญของหลักนิติรัฐ หมายความว่ารัฐธรรมนูญได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับสูงที่สุดในระบบกฎหมายของรัฐนั้นและหากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ กฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับใช้

กล่าวคือสาระสำคัญของหลักนิติรัฐ คือ รัฐจะต้องกระทำการโดยชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อให้เป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่า สิทธิเสรีภาพของประชาชนจะได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการกระทำตามอำเภอใจของรัฐ

บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรอัยการ และพนักงานอัยการ

องค์กรอัยการเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการอำนวยความยุติธรรมทางอาญา อาทิ การสอบสวนและฟ้องร้องคดีอาญา การดำเนินคดีอาญาในชั้นศาล และการบังคับคดีตามคำพิพากษาศาล การรักษาผลประโยชน์ของรัฐ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนงานภารกิจของพนักงานอัยการตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ และในฐานะที่เป็นองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญ โดยโครงสร้างขององค์กรอัยการ ประกอบด้วย คณะกรรมการอัยการตามกฎหมาย

ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่นโดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ (Public Prosecutor’s Organization and Public Prosecutors Act B.E. 2553 (2010), 2010)

ตำแหน่งพนักงานอัยการประกอบด้วย อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด ผู้ตรวจการอัยการ อธิบดีอัยการ อธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการพิเศษฝ่าย อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ อัยการผู้เชี่ยวชาญ อัยการจังหวัด อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด รองอัยการจังหวัด อัยการประจำกอง อัยการจังหวัดผู้ช่วย และอัยการผู้ช่วย และพนักงานอัยการดังกล่าว มีอำนาจหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการ (Public Prosecutor’s Organization and Public Prosecutors Act B.E. 2553 (2010), 2010)

อำนาจในการสอบสวนและฟ้องร้องคดีอาญา ดำเนินคดีอาญาในชั้นศาล และบังคับคดีตามคำพิพากษาศาล มีอิสระในการสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เทียบธรรมปราศจากอคติทั้งปวง และไม่ให้อึดเป็นคำสั่งทางปกครอง เพื่อเป็นหลักประกันแก่พนักงานอัยการที่ชัดเจนในการสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง สั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม สั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว การสั่งให้คืนของกลางแก่ผู้ที่มีสิทธิรับคืน การอุทธรณ์-ฎีกา การถอนฟ้องคดีอาญา การแก้ต่างหรือว่าต่างคดีแพ่งหรือคดีอาญา เป็นต้น

ซึ่งคล้ายกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตุลาการ โดยผู้พิพากษาและตุลาการ มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปตามโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง (Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017), 2017)

ข้อจำกัดบางประการว่าด้วยหลักการฟ้องคดี

การฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการที่ใช้มี 2 หลักด้วยกันคือ หลักการฟ้องคดีอาญาตามกฎหมาย (Legality principle) และหลักการฟ้องคดีอาญาตามดุลพินิจ (Opportunity principle) กล่าวคือ หลักการฟ้องคดีอาญาตามกฎหมาย เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการสอบสวนโดยไม่คำนึงว่าจะมีการร้องทุกข์กล่าวโทษหรือไม่ เมื่อสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการเห็นว่ามีความผิดควรเชื่อว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดกฎหมาย พนักงานอัยการต้องยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลเสมอ ซึ่งถือว่าเป็นหลักประกันแห่งความเสมอภาคตามกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้เกิดการใช้อิทธิพลที่มีขอบด้วยความยุติธรรมต่อการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ และเมื่อพนักงานอัยการฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้วจะถอนฟ้องมิได้ เพราะถือว่าคดีอาญาอยู่ในอำนาจของศาลแล้ว ส่วนหลักการฟ้องคดีอาญาตามดุลพินิจเป็นระบบที่ให้เจ้าพนักงานฝ่ายบริหาร มีบทบาทเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรม เจ้าพนักงานฝ่ายบริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจสั่งคดีอาญาได้ โดยพิจารณาถึงการค้นหา

ความจริง (Finds facts) ภูมิหลังของผู้ต้องหา พยานหลักฐาน พยานบุคคลสิ่งแวดล้อม ตลอดจนนโยบายของรัฐ การปรับข้อเท็จจริงเข้ากับกฎหมาย (Applies law) รวมทั้ง การพิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ในสถานการณ์นั้น ๆ ภายหลังจากที่ทราบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้ว ซึ่งพนักงานอัยการอาจใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องในคดีอาญาบางคดีได้ (Yaisawang, 2021)

การใช้ดุลพินิจสั่งคดีในทางสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี เป็นดุลพินิจที่จะต้องมีหลักเกณฑ์และเหตุผล และมีหลักนิติธรรมกำกับ การหารายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การสั่งคดีนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงเป้าหมายและคุณค่าสำคัญของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังนี้

(1) การสั่งฟ้องคดี พนักงานอัยการสั่งฟ้องคดีผู้ต้องหาจะต้องมีการยื่นฟ้องและดำเนินคดีในศาลต่อไป ซึ่งพนักงานอัยการในฐานะโจทก์ย่อมคาดหวังว่าพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนสอบสวน ถ้าตนสามารถนำสืบได้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ศาลย่อมจะต้องพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดและลงโทษจำเลย ดังนั้น เหตุผลที่พนักงานอัยการใช้เป็นหลักในการสั่งฟ้องก็คือ คดีมีหลักฐานพอฟ้อง อย่างไรก็ตาม มีข้อควรพิจารณาคือ คดีมีหลักฐานพอฟ้องนั้นหมายความว่าอย่างไร ความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติดังกล่าว ทำให้ขาดการเป็นเอกภาพในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ กล่าวคือ พนักงานอัยการบางคนกลับมองว่า คดีมีพยานหลักฐานพอมีเค้ามูลว่าผู้ต้องหากระทำความผิดก็ฟ้องได้โดยไม่ต้องหวังผลว่าจะลงโทษจำเลยได้หรือไม่ เพราะหน้าที่ลงโทษจำเลยเป็นของศาล แต่พนักงาน

อัยการบางคนก็เห็นว่า จะสั่งฟ้องได้ต้องมีพยานหลักฐานเพียงพอ ที่ศาลจะใช้ลงโทษได้ เพราะเป้าหมายการฟ้องก็เพื่อให้ศาลลงโทษ ความแตกต่างระหว่างความเห็นทั้งสองนี้ เป็นการให้เหตุผลที่แตกต่างกันและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งอาจไม่เป็นผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ เพราะทำให้สังคมเข้าใจว่า พนักงานอัยการจะสั่งคดีอย่างไรก็ได้โดยไม่ต้องมีกฎหมายที่ชัดเจน

(2) การสั่งไม่ฟ้องคดี เหตุผลประการหนึ่งที่พนักงานอัยการใช้อ้างในการสั่งไม่ฟ้องได้อย่างแน่นอนก็คือ กรณีที่การกระทำของผู้ต้องหาไม่มีความผิด หรือผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้กระทำความผิดหรือเมื่อคดีมีพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง ถ้าฟ้องไปแล้วแม้จะสืบพยานได้เต็มที่ครบถ้วนตามที่ปรากฏในสำนวนสอบสวน ศาลจะยังคงต้องพิพากษายกฟ้องอยู่ดี ในกรณีเช่นนี้พนักงานอัยการย่อมต้องมีคำสั่งไม่ฟ้อง แต่กรณีที่เป็นปัญหาโต้เถียงกันมาตลอดก็คือ พนักงานอัยการจะใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องในกรณีที่มีหลักฐานพอฟ้องแต่มีเหตุอื่นที่สมควรสั่งไม่ฟ้องได้หรือไม่

หลักการสั่งฟ้องคดีตามดุลพินิจ ไม่ว่าจะผลปรากฏออกมาจะสั่งฟ้องคดีหรือไม่สั่งฟ้องคดีนั้นอย่างไรก็ตาม สังคม/ ประชาชนก็ยังไม่เชื่อมั่นในหลักการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ เพราะประชาชนยังขาดข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ ทำให้เกิดการตีความตามกระแสสังคม เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับความเชื่อมั่นของสำนักงานอัยการสูงสุดได้ ดังนั้นสำนักงานอัยการสูงสุดควรเพิ่มระบบการทำงานที่โปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

การพัฒนาการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด

เนื่องด้วยองค์กรอัยการเป็นหน่วยงานที่ใช้อำนาจกึ่งตุลาการ บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังที่ได้กล่าวไว้อาจเป็นคุณหรือโทษแก่สังคม ฉะนั้นองค์กรอัยการควรได้รับความเชื่อมั่น/ศรัทธา/ความไว้วางใจ และได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและสังคมโดยรวม เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและผลักดันเอาทฤษฎีด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาทำให้เกิดขึ้นจริง

ดังนั้น สำนักงานอัยการสูงสุดควรส่งเสริมภาพลักษณ์ และความรู้ที่ดีของประชาชนถึงความสุจริตและยุติธรรม ด้วยการปรับใช้หลักสิทธิในการรับรู้ของประชาชนในขั้นตอนการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 อาทิ 1) สิทธิในการขอคำปรึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นหน่วยงานทางวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร 2) สิทธิเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการ บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจสอบ ขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ 3) สิทธิขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ ประชาชน

เข้าตรวจดูได้แล้ว 4) สิทธิที่จะได้รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับงานซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องให้กับบุคคลนั้นหรือผู้กระทำได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น 5) สิทธิในการร้องเรียนผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารหรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูหรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตน (Official Information Act, B.E. 2540 (1997), 1997)

อย่างไรก็ดีเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 อาจมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ ด้านบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด เพราะอาจเกี่ยวข้องกับความมั่นคง หรือรูปคดีดังนั้นในบริบทของสำนักงานอัยการสูงสุด อาจปรับใช้ให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของสำนักงานอัยการสูงสุด ได้ดังนี้

1) ขอบเขตข้อมูลข่าวสารที่อนุญาตให้เข้าถึงได้ ในการพิจารณาคำขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำนวนคดีที่ประชาชนร้องขอต่อพนักงานอัยการนั้น พนักงานอัยการอาจวินิจฉัยโดยอ้างอิงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ (1) หัวหน้าพนักงานอัยการ มีหน้าที่พิจารณาคำขอคัดสำเนาเอกสารในฐานะ “ผู้มีหน้าที่อนุญาต” (2) กรณีขอคัดสำเนาคำให้การของตนเองขึ้นสอบสวน เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ผู้เสียหายหรือจำเลยย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนได้ (3) กรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิขอทราบสรุปพยานหลักฐาน พร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวน

และพนักงานอัยการในการสั่งคดีได้ โดยผู้มีหน้าที่อนุญาตต้องจัดทำสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ขอ (4) กรณีขอคัดสำเนาเอกสารอื่น ๆ ในสำนวนการสอบสวน อาทิ คำให้การพยานรายอื่นในสำนวน, ความเห็นของพนักงานอัยการ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการพิจารณาตามความเหมาะสมโดยนำ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาพิจารณาประกอบ

2) ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล (1) กรณีการขอรับทราบข้อมูลสถานะเกี่ยวกับคดีที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ คำสั่ง ฟ้อง/ไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ผู้เสียหาย/ผู้ต้องหาสามารถติดต่อสอบถามได้โดยตรงที่สำนักงานอัยการที่รับผิดชอบคดี ยิ่งกว่านั้น สำนักงานอัยการสูงสุดอาจพัฒนาระบบติดตามข้อมูลคดีผ่านแอปพลิเคชัน (AGO-tracking) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดตามสถานะคดีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการยื่นคำร้องผ่านระบบออนไลน์ (2) กรณีการขอคัดถ่ายสำเนาเอกสารในสำนวน อาทิ คำให้การพยาน และเอกสารในสำนวน ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับคดีได้ด้วยการทำหนังสือขออนุญาตแล้วยื่นต่อสำนักงานอัยการทุกแห่ง (3) บางกรณีพนักงานอัยการจะแจ้งคำสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ แม้ไม่ได้มีการร้องขอ อาทิ กรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนั้น พนักงานอัยการต้องแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องแก่พนักงานสอบสวนหรือแจ้งผลเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลางเพื่อแจ้งให้ผู้ต้องหาและผู้ร้องทุกข์ทราบ (Act Promulgating the Criminal Procedure Code, BE 2477 (1934), 1935; Office of the Attorney

General, 2020) และผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอต่อพนักงานอัยการเพื่อขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี เป็นต้น (Act Promulgating the Criminal Procedure Code, BE 2477 (1934), 1935)

สำหรับแนวปฏิบัติด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสำนักงานอัยการสูงสุดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สำนักงานอัยการสูงสุดควร 1) กำหนดให้ดุลพินิจแก่หัวหน้าพนักงานอัยการในการพิจารณาอนุญาต/ไม่อนุญาต ให้ประชาชนตรวจสอบ/คัดถ่ายเอกสารอื่น ๆ โดยให้พิจารณาตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 การกำหนดให้มีดุลพินิจดังกล่าว อาจเป็นอุปสรรคต่อการสร้างมาตรฐานการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารประเภทเดียวกันและมีข้อเท็จจริงแวดล้อมใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม สำนักงานอัยการสูงสุดอาจพิจารณาจัดทำแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best practices) เกี่ยวกับการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้พนักงานอัยการทั่วประเทศใช้เป็นแนวทางพิจารณาวินิจฉัยไปในทิศทางเดียวกัน ให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุด 2) สื่อสารทำความเข้าใจให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเหตุผลในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยลดข้อข้องใจของประชาชนลงได้มาก อาทิ การพัฒนาการสื่อสารเชิงรุกแก่ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียให้ได้รับทราบข้อมูลเหตุผลในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ ผ่านการแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ

หากพนักงานอัยการปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารกับประชาชน เน้นการสื่อสารทางตรง

กรณีการแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องนี้ อาจช่วยเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนต่อการทำงานของพนักงานอัยการ ลดข้อพิพาทในอนาคต นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสขององค์กรอัยการอีกด้วย และ 3) สำนักงานอัยการสูงสุดควรจัดให้มีระบบติดตามข้อมูลคดีผ่านแอปพลิเคชัน (AGO-tracking) เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนติดตามสถานะคดีที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องและยื่นคำร้องผ่านระบบออนไลน์ และควรประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความรับรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชันดังกล่าว ตลอดจนการปรับปรุงระบบให้ตอบสนองประชาชนผู้ใช้บริการ ปรับปรุงใช้ประโยชน์จากระบบติดตามข้อมูลคดีที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารกับประชาชนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนต่อการทำงานของพนักงานอัยการได้อย่างไร

สรุป

ตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้เผชิญความท้าทายสำคัญอันเกี่ยวกับภาพลักษณ์และภาพจำของประชาชน ซึ่งส่งผลให้สำนักงานอัยการสูงสุดสูญเสียโอกาสในการผลักดันความคิดที่ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการใช้ดุลพินิจสั่งคดี ทั้งที่สั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี ในกรณีสั่งฟ้อง พนักงานอัยการมักใช้เกณฑ์หลักฐานพอฟ้อง หรือไม่ ทำให้เกิดการตีความความว่า หลักฐานพอฟ้องต้องถึงระดับใดจึงจะสั่งฟ้องได้ ด้วยความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติดังกล่าว อาจทำให้พนักงานอัยการใช้หลักวินิจฉัย

ต่างกัน เช่น คดีที่มีพยานหลักฐานพอมิเค้าวินิจฉัยว่าผู้ต้องหากระทำความผิดก็ฟ้องได้โดยไม่ต้องหวังผลว่าจะลงโทษจำเลยได้หรือไม่ เพราะหน้าที่ลงโทษจำเลยเป็นของศาล ขณะที่พนักงานอัยการบางคนมองว่า จะสั่งฟ้องได้ต้องมีพยานหลักฐานเพียงพอที่ศาลจะใช้ลงโทษได้ เพราะเป้าหมายการฟ้องก็เพื่อให้ศาลลงโทษ การให้เหตุผลที่แตกต่างกันและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันนี้อาจไม่เป็นผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ เพราะทำให้สังคมเข้าใจว่า พนักงานอัยการจะสั่งคดีอย่างไรก็ได้โดยไม่ต้องมีกฎหมายที่ชัดเจน ส่วนกรณีสั่งไม่ฟ้อง เหตุผลที่พนักงานอัยการใช้ในการสั่งไม่ฟ้องคือ กรณีที่การกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็นความผิด หรือไม่ใช่ผู้กระทำความผิด หรือเมื่อคดีมีพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง ถ้าฟ้องไปศาลจะยังคงต้องพิพากษายกฟ้องอยู่ดี ในกรณีเช่นนี้พนักงานอัยการย่อมต้องมีคำสั่งไม่ฟ้อง

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะเป็นการวินิจฉัยสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้อง ก็ยังถือเป็นดุลพินิจของพนักงานอัยการ และโดยเฉพาะกรณีที่สั่งไม่ฟ้องในคดีที่ประชาชนให้ความสนใจ ประชาชนอาจมองว่าไม่เป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมายซึ่งกระทบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

ดังนั้น วิธีการเสริมสร้างภาพลักษณ์และภาพจำด้านความสุจริตเที่ยงธรรมที่ง่ายที่สุดและใช้ต้นทุนน้อยที่สุดคือการเพิ่มความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ สำนักงานอัยการสูงสุดควรเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี การสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชน จำเป็นต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ ขณะเดียวกันก็ไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือกระทบต่อสิทธิหรือความปลอดภัยของบุคคลอื่น และพนักงานอัยการควรจะต้องพิถีพิถันกับการใช้ดุลพินิจสั่งฟ้องโดยจะต้องมีมาตรฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานใกล้เคียงหรือเทียบเท่ากับมาตรฐานของศาล

และจากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมานั้น เป็นเพียงมุมมองหนึ่งเท่านั้น โดยพยายามนำเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด ผ่านการปรับใช้ หลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ และท้ายที่สุดประชาชนจะเกิดความมั่นใจต่อกระบวนการอำนวยความยุติธรรม

REFERENCES

- BBC NEWS. (2021). **Boss Yoovidhya: Timeline of events in the past 9 years, the case of the Red Bull heir who killed the police.** Retrieved from <https://www.bbc.com/thai/thailand-53732678> [2021, 2 Apr.]
- Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560, (2017). (2017, April 6). **Royal Thai Government Gazette.** Vol. 134 No. 40, pp. 1-90). Retrieved from <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/2103519.pdf> [2021, 5 Apr.]
- Act Promulgating the Criminal Procedure Code, B.E. 2477 (1934). (1935, June 10). **Royal Thai Government Gazette.** Vol. 52, pp. 598-721). Retrieved from <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/1100264.pdf> [2021, 5 Apr.]
- Official Information Act, B.E. 2540 (1997). (1997, September 10). **Royal Thai Government Gazette.** Vol. 114 No. 46, pp. 1-16). Retrieved from <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/1682628.pdf> [2021, 2 Apr.]
- Office of the Attorney General. (2020). **Office of the Attorney General Regulation on Criminal Proceedings of Public Prosecutor B.E. 2563 (2020).** Retrieved from <https://www3.ago.go.th/km2/page4.html> [2021, April 15]
- Pakeerut, W. (2010). **Legal state and the rule of law.** Retrieved from <http://www.public-law.net/publaw/view.aspx?id=1431> [2022, 25 Dec.]
- Public Prosecutor's Organization and Public Prosecutors Act B.E. 2553 (2010). (2010, September 7). **Royal Thai Government Gazette.** Vol. 127 No. 75, pp. 38-50). Retrieved from <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/1859429.pdf> [2021, 13 Apr.]
- Yaisawang, A. (2021). **The rule of law, the role and authorities of public prosecutor's organization under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017).** Retrieved from https://www.matichon.co.th/columnists/news_40399 [2021, 5 Apr.]
-

Academic Article

ปัญหาทางกฎหมายบางประการเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

SOME LEGAL ISSUES REGARDING ADMINISTRATIVE CONTRACTS

ณัฐดนัย สุภัทรากุล*

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Nutdanai Supatrakul*

Law Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Phranakhon University

*E-mail: nsupat2017@gmail.com

Received: 2023-01-04

Revised: 2023-03-16

Accepted: 2023-03-31

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงหลักการเรื่องสัญญาทางปกครองของประเทศไทยในเชิงความหมาย องค์ประกอบ แนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล และคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด โดยเปรียบเทียบกับหลักการและความหมายของสัญญาทางปกครองของประเทศฝรั่งเศส พบว่า นิยามของคำว่าสัญญาทางปกครองของไทย ยังขาดความชัดเจนโดยเฉพาะสัญญาที่ให้จัดหาบริการสาธารณะ หรือสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือเป็นสัญญามีการมอบหมายให้เอกชนดำเนินการบริการสาธารณะ ดังเช่นประเทศที่มีระบบกฎหมายซีวิลลอว์ ส่งผลให้มีการตีความขององค์กรชี้ขาดในเรื่องสัญญาทางปกครองไม่เป็นไปในทางเดียวกัน แตกต่างจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นต้นแบบประเทศไทยทั้งระบบการพิจารณาคดีของศาลปกครอง โดยมีการบัญญัติประเภทของสัญญาไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ศาลวินิจฉัยคดีได้อย่างเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน ดังนั้น ควรมีการเพิ่มเติมบทนิยามของสัญญาทางปกครองให้หมายความรวมถึงสัญญาที่มีการมอบหมายให้เอกชนบริหารจัดการทรัพย์สินของรัฐไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อให้การตีความสัญญาทางปกครองเป็นไปในแนวทางเดียวกัน อันจักนำมาซึ่งแนวคำวินิจฉัยที่มีความแน่นอนและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

คำสำคัญ: สัญญาทางปกครอง คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ABSTRACT

This academic article aims to study the principles of administrative contracts in Thailand in terms of their meaning, composition, and rulings of the Inter-Court Judicial Commission and Supreme Administrative Court. By comparing the principles and meanings of administrative contracts in France, it was found that the definition of administrative contracts in Thailand lacks clarity, especially the contracts that provide public services or contracts that provide public utilities, or contracts with a private person assigned to perform a public service, like in a country with a civil law system. As a result, the interpretations of the arbitral organizations on administrative contracts are inconsistent. It is different from other countries, especially France, which is Thailand's model for both the judicial system and the Administrative Court. The types of contracts are clearly defined in order to allow the courts to judge cases according to the same norm. Therefore, the definition should be added. Administrative contracts shall include contracts in which a private entity is assigned to manage state assets, either in whole or in part, to ensure that the interpretation of administrative contracts is the same. which will lead to a line of judgment that is certain and maximizes the benefit of the people.

Keyword: Administrative Contracts, Inter-Court Judicial Commission

บทนำ

ศาลปกครองมีประวัติศาสตร์การจัดตั้งในประเทศไทยอย่างมีพัฒนาการต่อเนื่องยาวนานนับตั้งแต่ช่วงแรกระหว่าง พ.ศ. 2417-2475 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงปฏิรูปการศาลโดยจัดตั้งศาลรับสั่งกรรมการองคมนตรีตรวจตัดสินความฎีกาขึ้นเพื่อพิจารณาร้องทุกข์ประเภทกล่าวโทษเสนาบดีเจ้ากระทรวงอันเป็นรูปแบบหนึ่งของคดีปกครอง จนกระทั่งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 จนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติให้รับรองให้จัดตั้ง

ศาลปกครองแยกต่างหากจากศาลยุติธรรมในระบบศาลคู่ (Sawangsak, 2022)

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14) พ.ศ. 2564 ได้บัญญัติความหมายของคำว่า สัญญาทางปกครอง ไว้ว่า “สัญญาทางปกครอง” ให้หมายความรวมถึง สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค

หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จากการให้คำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคำว่า สัญญาทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 นั้นมิได้มีการให้ความหมายอย่างตรงไปตรงมาแต่เป็นการให้นิยามในลักษณะเปิดกว้างซึ่งการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายตุลาการ เนื่องจากกฎหมายใช้คำว่า “ให้หมายความรวมถึง” ดังนั้นเมื่อมีคดีความขึ้นสู่ศาลหรือคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล จึงมีประเด็นปัญหาขึ้นมาว่า ในบรรดาสัญญาที่คู่กรณีฟ้องร้องกันนั้นควรจะจัดอยู่ในความหมายของคำว่าสัญญาทางปกครองที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองหรือเป็นเพียงสัญญาทางแพ่งที่อยู่ในเขตอำนาจศาลยุติธรรม ต่อมาเมื่อมีข้อพิพาทขึ้นสูง การวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและศาลปกครองยังคงมีคำวินิจฉัยออกมาที่มีความขัดแย้งกันเอง แม้จะมีข้อเท็จจริงที่มีลักษณะพอเทียบเคียงเนื้อหาของสัญญาเป็นอย่างเดียวกัน แต่กลับวินิจฉัยให้อยู่ในเขตอำนาจศาลที่แตกต่างกัน จนในที่สุดที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดครั้งที่ 6/2544 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2544 จึงกำหนดขอบเขตความหมายของสัญญาทางปกครองไว้ว่า

“สัญญาใดจะเป็นสัญญาทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้นั้น ประการแรก คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายกระทำการแทนรัฐ ประการที่สอง สัญญานั้นมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือ

จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองซึ่งก็คือการบริการสาธารณะบรรลุผล ดังนั้น หากสัญญาใดเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐมุ่งผูกพันตนกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค และมีได้มีลักษณะเช่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สัญญานั้นย่อมเป็นสัญญาทางแพ่ง”

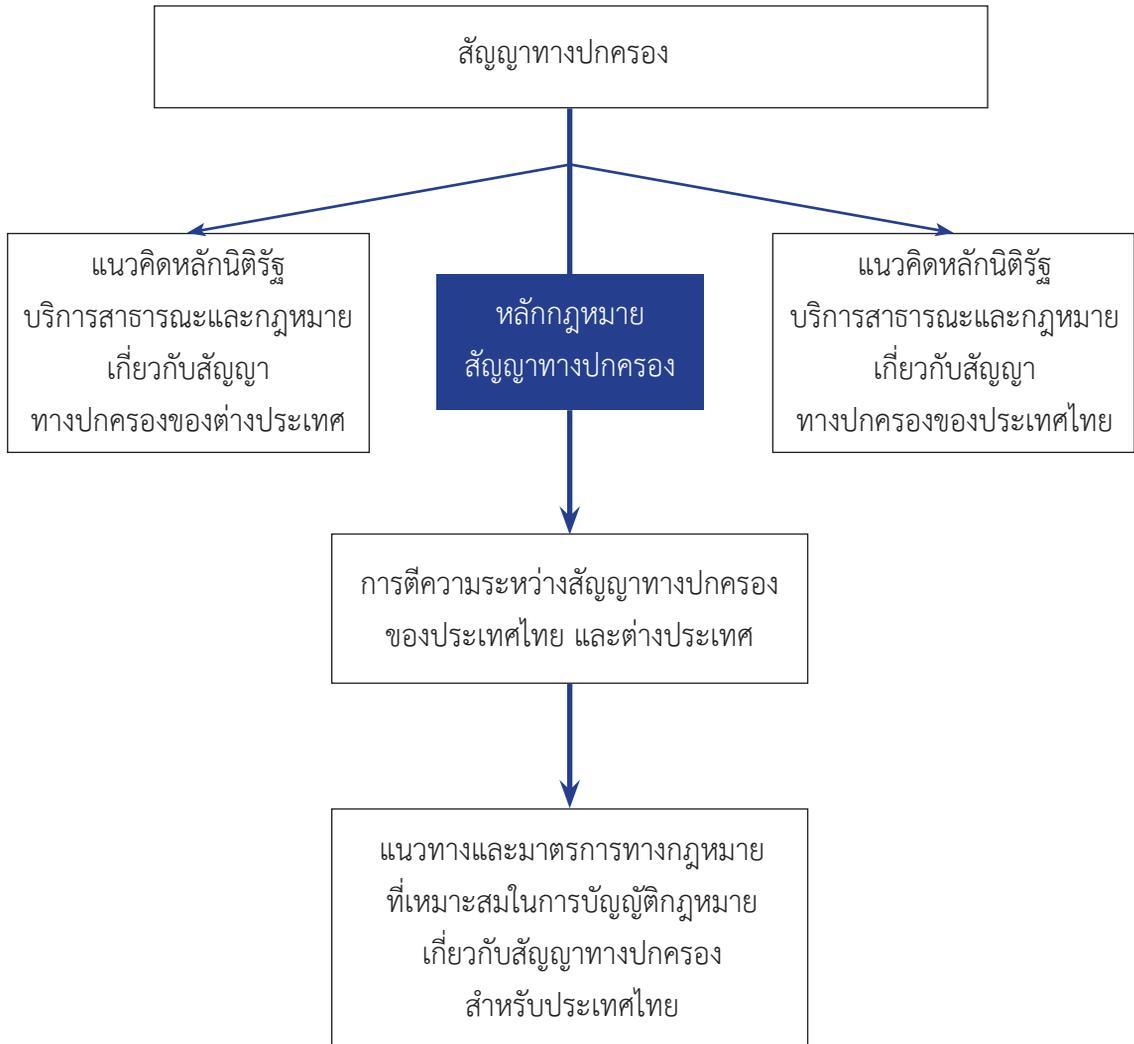
แนวทางการตีความของสัญญาทางปกครองของที่ประชุมใหญ่ข้างต้นจึงพอจัดแบ่งความหมายของสัญญาทางปกครองได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ สัญญาทางปกครองตามคำนิยามในมาตรา 3 และประเภทที่สองคือ สัญญาทางปกครองโดยสภาพหรือโดยเฉพาะกฎหมายกำหนดซึ่งได้ถูกกำหนดเพิ่มเติมโดยที่ประชุมใหญ่ในศาลปกครองสูงสุด (Wisarutpich, 2022)

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันการตีความขององค์กรศาลปกครองสูงสุด และ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ก็ยังคงมีการตีความประเภทหรือลักษณะของสัญญาทางปกครองที่ยังขาดความชัดเจนในบางคำวินิจฉัย เช่น สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารสถานที่ของรัฐ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวางเกณฑ์การพิจารณาว่า ถ้าสัญญาจ้างก่อสร้างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้งานก่อสร้างที่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการปฏิบัติการตามภารกิจซึ่งเป็นบริการสาธารณะอย่างหนึ่งของรัฐ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินบริการสาธารณะของรัฐให้บรรลุผล สัญญาจ้างก่อสร้างดังกล่าวมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครอง เช่น สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสารท่าอากาศยานอุตะเถา พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกของกองทัพเรือ (คำวินิจฉัยที่ 3/2558) สัญญาจ้างก่อสร้างปรับปรุงโรงพยาบาล (คำวินิจฉัยที่ 10/2545) คดีที่เอกชนฟ้องเรียกค่าปรับตามสัญญาจ้างก่อสร้างหลักเทียบเรือของกองทัพ (คำวินิจฉัยที่ 21/2546) แต่ในบางคำวินิจฉัยแม้จะมีลักษณะของการทำสัญญา

เพื่อจ้างก่อสร้างที่พักอาคารของหน่วยงานรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะ กลับตีความว่ามีได้เป็นสัญญาทางปกครอง อาทิ สัญญาจ้างก่อสร้างปรับปรุงอาคารโรงแรมเทศบาล (คลิฟไฮเต็ล) ถึงแม้จะมีข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการปรับปรุงบางส่วนของอาคารพิพาทเป็นห้องสมุดและศูนย์คอมพิวเตอร์ และสถานออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนใช้บริการก็ตาม คณะกรรมการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยังคงตีความว่ามีใช่เป็นการทำสัญญาเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่เป็นเพียงสัญญาทางแพ่งเท่านั้น (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 3/2555)

กรอบแนวคิดของการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

บทวิเคราะห์

สัญญาทางปกครองตามคำนิยาม ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ต้องพิจารณา จากองค์ประกอบ 2 ประการ ประการแรกได้แก่ องค์ประกอบด้านคู่สัญญา กล่าวคือเป็นสัญญา ที่ฝ่ายหนึ่งอย่างน้อยต้องเป็นรัฐ หรือบุคคล ผู้กระทำการแทนรัฐ หรือหน่วยงานทางปกครอง เป็นคู่สัญญา และองค์ประกอบที่สองอันได้แก่ สัญญาทางปกครองต้องเป็นสัญญาที่มีลักษณะ เนื้อหาของสัญญาที่ประเภทกล่าวคือ อาจมีลักษณะ เป็นสัญญาสัมปทาน เช่น สัญญาสัมปทานรถไฟฟ้ายานยนต์ไฟฟ้าบีทีเอส สัญญาจัดทำบริการสาธารณะ เช่น สัญญาให้บริการทางการแพทย์ที่สำนักงาน ประกันสังคมทำกับโรงพยาบาลเอกชนเพื่อให้บริการ แก่ผู้ประกันตนตามกฎหมายเกี่ยวกับประกันสังคม สัญญาที่แสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น สัญญาให้ทำไม้ เหมืองแร่ น้ำมัน สัญญาที่ จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค เช่น สัญญาจ้างก่อสร้าง อาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่รัฐทำกับบริษัทเอกชน ส่วนสัญญาทางปกครองโดยสภาพหรือโดยกฎหมาย เฉพาะกำหนด นอกจากพิจารณาในแง่ของคู่สัญญา ฝ่ายหนึ่งต้องเป็นรัฐแล้ว ยังต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของสัญญา หรือเนื้อหา หรือข้อกำหนดของสัญญา โดยจะต้องมีวัตถุประสงค์ของสัญญาว่าเป็นสัญญาที่ “ให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วม ดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง” เช่น สัญญา จ้างเอกชนปลูกป่าในที่ดินของเอกชนโดยค่าใช้จ่าย มาจากกองทุนของรัฐที่มาจากเงินภาษี โดยรัฐ เป็นผู้ที่มีอำนาจควบคุมและได้รับประโยชน์จากผลผลิต

ของการปลูกป่าดังกล่าว เป็นต้น หรือโดยพิจารณา จากเนื้อหาหรือข้อกำหนดของสัญญาว่า “เป็นสัญญา ที่มีข้อกำหนดมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ ของรัฐหรือไม่” กล่าวคือ เป็นสัญญาที่ให้อำนาจ รัฐในการบังคับเอกชนหรือไม่นั่นเอง เช่น ให้รัฐ เข้าดำเนินการแทนเอกชนได้ในกรณีที่เอกชนละเลย ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามสัญญา หรือให้ดุลพินิจ ฝ่ายปกครองที่จะบอกเลิกสัญญาเมื่อไหร่ก็ได้ แต่อาจต้องชดเชยค่าทดแทนเพื่อความเสียหาย ที่เกิดขึ้นให้กับเอกชน เป็นต้น

ส่วนสัญญาที่ไม่มีลักษณะเป็นสัญญา ทางปกครองหรือเป็นสัญญาทางแพ่งนั้น ได้แก่ สัญญาทางหน่วยงานทางปกครองหรือบุคคล ซึ่งกระทำการแทนรัฐมุ่งผูกพันกับคู่สัญญา อีกฝ่ายหนึ่งด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่ง ความเสมอภาค และมีได้มีลักษณะเป็นสัญญา ทางปกครอง (Boramanan, 2013)

อย่างไรก็ดี แม้จะมีการตีความจาก ที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดครั้งที่ 6/2544 เพื่อขยายคำจำกัดความของคำว่า สัญญา ทางปกครองแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่ บางประการจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัย ชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและศาลปกครอง สูงสุด อาทิ ในประเด็นสัญญาทางปกครอง ที่เรียกว่าสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค คำว่า สิ่งสาธารณูปภคนั้นคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ได้วางหลักการของ ลักษณะสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคไว้ว่า สิ่ง ที่ จะถือว่าเป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปภคนั้น ต้องมีลักษณะดังนี้ 1. สิ่งสาธารณูปภคนั้นต้องเป็น อสังหาริมทรัพย์ หรือสิ่งที่เป็นถาวรวัตถุ และ

2. ต้องเป็นสิ่งที่ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรืออาจเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่หน่วยงานทางปกครองต้องใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองนั้น เช่น ถนน สะพานข้ามแม่น้ำ สะพานลอยที่เป็นสิ่งสาธารณูปโภคโดยสภาพในตัว หรือ อสังหาริมทรัพย์ที่ตัวของมันเอง กรณีจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค คือ เป็นเครื่องมือสำคัญที่หน่วยงานทางปกครองต้องใช้ในการบริการสาธารณะ เช่น อาคารเรียน ระบบสายส่งประปา เขื่อน รวมไปถึง การซ่อมแซมสิ่งเหล่านี้ด้วย ในการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นสิ่งสาธารณูปโภคนั้น ย่อมมีขั้นตอนก่อนหรือระหว่างจะเสร็จสิ้นสมบูรณ์ของการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ อาจประกอบไปด้วยกระบวนการ การออกแบบ การควบคุม การก่อสร้าง และ การเริ่มก่อสร้างจนก่อสร้างเสร็จสิ้น ดังนั้น กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคนั้น เริ่มตั้งแต่จัดหาที่ดิน การออกแบบสิ่งก่อสร้างหากมีข้อพิพาทเกิดขึ้น จึงถือได้ว่าเป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค กรณีเป็นไปตามแนวคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีคำวินิจฉัยที่ 47/2557 ว่า สัญญาจ้างให้ออกแบบสิ่งสาธารณูปโภคและการควบคุมงานสิ่งก่อสร้างสาธารณูปโภคให้เป็นไปตามแบบ คือ กระบวนการหรือขั้นตอนหนึ่งของการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค ดังนั้น จึงถือว่าข้อพิพาทในสัญญาจ้างออกแบบสิ่งสาธารณูปโภค เป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค ซึ่งสอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด(Panyam, 2022).

อย่างไรก็ดี สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารสถานที่ของรัฐ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจ

หน้าที่ระหว่างศาลวางเกณฑ์การพิจารณาว่า ถ้าสัญญาจ้างก่อสร้างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้งานก่อสร้างที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติ ตามภารกิจซึ่งเป็นบริการสาธารณะอย่างหนึ่งของรัฐ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนิน บริการสาธารณะของรัฐให้บรรลุผล สัญญาจ้างก่อสร้างดังกล่าวมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครอง เช่น สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสารท่าอากาศยานอู่ตะเภา พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกของกองทัพเรือ (คำวินิจฉัยที่ 3/2558) สัญญาจ้างก่อสร้างปรับปรุงโรงพยาบาล (คำวินิจฉัยที่ 10/2545) คดีที่เอกชนฟ้องเรียกค่าปรับตามสัญญาจ้างก่อสร้างหลักเทียบเรือของกองทัพ (คำวินิจฉัยที่ 21/2546) สัญญาที่รัฐว่าจ้างเอกชนก่อสร้างวางท่อประปา (คำวินิจฉัยที่ 14/2545) สัญญาจ้างปรับปรุงพื้นที่ห้องศูนย์สารสนเทศ การขนย้ายและติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย และอุปกรณ์ของกรมที่ดิน อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ (คำวินิจฉัยที่ 80/2557) สัญญาจ้างก่อสร้างพื้นคอนกรีตสำหรับติดตั้งตู้คอนเทนเนอร์สถานีทวนสัญญาณของ กสท. (คำวินิจฉัยที่ 37/2550) สัญญารับเหมางานตกแต่งภายในและติดตั้งระบบอำนวยความสะดวกภายในอาคาร สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (คำวินิจฉัยที่ 4/2551)

ในขณะที่ สัญญาซื้อขายประตูดวงคัน โลหะพร้อมติดตั้งระบบและฝึกฝนการใช้งานระหว่างกรมธนารักษ์กับเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดซื้อเครื่องมือสำคัญที่โจทก์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ (คำวินิจฉัยที่ 9/2555) สัญญาซื้อขายรถพยาบาลกู้ชีพฉุกเฉิน

พร้อมอุปกรณ์และเครื่องมือครุภัณฑ์การช่วยชีวิตฉุกเฉินระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการช่วยชีวิตผู้ป่วยและผู้ประสบอุบัติเหตุฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาล ตามภารกิจด้านการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้ อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะเป็นสัญญาทางปกครอง (คำวินิจฉัยที่ 89/2557) สัญญาซื้อขายวัสดุก่อสร้างเพื่อนำไปใช้ในการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการดำเนินกิจการบริการสาธารณะ (คำวินิจฉัยที่ 59/2556) ข้อตกลงซื้อขายวัสดุอุปกรณ์ประปาเพื่อใช้ในการกิจการอันเป็นบริการสาธารณะสำหรับให้บริการระบบประปาแก่ประชาชนในท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (คำวินิจฉัยที่ 93/2556) เป็นสัญญาทางปกครอง

นอกจากนี้มีแนวคำวินิจฉัยในหลายกรณี ทั้ง ๆ ที่เมื่อพิจารณาลักษณะของสัญญาแล้ว เกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค แต่คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล และ ศาลปกครองสูงสุดก็เคยมีคำวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางแพ่งมิใช่สัญญาทางปกครอง อาทิ สัญญาซื้อขายกล้องวงจรปิด (CCTV) พร้อมอุปกรณ์และติดตั้งพร้อมใช้งานระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับเอกชน ซึ่งมีลักษณะเป็นสัญญาซื้อขายทั่วไป ทั้งไม่ปรากฏว่าวัตถุประสงค์ของสัญญา เป็นการให้เอกชนเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะโดยตรงอันจะถือว่าเป็นสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ และไม่มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน หรือสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือสัญญาแสวงประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ (คำวินิจฉัยที่ 96/2558)

สัญญาซื้อขายรถจักรยานยนต์ พร้อมสัญญาไฟไซเรนและวิทยุสื่อสารเพื่อให้กองบัญชาการตำรวจสันติบาลใช้เป็นยานพาหนะสำหรับนำขบวนระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเอกชน เป็นแต่เพียงให้ได้มาซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในหน่วยงานของโจทก์เท่านั้น ไม่เป็นสัญญาทางปกครอง (คำวินิจฉัยที่ 122/2557) สัญญาซื้อขายเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาพร้อมโปรแกรมใช้งานเพื่อนำไปใช้ในกิจการของหน่วยงานทางปกครองเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานทางปกครองเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพื่อความสะดวกของจำเลยในการปฏิบัติงานทางธุรการเท่านั้น (คำวินิจฉัยที่ 80/2558) สัญญาปรับปรุงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อปรับปรุงระบบบัญชี การเงิน และการบริหาร ทรัพยากรที่ใช้อยู่เดิม ไม่มีลักษณะอื่นใดที่เข้าลักษณะสัญญาทางปกครอง (คำวินิจฉัยที่ 41/2558)

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 121/2557 สัญญาที่กรมปศุสัตว์ว่าจ้างเอกชนให้ก่อสร้างรั้วคอนกรีตแบบมีคานสเตย์ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีสัญญาดังกล่าวล้วนแต่เป็นมาตรการรักษาความปลอดภัยของหน่วยงาน ในสังกัดของกรมปศุสัตว์เอง โดยไม่ปรากฏว่าเป็นการจัดทำสัญญาให้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางแพ่ง มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (Office of the Administrative Court, 2020).

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 3/2555 มีปัญหาต้องวินิจฉัยในคดีนี้ว่า สัญญาจ้างก่อสร้างปรับปรุงอาคารโรงแรมเทศบาล (คลิฟไฮเต็ล) เป็นสัญญาทางแพ่งหรือสัญญาทางปกครอง เห็นว่า

ตามข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า โรงแรมดังกล่าว ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้เปิดให้เอกชนเช่าเพื่อประกอบการโรงแรมและเก็บค่าเช่าเรื่อยมา ซึ่งผู้ฟ้องคดีเองสามารถกระทำได้ตามนัยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 54 (12) ที่ให้อำนาจเทศบาลเมืองสามารถจัดทำกิจการเทศพาณิชย์ในเขตเทศบาลได้ กรณีจึงแสดงให้เห็นได้ว่าเทศบาลเมืองนาสารซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง ได้ใช้อาคารโรงแรมดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ในการพาณิชย์กรรมเป็นสำคัญ โดยได้มุ่งเก็บค่าเช่าจากเอกชนในเชิงการค้าพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาปรับปรุงอาคารโรงแรมก็เนื่องจากอาคารดังกล่าวมีสภาพเก่าและชำรุดทรุดโทรม โดยทางผู้ฟ้องคดีได้ปรับปรุงก็เพื่อกิจกรรมทางพาณิชย์กรรมของผู้ฟ้องคดีเอง การปรับปรุงดังกล่าวหาใช่เพื่อใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะแต่อย่างใดไม่ ถึงแม้จะมีข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการปรับปรุงบางส่วนของโรงแรมเป็นห้องสมุดและศูนย์คอมพิวเตอร์ และสถานออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนใช้บริการก็ตาม แต่การบริการดังกล่าวเป็นไปเพื่อสนับสนุนการดำเนินการเชิงพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดี โดยเมื่อพิจารณาจากที่ตั้งของห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ และสถานออกกำลังกาย ที่ตั้งอยู่ภายในอาคารโรงแรมชั้นที่ 2 ซึ่งประชาชนทั่วไปย่อมไม่สะดวกที่เข้าไปใช้บริการ คงมีแต่บุคคลที่เข้าไปใช้บริการโรงแรมเท่านั้นที่อาจได้ประโยชน์ในการบริการดังกล่าว สัญญาจ้างปรับปรุงอาคารโรงแรมเทศบาลจึงเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์ในการพาณิชย์กรรมของผู้ฟ้องคดีเอง หาใช่สัญญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมทางปกครอง

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคแต่อย่างใด สัญญาว่าจ้างปรับปรุงอาคารโรงแรมจึงเป็นสัญญาทางแพ่ง อยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม

ดังนั้น เห็นได้ว่าคณะกรรมการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล วางหลักไว้ในคำวินิจฉัยนี้ไว้ว่า สัญญาว่าจ้างปรับปรุงอาคารโรงแรม มีใช้ลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากไม่เข้าลักษณะสำคัญของสัญญาสัมปทาน บริการสาธารณะและสัมปทานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่รัฐจะมีอำนาจควบคุมและกำกับการให้บริการสาธารณะอย่างใกล้ชิด เฉกเช่นเดียวกับสัญญาสัมปทานระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ หรือสัญญาสัมปทานทางหลวงที่ทำกับบริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด แต่จะเห็นได้ว่า สัญญาว่าจ้างปรับปรุงอาคาร มีลักษณะเป็นสัญญาของทางราชการรูปแบบหนึ่งนอกเหนือจากสัญญาพัสดุหรือสัญญาสัมปทาน ที่เรียกว่าสัญญาร่วมทุนเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ โดยสัญญาประเภทนี้เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนที่จะเข้าทำบริการสาธารณะร่วมกัน มิใช่สัญญาสัมปทานที่ฝ่ายรัฐมอบให้เอกชนไปจัดทำบริการสาธารณะบางประเภทและมีใช่เป็นการจ้างเอกชนให้จัดทำบริการสาธารณะแทนรัฐ ซึ่งประเทศไทยได้มีการทำสัญญาร่วมทุนระหว่างรัฐกับเอกชนอย่างมากมายในปัจจุบัน อาทิ การจัดทำสัญญาร่วมลงทุนปรับปรุงระบบประปาปทุมธานีและรังสิตของการประปาส่วนภูมิภาคซึ่งมอบให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุนผลิตและจำหน่ายน้ำประปาให้แก่

ประชาชนภายใต้การควบคุมและตรวจสอบของ
การประปาส่วนภูมิภาค

อย่างไรก็ดี ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการที่รัฐ
เข้าทำสัญญาร่วมทุนกับเอกชนเป็นจำนวนมาก
ทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่สำคัญคือ สัญญาที่รัฐ
จัดทำขึ้นนั้นเป็นสัญญาทางปกครองทุกกรณีหรือไม่
หรือเป็นแค่เพียงสัญญาร่วมทุนเพื่อประโยชน์ในเชิง
ธุรกิจที่ประกอบธุรกิจร่วมกันกับเอกชน เพื่อเป็น
การหารายได้ให้กับฝ่ายปกครอง เช่น สัญญาที่บริษัท
การบินไทยจำกัดร่วมลงทุนกับเอกชนเพื่อจัดตั้ง
บริษัทรวิการบินไทยภูเก็ต

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่า
หลักการเรื่องสัญญาทางปกครองเกี่ยวกับสัญญา
จ้างก่อสร้างอาคารหน่วยงานรัฐ แนวคำวินิจฉัย
ของคณะกรรมการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
กับ คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดยังไม่อาจยึดเป็น
บรรทัดฐานได้อย่างชัดเจน ซึ่งตามหลักการโดยทั่วไป
องค์การศาลปกครองและคณะกรรมการชี้ขาด
อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล บ่อยครั้งที่ตีความว่า
สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารให้กับหน่วยงานรัฐ
มักเป็นสัญญาทางแพ่ง เฉกเช่นเดียวกับสัญญา
การจ้างก่อสร้างหรือจ้างทำของเอกชนทั่วไป แต่ก็มี
บางกรณีที่ทั้งศาลปกครองสูงสุดและคณะกรรมการ
วินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ใช้หลัก
การพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการก่อสร้างอาคาร
ว่าจัดทำเพื่อบริการสาธารณะหรือไม่ เช่น เคยมี
คำวินิจฉัยว่า สัญญาก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลรัฐ
เพื่อให้บริการประชาชน เป็นสัญญาทางปกครอง
แต่สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารที่ทำการประชณีไทย
ไม่เป็นสัญญาทางปกครอง เพราะ ไม่ได้จัดทำขึ้น
เพื่อบริการสาธารณะ

ดังนี้ ในประเด็นดังกล่าว เมื่อพิเคราะห์
ถึงแนวคิดเรื่องสัญญาทางปกครองของต่างประเทศ
โดยเฉพาะประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นต้นแบบของ
ระบบศาลปกครองของไทย พบว่า การใช้สัญญา
ทางปกครองในการดำเนินกิจกรรมของรัฐในประเทศ
ฝรั่งเศส (Boramnan, 2013) สัญญาทางปกครอง
มีขึ้นก็เพื่อวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ประโยชน์
สาธารณะ แต่อย่างไรก็ตาม ในการปกครอง
ประเทศและในการบริหารงานของฝ่ายปกครองนั้น
จะเห็นได้ว่าประโยชน์สาธารณะมีอยู่หลายแบบ
ด้วยกัน จึงเป็นการยากที่จะทราบถึงแบบของสัญญา
ทางปกครองอย่างแน่ชัดเพราะต้องคำนึงถึง
ความสอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะในเรื่องนั้น ๆ
(Pongcharan, 2020) และนอกจากนี้ความสัมพันธ์
ที่เกิดขึ้นจากสัญญาทางปกครองอาจเป็น
ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ
โดยตรงหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ
เพียงบางส่วนก็ได้ ที่เรียกว่าสัญญาที่กำหนด
กฎเกณฑ์ทั่วไป เรียกว่า สัญญากรอบ (Contrats
d'enca-drement) หรืออาจเป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์
แห่งสัญญาเพื่อสนองตอบความต้องการในด้าน
บริการสาธารณะที่เรียกว่าสัญญากำหนดปัจจัย
(Contrats-moyens) เนื่องจากมีวัตถุประสงค์แห่งสัญญา
ในการจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อให้
การจัดทำบริการสาธารณะเป็นไปอย่างสำเร็จลุล่วง
และเมื่อมองในมิติของสัญญาที่มีวัตถุประสงค์
ของสัญญาเพื่อตอบสนองความต้องการของ
คู่สัญญาเรียกว่าสัญญาเพื่อวัตถุประสงค์แห่งสัญญา
(Contrats-buts) จึงอยู่ภายใต้การแอบแฝง
ทำสัญญาเพื่อประโยชน์ส่วนตน (Interet prive)
อยู่ระหว่างคู่สัญญากับประโยชน์สาธารณะ แต่โดย

กรอบของสัญญา สัญญาประเภทนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดทำขึ้นระหว่างนิติบุคคลมหาชนกับเอกชน ข้อตกลงซึ่งกำหนดถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำบริการสาธารณะโดยเอกชนหรือโดยนิติบุคคลมหาชน ซึ่งนิติบุคคลมหาชนผู้มีอำนาจได้มอบบริการสาธารณะนั้นให้ไปทำแทนคนที่เรียกว่าสัญญามอบให้จัดการบริการสาธารณะ (Convention de gestion du service public) ปัจจุบันมีสัญญาประเภทหนึ่งเรียกว่า สัญญามอบบริการสาธารณะให้ไปจัดทำ (Délégation de service public) (Boramanan, 2013) สัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์แห่งสัญญา คือ การมอบการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่บุคคลอื่น ดังนั้นการที่มีการจัดทำสัญญาว่าจ้างให้มีการปรับปรุงอาคารสถานที่หน่วยงานรัฐ เช่น ปรับปรุงอาคารไปรษณีย์ไทย จำกัด ปรับปรุงอาคารตึกโรงพยาบาล หรือ ซ่อมแซมอาคารหอพักของข้าราชการในหน่วยงานรัฐ หรือ สัญญาจ้างให้ปรับปรุงอาคารโรงแรมของเทศบาลเพื่อใช้ในการบริการสาธารณะ แม้จะมีการเก็บค่าบริการบ้าง โดยแบ่งสัดส่วนการจัดเก็บให้เป็นของรัฐส่วนหนึ่งและเอกชนส่วนหนึ่ง จึงเข้าลักษณะเป็นสัญญาที่มีการมอบหมายให้เอกชนบริหารจัดการทรัพย์สินของรัฐ (Affermage) หรือการจ้างผู้บริหารงานแทน (Gérance) ซึ่งถือว่าเป็นการลดภาระฝ่ายปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่กระนั้นฝ่ายปกครองก็ไม่อาจสามารถที่จะปฏิเสธหรือไม่รับรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นเพราะบริการสาธารณะนั้นยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายปกครองอยู่ทั้งสิ้น โดยในการบริหารจัดการสาธารณะที่เกิดขึ้นต่างตั้งอยู่บนหลักพื้นฐานของบริการสาธารณะที่เรียกว่า

หลักความต่อเนื่องและหลักความเสมอภาค ที่ปรากฏในทุก ๆ สัญญาที่มีการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาเหล่านี้ในประเทศฝรั่งเศสโดยศาลปกครองสูงสุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดี Soc. Cooperative la prosperite femiere) ต่างยอมรับว่าเป็นสัญญาทางปกครองโดยอิงตามทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการจัดทำบริการสาธารณะ การมีความเชื่อมโยงไม่ว่ามากหรือน้อย (la lien avec le service public) ต่างก็เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะทั้งสิ้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ศาลปกครองไทยและคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ยังมีการตีความลักษณะสัญญาประเภทใหญ่ ๆ บางประเภท เช่น สัญญาจ้างก่อสร้างงานบริการสาธารณะ สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค สัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ สัญญาที่มีการมอบหมายให้เอกชนบริหารจัดการทรัพย์สินของรัฐยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน บางกรณีก็วินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง แต่ในบางกรณีก็วินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ซึ่งนำมาซึ่งความยุ่งยากของการบริหารจัดการคดี การขาดความต่อเนื่องของการบริการสาธารณะรวมทั้งเขตอำนาจศาลที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่ศาลปกครองฝรั่งเศสต่างยอมรับว่าเป็นสัญญาทางปกครองโดยอิงตามทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการจัดทำบริการสาธารณะ ไม่ว่าจะมีความเชื่อมโยงบริการสาธารณะมากหรือน้อยหรือมีการเรียกเก็บค่าบริการไปบ้างก็ตาม แต่ยังคงถือว่าเป็นไปตามหลักพื้นฐานของบริการสาธารณะที่เรียกว่า

หลักความต่อเนื่องและหลักความเสมอภาค
 ดังนั้นเพื่อให้การพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับ
 สัญญาทางปกครองให้ทิศทางเดียวกัน ควรมี
 การแก้ไขบทนิยามให้มีความชัดเจน โดยบัญญัติ
 แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 3 พระราชบัญญัติจัดตั้ง
 ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
 พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14) พ.ศ. 2564
 คำว่า สัญญาทางปกครอง ไว้ว่า “สัญญา
 ทางปกครอง ให้หมายความรวมถึง สัญญาที่

คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงาน
 ทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ
 และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำ
 บริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค
 หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือ
 สัญญาที่มีการมอบหมายให้เอกชนบริหารจัดการ
 ทรัพย์สินของรัฐไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน”
 อันจักนำมาซึ่งแนวคำวินิจฉัยที่มีความชัดเจน
 และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

REFERENCES

- Boramanan, N. (2013). **Administrative contracts**. Bangkok: Spirit Publishing House. (In Thai)
- Office of the Administrative Court. (2020). **Principles of law from the judgment of the Supreme Administrative Court in the case of an administrative contract**. Bangkok: Publisher Sahamit Printing and Publishing. (In Thai)
- Panyam, S. (2022). **Administrative Law**. Bangkok: Spirit Publishing House. (In Thai)
- Pongcharan, N. (2020). Direction of Administrative Contracts in Thai Legal System. **Journal of the Ombudsman**, 12(2), 113-146. (In Thai)
- Sawangsak, C. (2022). **Explanation Law on Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedure**. (13th ed.). Bangkok: Wiyuchon Publishing House. (In Thai)
- Wisarutpich, V. (2022). **Concepts and some basic principles of administrative law** (5th ed.). Bangkok: Wiyuchon Publishing House. (In Thai)

ภาคผนวก

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อพิจารณานำลงพิมพ์
วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อ-นามสกุล (นาย/นาง/นางสาว)	☐ บทความวิจัย ☐ นักศึกษาระดับปริญญาโท ☐ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตร.....สาขา.....	
มหาวิทยาลัย.....	
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... E-mail.....	
ชื่อเรื่องบทความภาษาไทย	
ชื่อเรื่องบทความภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่)	
มีความประสงค์ขอส่ง ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความปริทรรศน์ ☐ บทความหนังสือ	

ในการนี้ข้าพเจ้ายินดีให้กองบรรณาธิการวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร มีสิทธิ์ในการสรรหาผู้กลั่นกรองโดยอิสระ เพื่อพิจารณาต้นฉบับที่ข้าพเจ้า (และผู้แต่งร่วม) ส่งมา และยินดียอมรับผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลงชื่อ.....ผู้ส่งบทความวิจัย
 (.....)

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

* ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน ตลอดจน "ไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น" และจะไม่นำส่งไปเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารอื่น ภายใน 90 วัน นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้

** ในกรณีที่บทความนั้นมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องหรือพาดพิงกับหน่วยงานหรือองค์กรใด ต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากองค์กรนั้น

- ยินยอมรับเงื่อนไข
- ไม่ยินยอมรับเงื่อนไข

ความเห็นของกองบรรณาธิการวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร

- ถูกต้องตามรูปแบบของบทความ
- ไม่ถูกต้องตามรูปแบบของบทความ

.....
(.....)

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยฯ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอการตีพิมพ์ วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารราย 6 เดือน เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานในลักษณะบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ขอบเขตของผลงานที่ตีพิมพ์

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วรรณกรรม ภาษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ และการบัญชี ศิลปกรรม

การพิจารณาบทความ

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) อย่างน้อย 3 ท่าน โดยผู้แต่งและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความจะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review)

ประเภทของบทความที่รับตีพิมพ์

1. บทความวิชาการ (Academic Article)
งานเขียน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ตประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข
2. บทความวิจัย (Research Article)
เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย
3. บทความปริทัศน์ (Review Article)
งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการ (State of the art) เฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้าง และทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อพิพากษ์ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และ คุณูปการของหนังสือ บทความหรือ ผลงานศิลปะ อาทิตินทรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจ อันเหมาะสม

หลักเกณฑ์ในการส่งบทความ

1. บทความที่ผู้แต่งส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรือ อยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์จากวารสารอื่น ๆ
2. เนื้อหาในบทความต้องไม่คัดลอก ลอกเลียน หรือไม่ตัดทอนจากบทความอื่นโดยเด็ดขาด (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้แต่งเท่านั้น)
3. ผู้แต่งต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบการส่งบทความของ วารสารวิจัย ราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ จะพิจารณาเฉพาะบทความที่ได้รับการประเมินให้ตีพิมพ์เผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น
5. กรณีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แต่งต้องปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และชี้แจงการแก้ไขต้นฉบับดังกล่าว มายังกองบรรณาธิการ

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

รับการตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2003 ขึ้นไป โดยใช้ตัวหนังสือแบบ TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดตั้งค่าน้ำกระดาษ บน 1.5 นิ้ว ซ้าย 1.5 นิ้ว ล่าง 1.0 นิ้ว ขวา 1.0 นิ้ว โดยความยาวของบทความ ควรเป็นดังนี้

1. บทความทางวิชาการ (Academic article) ประมาณ	15 หน้า ต่อบทความ
2. บทความวิจัย (Research article) ประมาณ	15 หน้า ต่อบทความ
3. บทความปริทรรศน์ (Review article) ประมาณ	8 หน้า ต่อบทความ
4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book review) ประมาณ	5 หน้า ต่อบทวิจารณ์

โดยมีส่วนประกอบดังนี้

บทความวิชาการ	บทความวิจัย	บทความปริทรรศน์	บทวิจารณ์หนังสือ
1. บทนำ	1. บทนำ	1. บทนำ	บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของหนังสือ บทความ หรือผลงาน ศิลปะ อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดง ละครหรือดนตรี โดยใช้ หลักวิชา และดุลยพินิจอันเหมาะสม
2. กรอบในการวิเคราะห์	2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2. บทสรุป	
3. เนื้อหา	3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย (ถ้ามี)	3. เอกสารอ้างอิง	
4. สรุป	4. ขอบเขตของการวิจัย		
5. เอกสารอ้างอิง	5. ทบทวนแนวคิด		
	6. สมมติฐาน (ถ้ามี)		
	7. กรอบแนวคิดของการวิจัย		
	8. ระเบียบวิธีวิจัย		
	9. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย		
	10. ข้อเสนอแนะ		
	11. เอกสารอ้างอิง		

Academic Article	Research Article	Review Article	Book Review
1. Introduction	1. Introduction	1. Introduction	The critique article should critically evaluate the subject, whether a book, film, work of art, dance, music performance or even another article. This has to be done looking at the content, the main points, and the benefit proceeding from it and how it expresses its discipline.
2. Framework Analysis	2. Research Objectives	2. Conclusion	
3. Content	3. Expected Benefits (If any)	3. References	
4. Conclusion	4. Research Scope		
5. References	5. Literature Review		
	6. Hypothesis (If any)		
	7. Conceptual Framework		
	8. Methodology		
	9. Results Conclusion and Discussion		
	9.1 Results Conclusion		
	9.2 Discussion		
	10. Suggestions and Recommendations		
	11. References		

ชื่อเรื่อง	ควรมีความกระชับและชัดเจน ไม่ยาวจนเกินไป บทความภาษาไทยต้องมีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด
ชื่อผู้แต่ง	ระบุชื่อเต็มและนามสกุลเต็มของผู้แต่งทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยไม่ใส่ยศหรือตำแหน่ง สำหรับผู้แต่งหลักต้องใส่ E-mail address ที่ติดต่อได้และลงเครื่องหมายดอกจันกำกับ
บทคัดย่อ	ทุกบทความต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษยกเว้นบทความทวิสารณ์หนังสือ โดยควรมีความยาวระหว่าง 200 ถึง 250 คำ
คำสำคัญ	ให้มีคำสำคัญ 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
รูปภาพ	แยกบันทึกเป็นไฟล์ภาพที่มีนามสกุล TIFF, หรือ JPEG ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับเพื่อคุณภาพในการพิมพ์ หมายเลขรูปภาพและกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านล่างของรูปภาพ ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับการตีพิมพ์แบบขาว-ดำ หรือ Greyscale
เนื้อหา	ใช้ตัวหนังสือแบบ TH SarabunPSK ขนาด 16 พอยท์ จัดเนื้อหาตามรูปแบบบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) หรือ บทความทวิสารณ์หนังสือ (Book Review) หน่วยที่ใช้ให้เป็นไปตามรูปแบบสากล หากมีสมการให้ใช้ Equation Editor โดยจัดให้อยู่ในตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ และระบุหมายเลขสมการ
ตาราง	หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านบนของตาราง
เอกสารอ้างอิง	เป็นรายชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงในบทความ โดยให้แปลเป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ และจัดรูปแบบอ้างอิงตามระบบ APA 6 th edition

รูปแบบการอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation)

กรณีอ้างอิงชื่อผู้แต่งก่อนข้อความ	ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์).....
ตัวอย่าง	Kelly (2004) แสดงให้เห็นว่า.....
	Saikaew & Kaewsarn (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ.....
	Lui et al. (2000) พบว่า.....
	Saikaew & Kaewsarn (2009) และ Lui et al. (2000) พบว่า

- กรณีอ้างอิงชื่อผู้แต่งท้ายข้อความ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)
 ตัวอย่าง (Kelly, 2004)
 (Saikaew & Kaewsarn, 2009)
 (Lui et al., 2000)
 (Saikaew & Kaewsarn, 2009; Lui et al., 2000)

2. การอ้างอิงในส่วนท้ายบทความ (References)

2.1 อ้างอิงจากหนังสือ (Books)

- รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
 ตัวอย่าง Crawley, R. B., Dockery, L. M., Branson, T. S., Carmichael, L. E., Carson, J. C., Findlay, A. F., & Smith, D. M. (2015). **Manor houses of the early 1900s**. London, England: Taylor & Francis.

2.2 อ้างอิงจากบทความวารสาร (Journal articles)

- รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.
 ตัวอย่าง Yingsanga, P., & Mathurasa, L. (2009). Yellowing development of Chinese Kale (*Brassica oleracea* var. *alboglabra*). **Phranakhon Rajabhat Research Journal: Science and Technology**, 14(1), 76-90. (In Thai)
 Morriss, G.A., Fosterb, T.J., & Hardinga, S.E. (2000). The effect of the degree of esterification on the hydrodynamic properties of citrus pectin. **Food Hydrocolloids**, 14(3), 227-235.

2.3 อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ (Theses and Dissertations)

- รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. (ระดับวิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัย, เมืองที่ตั้งมหาวิทยาลัย.
 ตัวอย่าง Caprette, C.L. (2005). **Conquering the cold shudder: The origin and evolution of snake eyes**. (Doctoral dissertation). Ohio State University, Columbus, OH.

2.4 อ้างอิงจากรายงานการวิจัย/รายงานทางวิชาการ (Technical/Research reports)

- รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง** (ประเภทของเอกสาร). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ตัวอย่าง Tayama, T. (2006). **Velocity influence on detection and prediction of changes in color and motion direction** (Report No. 38). Sapporo, Japan: Psychology Department, Hokkaido University.

2.5 บทความ/บทในหนังสือการประชุม (Proceedings of meeting and symposium)

รูปแบบ ชื่อผู้แต่งในบท. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. ใน ชื่อบรรณาธิการ, (บรรณาธิการ), ชื่อการประชุม (หน้าแรก-หน้าสุดท้าย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1991). **A motivational approach to self: Integration in personality**. In R. Dienstbier (Ed.), Nebraska Symposium on motivation: Vol. 38 Perspectives on motivation (237-288). Lincoln, NM: University of Nebraska Press.

2.6 อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. Retrieved from <http://.....>[ใส่วันที่สืบค้น].

ตัวอย่าง Centers for Disease Control and Prevention. (2003). **Take charge of your diabetes**. Retrieved from <http://www.cdc.gov/diabetes/pubs/paf/ted.pdf> [2015, 25 Oct.]

2.7 อ้างอิงอื่น ๆ

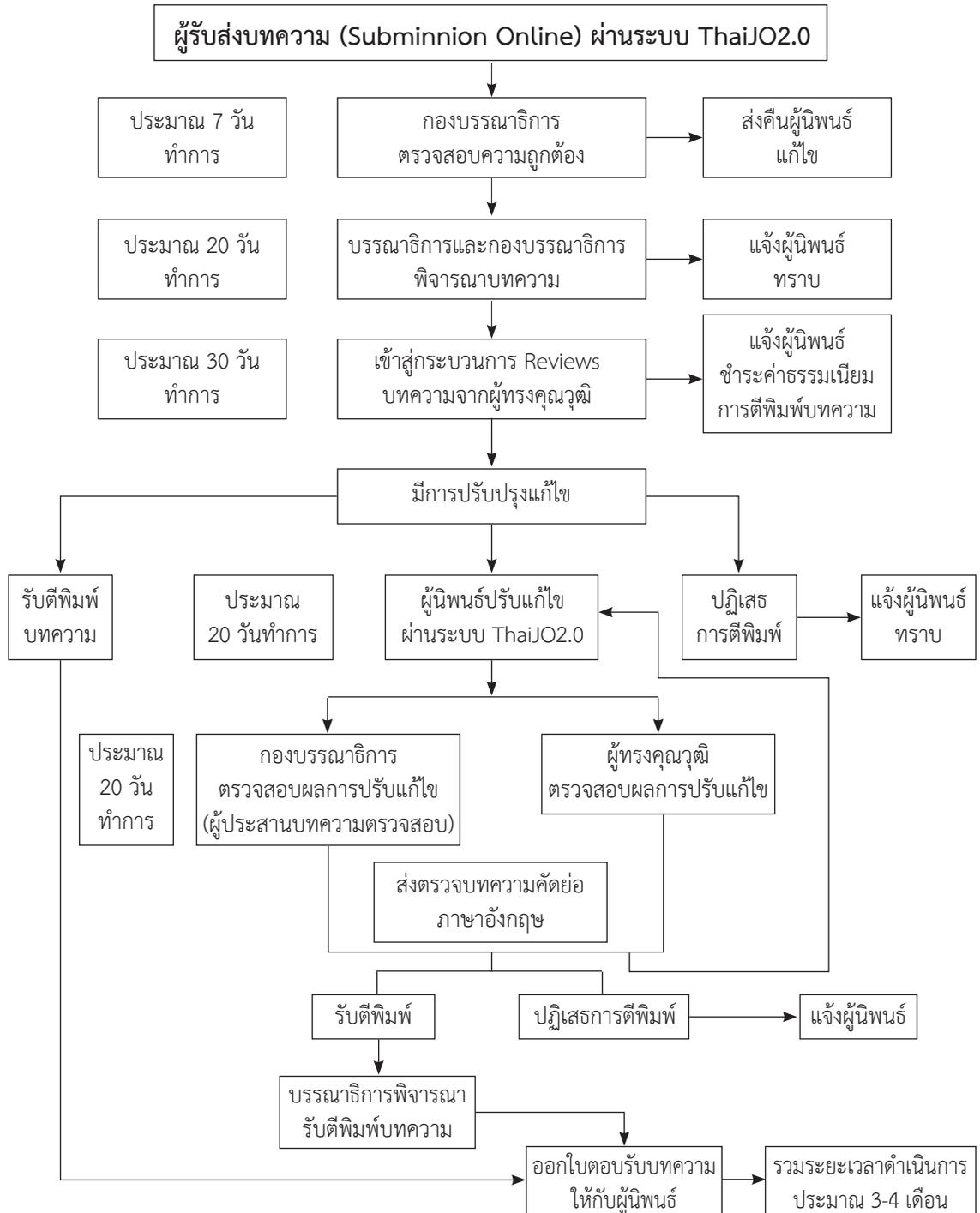
รูปแบบ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปีที่ให้สัมภาษณ์, วัน เดือน). **สัมภาษณ์**. ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์. หน่วยงาน.

ตัวอย่าง Phae-ngam, W. (2016, 10 Jan.). **How to write a good research article**. Assistant Professor. Faculty of Science and Technology. Phranakhon Rajabhat University.วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมายเหตุ: ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม

ขั้นตอนการพิจารณาบทความ

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมายเหตุ: ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่องภาษาไทย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

ENGLISH TITLE (TH SarabunPSK 16pt. bold)

ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ^{1*} ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ² (TH SarabunPSK ขนาด 14pt. ตัวปกติ)

¹ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

²ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

Author ^{1*}, Author ² (TH SarabunPSK 14pt. normal)

¹Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

² Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

*E-mail: address@mailservice.com (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Received: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

Published: xx-xx-xx

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหาบทคัดย่อในกรณีเป็นบทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยกเว้นบทวิจารณ์หนังสือ บทคัดย่อควรมีย่อหน้าเดียว ไม่ควรเกิน 250 คำ บทคัดย่อควรกล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักของบทความ ผลลัพธ์หรือ สรุปผลที่ได้จากการทำวิจัย คำสำคัญที่เป็นภาษาไทยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างคำ

(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

คำสำคัญ: คำสำคัญ1 คำสำคัญ2 คำสำคัญ3 คำสำคัญ4 คำสำคัญ5 (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

ABSTRACT (TH SarabunPSK 16pt. bold)

For a Thai article, an abstract in English must accompany the Thai version. The abstract should contain a single paragraph and its length should not exceed 250 words. It should be prepared in concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: keyword1, keyword2, keyword3, keyword4, keyword5 (TH SarabunPSK 16pt. normal)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

วัตถุประสงค์ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย (ถ้ามี) (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

ขอบเขตของการวิจัย(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

ทบทวนแนวคิด (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

สมมติฐาน(ถ้ามี) (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

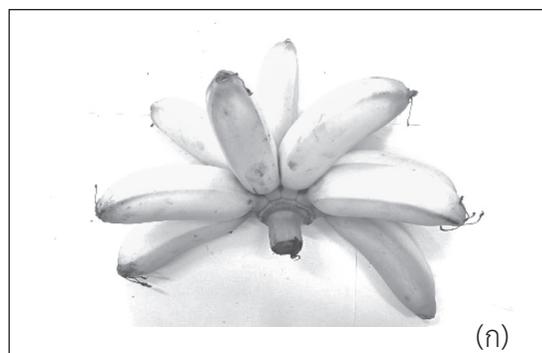
กรอบแนวคิดของการวิจัย

(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

(ก)

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ...(ก).....

ระเบียบวิธีวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.
ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.
ตัวปกติ).....

.....

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

ปัจจัยต่าง ๆ	Factor Loading	Commulative Variance (%)	Communalities
ปัจจัยที่ 1 : สถาปัตยกรรม และความสำคัญของวัด		25.530	
เป็นวัดที่มีความสวยงาม	0.830		0.689
มีสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์	0.799		0.642
มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์	0.675		0.491
มีความโดดเด่นแตกต่างจากวัดอื่น ๆ	0.451		0.346

หมายเหตุ : (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย(TH
SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.
ตัวปกติ).....

.....

REFERENCES (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.).....

.....

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร
สาขาสถาษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ)

ENGLISH TITLE (TH SarabunPSK 16pt. bold)

Author ^{1*}, Author ² (TH SarabunPSK 14pt. normal)

¹ Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

² Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

*E-mail: address@mailservice.com (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Received: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

Published: xx-xx-xx

ABSTRACT (TH SarabunPSK 16pt. bold)

For a Thai article, an abstract in English must accompany the Thai version. The abstract should contain a single paragraph and its length should not exceed 250 words. It should be prepared in concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: keyword1, keyword2, keyword3, keyword4, keyword5 (TH SarabunPSK 16pt. normal)

Introduction (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....

Expected Benefits (If any) (ถ้ามี) (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

Research Objectives (TH SarabunPSK 16pt. bold)

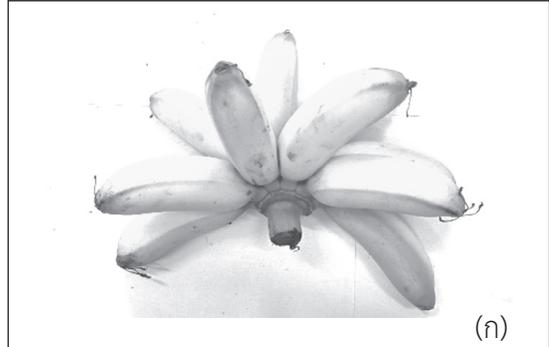
(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

Research Scope (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....

Literature Review (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....

Figure 1 name...(a).....

Methodology Material(TH SarabunPSK 16pt. normal)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....
.....

Hypothesis (If any) (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....

Conceptual Framework (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....
.....
.....

Results Conclusion and Discussion (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....
.....
.....

Table 1

Time (minutes)	Pressure (mbar)				Avg. Pressure (mbar)
	Day 1	Day 2	Day 3	Day 4	
90	0.000061	0.000053	0.000037	0.000048	0.000050
95	0.000055	0.000053	0.000038	0.000044	0.000048
100	0.000055	0.000052	0.000037	0.000048	0.000048

Note: (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Suggestions and Recommendations (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

.....

.....

REFERENCES (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

PHRANAKHON RAJABHAT RESEARCH JOURNAL HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Vol. 18 No. 1 January - June 2023

ISSN : 2672-9024 (Online)

The PNRU Research Journal, Humanities and Social Sciences is the official journal of Phranakhon Rajabhat University published twice yearly, with the first issue covering the months of January to June, and the second July to December. It seeks to publish the research results and academic works in the form of original articles, review articles, and book reviews, in the areas relevant to humanities and social sciences from all the researchers, academics, and interested people.

PUBLISHING'S OBJECTIVES

Phranakhon Rajabhat University Research Journal, Humanities and Social Sciences was published semiannually (twice a year); January – June and July – December by the following objectives:

1. To publicize academic paper, research paper, review article and book review in the related fields of Humanities and Social Sciences such as Political Science, Public Administration, Community Development, Urban Administration and Development, Historical, Thai Language, English Language, Classical Dance and Drama, Music, Law, Fine and Applied Arts, Library and Information Science, General Management/Business Computer, Human Resources, Marketing, Tourism and Hotel Management, Communication Arts,

Economics, Accounting, Educational Administration, Early Childhood Education, Curriculum and Instruction, Educational Technology, Educational Psychology and others fields which belong to editorial department consideration.

2. To be a channel to exchange information, important points, experience on research to researcher's academicians and others who are interested

PUBLISHING'S POLICIES

1. The published article must be academic article, research article, review article or book review which would be either in Thai or English.

2. The published article must be written in the format of Phranakhon Rajabhat University Research Journal, Humanities and Social Sciences. It must be screened by qualified person in related fields. The published article must be an article that has not been published or during the consideration from other journals.

3. Every published article must be approved by at least two expert evaluators (peer reviewed) in relevant field for an article. The evaluators and the authors must not know each other (Double-blind Peer Review). The published article must be approved from at least two experts or two from three.

SUBMISSION PROCESS

1. The original manuscript is required to submit through Thaijo online at https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/author

2. Editorial board members are responsible for the initial checks on correctness and quality of original manuscript.

3. At least two potential reviewers with the appropriate expertise are requested to review each original manuscript. To avoid bias, double-blind peer review policy is applied in this journal. the journal requirements, each manuscript is required to pass by unanimous consent of the two reviewers, or, two out of three reviewers. The decisions or comments by reviewers may be as follows:

- Accept Submission
- Revisions Required
- Resubmit for Review

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

- Resubmit Elsewhere
- Decline Submission
- See Comments

4. The original manuscript and the evaluation form of the reviewers are collected, before sending back to the author for a revision. After that the author is requested to provide the revised details and revised manuscript for the editorial board.

5. The editorial board checks the revised details and original manuscript.

6. If the manuscript is satisfied and approved, the official letter of acceptance for publication will be provided for the author(s) and announced by the editor through the Thaijo online at <https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRUJHSS/>.

7. The editorial board collects all the manuscripts, before publishing the journal draft at the publishing house.

8. The journal draft is checked again, before the journal is published and distributed.

9. The PNRU journal Humanities and Social Sciences distributes the online journal through Thaijo online at https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/.

EDITORIAL CRITERIA

1. Manuscripts submitted to PNRU journal Humanities and Social Sciences should neither been published before nor be under consideration for publication in another journal.

2. Plagiarism, data fabrication, and image manipulation are not tolerated. All authors must have approved the submitted manuscript and agree to be accountable for their own contributions or any infringements of copyright appearing in the manuscript.

3. Authors should follow the author guidelines carefully. All manuscripts intended for publication in this journal should strictly be prepared and formatted as per the author guidelines for manuscript submission.

4. Only manuscripts approved by reviewers are published in this journal.

5. If the manuscript is required to revise, the author should resubmit the revised version to the editorial board within a suitable time frame.

6. To write an academic article, the article should consist of the following parts:

- (1) Introduction
- (2) Framework

- (3) Analysis
- (4) Content
- (5) Conclusion
- (6) References

7. To write a research article, the article should consist of the following parts:

- (1) Introduction
- (2) Research Objectives
- (3) Research Benefits (If any)
- (4) Research Scope
- (5) Hypothesis (If any)
- (6) Conceptual Framework
- (7) Methodology
- (8) Research Results and Discussion
 - 8.1 Research Results
 - 8.2 Discussion
- (9) Suggestions and Recommendations
- (10) References

8. To write a review article, the article should consist of the following parts:

- (1) Introduction
- (2) Conclusion
- (3) References

9. To write a book review, the critique article should critically evaluate the subject, whether a book, film, work of art, dance, music performance or even another article. This has to be done looking at the content, the main points, and the benefit proceeding from it and how it expresses its discipline.

MANUSCRIPT PREPARATION GUIDELINES

1. The full article should be submitted in the Word File as an electronic file using Microsoft Office Word via the ThaiJo online: https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/ author

2. The article must be typed in single spacing. It is noted that Cordia New is required.

3. Please submit tables as editable text and not as images. Number tables consecutively in accordance with their appearance in the text and place any table notes below the table body.

4. Citations in the text should follow the referencing style used by the American Psychological Association.

5. Please ensure that every reference cited in the text is also present in the reference list. If these references are included in the reference list, their last names should be written first, followed by the year of publication, for example, Roonkaseam (2015) or (Roonkaseam, 2015). For references with three or more authors, use the first author's name and 'et al.' in the text (e.g. Roonkaseam et al., 2015).

6. To meet the standards of the journal, the editorial board has its rights to revise some passages in the manuscript without asking permission from the author.

7. All authors must have approved the submitted manuscript and agree to be accountable for their own contributions appearing in the manuscript.

จริยธรรมในการตีพิมพ์ Publication Ethics

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีมาตรฐานทางจริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ ดังนี้

➤ จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความถูกต้องของบทความร่วมกับกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์
3. บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้แต่ง ผู้ประเมินบทความ และบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด
5. บรรณาธิการต้องรักษาความลับของผู้แต่ง
6. บรรณาธิการมีหน้าที่รักษามาตรฐานของวารสาร รวมถึงพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

➤ จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักถึงความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของตนเองในการรับประเมินบทความ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้แต่ง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความกับงานตีพิมพ์อื่นๆ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องประเมินและให้ข้อเสนอแนะตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการโดยปราศจากอคติ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิควรตรงต่อเวลาในการส่งผลการประเมินบทความ
6. ผู้ทรงคุณวุฒิควรรักษาความลับของผู้แต่งบทความ

➤ จริยธรรมของผู้แต่งบทความ

1. บทความที่ส่งจะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยมีการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่คัดลอกผลงานผู้อื่นโดยขาดการอ้างอิง
2. หากบทความมีการทดลองเกี่ยวกับมนุษย์หรือสัตว์ ผู้แต่งต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการวิจัยและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้แต่งควรระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัย

4. ผู้แต่งควรเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ผู้แต่งจะต้องไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาในบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ยังแหล่งอื่น ๆ
6. ชื่อผู้แต่งที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในผลงานวิชาการนี้จริง

